

Державний заклад вищої освіти «Університет менеджменту освіти»
Центральний інститут післядипломної освіти
Кафедра відкритих освітніх систем та інформаційно-комунікаційних технологій

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ
ЦИФРОВОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ**

*(збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції,
5-6 травня 2020 р., м. Київ)*

Київ-2020

*Схвалено і рекомендовано до друку вченою радою
Центрального інституту післядипломної освіти
Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти»
Протокол № 4 від 9 червня 2020 р.*

Рецензенти:

Рябова З. В. – докторка педагогічних наук, професорка, завідувачка кафедри менеджменту освіти і права ЦІПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти».

Стрижак О. Є. – доктор технічних наук, головний науковий співробітник Інституту телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України.

Редакційна колегія:

Касьян С. П. – кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри відкритих освітніх систем та інформаційно-комунікаційних технологій Центрального інституту післядипломної освіти Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти»

Ляхоцька Л. Л. – кандидатка педагогічних наук, доцентка, професорка кафедри відкритих освітніх систем та інформаційно-комунікаційних технологій Центрального інституту післядипломної освіти «Університет менеджменту освіти», голова

Антощук С. В. – кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри відкритих освітніх систем та інформаційно-комунікаційних технологій Центрального інституту післядипломної освіти «Університет менеджменту освіти»

Попазова М. І. – літературний редактор

Організаційно-практичні засади розвитку цифрового освітнього простору закладу освіти: зб. матер. Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 5-6 травня 2020 р. [ред. кол.: Л. Л. Ляхоцька (голов. ред.), С. П. Касьян, С. В. Антощук (технічний редактор), М. І. Попазова (літературний редактор)]. – К. : ДЗВО «Ун-т менеджменту освіти», 2020. – 231 с.

Наукове видання є результатом проведення Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції за міжнародної участі партнерів із Канади та Франції «Організаційно-практичні засади розвитку цифрового освітнього простору закладу освіти». Матеріали містять дослідження науковців та практиків із таких проблем: теоретичні та методичні основи електронної дидактики в умовах відкритого університету післядипломної освіти; роль відкритості у сприянні освітнім інноваціям та трансформації системи освіти України; застосування ІКТ в освітньому процесі в умовах глобального карантину у зв'язку з пандемією COVID-19; новітні небезпеки в інтернет-просторі; теорія і практика методичних систем електронного навчання; досвід впровадження інноваційних форм, інтерактивних технологій, сучасних систем управління освітніми ресурсами в освітній діяльності закладів освіти; практика застосування хмарних технологій в управлінні цифровим закладом освіти.

Запропоноване видання буде корисним при організації впровадження технологій дистанційного навчання в освітній процес, для досліджень магістрантів, аспірантів, докторантів, наукових та педагогічних працівників закладів освіти усіх рівнів.

Матеріали збірника подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

ЗМІСТ

Передмова	5
Програма конференції	11
Тези доповідей	15
Zhanna Charbonnel, Lydia Bernard. Use of tutorial video in the educational process	15
Brahim Semane, Anastasiia Lavrynets. Using google mobile applications for scientific research	17
Андрос М. Є. Практика використання LMS-платформи E-FRONT в освітньому процесі	19
Антощук С. В. Інтернет-ресурси та веб-сервіси як навчальні інструменти педагога	23
Бойко В. В. Електронне навчання в Україні: чому це все ж таки зручно	27
Бойченко О. А. Досягнення і вплив штучного інтелекту в галузі освіти	30
Боруцька Ю. З., Доценко Н. В. Елементи інноваційної діяльності викладачів екологічного коледжу лнау у процесі організації та проведення екофестивалю «чисте місто фест 2019».....	32
Булгакова С. М. Вебінар як форма дистанційного інтерактивного навчання	36
Булгаков В. А. Дистанційне навчання: кадрове забезпечення закладів фахової передвищої освіти (з досвіду Київського коледжу будівництва, архітектури та дизайну)	40
Віролайн О. В., Андрощук І. М. Позитивний досвід організації дистанційного навчання у закладах загальної середньої освіти в Україні та за кордоном	44
Власова А. Ю., Григорчук О. М. Технологія створення навчальної е-книги за допомогою редактора mbook editor	47
Гаврутенко Л. А. Запобігання конфліктів у навчальній групі	51
Герман Г. П. Дистанційна освіта: переваги, перспективи та недоліки	54
Гращенко І. С., Данілова Е. І. Тенденції в освіті в цифрову епоху механізми розвитку і можливі ризики	58
Гущина Н. І. Цифрова компетентність як ключова для навчання впродовж життя	61
Діброва О. В. Організація роботи студентів із дисципліни «Іноземна мова» завдяки залученню телекомунікаційних засобів	64
Жученко Л. П., Ляхоцька Л. Л. Організація самостійної роботи здобувачів освіти з використанням інформаційно-комунікаційних технологій (з досвіду Київського коледжу будівництва, архітектури та дизайну).....	66

<i>Гльїна С. В.</i> Використання інформаційно-комунікативних технологій при вивченні англійської мови	70
<i>Карташова Л. А.</i> Цифровий двійник закладу освіти: вимога сьогодення.....	72
<i>Касьян С. П.</i> Цифровий простір закладу освіти: сучасний тренд розвитку освіти	75
<i>Кондратова Л. Г.</i> Використання веб-ресурсів для створення інфографіки...	78
<i>Крамчанін В. М., Крамчаніна Р. М.</i> Організація дистанційного навчання в закладах загальної середньої освіти в кризових умовах розвитку суспільства	80
<i>Кунька О. Г.</i> Електронні освітні ресурси навчального призначення в мережі Інтернет	83
<i>Лавриницький А. П.</i> Різновиди навчального відео в освітній діяльності	86
<i>Лактіонова Л. А.</i> Використання інформаційно-комунікаційних технологій у вивченні фінансового аналізу.....	88
<i>Ляхоцька Л. Л.</i> Цифровізація науково-методичної роботи викладача закладу освіти	93
<i>Ляхоцький В. П.</i> Концептуалізація ідей організації глобального інформаційно-комунікаційного простору	97
<i>Меленчук Л. Т.</i> Використання викладачем сучасних комп'ютерних технологій при підготовленні здобувача фахової передвищої освіти до виконання дипломного проекту (з досвіду Київського коледжу будівництва, архітектури та дизайну).....	102
<i>Муранова Н. П., Волярська О. С.</i> Освітні комунікації в умовах інформатизації суспільства: прогнозування і реальність	106
<i>Попазова М. І.</i> Соціальні мережі в освітньому процесі ц закладах фахової передвищої освіти з використанням технологій дистанційного навчання (на прикладі Київського коледжу будівництва, архітектури та дизайну).....	110
<i>Ружицький В. А.</i> Організація дистанційного навчання в умовах педагогічного коледжу	114
<i>Савчук В. І.</i> Особливості організації освітнього процесу з дисципліни «Українська мова та Література:» у закладі фахової передвищої освіти з використанням інформаційно-комунікаційних технологій (на прикладі Київського коледжу будівництва, архітектури та дизайну).....	117
<i>Сварчевський В. А.</i> Електронне навчальне видання як складова електронного навчально-методичного комплексу	121
<i>Собкович Н. Д.</i> Важливість уніфікації та напрацювання певних стандартів та підходів до організації дистанційного освітнього процесу в рамках закладу освіти	125

<i>Супрун В. В., Пікож Т. М.</i> Організаційно-практичні засади впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освіті України	127
<i>Тараненко Ю. П.</i> Особливості застосування технологій дистанційного навчання у фаховій підготовці здобувачів вищої освіти спеціальності «Хореографія».....	131
<i>Тарасюк І. В.</i> Особливості організації освітнього процесу у фаховому коледжі за дистанційною формою навчання	134
<i>Ткачова Н. М., Казанська О. О.</i> Впровадження дистанційної форми навчання як інноваційної методики освітнього процесу	138
<i>Федоренко Д. В.</i> Самостійна робота здобувача освіти з використанням інформаційно-комунікаційних технологій (з досвіду Київського коледжу будівництва, архітектури та дизайну).....	141
<i>Хмурова В. В., Аксьонова А. О.</i> Розвиток цифрового освітнього простору закладу освіти	144
<i>Шевченко В. О.</i> Впровадження інноваційних форм, інтерактивних технологій на заняттях української літератури у сфері дистанційної освіти.....	147
<i>Волківський М. В.</i> Використання цифрових технологій в підготовці майбутніх вчителів в умовах дистанційного навчання	151
Матеріали панельної офлайн-дискусії	154
Резолюція	163
Відеовиступи	165
Презентації ключових доповідей.....	166
Матеріали майстер-класів	203

ПЕРЕДМОВА

Із розвитком Інтернету та інших комунікаційних засобів стають можливими і нові форми освітнього процесу, які в деяких країнах вже кілька десятиліть є провідними поряд із класичними формами викладання. Починає формуватися нова перспективна предметна галузь – «Інформаційні технології в освіті», яка міцно стикається, з одного боку, з педагогічними та психологічними проблемами, з іншого – з результатами, досягнутими в таких науково-технічних напрямках, як телекомунікаційні технології і мережі; комп'ютерні системи обробки, візуалізації інформації та взаємодії з людиною; роль відкритості у сприянні освітнім інноваціям та трансформації системи освіти України; застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в освітньому процесі в умовах реформи Нової української школи; новітні небезпеки в інтернет-просторі; дидактика дистанційного курсу; досвід впровадження інноваційних форм, інтерактивних технологій, сучасних систем управління освітніми ресурсами в освітній діяльності закладів освіти; інформаційна безпека цифрового суспільства; практика застосування хмаро орієнтованого освітнього середовища при змішаному навчанні та багато інших. Для цієї галузі характерна така проблематика, як цифровізація освіти, інтелектуальні навчальні системи, відкрита освіта, дистанційне навчання, інформаційне освітнє середовище.

Цінність і наслідки ініціатив впровадження технологій дистанційного навчання, механізми і засоби постійного поліпшення якості викладання та навчання через ефективний розвиток і обмін освітніми інноваціями й педагогічним досвідом – це шлях до досягнення головної мети дистанційної освіти: поліпшення якості і зростання доступності освіти. Саме тому 5-6 травня 2020 року на прохання слухачів курсів підвищення кваліфікації 2020 н.р., а також партнерів із наукової роботи кафедри відкритих освітніх систем та інформаційно-комунікаційних технологій організовано та проведено поза планом Центрального інституту післядипломної освіти (ЦПО) Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» (ДЗВО «Університет менеджменту освіти») Всеукраїнську науково-практичну інтернет-конференцію *«Організаційно-практичні засади розвитку цифрового освітнього простору закладу освіти»*.

Масовий захід проводився з метою наукової комунікації провідних науковців, молодих дослідників та практиків-освітян щодо організаційно-методичного забезпечення дистанційного навчання в Україні і за кордоном.

Учасники конференції виступили з онлайн- та офлайн-доповідями відповідно до її проблемного поля: роль відкритості у сприянні освітнім інноваціям та трансформації системи освіти України; застосування ІКТ в освітньому процесі в умовах глобального карантину у зв'язку з пандемією COVID-19; новітні небезпеки в інтернет-просторі; теорія і практика дидактичної системи електронного навчання; досвід впровадження інноваційних форм, інтерактивних технологій, сучасних систем управління освітніми ресурсами в освітній діяльності закладів освіти; практика застосування хмарних технологій в управлінні цифровим закладом освіти.

Запропоновані форми участі у конференції (стаття, тези, онлайн, офлайн-виступи, відеовиступ, презентація, панельна офлайн-дискусія) надали можливість *близько 200 освітянам*, – серед яких керівні, педагогічні та науково-педагогічні працівники закладів загальної середньої, фахової передвищої, вищої, післядипломної педагогічної освіти тощо, студенти, аспіранти, докторанти, – ознайомитись із теоретичними напрацюваннями та практичним досвідом щодо тенденцій впровадження та подальшого розвитку дистанційного навчання, спрямувати результати наукових досліджень на виконання завдань реформи Нової української школи та Закону України «Про освіту» (2017).

Серед учасників конференції мають наукову ступінь доктора наук – 8 осіб та 40 – ступінь кандидата наук, вчене звання (посада) професор – 4; вчене звання (посада) доцент – 22, старший наук. співробітник – 1, член-кореспондент НАПН України – 1; викладачі закладів вищої освіти – 53; викладачі закладів фахової передвищої освіти – 95; учителі закладів загальної середньої освіти – 30; студенти – 2; методисти – 9.

Всеукраїнський рівень конференції підтвердило географічне розташування її учасників: м. Київ, Київська, Донецька, Львівська, Запорізька, Вінницька області. Зазначимо, у конференції взяли участь партнери з Франції та Канади.

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Організаційно-практичні засади розвитку цифрового освітнього простору закладу освіти» проходила відповідно до її програми та регламенту роботи.

У межах конференції була проведена панельна офлайн-дискусія за темою «*Чи потрібна онлайн- VS офлайн-освіта в Україні?*» <https://sites.google.com/view/vosikt>.

Виступи доповідачів транслиувались онлайн і записувались засобами сервісів Google: <https://sites.google.com/view/vosikt> та системою відеоконференцій BigBlueButton: <http://bbb.umo.edu.ua/b/m9e-dgd-c2h>.

За результатами конференції 46 учасників надіслали тези, які розміщені в електронному виданні та у загальному доступі на сайті конференції у рубриці «Матеріали конференції» <https://sites.google.com/view/vosikt>.

Із вітальним словом до учасників конференції від керівництва ДЗВО «Університет менеджменту освіти» виступив *Олег Михайлович Спірін*, проректор з науково-методичної роботи та цифровізації, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук (НАПН) України. Підсумком роботи Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Організаційно-практичні засади розвитку цифрового освітнього простору закладу освіти» стало ухвалення резолюції.

Оргкомітет

PREFACE

With the development of the Internet and other means of communication, new forms of educational process are becoming possible, which in some countries have been leading for several decades, along with classical forms of teaching. A new promising subject area is beginning to emerge - "Information Technology in Education", which is strongly confronted, on the one hand, with pedagogical and psychological problems, on the other - with the results achieved in such scientific and technical areas as telecommunications technology and networks; computer systems for processing, visualization of information and interaction with humans; the role of openness in promoting educational innovations and transforming the education system of Ukraine; application of information and communication technologies (ICT) in the educational process in the context of the reform of the New Ukrainian School; the latest dangers in the Internet space; distance learning didactics; experience of introduction of innovative forms, interactive technologies, modern systems of management of educational resources in educational activity of educational institutions; information security of the digital society; the practice of using a cloud-based educational environment in blended learning and many others. This area is characterized by such issues as digitalization of education, intelligent educational systems, open education, distance learning, information educational environment.

The value and consequences of distance learning initiatives, mechanisms and means of continuous improvement of the quality of teaching and learning through effective development and exchange of educational innovations and pedagogical experience are the way to achieve the main goal of distance education: improving the quality and accessibility of education. That is why on May 5-6, 2020 at the request of students of advanced training courses 2020 academic year, as well as research partners of the Department of Open Educational Systems and Information and Communication Technologies organized and conducted outside the plan of the Central Institute of Postgraduate Education (CIPO) Education "University of Education Management" (DZVO "University of Education Management") All-Ukrainian scientific-practical Internet conference "Organizational and practical principles of development of digital educational space of educational institutions". The mass event was held for the purpose of scientific communication of leading scientists, young researchers and practitioners-educators on organizational and methodological support of distance learning in Ukraine and abroad.

The participants of the conference made online and offline reports in accordance with its problem area: the role of openness in promoting educational innovations and transformation of the education system of Ukraine; the use of ICT in the educational process in the context of global quarantine in connection with the COVID-19 pandemic; the latest dangers in the Internet space; theory and practice of didactic e-learning system; experience of introduction of innovative forms, interactive technologies, modern systems of management of educational resources in educational activity of educational institutions; the practice of using cloud technologies in the management of a digital educational institution.

The proposed forms of participation in the conference (article, thesis, online, offline presentations, video presentation, presentation, panel offline discussion) provided an opportunity for about 200 educators - including managers, teachers and research and teaching staff of general secondary, professional higher education, higher, postgraduate pedagogical education, etc., students, graduate students, doctoral students - to get acquainted with theoretical developments and practical experience on trends in the introduction and further development of distance learning, to direct research results to the reform of the New Ukrainian School and the Law of Ukraine "On Education" (2017).

Among the participants of the conference they have the degree of Doctor of Sciences - 8 people and 40 - the degree of Candidate of Sciences, the academic title (position) Professor - 4; academic title (position) associate professor - 22, senior science. employee - 1, corresponding member of the NAPS of Ukraine - 1; teachers of higher education institutions - 53; teachers of institutions of professional higher education - 95; teachers of general secondary education institutions - 30; students - 2; Methodists - 9.

The all-Ukrainian level of the conference was confirmed by the geographical location of its participants: Kyiv, Kyiv, Donetsk, Lviv, Zaporizhia, Vinnytsia regions. It should be noted that the conference was attended by partners from France and Canada.

The All-Ukrainian scientific-practical Internet conference "Organizational and practical principles of development of the digital educational space of an educational institution" was held in accordance with its program and regulations.

Within the framework of the conference, a panel offline discussion was held on the topic "Do you need online VS offline education in Ukraine?" <https://sites.google.com/view/vosikt>.

Speakers' speeches were broadcast online and recorded using Google services: <https://sites.google.com/view/vosikt> and the BigBlueButton video conferencing system: <http://bbb.umo.edu.ua/b/m9e-dgd-c2h>.

Following the conference, 46 participants submitted abstracts, which are posted in the electronic edition and in public access on the conference website in the section "Conference Proceedings" <https://sites.google.com/view/vosikt>.

Oleg Mikhailovich Spirin, Vice-Rector for Scientific and Methodological Work and Digitization, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Pedagogical Sciences (NAPS) of Ukraine addressed the conference participants on behalf of the University of Education Management. The result of the All-Ukrainian scientific-practical Internet conference "Organizational and practical principles of development of the digital educational space of the educational institution" was the adoption of a resolution.

Organizing Committee

ПРОГРАМА

Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
за міжнародною участю партнерів Канади та Франції

«ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ»

5-6 травня 2020 р.

Цільова аудиторія: керівники та викладачі закладів освіти, наукові співробітники, докторанти, аспіранти, здобувачі, автори дистанційних курсів, тьютори.

5 травня 2020 р.

КЛЮЧОВІ ДОПОВІДІ:

Посилання на вебінарну кімнату: <http://bbb.umo.edu.ua/b/m9e-dgd-c2h>

ШБ спікера, назва виступу	Час
Відкриття конференції. Вітальне слово учасникам конференції <i>Спірін Олег Михайлович</i> , доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, проректор з науково-методичної роботи та цифровізації ДЗВО «Університет менеджменту освіти», м. Київ	10:00
«Цифровий двійник закладу освіти: вимога сьогодення» <i>Карташова Любов Андріївна</i> , докторка педагогічних наук, професорка, заступниця директора Центрального інституту післядипломної освіти з дистанційного навчання ДЗВО «Університет менеджменту освіти», м. Київ	10:15
«Цифровий простір закладу освіти: сучасний тренд розвитку освіти» <i>Касьян Сергій Петрович</i> , кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри відкритих освітніх систем та ІКТ ДЗВО «Університет менеджменту освіти», м. Київ	10:30
«Цифровізація науково-методичної роботи викладача закладу освіти» <i>Ляхоцька Лариса Леонідівна</i> , кандидатка педагогічних наук, доцентка, професорка кафедри відкритих освітніх систем та ІКТ, ДЗВО «Університет менеджменту освіти», м. Київ	10:45
«Онлайн-ресурси в діяльності викладача (вчителя)» <i>Кондратова Людмила Григорівна</i> , кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри відкритих освітніх систем та ІКТ ДЗВО «Університет менеджменту освіти», м. Київ	11:00
«Інтернет-ресурси та веб-сервіси як навчальні інструменти педагога» <i>Антощук Світлана Володимирівна</i> , кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри відкритих освітніх систем та ІКТ ДЗВО «Університет менеджменту освіти», м. Київ	11:15
«Цифрова компетентність як ключова для навчання впродовж життя» <i>Гуцина Наталія Іванівна</i> , кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри відкритих освітніх систем та ІКТ ДЗВО «Університет менеджменту освіти», м. Київ	11:30

«Досягнення і вплив штучного інтелекту в галузі освіти» <i>Бойченко Оксана Анатоліївна</i> , старша викладачка кафедри відкритих освітніх систем та ІКТ ДЗВО «Університет менеджменту освіти», м. Київ	12:00
«Практика використання LMS-платформи eFront в освітньому процесі» <i>Андрос Мирослав Євгенійович</i> , старший викладач кафедри відкритих освітніх систем та ІКТ ДЗВО «Університет менеджменту освіти», м. Київ	12:15
Підсумок ключових доповідей.	12:20

5-6 травня 2020 р. для керівників освіти, педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів освіти буде проведена **офлайн-панельна дискусія «ЧИ ПОТРІБНА ОНЛАЙН- VS ОФЛАЙН-ОСВІТА В УКРАЇНІ?»**:
<https://sites.google.com/view/vosikt>

6 травня 2020 р.

МАЙСТЕР-КЛАСИ

Графік проведення майстер-класів 6 травня 2020 року

Спікер	Назва майстер-класу, особливі умови	Коло питань	Результат	Посилання на кімнату вебінара	Час роботи
<i>Мирослав Андрос</i> 	Створення тестів з використанням веб-ресурсу OnLineTestPad	Вимоги до створення та оформлення онлайн-тесту. Варіативність відповідей до запитань онлайн-тесту. Розсилання запрошень учасникам онлайн-тестування та оголошення результатів.	Онлайн-тест	https://meet.google.com/ymk-eagr-tgd	10:00 – 10:25
<i>Оксана Бойченко</i> 	Супровід дистанційного навчання засобами інтерактивної комунікації	Розглядаються засоби, використання яких забезпечує більш тісну комунікацію з віддаленою аудиторією та дозволяють отримувати миттєвий відгук в умовах дистанційного навчання.	Віртуальна кімната з онлайн-опитуваннями	http://bbb2.umo.edu.ua/b/4a9-723-2ar	10:30 – 10:55

<p>Наталія Гуцина</p> 	<p>Три кроки для створення персонального сайту-портфолію. *Потрібно мати обліковий запис Google. Відеоінструкція: Як створити обліковий запис Google?</p>	<p>Як створити Google сайт за три кроки: Крок 1. Створення заготовки сайту та його активація в Інтернеті Крок 2. Додавання сторінок сайту та їх наповнення. Крок 3. Оформлення дизайну сайту</p>	<p>Персональний сайт-портфолію</p>	<p>https://meet.google.com/csv-osmi-fqn</p>	<p>11:00 – 11:30</p>
<p>Сергій Касьян</p> 	<p>Використання офісних програм Microsoft в професійній діяльності сучасного педагога</p>	<p>Створення педагогічного документа за допомогою текстового процесора Microsoft Word з використанням додаткових функцій.</p>	<p>Документ Microsoft Word</p>	<p>http://bbb2.umo.edu.ua/b/2my-ahc-mgm</p>	<p>11:35 – 12:00</p>
<p>Людмила Кондратова</p> 	<p>Використання веб-ресурсів для створення інфографіки</p>	<p>Створення інфографіки на основі веб-ресурсу Piktchart: 1. Авторизація на платформі через Google аккаунт або реєстрація. 2. Створення інфографіки для візуалізації освітнього процесу 3. Зберігання готового цифрового продукту та публікація інфографіки в соціальних мережах.</p>	<p>Інфографіка для візуалізації освітнього процесу</p>	<p>http://bbb.umo.edu.ua/b/tvc-vdp-2hu</p>	<p>12:05 – 12:25</p>
<p>Леонід Романов</p> 	<p>Методика створення освітніх веб-квестів</p>	<p>1. Заповнення методичної карти веб-квесту. 2. Розроблення веб-квесту. 3. Застосування онлайнової дошки для створення веб-квесту.</p>	<p>Веб-квест</p>	<p>http://bbb2.umo.edu.ua/b/6uv-nxn-g7t</p>	<p>12:30 – 12:55</p>

13:00 – Підсумки проведення Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції за міжнародною участю партнерів Канади та Франції «*Організаційно-практичні засади становлення і розвитку освітнього простору в умовах цифрового суспільства*» (Ухвалення резолюції конференції) в режимі офлайн.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції за міжнародною участю партнерів Канади та Франції «ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ»

Голова оргкомітету:	
Спірін Олег Михайлович	доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, проректор з наукової роботи та цифровізації ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
Заступники голови оргкомітету:	
Карташова Любов Андріївна	докторка педагогічних наук, професорка, заступниця директора ЦПО з дистанційного навчання ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
Касьян Сергій Петрович	кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри відкритих освітніх систем та ІКТ ЦПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
Члени оргкомітету:	
Ляхоцька Лариса Леонідівна	кандидатка педагогічних наук, доцентка, заступниця завідувача кафедри відкритих освітніх систем та ІКТ, професорка кафедри відкритих освітніх систем та ІКТ ЦПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
Антощук Світлана Володимирівна	кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри відкритих освітніх систем та ІКТ ЦПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
Кондратова Людмила Григорівна	кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри відкритих освітніх систем та ІКТ ЦПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
Гущина Наталія Іванівна	кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри відкритих освітніх систем та ІКТ ЦПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
Андрос Мирослав Євгенійович	старший викладач кафедри відкритих освітніх систем та ІКТ ЦПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
Бойченко Оксана Анатоліївна	завідувачка відділу науково-методичного забезпечення відкритої освіти ЦПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
Сябрук Тетяна Іванівна	методистка вищої категорії кафедри відкритих освітніх систем та ІКТ ЦПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

Т Е З И Д О П О В І Д Е Й

*Тези доповідей друкуються в авторській редакції.
Передрук матеріалів можливий лише зі згоди автора.*

Zhanna Charbonnel,

Teacher

Lycéen Sainte-Marthe-Chavagnes

Angouleme, France;

Lydia Bernard,

Teacher

Lycéen Sainte-Marthe-Chavagnes

Angouleme, France

USE OF TUTORIAL VIDEO IN THE EDUCATIONAL PROCESS

During educational reforms and active development of communication and Information Technologies, the issue of using tutorial videos in the educational process has become relevant. Education transforms to a constant communicative process where the self-realization and self-development of each participant of educational practices is carried out. One of the important things of communication between a teacher and students could be tutorial videos, which will not only be informative, modern, useful, but also help to visualize the material and personalize the educational process.

In up-to-date education there is a wide choice of digital ways for demonstration of video materials. Today's challenges, active development of Information Technologies is becoming important tools in educational activities and emphasizes the development and improvement of distance learning, free use of open electronic educational resources, the need to introduce new forms and methods of blended learning ect.

The issues of using educational video, multimedia, audio and video technologies in the educational process are revealed in the works of Y.Verisokin, A.Kapterev, O.Shlikov, SK Diamond, L. Bents, E. Ramos and others. Every year the number of created educational videos and multimedia content for educational purposes is actively increasing.

There is no doubt that tutorial videos are appropriate for educational use. This is emphasized by the research of modern scientists, who prove the effectiveness of the influence of auditory and visual analyzers, which become the dominant channels of perception of educational material. The use of video materials in the educational process significantly improves its effectiveness, encourages communicative activities and

allows to learn up to 65% of the material, which by watching, learning and improve practical skills [4, 3].

The experience of usage tutorial videos in the education proves the need to comply with the requirements for its content, design and storage.

Selecting and forming the content and design of videos, it should be borne in mind that multimedia materials affect several channels of perception, which often leads to mental and emotional overload of students.

Modern multimedia products and telecommunication technologies, in contrast to traditional printed sources, are characterized by the simultaneous use of visual, auditory and tactile channels of educational material, which creates data overload and significantly affects the time required for their assimilation. Educational videos should not contain materials, which are not intended to achieve the educational goal and distract the student, in particular, it is unacceptable to be overloaded with animation effects, which complicates perception, does not focus on the main material and does not facilitate memorization [2, 12].

Different types of videos are used in the educational process. Professional educational films are created in professional recording studios using the necessary recording equipment. Professional videos include educational, popular science films, video lectures, video lessons [1, 22]. Another type of tutorial video is video lectures, which are filmed directly during lectures with the effect of presence.

Recently, video scribing has become popular or animated videos, that have the ability to revive the process of creating an animated image [1, 23]. Common phenomena also includes video infographics, which are designed to present large amounts of data, research, demonstrations of educational achievements. Screencasts, well-known as digital video recordings are widely introduced for distance learning, they displayed information on a computer screen and voice comments [3, 56].

But the greatest demand the educational process is interactive videos that successfully combine images, sound design, voice video, explanations, etc. [1, 19]. To prepare tutorial videos experienced teachers use computer programs, web services, as well as tools for recording, playing, demonstrating them.

Cloud services, such as: Youtube, Google Apps, TED-Ed, MEP, Prezi, Learningapps, Interlude.fm and others, help to place and keep any multimedia educational content. Usually teachers use any cloud service like One Drive, Google Drive and others to open access for watching tutorial videos.

Thus, while active development of digital technologies tutorial videos have become an effective tool of learning. Tutorial videos of different types provide the teacher the opportunity to choose appropriate one from video content or create videos, video scribes, screencasts and other types of tutorial videos to increase the efficiency of learning new material and getting practical skills of students.

References:

1. V. Wember, D. Buchynska Modern types of educational video and features of their use in the educational process. // Educational Discourse, 2016, № 1 (13) P.19-27.URL: <http://oaji.net/articles/2016/2923-1457766619.pdf>.
2. Wember VP Peculiarities of presenting new material in electronic teaching aids with the help of presentations // Actual problems of psychology: Psychological theory and technology of teaching / Ed. SD Maksimenko, ML Smulson. – K .: Millennium, 2007. – Vol.8, issue.3. – 192 c. – P.12-19.
3. Mozolevskaya AN Screening as an element of educational technology // Problems and prospects of development of the regional branch university complex of IrGUPS. – Irkutsk: IrGUPS, 2011. – 156 p.
4. D. Buchynska. The use of video in the educational process - the need of today // International scientific conference "Open educational e-environment of modern University". 2015. S.101-106.
5. Föbl, Thomas; Ebner, Martin; Schön, Sandra; Holzinger, Andreas. A Field Study of a Video Supported Seamless-Learning-Setting with Elementary Learners. // Journal of Educational Technology & Society. – 2016 – P. p321–336.
6. Wagner R. W. Edgar Dale: Professional [Electronic resource] / Robert W. Wagner // Taylor & Francis, Ltd. – 1970. – Resource access mode: <http://www.jstor.org/pss/1475566>.

Anastasiia Lavrynets

PhD, lecturer
Zaporizhzhia National University
Zaporizhzhia City, Ukraine;

Brahim Semane

PhD, professor
Lycée Sainte-Marthe-Chavagnes
Angouleme, France

USING GOOGLE MOBILE APPLICATIONS FOR SCIENTIFIC RESEARCH

In the times of active development of digital technologies, the number of digital tools for the organization creative interaction between teachers and students is dramatically rising. Among the latest pedagogical achievements of great development various forms of using mobile applications for educational have being implemented into New Ukrainian School conception. Google mobile applications has recently been introduced into various creative forms for educational activities, this fact is becoming a

very important issue for educational practice.

Scientists V. Bykov, I. Golitsyn, T. Kaluga, V. Kuklev, S. Semerikov, O. Tikhomirova and others are discovering the use of gadgets for education. The usage of mobile tools in the educational process contributes to the development of students skills: scientific research, motivation, amplification of competencies, enlargement of critical thinking. Mobile learning provides continuity and maximum flexibility of the educational process, and modern gadgets are gradually becoming an integral part of learning, a modern mobile educational tool.

The advantages of using mobile technologies are the provision of a wide range of opportunities for personalization, the availability of instant feedback, the ability to evaluate learning achievements, instant reflection of learning and critical thinking, practical research skills ect.

Among the wide range of Google mobile applications, there are mobile applications that help to perform personalized search, set up communication and collaboration, organize the game trips, excursions. Recently much attention has been paid to the development of students research skills.

In the modern school of organization of research activities and development of research skills of schoolchildren is in priority. Research skills help students to master the program requirements, develop students' logical thinking, create conditions for creative development of students, which affects the improvement of internal motives for successful learning activities in general.

The Google Expeditions mobile app is used for group tours in virtual reality. To use the Google Expeditions application, you must have a smartphone, Cardboard glasses or a virtual reality helmet. The teacher who becomes the leader of the group downloads the tour in the Google Expeditions application, and the students participating in the expedition must be connected to this expedition in one Wi-Fi network. If the equipment is available, the study group can simultaneously move to one of the two hundred locations on Earth or in space in virtual reality. With the help of the tour editor in the application, teachers and students can create tours based on virtual reality and publish them in Poly. Teachers can add tours created in the tour editor to the Expeditions to conduct them with students in class. In addition, any student can go on an individual virtual tour. To make such tours, you must have a shared mobile device on which the Google Expeditions mobile application is installed and the tour is selected.

Quite interesting is the ability to organize video tours, when the teacher, watching in Poly, clicks "like" or "share", then they are automatically added to his application Google Expeditions.

With the help of the Cardboard device, students can travel to South Goa, the Caribbean coast, find themselves in the Taj Mahal or the Colosseum, as well as look at the behind-the-scenes life of US statesman Alexander Hamilton, travel into space or get

interesting facts, etc. Students can do research in class or in extracurricular activities. Closely related to mobile technologies and mobile applications is Augmented Reality (AR) technology, which is able to project digital information (images, videos, text, graphics) outside the screens of devices and combine virtual objects with the real environment, which becomes interesting for research.

Since launching mobile virtual travel with the Google Expeditions mobile app, more than a million students from eleven countries have conducted the study. The mobile application today includes more than 100 ready-made expeditions with different directions for pupils and students.

Thus, the use of mobile applications in the classroom helps modern teachers to develop interest in research of students of different ages, to motivate students to start their own research or scientific experiments, to develop the creative potential of students.

References:

1. Gorbatyuk RM, Tulashvili YY. Mobile learning as a new technology of higher education. Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. 2013. №27. Pp. 31-34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuped_2013_27_10
2. Mykhaylenko O. Why business mobile application? Access mode: <https://msb.aval.ua/news/?id=24743>.
3. 10 useful mobile applications for small businesses. Access mode: https://www.eduged.com/news/10_korisnix_mobilnix_dodatkiv_dlya_malogo_biznesu-1947
4. It-industry/krashchi-mobilni-dodatki-vid-google-pro-jaki-vi-ne-znati-chastina-persha/ Access mode: <https://techno.nv.ua/ukr/it-industry/krashchi-mobilni-dodatki-vid-google-pro-jaki-vi-ne-znati-chastina-persha-2483074.html>
5. Blog Osvitni-programy-z-vykorystannjam-virtualnoji-realnosti. Access mode: <https://edpro.ua/blog/osvitni-programy-z-vykorystannjam-virtualnoji-realnosti>

Андрос М. Є.,
старший викладач кафедри
відкритих освітніх систем та ІКТ,
Державний заклад вищої освіти
«Університет менеджменту освіти», м. Київ

ПРАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ LMS-ПЛАТФОРМИ E-FRONT В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Актуальність проблеми дослідження. Розвиток інформаційних технологій вплинув на актуальність проблеми модернізації системи освіти. Переважна

більшість вітчизняних закладів вищої освіти та закладів післядипломної педагогічної освіти запроваджують елементи дистанційної освіти. Система дистанційного навчання (далі – СДН) – це відкрита система, яка передбачає активне спілкування між викладачем і здобувачем освіти (учні, студенти, слухачі, інші особи, які здобувають освіту за будь-яким видом та формою здобуття освіти [1]) за допомогою комп'ютерних та мультимедійних засобів [3]. Останнім часом, і особливо після впровадження Концепції «Нова Українська школа» [2], нових законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» організація освітнього процесу із застосуванням СДН – одна з гострих і актуальних українських освітніх проблем. Але найбільше оголила проблему використання дистанційного навчання (як однієї із основних форм здобуття освіти) ситуація соціального дистанціювання в умовах оголошеного в Україні весною 2020 року карантину у зв'язку із COVID-19.

Стан розроблення проблеми в науці і практиці. Значної уваги у сучасних вітчизняних та зарубіжних дослідженнях набуває проблема формування інформаційно-комунікаційної компетентності в системі післядипломної педагогічної освіти. Досліджуються різні проблеми професійної підготовки фахівців, такі як: методологічні засади сучасної філософії освіти (В. Андрющенко, В. Кремень, І. Зязюн), неперервна освіта (С. Гончаренко, Н. Ничкало), професійна підготовка фахівців у вищій школі (А. Алексюк, В. Бондар, В. Олійник); розробка та впровадження сучасних педагогічних технологій у професійній підготовці фахівців (В. Беспалько, В. Биков О. Пехота, С. Сисоєва). Проблеми підготовки керівних, науково-педагогічних та педагогічних кадрів освітньої установи в умовах післядипломної освіти активно досліджується представниками української наукової школи (В. Бондарь, Г. Дмитренко, Л. Калініна, Л. Карамушка, Н. Клокар, Н. Коломінський, Л. Ляхоцька, В. Олійник, В. Пікельна, Т. Сорочан та ін.). Проблеми індивідуалізації та інформатизації освітнього процесу в системі відкритої освіти досліджують В. Биков, В. Гравіт, Л. Карташова, В. Кухаренко, В. Олійник, О. Спірін та ін.

Метою статті є розкрити шляхи застосування технологій та інструментів відкритої післядипломної освіти (використання LMS-платформи eFront) в системі підвищення кваліфікації керівних і педагогічних кадрів освіти на прикладі Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України (далі – УМО).

Основна ідея, положення, висновки дослідження. Відповідно до Положення «Про дистанційне навчання» (затверджене наказом МОН від 25.04.2013 р. № 466/2013, зі змінами та доповненнями), його метою є надання освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), що визначені як технології створення, накопичення, зберігання

та доступу до вебресурсів (електронних ресурсів) навчальних дисциплін (програм), а також забезпечення організації і супроводу освітнього процесу за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення та засобів інформаційно-комунікаційного зв'язку, у тому числі Інтернету.

Для організації системи дистанційного навчання у закладах середньої та вищої освіти існує широкий спектр освітніх платформ (систем управління навчанням або learning management system LMS), таких як Moodle, Web-tutor, MS Office 365, Open ACS, Canvas Instructure, Sakai, Doceos, OLAT та ін. Для закладів загальної середньої освіти доцільно також використання таких LMS-платформ (власне українських розробників), як «Щоденник», «Класна оцінка», Classtime.

До арсеналу технологій та інструментів відкритої освіти належать системи управління навчальними ресурсами, які забезпечують вирішення таких завдань, як: організація і проведення навчання за різними формами, зокрема дистанційної, розробка електронного навчального курсу (ЕНК), надання зручного та простого доступу до навчальних матеріалів, розширення можливостей для колективної роботи в рамках освітнього процесу тощо. Дистанційне навчання в УМО донедавна забезпечувалось з використанням LMS платформи Efront (версія 3.6).

LMS платформа Efront розроблена в 2001 році грецькими спеціалістами компанії Erignosis та отримала широке розповсюдження на європейському просторі. Достатньо сказати, що за підсумками 2012 року платформа визнана найкращою LMS платформою на європейському освітньому терені. На сьогодні функціонує вже четверта версія даної платформи, модулі якої дають можливість забезпечити весь процес діяльності будь-якої організації, будь-то установа освіти чи інша. В УМО встановлений лише освітній модуль, а ще є такі модулі, як «Кадри», «Оцінка персоналу», «Бухгалтерія».

Основними перевагами даної платформи є сучасність, простота у використанні, зручний та інтуїтивно зрозумілий інтерфейс, а також безкоштовність, що в умовах сучасної економічної кризи набуває чи не першочергового значення для закладу освіти. Ці переваги дозволяють провести підвищення кваліфікації з ІКТ-компетентності викладачів закладу освіти до роботи у віртуальному навчальному середовищі eFront за порівняно короткий термін, що є важливим фактором в умовах інтенсифікації освітнього процесу.

В системі чітко виділені модулі, навігація по яким представлена іконками на головній сторінці, а далі вкладками і стандартним елементом «breadcrumbs». Навчальний матеріал представлений в «Уроках», що можуть бути об'єднані в курси, а ті, в свою чергу, можуть стати складовою Навчального плану.

Урок складається з модулів, які можна ввімкнути або вимкнути. Макет (розташування блоків) Уроку легко налаштовується. Навчальний матеріал в Уроці може бути представлений структурованими вебсторінками, файлами, тестами,

проектами (завданнями), опитуваннями, форумами, SCORM. Після установки відповідного доповнення можна також забезпечити інтеграцію з системою вебконференцій BigBlueButton (<https://bigbluebutton.org/>). Крім цього, існує легке налаштування демонстрації освітнього матеріалу за допомогою посилання на YouTube канал викладача. Логіка вивчення матеріалу в Уроці може бути визначена за допомогою набору правил.

Платформа дистанційного навчання eFront побудована на трьох основних типах користувачів – Адміністратор, Викладач та Студент, що відрізняються своїми функціональними можливостями. Після авторизації користувачеві надається доступ до елементів навчального курсу за вибором адміністратора навчального середовища.

Користувач в системі має власну домашню сторінку (Dashboard) з планом занять. Ролі користувачів мають різні набори прав, тому адміністратор системи не може паралельно виконувати функції навчального або того, хто навчається (на відміну від Moodle). Однак є можливість прикріпити кілька профілів до одного логіну.

Система має український інтерфейс більшої частини елементів.

Єдиним вагомим недоліком даної платформи, у порівнянні, наприклад, із LMS Moodle, є відсутність мобільної версії.

Основні результати та їх практичне значення. Практика впровадження та організаційне забезпечення LMS-платформи eFront, що запроваджена в УМО, засвідчує ефективність використання дистанційної форми навчання в закладі післядипломної освіти як однієї із етапної складової [3, 4, 5], що забезпечує управління розвитком інформаційно-комунікаційної компетентності керівника та викладача закладу освіти.

Протягом 2015-2019 років за допомогою LMS-платформи eFront було охоплено навчанням кожного року біля 100 груп за 70 категоріями слухачів.

Застосування LMS-платформи eFront в системі післядипломної освіти розширює можливості освітнього процесу, підвищує ефективність подання навчального матеріалу, його засвоєння, управління освітнім процесом. Освітній процес з використанням такої платформи відбувається у зручному для Слухача місці, часі, темпі. Як засвідчила практика застосування LMS-платформи eFront, навіть немотивовані на початку дистанційного етапу навчання курсів підвищення кваліфікації Слухачі, після дистанційного етапу навчання, впевнено використовують в освітніх цілях наступні вебресурси: створення електронної книги (ресурс <https://www.ourboox.com/>), створення віртуального навчального класу за допомогою Google-додатку [Classroom](#), організація та проведення вебінару з використанням сервісу [Hangouts](#) (Google), створення власного сайту дослідника за допомогою ресурсу wix.com, вільно справляються із завданнями

створення освітніх онлайн тестів за допомогою ресурсів onlinetestpad.com та <http://master-test.net/>, вебресурсів великих онлайн-освітніх платформ «Всеосвіта» та «На Урок».

Таким чином, можна стверджувати, що активне використання інформаційно-комунікаційних технологій в організації освітнього процесу, зокрема LMS-платформи eFront, в системі загальної середньої освіти, системі післядипломної освіти сприяє підвищенню інформаційно-комунікаційної компетентності як здобувачів освіти: педагогів та керівників освітніх закладів.

В цілому система eFront є дуже потужною LMS і готова скласти конкуренцію, наприклад, Moodle та іншими аналогічними системами управління навчанням.

Література:

1. Закон України «Про освіту». Прийнятий ВР України 05.09.2017 р. – Ст.1.
2. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. - [Електронний ресурс]. – К.: 2016. – URL: [НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА](#).
3. Організація освітнього процесу в закладах післядипломної педагогічної освіти з використанням електронних технологій навчання: методичні рекомендації / за заг. ред. Л. Л. Ляхоцької; ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти». – К., 2017. – 198 с.
4. Основи організації дистанційного навчання в післядипломній педагогічній освіті: наук. посіб. / Антощук С.В., Гравіт В.О. – Суми: НІКО, 2015. – 180 с.
5. Підвищення кваліфікації керівників освіти за дистанційною формою навчання / За заг. ред. В.В. Олійника. – К.: Логос, 2006. – 408 с.

Антощук С. В.,

кандидатка педагогічних наук,
доцентка кафедри відкритих освітніх систем та ІКТ,
Державний заклад вищої освіти
«Університет менеджменту освіти», м. Київ

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ ТА ВЕБСЕРВІСИ ЯК НАВЧАЛЬНІ ІНСТРУМЕНТИ ПЕДАГОГА

Обставини сьогодення та, водночас, бурхливий розвиток цифрових технологій значною мірою вплинули на всі сфери нашої життєдіяльності: від управління до промисловості. В окремих галузях, зокрема, освітній, кардинально змінилися вимоги до компетентностей фахівців (педагогів). Освіта вимушено опинилася у «цифровій» ері за лічені тижні. Сучасний педагог, щоб не потрапити

на узбіччі «кібернетичного» майбутнього, має володіти й активно використовувати різноманітні інтернет-ресурси та вебсервіси у професійній діяльності.

Правове підґрунтя використання електронних освітніх ресурсів документально унормовано в нашій державі. Насамперед у 2012 р. затверджено «Положення про електронні освітні ресурси» (Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 01.10.2012 р. № 1060), у якому надано визначення та затверджено основні види електронних освітніх ресурсів, а також, ухвалено «Положення про електронний підручник» (Наказ МОН від 02.05.2018 р. № 440), у якому визначено вимоги до змісту і структури такого навчального засобу.

Наразі відзначимо, що в останні роки перевага надається відкритим освітнім ресурсам (**Open Educational Resources, OER**) – загальна назва для усіх освітніх засобів, до яких є повністю відкритий доступ завдяки безкоштовній ліцензії або переведення їх у суспільне надбання та створення доступу до таких ресурсів за допомогою інформаційних та комунікаційних технологій [1].

Для вивчення можливостей використання інтернет-ресурсів та вебсервісів в освіті насамперед доцільно звернутися до зарубіжного досвіду. Тому що, для забезпечення освітніх потреб у різних країнах створено значну кількість електронних освітніх ресурсів, зокрема, відкритих цифрових навчальних засобів, курсів, підручників тощо, які можуть бути використані для е-навчання на цифрових пристроях.

Для системи вищої освіти та післядипломної освіти цікавими будуть ресурси провідних закладів вищої освіти, насамперед: **MIT OpenCourseWare** – проект Массачусетського технологічного інституту з публікації у відкритому доступі матеріалів всіх курсів інституту (<http://ocw.mit.edu>); **Princeton University** – Освітні матеріали Принстонського університету (США) (<http://mediacentral.princeton.edu>); **Harvard University** – Освітні ресурси Гарвардського університету (<http://ocp.hul.harvard.edu>).

Також існують ресурси, що надають відкритий доступ до репозитаріїв відеолекцій та курсів провідних науковців світу. Міжнародна навчальна мережа **World-lecture-project**, яка надає доступ до повних курсів та відеолекцій з різних наукових галузей від відомих навчальних закладів світу (<http://worldlecture-project.org>). Відеокурси кращих університетів світу також пропонує **MyEducationKey** – віртуальний освітній портал, що надає відкритий доступ до навчальних відеолекцій та інших мультимедійних засобів для студентів, учнів і викладачів (<http://www.myeducationkey.com>). Так само із колекцією високоякісних відеолекцій зі всього світу можна ознайомитися на ресурсі **VideoLectures.Net** (<http://world-lecture-project.org>).

У глобальній мережі існують ресурси різних співтовариств, фондів та

проектів, а також освітні платформи, серед яких є й вітчизняні. Насамперед варто відзначити серед них такі як: **Open Educational Resources** (OER, Відкриті Освітні Ресурси) – ресурс створений, на допомогу викладачам, студентам та тим, хто навчається протягом всього життя, щоб знайти відкриті освітні ресурси, що вже розміщені десь в Інтернеті (<https://www.oercommons.org>).

Будь-який подібний список буде неповним без згадки про таку платформу як Coursera. **Coursera** – це потужна міжнародна освітня платформа безкоштовних онлайн-курсів із відеолекціями, завданнями та обговоренням на форумах від викладачів провідних університетів світу, з можливістю отримати електронний сертифікат після завершення курсу (<http://www.coursera.org>). Також звернемо увагу на **Academic Earth** – колекція безкоштовних онлайн-курсів із психології, педагогіки, менеджменту тощо, розроблених фахівцями кращих університетів світу (<http://academicearth.org>). Перший та найбільший проєкт безкоштовної освіти для всіх та кожного в Україні – платформа масових відкритих онлайн-курсів **Prometheus** (<http://prometheus.org.ua>). Неповним буде список і без згадки про платформу онлайн-освіти **EDUGET**, яка надає можливість вчитися і навчати онлайн, у будь-який зручний час, у будь-якій точці планети. Варто звернути увагу також на студію онлайн-освіти **EdEra**, команда якої створює онлайн-курси, спецпроєкти, інтерактивні підручники та освітні блоги, а також пропонує соціальний проєкт інтерактивної освітньої літератури (www.ed-era.com).

Сервіси Інтернет (вебсервіси) постійно змінюються, інтегруються і доповнюються, що характеризує розвиток різних поколінь Інтернету. Веб 1.0 були орієнтовані на розвиток технологій комп'ютерної взаємодії, Веб 2.0 працюють з технологіями орієнтованими на користувачів, а веб 3.0 та веб 4.0 базуються на технологіях взаємодії комп'ютерів і користувачів, що сприяє розвитку семантичного Інтернету і штучного інтелекту.

Сервісів Веб 2.0 різноманітні: соціальні пошукові системи, засоби для збереження закладок, соціальні сервіси збереження мультимедійних ресурсів, мережеві щоденники, ВікіВікі (WikiWiki), карти знань, соціальні геосервіси. Деяких з них можна використати як навчальні інструменти:

Насамперед це ресурси-проєкти фонду ВікіМедіа: **Вікіпедія** – жива енциклопедія (<https://uk.wikipedia.org>); **Вікісловник** – універсальний та багатомовний словник (<https://uk.wiktionary.org>); **Вікіцитати** – збірник цитат (<https://uk.wikiquote.org>); **Вікіджерела** – бібліотека оригінальних текстів (<https://uk.wikisource.org>); **Вікіпідручник** – навчальна література: (<https://uk.wikibooks.org>); **Вікіновини** – відкрита інформаційна агенція (<https://uk.wikinews.org>); **Вікісховище** – загальне сховище файлів мультимедіа (<https://commons.wikimedia.org>); **Вікімандри** – інтернет-портал, присвячений туризму (<https://uk.wikivoyage.org>); **Віківерситет** – форма інтерактивної освіти і

ведення відкритих наукових проєктів (<https://beta.wikiversity.org>); **Віківиди** – вільний довідник біологічних видів (<https://species.wikimedia.org>).

Також цікавим є створення та використання карт знань. Карти знань (англ. Mind map) – спосіб зображення процесу загального мислення за допомогою схем. Створення інтелект-карт – цікавий та захопливий процес, який сподобається вам та вашим учням. Тоді у пригоді стануть онлайн-сервіси, розроблені спеціально для створення інтелект-карт, завдяки яким робота не займе багато часу: **FreeMind** (freemind.sourceforge.net), **Xmind** (xmind.net), **Bubble** (bubbl.us), **iMindMap** (happ.imindmap.com), **Mind42** (mind42.com). Докладно про кожний з сервісів ви можете ознайомитися у статті Журналу «На урок» [3].

Існують різноманітні багатофункціональні онлайн-інструменти, за допомогою яких можна створювати інтерактивні дидактичні матеріали, ребуси, пазли, стрічки часу, хмари слів, яскраву інфографіку, гіфки та інтерактивні зображення та організувати практичні роботи з будь-якого предмета. Наприклад, сервіс **Learningapps** (<http://learningapps.org>) – інтернет-сервіс мультимедійних дидактичних вправ; «**Ребуси українською**» (<http://rebus1.com>) – українськомовна онлайн-платформа, за допомогою якої можна створювати власні ребуси чи розгадувати наявні; «**Загадки для кмітливих**» (<https://zagadki.org.ua>) – розважальний сайт для тренування системного мислення, використовуючи загадки, ілюзії, ребуси та головоломки; **Canva** – мультимедійна онлайн-платформа, яка допомагає створити яскраву інфографіку, застосовуючи велику бібліотеку дизайнерських шаблонів; **Jigsawplanet** (<https://www.jigsawplanet.com>) – безкоштовний онлайн-сервіс для створення пазлів; **Imgonline** – безкоштовний онлайн-сервіс для комплексної обробки світлин із додаванням різноманітних спецефектів та створення мотиваторів; **Word It Out** – зручний у використанні англійськомовний онлайн-сервіс, завдяки якому можна створювати різноманітні хмари слів; **TimeGraphics** – безкоштовний онлайн-сервіс, за допомогою якого можна створювати яскраві й змістовні таймлайни із додаванням фото, аудіо та відеоматеріалів.

Переважає більшість наведених інтернет-ресурсів та вебсервісів успішно працюють на будь-яких цифрових пристроях (смартфонах, айфонах, планшетах), вони на практиці демонструють дієвість принципів відкритої освіти, задекларованих у міжнародних документах, таких як: Кейптаунська Декларація відкритої освіти [4].

Відзначимо, що застосування цифрових технологій в освіті та розроблення електронних навчальних ресурсів – наразі залишається однією з найбільш важливих і стійких тенденцій розвитку вітчизняного освітнього простору. Використання різноманітних інтернет-ресурсів та вебсервісів дозволяють інтенсифікувати освітній процес, збільшити швидкість та якість сприйняття,

розуміння та засвоєння знань. За допомогою медіа- та інтерактивних засобів педагогам легше використовувати підхід до викладання на основі впровадження інноваційних підходів, включаючи використання «кейсів», дослідницько-пошукової роботи, методу проєктів, розвивальних навчальних ігор тощо. Як результат – здобувачі освіти набагато краще засвоюють інформацію, перебуваючи в емоційно-комфортному середовищі, не втрачають бажання навчатись, створювати нові знання та інновації.

Отже, процеси цифровізації й відкритості поступово охоплюють увесь освітній простір, входять у всі освітні ланки та набувають нормативно-правового й наукового обґрунтування. Наразі йде чергове оновлення електронних освітніх ресурсів і зарубіжна наука наголошує на необхідності створення нового покоління навчальних засобів, які ввійдуть до цифрового навчального середовища.

Література:

1. Відкриті освітні ресурси [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/Відкриті_освітні_ресурси.
2. Воронова Н. Цифрові освітні ресурси в теорії і практиці сучасної зарубіжної освіти / Н.Воронова // Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти. – Вип. 9. – Слов'янськ, 2019. – С. 37-47.
3. Інтернет на користь: створюємо яскраві інтелект-карти. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://naurok.com.ua/post/internet-na-korist-stvoryuemo-yaskravi-intelekt-karti>.
4. Кейптаунська Декларація Відкритої Освіти: Відкриваючи майбутнє відкритим освітнім ресурсам, 2007 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.capetowndeclaration.org/translations/ukrainian-translation>.

Бойко В. В.,

студент 4 курсу,

Київський коледж будівництва, архітектури та дизайну, м. Київ

ЕЛЕКТРОННЕ НАВЧАННЯ В УКРАЇНІ: ЧОМУ ЦЕ ВСЕ Ж ТАКИ ЗРУЧНО

Науково-технічний прогрес не стоїть на місці, так як і інші сфери на сьогодні. Цей прогрес та стрімкий його розвиток, призвели до зміни ери індустріального суспільства в еру інформаційного.

Сьогодні Україна перебуває в період, коли застарілі технології й методики вже не працюють через їх неактуальність, а нові намагаються встигнути за сучасними трендами.

У цьому випадку, додатковим стимулом для отримання знання є кардинальні зміни в країні. Кризовий стан стимулює людину до змін та освоєння чогось нового. Окрім міграції між країнами, почалась масова міжфахова міграція. Зміна професії на більш оплачувану, чи на ту, що має великий попит на ринку праці, неможлива без отримання нових знань і саморозвитку. Саме в цей момент, курси (безкоштовні чи платні), онлайн-лекції та інші види занять в режимі онлайн, стають актуальними і є так званими «соціальними ліфтами».

Зростанню конкуренції сприяє також зміна поколінь, а не лише зростання технології та знань в певних сферах. Система освіти України не виняток. Стара, класична професура змінюється на нові обличчя, залишаючи після себе традиції викладання та передачі знань, яким вже більш як 40 років. По іншу сторону – здобувачі освіти, які не пам'ятають життя без Інтернету та смартфонів (бо у свої 20 років вони практично завжди жили із цими технологіями), тому для них засвоєння та передача знань, інформації в електронному форматі – це логічний і зручний спосіб навчання.

На даний момент, коли весь світ охопила глобальна пандемія, що пов'язана з захворюванням на COVID-19, коли індустріальні підприємства та заклади освіти закриті на карантин, відбувається перехід на дистанційну роботу тих, хто працює, а освітній процес закладів освіти трансформується в онлайн-режим. Навчальне телебачення, онлайн-освіта, інтернет-мережі є єдиним виходом із цієї ситуації. Усі комп'ютерні технології та Інтернет стають у нагоді. Особливо це стосується студентів-випускників як закладів вищої освіти, так і закладів фахової передвищої освіти, які саме в цей період пишуть дипломні проекти.

Працюючи над темою нашого дипломного проекту «Циліндричний резервуар для зберігання нафти» за спеціальністю «Будівництво та цивільна інженерія» (керівник Жученко Л.П., викладач Київського коледжу будівництва, архітектури та дизайну, циклова комісія конструктивних дисциплін), ми активно застосували сучасні комп'ютерні технології та технології дистанційного навчання. Передусім переформатували консультативне спілкування з науковим керівником дипломного проекту у режимах онлайн через інтернет-ресурс Zoom, офлайн через е-пошту, телекомунікаційне спілкування між здобувачами освіти навчальної групи відбувається через пости в Google.Class. Під час виконання дослідження над дипломним проектом нами були опановані та залучені такі комп'ютерні програми, як AutoCAD, Revit та ін.

В Україні онлайн-освіта масово, на жаль, лише починає набирати обертів, беручи за зразок досвід англійських платформ для навчання. В країнах близького зарубіжжя (РФ) існує вже як мінімум одна успішна платформа, що вже вийшла за межі ринку. Йде мова про проект «Фоксфорд», котрий допомагає здобувачам освіти готуватися до випускних та вступних іспитів, а також платформа онлайн-

навчання «Нетологія», яка займається освітою в галузі інтернет-технологій та цифрового маркетингу. Оцінка від експертів, в галузі цифрових технологій, є такою, що наступні 5 років тенденції зростання попиту на онлайн-освіту лише збільшаться. А в майбутньому, за 20-30 років нас чекає активне використання технологій доповненої реальності та інших інновацій в області дистанційного навчання. Про це попереджають футурологи, науковці, представники ІТ-індустрії [1; 3; 6].

Таким чином, онлайн-освіта входить активно не тільки в приватні заклади, а й в державні, нагадуючи викладачам і здобувачам освіти, що ІКТ-компетентність вкрай потрібна всім. На нашу думку, все залежить лише від готовності і тих, хто викладає, і тих, хто навчається, сприяти розвиткові онлайн-платформ для навчання та освітньої мотивації учасників освітнього процесу якого б віку вони не були. І звісно, в цей процес не завадить включитись державним структурам та великому бізнесові – лише вони можуть забезпечити прихід серйозних грошей та правової підтримки для таких починань.

Література:

1. Ляхощка Л. Технологія створення е-книги з використанням платформи OURBOOKS // Цифрові технології в освітньому процесі закладів освіти: зб. матеріалів VII Всеукраїнської інтерактивної науково-практичної конференції / упоряд. Н. А. Басараба, А. А. Волосюк; за ред. А. Л. Черній, І. В. Ветрова. – Рівне: РОІППО, 2019. – 126 с. [С.49-53] URL: <https://drive.google.com/drive/folders/1fb1FCo7hY0D6sW84rvgzdWM5HUm3OyBG>.
2. Положення про дистанційне навчання. / Наказ МОН № 466 від 25.04.13 р. –URL: http://osvita.ua/legislation/Dist_osv/2999/print/.
3. Жовнір А. О. Оцінка рівня впровадження електронного навчання в Українських ВНЗ шляхом аналізу їх вебресурсів: теоретичні аспекти соціального аналізу. URL: https://ukr-socium.org.ua/wp-content/uploads/2017/04/45-59_no-2_vol-61_2017_UKR.pdf.
4. Положення про електронні освітні ресурси /Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 01.10.2012 р. № 1060. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12>.
5. Як організувати дистанційне навчання під час карантину. URL: <https://dt.ua/UKRAINE/yak-organizuvati-distanciyne-navchannya-pid-chas-karantinu-343586.html>
6. Долинський Є. В. Дистанційне навчання – одна з прогресивних форм підготовки фахівців // Теоретичні питання культури, освіти та виховання: зб. наук. пр. Вип. 42 / за заг. ред. проф. Матвієнко О.В. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2010. – С. 202–207.

Бойченко О. А.,
старша викладачка,
кафедри відкритих освітніх систем та ІКТ
Державний заклад вищої освіти
«Університет менеджменту освіти», м. Київ

ДОСЯГНЕННЯ І ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ

З кожним днем цифрові технології охоплюють все більшу частку освітнього простору. Це спричинене кількома факторами: запитом суспільства, появою адаптивного програмного забезпечення, розвитком friendly-технологій, підвищенням рівня цифрових компетентностей педагогів тощо. Вдосконалення та ускладнення систем e-learning і LMS неминуче призведуть до їх подальшої трансформації – саме тому сучасний педагог повинен бути готовим до нових викликів та реалій.

Досліджуючи готовність педагогічних працівників до використання цифрових технологій на більш високому рівні, ми звернулись до напрацювань відомих науковців у галузі освіти: організація освітнього процесу (В. Кремень, В. Загвязинський, Є. Юдін та ін.); особливості післядипломної освіти (В. Олійник, М. Кириченко, Т. Сорочан); застосування ІТ в освіті (В. Биков, І. Войтович, Л. Карташова та ін.). Аналіз наукових доробків та загальних тенденцій розвитку цифрових технологій виявив невідповідність між наявними ключовими компетентностями педагогів з одного боку, та не конкретизованою загальною концепцією розвитку і упровадження високих цифрових технологій у освітній діяльності, яка б окреслила найближчі віхи для руху у напрямку подальшої цифровізації освітнього процесу – з іншого. Найбільш імовірним результатом еволюції e-learning є масове використання систем штучного інтелекту (ШІ).

До цього часу галузями з найпоширенішим застосуванням ШІ були медицина, право і банківська справа (платформи IBM Watson, eDiscovery Symantec та FutureAdvisor відповідно). Проте у минулому році такі організації Кремнієвої долини, як «Ініціатива Чан-Цукерберга» та «Фонд Білла і Мелінди Гейтс», повідомили про те, що штучний інтелект у якості освітнього інструменту вартий вкладання інвестицій.

Отже, штучний інтелект (англ. Artificial Intelligence, AI) – це різноманітні технологічні та наукові рішення і методи, що імітують людське мислення. Прийнято розрізняти слабкий, сильний та суперінтелект. Щодо суперінтелекту – то ще не існує навіть моделі. Із слабким ШІ ми стикаємось щодня – це голосові помічники (Siri, Google Assistant), розумні колонки (Smart Speaker, Apple

HomePod), безпілотні автомобілі (Tesla Motors Model S, Google Chrysler Pacifica). Саме вдосконалення слабкого ІІІ, а точніше додавання до інструментів аналізу і прийняття рішень здатності креативності, наближає нас до появи сильного ІІІ.

У світовій практиці в освіті найширше застосовуються інтерактивні помічники та адаптивні програми для навчання, які дають змогу за допомогою ІІІ індивідуалізувати освітній процес і автоматизувати деякі технічні дії. На більш просунутому рівні вони об'єднуються в Інтелектуальні навчальні системи (англ. Intelligent Tutoring Systems, ITS) – адаптивні освітні платформи, у яких за допомогою машинного навчання складаються персоніфіковані навчальні плани для оптимізації опанування кожним учнем освітньої програми. До найбільш поширених Інтелектуальних навчальних систем (ІНС) належать Geekie, Knewton, Smart Sparrow, Squirrel, Century Tech. Зазвичай ІНС працюють за таким алгоритмом навчання: діагностичний тест – аналіз результату – побудова навчального плану – автоматична корекція плану під час навчання. Часто ІНС будується як прототип віртуальної навчальної програми, що об'єднує ІІІ та тривимірну анімацію з урахуванням вікової категорії учнів (USC Institute for Creative Technologies). В українській освіті досить оптимістичні прогнози щодо поширення ІІІ, оскільки Україна не тільки займає четверте місце серед країн, що володіють найвищим відсотком сертифікованих ІТ-фахівців, а також стало перебуває в трійці лідерів щодо кількості компаній та інвесторів у галузі ІІІ.

Ще одним перспективним напрямком застосування ІІІ в освіті є упровадження систем ІІІ для управління закладом освіти (моніторинг енергоспоживання, контроль безпеки тощо).

Таким чином, сучасному педагогу вже сьогодні необхідно робити перші кроки по засвоєнню інструментів і засобів для супроводу систем ІІІ в навчанні. Таким тренувальним ресурсом може бути, наприклад, онлайн-конструктор для створення чат-ботів – програм, розроблених на основі нейромереж та технологій машинного навчання, які імітують розмову з людиною в Інтернеті. Створений чат-бот можна вже зараз пов'язати з існуючим вебпорталом закладу освіти чи системою дистанційного навчання тощо.

Література:

1. Top 6 Digital Transformation Trends In Education [Electronic resource]. – 2017. – Mode of access: World Wide Web: <https://www.forbes.com/sites/danielnewman/2017/07/18/top-6-digital-transformation-trends-in-education/#4b232b242a9a> (viewed on May 10, 2020) . – Title from the screen.
2. Як може зміниться навчання? Масштабний експеримент Китаю в сфері освіти [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу:

<https://www.imena.ua/blog/how-learning-can-change> (дата звернення 10.05.2020). – Назва з екрана.

3. Education Research & Development: Learning From the Field [Electronic resource]. – 2019. – Mode of access: World Wide Web: <http://k12education.gatesfoundation.org/index.php?pdf-file=1&filename=wp-content/uploads/2019/03/Education-RD-RFI-Synthesis-Report.pdf> (viewed on May 10, 2020) . – Title from the screen.

Боруцька Ю. З.,

кандидатка геологічних наук,
викладачка;

Доценко Н. В.,

викладачка,
Екологічний коледж

Львівського національного аграрного університету, м. Львів

ЕЛЕМЕНТИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ЕКОЛОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ ЛНАУ У ПРОЦЕСІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЕКОФЕСТИВАЛЮ «ЧИСТЕ МІСТО ФЕСТ 2019»

Актуальність проблеми дослідження. Актуальність цієї тематики зумовлена загостренням низки суперечностей, зокрема, між соціальним запитом суспільства на активну, екологічно культурну, екологічно освічену особистість та існуючим рівнем фахівців у галузі екології, готовністю до використання нових методик та технологій здійснення процесу. Зазначене свідчить про те, що підготовка майбутнього фахівця в галузі охорони навколишнього природного середовища є нагальною проблемою у діяльності закладів освіти і потребує нових підходів до її оптимального розв'язання.

Зважаючи на усі загрози та виклики, які постали перед соціумом на часі, значна кількість найважливіших міжнародних документів, присвячені саме проблемам навколишнього середовища і гармонійного розвитку людства. У них особлива увага приділяється екопросвітницьким заходам, формуванню екологічної культури, свідомості, інформованості людей про екологічні ситуації, їхній обізнаності з можливими шляхами вирішення різних екологічних проблем.

А у культурному просторі сучасної України все більшого поширення набувають фестивалі – у найрізноманітніших формах і масштабах. Повсякденна практика показує, що цьому поняттю людина здатна надавати зовсім різного значення залежно від індивідуальних інтересів, стилю життя та середовища спілкування. Однак зростання загально-соціального значення фестивального руху

породжує необхідність його наукового дослідження, визначення тенденцій розвитку та впровадження конструктивного підходу до організації. Актуальність його не викликає сумнівів, оскільки правильна організація фестивалів, в тому числі за державної підтримки, дає можливість використати їхній значний потенціал для вирішення проблем міжкультурної комунікації, кризи духовних цінностей, естетичного виховання молоді, організації дозвілля.

Отже, зважаючи на усе вище задеклароване, далі, на правах партнерів, запропонуємо наш досвід інноваційної діяльності, як викладачів Екологічного коледжу Львівського національного аграрного університету, щодо організації освітньо-виховного процесу серед студентської молоді у контексті проведення Екофестивалю «ЧИСТЕ МІСТО ФЕСТ 2019».

Стан розроблення проблеми в науці і практиці. Згідно з поправкою до закону України «Про відходи», з 1 січня 2018 року кожен українець повинен сортувати своє сміття. Важливість роздільного збору сировини є беззаперечною не лише для екології, а й для економіки країни. Повторна переробка матеріалів не лише економить ресурси, а й зменшує кількість токсичних відходів на міських звалищах. Тобто, на часі в Україні неможливе захоронення на полігонах неперероблених побутових відходів. Офіційно, система мала би запрацювати в усіх містах, проте поки що ця норма існує лише на папері.

За словами експертів, справа не лише у неготовності більшості українців сортувати сміття (за неофіційними даними, це робить приблизно 4% жителів країни), але й у тому, що в Україні поки що обмаль потрібної інфраструктури: заводів, які займаються вторинною переробкою відходів, встановлених біля будинків відповідних сміттєвих контейнерів тощо. Тому сміття сортують здебільшого ентузіасти, яким не байдуже, й які готові витратити час та ресурси, аби відходи переробляли вторинно.

Аналіз наукових підходів до вивчення проблеми підготовки майбутніх спеціалістів галузі екології, які, власне, і повинні забезпечити надалі рівень екоосвіченості у державі, дає нам можливість виділити серед них такі: філософський, історико-педагогічний, загально педагогічний, психологічний, дидактичний, екологічний, соціально-екологічний, культурологічний, аксіологічний, краєзнавчо-екологічний, економіко-екологічний, технологічний [1; 2].

Основна ідея, положення, висновки дослідження. Основна ідея проєкту полягає у переорієнтуванні свідомості населення Львівської області й України загалом щодо збору та сортування ТПВ, раціонального використання природних ресурсів, усвідомленні ролі таких заходів у поліпшенні екологічної та медико-санітарної ситуації на даній території. Особливо актуальною ця тема стала на теренах Львова та Львівщини після трагедії на Грибовицькому сміттєзвалищі 29–

30 травня 2016 року, коли там спочатку спалахнула пожежа, а потім відбувся масштабний сміттєвий зсув, обвалення твердих побутових відходів і трагічно загинули троє рятувальників і еколог ЛКП «Збиранка». Аби уникнути таких трагічних наслідків у майбутньому, вважаємо, потрібно, окрім покращення матеріально-технічних складових, дотримання правил державних будівельних норм, активно працювати над екологізацією свідомості різних категорій населення.

Метою проєкту є ефективне формування знань і навичок населення Львівщини щодо сортування й утилізації ТПВ, зародження і підвищення особистої екологічної свідомості громадян, особливо дітей і молоді, щодо культури поводження з ТПВ у контексті проведення Екофестивалю «ЧИСТЕ МІСТО ФЕСТ 2019». Завдання проєкту – це просвітницька робота викладачів у сфері формування у студентів, молоді, загалом населення екологічної свідомості, культури поводження з ТПВ, яке відбувається шляхом реалізації наступних механізмів впливу, зокрема, під час проведення Екофестивалю «ЧИСТЕ МІСТО ФЕСТ 2019» (рис. 1):

- ✓ висвітлення через засоби масової інформації мети та завдань проєкту;
- ✓ макетування та виготовлення інформаційних матеріалів, банерів, щитів, буклетів;
- ✓ розробка й апробація анкети;
- ✓ робота з громадськістю при безпосередньому контакті (анкетування, опитування), зважаючи на концепцію Екофестивалю;
- ✓ організація спілкування та пропагування раціональних способів поводження з відходами за допомогою інтерв'ю;
- ✓ організація презентацій екоініціатив і екопроектів (в т.ч. від навчальних закладів), участь у екоіграх;
- ✓ організація музичної частини та виступ колективу художньої самодіяльності Екологічного коледжу ЛНАУ та роботи волонтерів.

Найбільшої ефективності можна би було досягти, якщо би ця наша ініціатива була складовою загального комплексу вирішення проблем поводження з ТПВ, а саме реалізацією п'яти стратегічних напрямків: технічного, фінансового, правового, інституційного та просвітницького. Тому, необхідним і обов'язковим елементом проєкту є пропагування участі в його реалізації всіх мешканців Львова та області, як утворювачів твердих побутових відходів, а також підприємств, що знаходяться на цій території для забезпечення збору, перевезення, утилізації, знешкодження та захоронення побутових відходів, а головне, обмеження їхнього шкідливого впливу на навколишнє природне середовище і здоров'я людини.

Рис. 1. Викладацько-студентський колектив Екологічного коледжу ЛНАУ на Екофестивалі «ЧИСТЕ МІСТО ФЕСТ 2019»

Основні результати та їх практичне значення. Запропонована інноваційність у навчально-виховному процесі приводить до зміни взаємовідносин викладача та студента, де студент перетворюється у важливий освітній суб'єкт, залучений до активної, творчої співпраці з викладачем, зацікавлений у здобутті глибоких і актуальних професійних знань. Тематика екофестивалів віддзеркалює глобальні екологічні проблеми міста, району, регіону, людства. Займаючи все вагоміше місце в інформаційному просторі суспільства, фестивалі неминуче впливають на суспільну думку, настрої, менталітет загалом. Необхідно використовувати цей вплив, підвищуючи екологізацією свідомості різних категорій населення. Вважаємо, що завдяки інноваційній діяльності викладачів та студентів Екологічного коледжу Львівського національного аграрного університету у контексті проведення Екофестивалю «ЧИСТЕ МІСТО ФЕСТ 2019» був ефективно подоланий існуючий “теоретично-практичний бар’єр” між навчальним процесом і застосуванням декотрих отриманих знань і умінь у практичних умовах, створена реальна можливість апробації в умовах живого спілкування «питання-відповідь». Ініціативу участі зможуть перейняти й ефективно втілювати науково-педагогічні працівники, освітяни, громадські організації та активісти в інших регіонах України, що однозначно призведе до зростання екосвідомості населення, ефективного підвищення екологічної культури громадян у контексті поводження з твердими побутовими відходами та раціонального ставлення до природних ресурсів.

Література:

1. Химинець, В.В. Інноваційна освітня діяльність. Ужгород: Інформаційно-видавничий центр ЗІПО, 2007. 364 с.
2. Nicholls A. Managing Educational Innovations. London, 1983. 276 p.

Булгакова С. М.,

викладач,

Київський коледж будівництва, архітектури та дизайну, м. Київ

ВЕБІНАР ЯК ФОРМА ДИСТАНЦІЙНОГО ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ

Інформаційне суспільство, як суспільство економіки знань, вимагає від його членів «нового мислення та дій», інноваційних та альтернативних підходів, продуктивної діяльності в групах, професійної та географічної мобільності, і як наслідок, систематичного і ефективного навчання протягом всього життя. Девіз «life long learning» (навчання протягом життя) стане обов'язковим, а на думку деяких, поки що, футурологів, навіть основною умовою людського існування. Людина майбутнього повинна відповідати чотирьом наступним «освітнім» критеріям, а саме: вміти «вчитися, щоб знати», «вчитися, щоб діяти», «вчитися, щоб жити разом», а головне – «вчитися, щоб жити». Це ті принципи освіти, які проголосила у своєму звіті організація ЮНЕСКО.[1]

Актуальність проблеми дослідження. За результатами дослідження, що проводилися Європейською комісією та передбачали визначення нових способів отримання освіти та підвищення кваліфікації в Європі у 2020 – 2030 рр., експерти визначили такі прогнози:

- відкрите навчання за допомогою Інтернету стане традиційною формою отримання освіти;
- мобільні інтернет-пристрої стануть основним інструментом для навчання;
- паперові книжки будуть замінені електронним мультимедійним контентом;
- багатокористувацькі віртуальні світи будуть робити непотрібним фізичне відвідування шкіл та університетів;
- відкриті освітні ресурси будуть широко застосовуватися всіма суб'єктами навчального процесу;
- спільнота не буде покладатися на експертів з якості знань та навчальних програм, а буде просуватися у напрямку якісних знань, підтверджених за допомогою інтернет-ресурсів;

- системи та послуги будуть розроблятися з метою забезпечення групового взаємного навчання серед зацікавлених учнів та студентів;
- блоги та інші мультимедійні матеріали, розміщені в Інтернеті, будуть признаватися як «законні» публікації для вчених;
- віртуальна мобільність зламає бар'єри між національними системами освіти;
- персональні середовища навчання будуть заміщати існуючі середовища віртуального навчання тощо.[4]

Метою дослідження є застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освіті, а саме: технології організації навчання через мережу Інтернет за допомогою такої форми, як вебінар.

Стан розроблення проблеми в науці і практиці. Для вирішення проблем при впровадженні дистанційних технологій навчання можна застосовувати технологію онлайн-семінару під назвою вебінар.

Вебінар - це технологія, яка дозволяє в повній мірі відтворити умови колаборативної (спільної) форми організації навчання, а саме семінарського, лабораторного заняття, лекцій, використовуючи засоби аудіо-, відеообміну даними та спільної роботи з різноманітними об'єктами, незважаючи на те, що його учасники можуть фізично знаходитися в різних місцях.

Таким чином, створюється віртуальна «аудиторія», що об'єднує всіх учасників вебінару. Вебінаром можна вважати віртуальний семінар, організований за допомогою інтернет-технологій. Він має головну ознаку семінару – інтерактивність, яка може бути забезпечена за допомогою моделі: доповідач-слухачі, які ставлять питання та обговорюють їх, причому в ролі доповідача може бути як викладач, так і студент, залежно від ролі, яку він має виконувати за сценарієм проведення такого семінару.

Основна ідея, положення, висновки дослідження. Вебінари відносяться до тієї технології, яка сумісна з багатьма організаційними формами та методами навчання. Однак учасникам вебінарів потрібен час для розвитку спеціальних навичок, необхідних для роботи в режимі вебінару. З технічної сторони проведення вебінарів може передбачати два варіанти:

- використання спеціального обладнання для організації відеоконференцій;
- використання спеціального програмного забезпечення, що встановлюється на комп'ютері доповідача та слухачів та на відповідному сервері в мережі Інтернет.

Для організації вебінару необхідно як для доповідача, так і для учасників мати:

- комп'ютер з налаштованим аудіо- та/або відеообладнанням (колонки чи навушники, мікрофон, вебкамера);
- встановлений і правильно налаштований браузер (рекомендується Internet Explorer 6.0 і вище, Firefox 3.0);
- встановлений Flash – програвач версії 9.1 і вище;
- виділена лінія Інтернету 512 кб/с для учасників (для отримання відео- та аудіоданих) та 128 кб/с (для отримання лише аудіоданих); для доповідача рекомендується 1 Мб/с.

Навчання, що відбувається за допомогою вебінару, це приклад синхронного навчання, коли викладач дає студентам навчальний матеріал, вправи, відповідає на питання аудиторії, оцінює рівень засвоєння знань тощо, через віртуальне спілкування в реальному часі.

Виділяють наступні засоби групового навчання, які можна використовувати при проведенні вебінарів [3]:

Whiteboard (біла дошка, електронний аналог шкільної дошки) – електронна панель, що виконує функції дошки для спільної роботи. Тобто, – це дошка для малювання, на якій викладач може малювати самостійно або надати права малювання учасникам вебінару. Whiteboard має стандартний набір інструментів, як у програмі Paint: лінія, коло, прямокутник тощо. Whiteboard є еволюцією класної дошки, яка використовується спеціально для потреб дистанційного навчання. Вона дозволяє викладачу та студенту спільно використовувати частину екрану, де можна розміщувати слайди чи картинки, малювати, виправляти помітки тощо. При цьому всі дані автоматично оновлюються в реальному часі на всіх комп'ютерах учасників.

Інтерактивні опитувальники дозволяють швидко зібрати думки учасників вебінару з того чи іншого питання. За допомогою модулю інтерактивного голосування можна швидко створювати опитувальник, редагувати його та розмістити, наприклад, у віртуальному класі.

Вебтури – спільний вебсерфінг, засіб, що дозволяє спільно «подорожувати» по вебсайтам.

Колективна робота з засобом створення презентацій – спільна групова робота з мультимедійними презентаціями.

Кожен учасник вебінару може працювати з контентом на дошці одночасно з іншими учасниками: додавати свої коментарі, домальовувати, виправляти, наочно пояснювати свою точку зору. Тому Whiteboard прекрасно підходить для мозкового штурму, учасники якого знаходяться в різних місцях.

Колективна робота з додатками – сервіс, за допомогою якого викладач або інший учасник віртуального класу з відповідними правами, демонструє всім іншим учасникам вебінару результати роботи в середовищі певного програмного

продукту на екрані свого комп'ютера. При цьому викладач може передати управління роботою на такому комп'ютері іншому учаснику вебінару з конкретним завданням та подальшим обговоренням отриманих результатів.

Отже, вебінари – це один з найбільш прогресивних та найбільш ефективних засобів дистанційного навчання, до якого вдаються люди, які йдуть у ногу з часом. Вже сьогодні вони міцно входять у наше життя і зовсім скоро стануть невід'ємною частиною освіти. З кожним днем зростає кількість учасників вебінарів, які оцінили плюси дистанційної онлайн-освіти.

Основні результати та їх практичне значення. Вебінари мають ряд можливостей:

- багатостороння конференція з трансляцією через аудіо та відео;
- демонстрація екрана комп'ютера організатора трансляції;
- текстовий чат для учасників;
- демонстрація в реальному часі;
- можливість збереження запису трансляції (опціонально).

Можливість доносити інформацію в режимі реального часу, відповідати на питання і вести запис трансляції для інших глядачів, які зможуть подивитися її в будь-який зручний час, – це ті особливості, які роблять вебінари хорошим способом дистанційного навчання.

Література:

1. Делор Ж. Образование: сокровище сокрытое. Перспективы развития.
2. Образования в XXI в. Отчет представленный ЮНЕСКО международной комиссией по вопросам образования. Париж: Юнеско, 1996. - 53 с.
3. Методичні та практичні аспекти проведення вебінарів: посібник методиста С. Ю. Кондратюк. – Черкаси: ЧОПООП, 2015. – 30 с.
4. Средства синхронного и асинхронного электронного обучения. Точка доступа - <http://www.trainings.ru/>
5. Освіта в Європі у 2020-2030 роках. Прогноз. Точка доступу – <http://www.pontydysgu.org/2010/01/crowd-sourcing-the-european-foresight-studyyour=chance-to-be-an-expert/>
6. Що таке Вебінар? Технології Веб 2.0. Точка доступу - <http://web2.in.ua/2010/01/18/scho-take-vebinar.html> Openmeetings. Точка доступу - <http://www.telebridge.ru>.
7. Software as a service. Матеріал из Википедии — свободной энциклопедии. Точка доступу - [http://ru.wikipedia.org/wiki/Software as a service](http://ru.wikipedia.org/wiki/Software_as_a_service)

Булгаков В. А.,

кандидат політичних наук, доцент,
директор Київського коледжу будівництва, архітектури та дизайну, м. Київ

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ: КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

(з досвіду Київського коледжу будівництва, архітектури та дизайну)

Створення та розвиток інформаційного суспільства передбачає широке застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освіті, адже завданням її є орієнтація на інтереси особистості, адекватні сучасним тенденціям суспільного розвитку. Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітню діяльність закладів освіти України сприяло створенню та використанню нової форми навчання – дистанційної, в основу якої покладений принцип просторової та часової віддаленості викладачів та слухачів один від одного, а сам процес навчання проходить із допомогою комп'ютерних і телекомунікаційних технологій [1]. Сьогодні дистанційна освіта як форма отримання знань, як технологія навчання, як елемент змішаного навчання зайняла достойне місце в освітній структурі України.

Зазначимо, сучасний заклад фахової передвищої освіти (далі ЗФПО) в Україні покликаний підготувати випускників до повноцінної й ефективної участі у суспільній, соціальній і професійній галузях життєдіяльності в умовах інформаційного суспільства та цифрової економіки. Освітня діяльність ЗФПО багатоаспектна за змістом та коротко тривала. В її структурі присутні технічна, програмна, навчальна та методична складові.

Ми дослідили, що інформатизація освітньої діяльності ЗФПО – система взаємопов'язаних змістових, організаційних і методичних заходів, що пов'язані із застосуванням інформаційних засобів у навчальних цілях. Рівень інформатизації є одним із суттєвих показників рейтингу закладів освіти такого типу.

Для успішної інформатизації освітньої діяльності ЗФПО важливим є формування ІКТ (цифрової)-компетентності та готовності педагогічного кадрового складу закладу освіти до роботи у віртуальному освітньому середовищі, оволодіння відповідними методиками е-дидактики. При цьому йдеться не про «вмонтування» комп'ютера в традиційні педагогічні системи, а про створення принципово нових навчальних технологій на основі інформатизації дидактичного процесу. На нашу думку, саме інформатизація освітньої діяльності ЗФПО дасть змогу педагогічним працівникам разом із керівниками закладу освіти розв'язувати проблему формування ключової компетентності «навченості навчатися» («learning to learn»), докорінно підвищити їх самостійність під час

удосконалення професійного рівня відповідно до глобальних викликів цифрового суспільства.

Звернемо увагу, що в період глобальної пандемії, пов'язаної з Covid-19, освітяни починають усвідомлювати, що без сучасних засобів інформаційних технологій та Інтернету вони не зможуть здійснювати свою професійну діяльність, бути хоча б на крок попереду від здобувачів освіти, не говорячи вже про впевненість в завтрашньому дні та вдалу професійну кар'єру.

На допомогу викладачам ЗФПО приходять фахівці-професіонали закладів післядипломної освіти. Сьогодні перед науковцями системи післядипломної освіти ставиться завдання – підготувати керівників освіти та педагогів, до умов життя і професійної діяльності в цифровому суспільстві, навчити їх діяти в цьому середовищі, використовуючи його можливості.

Звідси освіта потребує фахівців, які не тільки мають необхідну компетенцію для успішної педагогічної діяльності, але й здатних за мінімальний час надати своїм слухачам максимум інформації, керувати їхньою самостійною роботою, яка може ефективно здійснюватися на основі інформаційних та дистанційних технологій. Саме з такими фахівцями кафедри відкритих освітніх систем та інформаційно-комунікаційних технологій (ВОСІКТ) – завідувач, к. пед. н. Касьян С. П. – зустрілись педагогічні працівники Київського коледжу будівництва, архітектури та дизайну на курсах підвищення кваліфікації в Центральному інституті післядипломної освіти (ЦПО) Державного закладу освіти «Університет менеджменту освіти». Група викладачів коледжу навчалась за категорією Керівні та педагогічні працівники закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) на тематичних курсах «Тьютори-організатори дистанційного навчання (на базі Київського коледжу будівництва, архітектури та дизайну)», 150 годин (5 кредитів), очно, відповідно до навчального та навчально-тематичного плану. Навчання припало на період карантину, тому очна форма трансформувалась в онлайн-формат. Куратор-тьютор групи – професор Ляхоцька Л.Л., викладачі кафедри ВОСІКТ активно включились управляти освітнім онлайн-процесом, роблячи акцент на індивідуальну траєкторію навчання викладачів коледжу, які за фахом архітектори, інженери, філологи, менеджери, психологи, ґрунтознавці тощо.

Підвищення кваліфікації педагогічних працівників коледжу здійснювалось за освітньо-професійною програмою підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників та керівників закладів післядипломної педагогічної освіти з проблем впровадження інформаційно-комунікаційних технологій та дистанційного навчання в освітній процес [3, с. 199-200]. Мета навчання полягала в удосконаленні управлінської, науково-методичної та професійно-фахової компетентностей педагогічних працівників із проблем

впровадження інформаційно-комунікаційних технологій та дистанційного навчання в освітній процес; розвитку загальних і спеціальних компетентностей; застосуванні оновлених компетентностей в умовах соціальних трансформацій. Під час навчання та виконання творчої випускної роботи викладачі коледжу набули інтегральну компетентність, до складу якої увійшли кваліфікаційний рівень 7: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері інформаційно-комунікаційних технологій або у процесі дистанційного навчання, що передбачає проведення дослідження, застосування теорій та методів педагогічної науки у практиці професійної діяльності, яка характеризується комплексністю та невизначеністю; кваліфікаційний рівень 8: здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі відкритої освіти, дистанційного навчання та інформаційно-комунікаційних технологій, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та / або професійної практики; кваліфікаційний рівень 9: здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі відкритої освіти, дистанційного навчання та інформаційно-комунікаційних технологій та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійної практики. здатність використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології; сучасну комп'ютерну техніку і мультимедійне обладнання, різноманітні гаджети та електронні засоби навчання для створення сучасного освітнього середовища в закладі освіти; мережеві системи пошуку та обробки інформації; акумулювати та аналізувати наявні електронні освітні ресурси; створювати власні різноманітні електронні освітні ресурси й використовувати їх в освітньому процесі; застосовувати хмарні технології та сервіси для удосконалення освітнього процесу в закладах освіти; запроваджувати принципи відкритої освіти, дистанційного та змішаного навчання, технології дистанційного, електронного та мобільного навчання, які дозволяють створювати сучасне освітнє середовище і досягати цілей професійної діяльності та професійно-особистісного розвитку суб'єктів освітнього процесу; володіти навичками практичної роботи з прикладними комп'ютерними програмами статистичної обробки результатів моніторингу, візуалізації даних експериментального дослідження тощо.

Таким чином, викладачі коледжу як слухачі тематичних курсів підвищення кваліфікації «Тьютор-організатор дистанційного навчання» удосконалили та оновили знання і вміння із теоретико-методологічних, правових, управлінських, філософських та інших питань забезпечення ефективної професійної діяльності слухачів; отримали додаткові знання і вміння з основних напрямів професійної діяльності; активізували самостійну діяльність, розвинули мотивацію

професійного вдосконалення та особистісного розвитку в умовах онлайн-освіти; оновили та розширили знання теорії та практики застосування електронного, дистанційного та змішаного навчання в освітньому процесі закладу фахової передвищої освіти; отримали знання з організації та змісту освітнього процесу із застосуванням дистанційної та змішаної форм навчання і різноманітних сучасних електронних та цифрових технологій навчання; набули досвіду щодо змісту, організації, форм і методів роботи тьютора-організатори дистанційного навчання закладу фахової передвищої освіти при реалізації освітнього процесу в умовах дистанційного, змішаного, електронного, мобільного навчання та відкритої освіти і науки.

Організація сучасного освітнього процесу, нової інформаційної культури – це вимоги сучасного цифрового світу. Навчальне вебсередовище і його вплив на педагогічну культуру, особливості управління дистанційним та змішаним навчанням, нова роль викладача, компетенції викладача-тьютора, особливості відкритих дистанційних курсів та відкритої освітньої практики – фактори, які впливають на постійне підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти взагалі, фахової передвищої освіти зокрема. Проведені кафедрою ВОСІКТ ЦПО тематичні курси підвищення кваліфікації «Тьютори-організатори дистанційного навчання (на базі Київського коледжу будівництва, архітектури та дизайну)» за категорією Керівні та педагогічні працівники закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) показав високий рівень підготовки мотивованих викладачів педагогічної професії майбутнього, результатом якого стали персональні сайти викладачів, авторські електронні книги, електронні навчально-методичні комплекси дистанційних курсів із фахових дисциплін для здобувачів освіти.

Література:

1. Дистанційна технологія навчання в післядипломній педагогічній освіті: навч. посібник / Л. Л. Ляхоцька; НАПН України, Ун-т менедж. освіти. – К., 2017. – 384 с.
2. Кафедра відкритих освітніх систем та ІКТ URL: <https://www.facebook.com/vosiktumo/>.
3. Технологія змішаного навчання в системі відкритої післядипломної освіти: підручник /за заг. ред. В. В. Олійника, ред. кол.: С. П. Касьян, Л. Л. Ляхоцька, Л. В. Бондаренко; ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти». – Київ, 2019 – 212 с.
4. Центральний інститут післядипломної освіти. URL: <http://umo.edu.ua/institutes/cippo>.

Віролайн О. В.,
аспірантка кафедри педагогіки,
адміністрування та соціальної роботи
Державний заклад вищої освіти
«Університет менеджменту освіти», м. Київ,
Андрощук І. М.,
докторка педагогічних наук, доцентка,
професорка кафедри педагогіки,
адміністрування та соціальної роботи
Державний заклад вищої освіти
«Університет менеджменту освіти», м. Київ

ПОЗИТИВНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ

Актуальність проблеми дослідження зумовлена потребою вивчення та вдосконалення та системного впровадження технологій дистанційного навчання в закладах загальної середньої освіти в Україні. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, створення відкритих електронних освітніх ресурсів, збільшення потреби суспільства у персоналізованому й адаптивному навчанні сприяють необхідності впровадження інноваційних технологій в освіту. Про використання інформаційно-комунікаційних технологій як засобу навчання, середовища спілкування та спільної діяльності наголошується у Проекті Нової української школи, який є орієнтиром для реформування середньої освіти в Україні.

Стан розроблення проблеми в науці і практиці вивчали у свій час дослідники в різних напрямках. Організаційно-педагогічні основи дистанційної освіти, підходи до її реалізації в Україні у своїх працях висвітлили В. Биков, І. Воротнікова, В. Ковальчук, В. Кухаренко, О. Олейнік, Н. Морзе, О. Пінчук, С. Якубов. Системи дистанційної освіти в закладах загальної середньої освіти за кордоном розглядав В. Ковальчук на прикладі США, Loescher Editore запропонував та впровадив дві моделі дистанційної освіти у школах Італії, група вчених С. К. Аю, Jonathan A. Odukoysa і Ambrose Azeta вивчали досвід її впровадження в Нігерії, О. Беседіна – у Великій Британії.

Основна ідея дослідження проаналізувати, виокремити, дослідити та вивчити досвід впровадження дистанційного навчання у закладах загальної середньої освіти в Україні та за кордоном. Активне впровадження та розвиток дистанційної освіти чи не найпершими почали Сполучені Штати Америки. Як інноваційна технологія дистанційне навчання базується на інформаційних

комунікаціях та зумовлені Інтернет-технологіями. Цінним для дослідження є аналіз курсів дистанційного навчання, виконаний Національним центром статистики навчальних закладів США [6], які мають приблизно однакову будову. Університет Бредлі, приймаючи участь у національній науковій програмі, розробив систему дистанційного навчання, яка базується на індивідуально зорієнтованому підході навчання, використанні мультимедійних комп'ютерних технологій, багаторазовій модульно-блочній системі навчання та рівноцінності змісту традиційного та дистанційного навчання. Дистанційне навчання у США спрямоване, в першу чергу, на особистість здобувача освіти.

Важливі нотатки для дослідження зробив у дослідженні особливостей дистанційного навчання в США Ковальчук В. [3], щодо створення віртуальних курсів. Педагогами враховується в першу чергу індивідуальність здобувача освіти, адже не всі вони мають однаковий інтелектуальний, фізичний, емоційний та соціальний рівень розвитку. Оскільки здобувачі аналізують отриману інформацію самостійно за допомогою власних думок і почуттів та сприйняття, першочерговою та пріоритетною стає їх особиста мотивація та творчість, зацікавленість та впевненість. Не менш важливим при цьому залишаються здобутий досвід та особисті переконання, які впливають на підходи до навчання та на погляди здобувачів. Не нехтують педагоги США фактом, що учні намагаються обрати найбільш вагому для них інформацію, у незалежності від її якості та кількості.

Цінним для дослідження є досвід Комплексних шкіл (Італія), які впровадили дві моделі дистанційного навчання у закладах загальної середньої освіти. Горизонтальна модель дистанційної школи – перша модель освітньої системи школи «Сасселло», що спрямована на подолання труднощів адаптації та соціалізації в початковій школі. Навчання здійснювалось з використанням дощок LİM та з фундаментальною і суттєвою допомогою репетитора, з функцією підтримки зв'язку з іншими учнями класу. Друга – вертикальна модель обміну досвідом та уроками в Інтернеті між віддаленим класом, що складається з учнів, які проживають віддалено та класами міста. [7].

В умовах модернізації професійної освіти виявлено цілеспрямоване навчання, об'єктивний аналіз та поступове впровадження позитивного досвіду організації системи педагогічного супроводу дистанційного навчання здобувачів освіти Великої Британії, який вивчала О. Беседіна [4].

Група вчених С. К. Аю, Jonathan A. Odukoуа і Ambrose Azeta Covenant University [5] розглядали питання відкритої та дистанційної освіти і людського розвитку в Нігерії. За результатами цього дослідження, підтверджено наявність проблем, що існують відповідно викликам поточної практики дистанційної освіти Нігерії. Зроблено висновки щодо необхідності розвитку справжньої відкритої

дистанційної освіти, яка могла б задовольнити всі категорії людей у будь-який час, у всіх місцях, не маючи довгих дистанцій для лекцій та іспитів.

Є. Гриневич вивчав питання щодо впровадження дистанційного навчання в Білорусі та вбачає його лише частиною освітнього процесу, при якому здійснюється розподільне індивідуальне вивчення тих чи інших знань, в залежності від інтересів здобувачів. Цінним для дослідження є визначення цілі дистанційного навчання, як підвищення власної компетентності та ерудиції, які окреслюються як непередбачений та неконтрольований вчителем результат [2]. Професор підкреслює, що в сучасних умовах дистанційна форма навчання є важливим аспектом самоосвіти, завдяки яким будь-хто може побачити та почути будь-яку лекцію провідних вчених з усього світу. Проекти edx, coursera та ін. реалізують можливість у самостійному або колективному вивченні наукової або практичної проблематики за індивідуальним планом та інтересом.

Українські дослідники В. Ковальчук та І. Воротникова [1] пропонують три моделі використання елементів дистанційного навчання в школі. Запропановані моделі частково або повністю відповідають вимогам освітніх потреб, здійснюють взаємодію та співпрацю учасників освітнього процесу. Першу модель побудовано на використанні відкритих хмарних сервісів та Web 2.0, спрямовано на реалізацію певних навчальних та управлінських задач школи. Другу модель зумовлено створенням контенту її основою є використання системи підтримки управління навчанням. Створення другої моделі можливо за умов розвитку IT-інфраструктури школи, підготовки вчителів до використання технологій дистанційного навчання, створення електронних освітніх ресурсів. Поєднання можливості використання технологій Web 2.0 та систем управління навчанням і контентом створює третю модель.

Основні результати та їх практичне значення. Дослідивши позитивний досвід організації дистанційної освіти в закладах загальної середньої освіти в Україні та за кордоном можна дійти висновку, що моделі використання елементів дистанційного навчання в закладі освіти залежать від наявності IT-політики самого закладу освіти, яка визначає стратегію і тактику запровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі. Такий підхід сприяє створенню інформаційно-освітнього середовища закладу освіти, реалізує підвищення кваліфікації вчителів та здобувачів освіти для формування ІКТ компетентності, роботі з батьками та громадою щодо розбудови IT-інфраструктури закладу освіти, розробці нормативно-правового і методичного забезпечення, створенню електронних освітніх ресурсів та їх експертизи, запровадженню моніторингу якості дистанційного навчання.

Література:

1. Воротникова І. П., Якубов С. В. Упровадження дистанційних технологій у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів.: навч. посіб. Київ: ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. 428 с.
2. Гриневич Е. К вопросу о роли дистанционного обучения в структуре системы образования : практ. конф., 18–19 ноября 2011. Минск: БГУ – С. 421–424.
3. Ковальчук В., Левчук Л. Особливості дистанційного навчання в США. Молодий вчений. 2017. №5(45), с. 392-395. [Електронний ресурс]. Доступно <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/5/89.pdf>.
4. Научная библиотека диссертаций и авторефератов disser Cat <http://www.dissercat.com/content/razvitie-sistemy-pedagogicheskogo-soprovozhdeniya-distantsionnogo-obucheniya-studentov-v-uni#ixzz5fDfeI2Xy>.
5. Azeta Ambrose, Azeta Victor, Olaniyan Oluwaseun, Azeta Angela & Ayeni .A. Gabriel. Implementing an E-Democracy System in Nigeria : Journal of Resources Development and Management. Vol. 4, 2014. 86 p.
6. U. S. Department of Education; National Center for Education Statistics. Distance Education at Degree-Granting Postsecondary Institutions: 2006-
7. Loescher Editore Sede operativa: Torino, Via Vittorio Amedeo II, 18, режим доступу <http://www.laricerca.loescher.it/istruzione/1935-la-scuola-a-distanza.html>.

Власова А. Ю.,

викладачка,
Київський коледж будівництва,
архітектури та дизайну, м. Київ;

Григорчук О. М.

викладач,
Київський національний університет
будівництва і архітектури, м. Київ

ТЕХНОЛОГІЯ СТВОРЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ Е-КНИГИ ЗА ДОПОМОГОЮ РЕДАКТОРА MBOOK EDITOR

Сьогодні цифровізація – це новий підхід у створенні і використанні цифрових ресурсів, який має забезпечити якісну й неперервну формальну, неформальну, інформальну освіту за різними формами навчання. Навчальний підручник перестає бути основним універсальним засобом здобування знань з певного предмету, його дидактичні функції послаблюються. За таких умов виникає потреба в коригуванні засобів, форм і методів викладання навчальних дисциплін та корекції підходів до організації освітнього процесу взагалі.

Сучасне навчання та викладання має бути організоване з урахуванням індивідуальних стилів, темпу, можливостей та потреб, диференційованості освітніх траєкторій учнів та студентів [2].

Одним із шляхів реалізації вищезазначеного є перехід до інтерактивного навчання з використанням електронних засобів навчального призначення, мультимедійних навчальних посібників, електронних посібників і підручників, багатофункціональних платформ, які підтримують як аудиторне, так і дистанційне навчання. У теперішніх умовах викладач повинен створювати інформаційний навчальний контент, який допомагатиме зміцнити його статус як експерта у галузі освіти та впливатиме на цільову аудиторію [4].

Серед електронних освітніх ресурсів особливе місце належить е-книзі, бо така книга – це середовище, де необхідна навчальна інформація може змінюватись динамічно, на відміну від друкованого видання, де інформацію змінити неможливо (необхідно перевидавати книгу). Окрім цього, сама інформація може передаватися засобами, які не властиві паперовій книзі (мультимедія, навігації, гіперпосилання та ін.).

Електронна книга (е-книга) – це електронний освітній ресурс, створення якого здійснюється шляхом поєднання тексту, рисунків та інтерактивних елементів із вказівкою на дії, які відбуватимуться внаслідок використання цих елементів. Е-книгу можна читати на комп'ютері, мобільному телефоні, планшеті та на інших спеціалізованих пристроях. Забезпечення модернізації освітнього процесу, його змістове наповнення вимагає використання різноманітних ЕОР, в тому числі створення навчальних е-книг [1].

В основі електронної книги лежить провідна роль структурної ідеї в когнітивній теорії особистості, згідно з якою для процесу пізнання дійсності важливішими є складові властивості, на відміну від змістових. Звідси випливає необхідність структурованого подання змісту, як першого кроку на шляху його перетворення в інтелектуального самовчителя [3].

Прогнозуємо, що застосування е-книги в освітньому процесі може вплинути на посилення мотивації; зростання цілеспрямованості; активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів; прискорення темпу навчальних дій.

Процес поєднання можливостей електронної книги та віртуального медіасередовища в цілому розкриває величезні перспективи в плані розширення засобів наочності та інтерактивності в поданні навчального матеріалу.

Узагальнюючи вищезазначене, можна виділити такі переваги е-книги в порівнянні з традиційними друкованими засобами: якісне та кількісне здійснення його змістового наповнення, подання навчального матеріалу у вигляді гіпертексту з використанням аудіо- і відеоматеріалу, застосування гіперпосилань; допомога у підготовці до ЗНО; диференціювання процесу опанування дисципліни.

При створенні електронних книг варто дотримуватись того, щоб викладений контент був у відповідності із теоретичним матеріалом базових підручників та посібників із відображенням ключових моментів. Тоді наочність викладення матеріалу дозволить студентам зрозуміти сутність явищ і процесів, що вивчаються, розширити можливості пізнання мультимедійними засобами, які не сприймаються як щось абстрактне і відокремлене.

Створення електронної книги - процес, що відбувається за допомогою онлайн-сервісів, наприклад: FlipSnack, Bookemon, Batalugu, RealeWriter, Simple Booklet, Ourboox, Mbook Editor.

Ourboox – платформа, що відповідає принципам відкритої освіти, оскільки глобально надає можливість викладачу не тільки створювати, а й обмінюватись цифровими навчальними книгами з наочним зображенням будь-якого жанру на будь-якій мові. Цифрові книги Ourboox можуть включати в себе текст, зображення, відео, карти, ігри, пазли і багато інших функцій. Автори можуть відстежувати кількість читачів і можуть редагувати свої книги в будь-який час. Читачі можуть вільно користуватися книгами на ноутбуках, мобільних телефонах і планшетах [4].

Редактор Mbook Editor (MbE) призначений для створення мультимедійних книг, журналів, альбомів і дозволяє додавати і редагувати тексти, розміщувати фото і фотогалереї на сторінках книг, локальні відео та відео з YouTube, внутрішні і глобальні інтернет-посилання, фонову і локальну музику, локальні і глобальні URL-фрейми.

Технологія створення е-книги за допомогою редактора Mbook Editor (MbE) має наступні етапи: завантаження та встановлення програмного забезпечення (<http://get.adobe.com/ru/air/>), створення мультимедійного проекту, ознайомлення з інтерфейсом програми Mbook Editor, створення обкладинки, сторінок та фону, режим попереднього перегляду книги, розміщення та редагування тексту, використання шаблонів, розміщення малюнків, аудіо- та відеоматеріалів (в тому числі з відеохостингу YouTube), використання посилань на зовнішні та внутрішні ресурси, збереження проекту та публікація е-книги.

Розміщення і редагування тексту починаємо з обкладинки нашої книги. В меню над книгою є позначення «Текст». Натискаємо на нього і перетягуємо на місце, де нам необхідно розмістити текст. До того, як розмістити в е-книзі малюнки або фото, їх слід завантажити в ліву панель програми (закладка «Об'єкти»). Блок з малюнком можна переміщувати, розширювати чи звужувати.

Фотоальбом – це інтерактивна галерея, зібрання декількох фото на одній сторінці. Для створення фотоальбому завантажуюмо в ліву панель необхідні фото. Утримуючи клавішу Ctrl, виділяємо на лівій панелі всі фото, які плануємо

використати у фотоальбомі, потім заходимо в меню «Фотоальбом» і перетягуємо його на сторінку, з'явиться блок альбому, що містить всі вибрані фото.

У е-книзі також передбачено розміщення аудіофайлів, які попередньо необхідно завантажити на ліву панель (закладка «Об'єкти»), таким способом, як ми завантажували малюнки та фото. Для розміщення відео опції аналогічні.

Сервіс Mbook Editor надає можливість використовувати в книзі відео, розміщене на каналі YouTube. Сам відеофайл для цього нам не потрібен. Достатньо зайти на сторінку відеоролика YouTube та скопіювати код необхідного відео, а потім вставити його у вікно «Джерело відео».

Однією із корисних функцій редактора є гіперпосилання. Внутрішні посилання дозволяють нам миттєво переміститися з однієї сторінки на іншу. Особливо корисні вони для заголовків. Для цього відкриваємо сторінку змісту і виділяємо текстовий блок, натискаємо «Сторінки», потім «Перетворення тексту на посилання». Розташування кожного посилання можна змінювати, перетягуючи його мишкою. Можна також змінювати колір посилання, розмір, шрифт. Зовнішнє посилання переадресовує нас на будь-який інтернет-ресурс.

Одна із переваг редактора – всі сторінки мають іконки у вигляді замочків. Це означає те, що, коли ми публікуємо свою книгу в інтернеті, на сайті «Автограф Видавництва», ми надаємо доступ користувачам. Сторонній читач не зможе відкрити і гортати нашу книгу, тому ми можемо вберегти її від несанкціонованого доступу.

Для інтернет-публікації створюється завантажувальний файл. У верхній частині редактора натискаємо «Файл» – «Публікація проекту», обираємо місце зберігання завантажувального файлу і натискаємо «Зберегти». Для публікації мультимедійних книг необхідно зареєструватися на сайті «Автограф Видавництва» та розмістити створений проект на сайті, додавши завантажений файл е-книги до свого особистого кабінету за посиланням <http://www.i-autograph.com/blog/8?page=0>.

Результатом роботи MbE є файли зверстаних книг з розширенням *.mbook, призначених для додавання в проект «Автограф Видавництво».

Як показує педагогічна практика та власний досвід, е-книгу доцільно розроблювати для кожної дисципліни окремо з урахуванням її специфіки. Використання системного підходу до розробки електронних книг сприяє вирішенню проблем створення засобів навчання, дозволяє зробити серйозний крок на шляху переходу від пізнавальної моделі освіти до прагматичної, у якій той, кого навчають, сам стає активним її суб'єктом. Таким чином, використання е-книг у освітньому процесі – це крок до ефективного та продуктивного засвоєння знань.

Література:

1. Закон України «Про освіту» Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
2. Концепція Нової української школи. [Електронний ресурс] URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>. Дата звернення: квітень 2020.
3. Мендерецький В. В. Про використання електронних навчальних посібників та інтернету в ході підготовки сучасних фахівців: теоретико-методологічний аспект / В. В. Мендерецький, М. І. Шахова // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Сер. : Бібліотекознавство. Книгознавство. – 2013. – Вип. 3.– С. 223–231. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nprkpnuiobk_2013_3_39.
4. Технологія створення е-книги з використанням платформи OURBOOKS / Л. Ляхощка // Цифрові технології в освітньому процесі закладів освіти: зб. матеріалів VII Всеукраїнської інтерактивної науково-практичної конференції / упоряд. Н. А. Басараба, А. А. Волосюк ; за ред. А. Л. Черній, І. В. Вєтрова. – Рівне: РОІППО. – 2019. – С. 49–53.

Гаврутенко Л. А.,
кандидат педагогічних наук,
завідувач відділенням
Коледжу інженерії та управління
Національного авіаційного університету, м. Київ

ЗАПОБІГАННЯ КОНФЛІКТІВ У НАВЧАЛЬНІЙ ГРУПІ

Зростання напруженості у сучасному суспільстві обумовлює збільшення різноманітних конфліктів та необхідність їх всебічного вивчення з метою їх вирішення. Невід'ємною умовою будь-якого закладу вищої освіти, яка визначає ефективність освітньої діяльності студента, є сприятливий клімат у межах його навчальної групи, дружніх стосунків з одногрупниками та викладачами. Проте в процесі навчання студенти можуть стати причиною виникнення міжособистісних конфліктів, що негативно може позначитися на успішності їх навчання, психічному та фізичному стані.

Конфлікт – це зіткнення двох або більше різноспрямованих сил з метою реалізації їх інтересів в умовах протидії [4, с. 125].

Конфлікт ще розглядають як «спеціально організовану взаємодію, яка дозволяє утримувати єдність дій, що зіштовхнулися, за рахунок процесу пошуку або створення ресурсів і засобів розв'язання суперечності» [2, с. 27].

Отже, конфлікт у навчальній групі – це суперництво двох й більше учасників з відстоюють своєї точки зору, сил, думок вважаючи неможливим ні в чому поступитися.

Найпоширенішим типом конфліктів в навчальних групах є міжособистісний конфлікт між групою або однокласниками. Н.В. Грішина зазначає: «це ситуація, в якій має місце протиріччя між її учасниками, що проявляються в їх протидії один одному (протистоянні, протиборстві) і супроводжується афективними проявами» [1, с. 108].

Міжособистісні конфлікти є ситуацією протистояння студентів, які сприймають та переживають ними як особистою, фізичною або психологічною проблемою, що вимагає вирішення і викликає активність сторін, які спрямовані на подолання суперечності та вирішення ситуації в інтересах однієї або обох сторін.

Дійсно, природа конфлікту полягає в його подвійності: конфлікт містить сприятливі можливості, так і виникнення негативних наслідків. Для того щоб найбільш раціонально використовувати сприятливу можливість, яка міститься в конфлікті й мінімізувати негативні наслідки необхідно ними управляти.

Управління конфліктом – цілеспрямований, обумовлений об'єктивними законами вплив на динаміку конфлікту в інтересах розвитку або руйнування тієї соціальної системи до якої має відношення даний конфлікт [3, с. 50].

Від ефективності управління конфліктом залежить мобільність, стабільність, успішність начальної групи, на яку впливають: усунення причин суперечностей, вірогідність суперечливих зіткнень.

Управління конфліктами це складний процес, який включає конкретні види діяльності:

- стимулювання конфлікту – це вид діяльності суб'єкта управління, спрямований на провокацію, виклик конфлікту;
- попередження конфлікту – це вид діяльності суб'єкта управління, спрямований на недопущення виникнення конфлікту;
- прогнозування розвитку конфліктів і оцінка їхньої функціональної спрямованості – це вид діяльності суб'єкта управління, що спрямований на виявлення причин даного конфлікту;
- регулювання конфлікту – це вид діяльності суб'єкта управління, спрямований на послаблення й обмеження конфлікту, забезпечення його розвитку в сторону вирішення;
- вирішення конфлікту – це вид діяльності суб'єкта керування, пов'язаний із завершенням конфлікту. Вирішення — це завершальний етап керування конфліктом.

Кожному із цих видів діяльності потрібно приділяти однакову увагу, так як управління конфліктами складний процес, який ефективно розглядається лише в комплексі.

Поведінка в конфлікті приводить до більш глибокого розуміння проблем, взаємодовіри, готовності зрозуміти один одного і, в подальшому, вирішенню конфлікту. Виділимо декілька способів вирішення конфліктів у навчальній групі:

- ухилення – мається на увазі, що студент, здатний передбачати наперед та уникати дій, які провокуватимуть загострення конфліктної ситуації (притаманна особам, які не зацікавлені у змінах та прагнуть уникнути загострення суперечностей);

- згладжування – це тип поведінки, який має багато спільного з попереднім. При цьому, студентом не помічаються ознаки майбутнього конфлікту, йде активна профілактика його вияву, ліквідовуються чи завуальовуються суперечності сторін;

- примус – контроль над ситуацією і регулювання її розвитку. При небажаному напрямі розвитку конфлікту, студент, який наділений владою і повноваженнями, втручається і силовими методами впливає на ситуацію, спрямовує у бажане русло конфлікт;

- компроміс – тимчасове чи нейтральне вирішення проблеми, що умовно задовольняє всі сторони, які беруть участь у конфлікті. Суперники йдуть на взаємні уступки, частково приймають точку зору іншої сторони або ж відкладають вирішення питання на майбутнє, залишаючи його відкритим;

- вирішення конфлікту – найбільш бажаний і радикальний шлях розвитку ситуації. Сторони детально ознайомлюються з аргументацією як «за», так і «проти», йдуть на взаємні уступки, складні питання вирішують спільним прийняттям рішень.

Обов'язковими у вирішенні конфліктів є виявлення справжньої причини конфлікту, вирішення їх, та постійна робота над власними амбіціями.

Отже, важливою умовою не допущення конфліктів у навчальній групі є постійна профілактика, оскільки вони допомагають краще зрозуміти природу конфлікту та вибрати найефективніший спосіб його вирішення. Це потрібно для розвитку сприятливих умов психоемоційного стану кожного окремого студента у групі закладів вищої освіти. Що в подальшому вплине на формування дружніх стосунків у середині групи. А це призведе до підвищення успішності навчання та мобільності під час вирішення різних освітньо-професійних завдань, що в майбутньому студенти чітко зможуть з легкістю висловлювати власну думку, аргументувати й відстоювати свою позицію не призводячи до виникнення конфліктних ситуацій.

Література:

1. Гришина Н. В. Психология конфликта / Н. В. Гришина. – СПб.: Питер, 2005. – 544 с.
2. Корнелиус Х. Выиграть может каждый. Как разрешать конфликты / Х. Корнелиус, Ш. Фэйр. – М. : Стрингер, 1992.
3. Нагаєв В. М. Конфліктологія курс лекцій (модульний варіант): Навчальний посібник/ В. М. Нагаєв. – К.: ЦУЛ, 2004. – 198 с.
4. Словник-довідник термінів з конфліктології. – К.: КВГІ, 1997. – С. 125.

Герман Г. П.,

кандидат історичних наук, викладач,
Вінницький транспортний коледж, м. Вінниця

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА: ПЕРЕВАГИ, ПЕРСПЕКТИВИ ТА НЕДОЛІКИ

Актуальність дослідження обумовлена сучасною освітою щодо використання форм дистанційного навчання в закладах фахової освіти, особливо при вивченні графічних дисциплін. Надані основні напрямки розвитку дистанційного навчання від традиційного. Висвітлено проблеми, які вирішуються студентами та викладачами під час дистанційного навчання. Показано, що ефективність дистанційного навчання визначається використанням інноваційних методів та способів навчання, а також широке впровадження різноманітних інформаційних технологій. Зроблено висновок доцільності використання дистанційного навчання, як самостійну форму навчання зі своїми особливостями, котрі не можливо реалізувати в традиційній формі.

Стратегічний напрям розв'язання нагальних освітянських проблем спонукає щонайперше обґрунтувати концепцію реформи освіти, осередком якої є передові інноваційні технології. За орієнтир беруть те, що навчальний процес має бути трансформований у напрямку індивідуалізації освітньої взаємодії, інноваційного навчання, формування творчого мислення і збільшення самостійної роботи студентів.

Завдяки інтернету більша частина аспектів нашого життя переноситься в мережу, завдяки чому зростають темпи розвитку інформаційного суспільства. Процес інформатизації розгортається в усіх галузях людської діяльності, захоплюючи й освіту. Повсюдно впроваджують електронне навчання, освіта онлайн, освітні інтернет ресурси, все це стає поштовхом розвитку новітніх освітніх технологій.

Освітні технології є одним з головних елементів системи освіти, оскільки вони безпосередньо спрямовані на досягнення головних цілей: навчання і виховання. З впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій в систему освіти, що впливає на освітні технології, а й уводить до процесу освіти нові. Все це пов'язане із застосуванням комп'ютерів, спеціального устаткування, програмних та апаратних засобів, систем обробки інформації, а також зі створенням нових засобів навчання та збереження інформації знань у електронних підручниках і мультимедіа, електронних бібліотек, глобальних та локальних освітніх мереж та інформаційно-пошукові системи [1].

Слід зазначити, що важливою умовою успішної інтеграції освітньої технології є професійна підготовка викладачів і фахівців, які здійснюють експлуатацію нової інтегрованої технології навчання. Як ми бачимо, що в такий складний час для України, освітяни згуртувалися, завдяки цьому було створено велика кількість освітніх платформ, сайтів, програм для покращення свого професійного досвіду. Все це дало великий професійний досвід при викладанні освітніх програм за допомогою дистанційної освіти (ДО).

Сьогодні дистанційна освіта – це головний інструмент реалізації двох принципів, які були проголошені в 80-х роках минулого століття, міжнародною комісією з питань освіти, науки й культури при ООН (ЮНЕСКО медіа-освіта (media education)): «освіта для всіх» та «освіта крізь усе життя» [2].

В Європі та США дистанційна освіта доволі розвинута. В Україну форма дистанційного навчання прийшла нещодавно, але вона набуває високої популярності серед освітян. На даному етапі українські вузи користуються системами дистанційного навчання, що забезпечують управління навчальною діяльністю, поширення та розробку електронних підручників, контроль результатів навчання в системі MOODLE. Однак, у фахових навчальних закладах цей процес відбувається повільно. Тому фахове професійне навчання в умовах стаціонару проходить у вигляді лекційного, практичного заняття та самостійної роботи студентів. Читання лекцій – одна з найбільш складних форм передачі знання студентам, коли викладач повинен бути достатньо досвідченим та теоретично підготовленим спеціалістом [3].

На практиці читання лекцій з графічних дисциплін використовують, переважно, лекцію-візуалізацію. Підготовка такої лекції складається з відбору найбільш доступного матеріалу – способів візуалізації, переформування змісту лекції в конкретну візуальну форму, яка представляється за допомогою технічних засобів навчання. Мета викладача при проведенні такої лекції це доступно та зрозуміло прокоментувати підготовлений візуальний матеріал.

Для наочності використовують комп'ютерні технології, які дозволяють не тільки донести візуальну інформацію студентам, але й дають можливість їм самім

прийняти участь у створенні креслень, а також дидактичного матеріалу до занять з використанням програми Компас – 3D, ArchiCAD.

Практичні заняття проводяться у вигляді презентацій, або за допомогою кейс-метода або у формі розігрування професійної ситуації та ділової гри.

Такі форми діяльності дозволяє студентам краще вивчити теми та отримати практичні уміння, навички для роботи в колективі:

- формувати особисту точку зору, аргументувати та коректно її відстоювати;

- здійснювати комунікацію в процесі професійної діяльності, а також обмін інформацією;

- розробляти стратегію взаємодії, слухати та оцінювати опонентів;

- нести відповідальність за результат своєї діяльності.

Також це формує у студентів самостійність мислення, розвиває інтелектуальні та творчі здібності.

На нашу думку, різноманітність в організаційних формах навчання формує у студентів мотивацію вивчення та інтерес до майбутньої обраної ним професії.

При формуванні освітнього контенту був зроблений наголос на інтерактивний формат, як засіб підвищення пізнавальної мотиваційної активності студентів.

Підготовка курсу дистанційного навчання має ряд переваг перед навчально-методичним матеріалом: інтерактивність – можливість взаємодії з користувачем, у нашому випадку студент-навчальний контент, а також можливість контролю та самоконтролю [4].

Курс дозволяє врахувати особливості студентів, такі як:

- можливість неодноразового повторення, повертання до попереднього матеріалу;

- облік особливостей когнітивної діяльності студента: швидкість запам'ятовування та обробки наданого навчального матеріалу, яке не обмежено часом як аудиторіях, що дозволяє підвищити рівень сприйняття навчального матеріалу;

- вид психологічної активності (пам'ять, старанність, відповідальність).

Увесь матеріал представлений у вигляді текстів, презентацій та відео тощо. Закріплення кожного матеріалу доцільно використовувати за допомогою тестування, яке дозволяє викладачу спостерігати за ходом навчального процесу та надати необхідну допомогу, в разі необхідності.

Загалом суть роботи викладача в даних умовах полягає у створенні навчально-методичного забезпечення дисципліни в електронному вигляді, в постійній роботі удосконалення та змін у навчально-методичній документації.

Практика показала, що робота ДО неможлива без проведення первинного заняття, де студенти знайомляться з програмним забезпечення в умовах дистанційного навчання (Web-базування) начального закладу [5].

Суть ДО передбачає реалізацію нової форми навчання відкритого та доступного для всіх, незалежно від того місця, де проживає людина

Отже, для того щоб система ДО зайняла гідне місце в системі освіти України, потрібно створити глобальну комп'ютерну мережу освіти і науки. Все це, зазвичай, потребує залучення спеціалістів ІТ, необхідного устаткування, фінансування тощо. Бажано, на перехідному етапі впровадження ДО доцільно застосовувати всі доступні існуючі ресурси інноваційних технологій, не чекати створення спеціальних ресурсів. Завдяки цьому буде оптимізовано навчальний процес і викладачі набуватимуть необхідних навичок роботи в сучасних умовах.

Впровадження інноваційних технологій у навчальний процес є актуальним та необхідним впровадженням осучаснення методів і форм викладання будь-яких дисциплін. Це дозволяє змінити роль викладача, котрий є не тільки носієм знань, а й є наставником, який ініціює творчі пошуки студентів. Новітні підходи до використання інформаційного середовища та спеціального програмного забезпечення надають можливість зацікавити студентів, надати їм більш якісну інформацію та забезпечити підготовку фахівців конкурентоспроможних на світовому ринку праці.

Література:

1. Гумен О. М. Використання інноваційних інформаційно-комунікативних технологій та сучасних мультимедійних засобів у навчальному процесі / О.М. Гумен, Н.Я. Коломієць // Технологический аудити резервы производства - №3/1, 2014. – С. 34-38. (електронний ресурс).

2. Шкуренко С. В. Використання інноваційних технологій в освітньому просторі / С. В. Шкуренко, О. Т. Данько // Зб. виступів учасників II Всеукраїнської науково-практичної конференції вищих навчальних закладів України. – К.: Філія «Білгород-Дністровський економіко-правовий коледж».

3. <http://confesp.fl.kpi.ua/ru/node/1103>

4. <https://ru.calameo.com/read/005150978fc0c4872991a>

5. <http://ru.osvita.ua/school/method/technol/6804/>

Гращенко І. С.

кандидат економічних наук, доцент,
Національний авіаційний університет, м. Київ;

Данілова Е. І.

кандидат економічних наук, доцент,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ТЕНДЕНЦІ В ОСВІТІ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ І МОЖЛИВІ РИЗИКИ

Актуальність проблеми дослідження Як і кожне сучасне підприємство, освіта в даний час навчається і пристосовується до можливостей, що надаються інформаційними та комунікаційними технологіями, хоч і повільно. Навчальні цикли освітньої системи тривалі, сучасні вимоги та виклики, а саме потреби в працевлаштуванні, наукові знання, молодіжна культура трансформуються та змінюються швидко. Сучасний інститут освіти є важливим каналом соціальної мобільності, стратегічним ресурсом конкурентоспроможності держави в рамках глобальних процесів інформатизації, виконання функції соціалізації особистості є не менш важливим. Нові інформаційно-комунікаційні технології відіграють важливу роль в усіх сферах життя людини. Необхідною умовою затребуваності і професійного зростання молодих фахівців є високий рівень інформаційно-комунікаційної компетентності, тому в рамках реалізації освітньої політики держави, велика увага повинна приділятися питанням підвищення якості освіти на основі його інформатизації, що і обумовлює актуальність теми дослідження.

Стан розроблення проблеми в науці і практиці У сучасних умовах важливим напрямком державної політики виступає цифровізація всіх сфер життєдіяльності суспільства. Проблемами цифровізації займаються такі вітчизняні вчені як А. Амелін, С. Вацаєв, К. Вербат, А. Гриценко, С. Карплюк, В. Косик, А. Клименко, Д. Лук'яненко, О. Соснін, Є. Чернеєв, В. Фіщук, та інші. У роботах В. Биков, Т. Вакалюк, А. Василик, А. Данилицька, М. Жалдак, М. Лещенко, О. Михайленко, Л. Петухова, І. Роберт, О. Співаковський, О. Спірін, М. Шишкіна, А. Яцишин та інші підіймається питання реформування та модернізації існуючої системи вищої освіти відповідно до викликів сьогодення, а також описано деякі шляхи подолання ризиків, пов'язаних із виникненням феномену суспільної ізоляції осіб, які не володіють інноваційними технологіями у достатній мірі.

Основна ідея, положення, висновки дослідження Під інформатизацією освіти прийнято розуміти процес впровадження інформаційних технологій в навчальний процес, цілями якого є підвищення ефективності освітньої діяльності на основі інформаційно-комунікаційних технологій і підвищення якості підготовки учнів

відповідно до потреб сучасного інформаційного суспільства. Проведений аналіз розвитку законодавчої бази, нормативних та організаційних заходів, спрямованих на розвиток цифрового освітнього середовища, дозволяє відзначити, що існує ряд проблем, які вимагають додаткової регламентації, роз'яснення і уточнення. [5] До них, на наш погляд, слід віднести:

- чинна нормативна правова база визначає лише основні положення щодо використання електронного навчання і дистанційних освітніх технологій; [4]
- недостатність захисту авторського права в цифровому середовищі;
- нерозвиненість системи стандартизації та сертифікації електронних ресурсів, які забезпечують сумісність навчальних матеріалів різних навчальних закладів;
- відсутність єдиних вимог до компетенцій науково-педагогічних працівників, спрямованих на ефективне використання цифрової освітнього середовища в освітній діяльності [3];
- недосконала організація контролю в онлайн-освіті, включаючи аутентифікацію користувача;
- недостатньо фінансування розробки електронних навчальних посібників і їх подальше оновлення навчально-методичних комплексів;
- відсутній механізм використання цифрової освітнього середовища в освітніх стандартах.

Важливим аспектом реалізації програм з розвитку інформатизації освіти стала необхідність розробки заходів, спрямованих на підвищення ефективності реалізації проєктів по формуванню і розвитку цифрової освітнього середовища, який являє собою комплекс організаційних, правових, технічних і економічних заходів в системі освіти. Концептуальні засади, першочергові сфери, ініціативи та проєкти «цифровізації» України містяться в документі «Цифрова адженда України – 2030Е». [7]

Основні результати та їх практичне значення Цифровізація освіти безпосередньо залежить й від рівня володіння цифровими технологіями науково-педагогічного персоналу з метою їх продуктивного застосування в освітній діяльності. [6] Тому є необхідним формування уміння орієнтуватися в потоці цифрової інформації науково-педагогічного персоналу, працювати з нею, обробляти і вбудовувати в нову педагогічну технологію [1-3].

Цифрові технології в сучасному світі – це не лише інструмент, а середовище існування, яка відкриває нові можливості: навчання в будь-який зручний час, безперервну освіту, можливість проєктувати індивідуальні освітні маршрути, зі споживачів електронних ресурсів стати творцями. [4, 6] При цьому, формування і розвиток цифрового освітнього простору визначається цілою низкою чинників, включаючи нормативно-правової, технологічний, операційний і інформаційний. З огляду на це можна сформулювати ті завдання цифровізації закладів вищої освіти, які,

повинні бути вирішені негайно: розвиток інфраструктури, що забезпечує формування та розвиток цифрового освітнього простору, а саме мережева інфраструктура, інформаційні системи в управлінні, інформаційні системи в навчанні і вихованні, бібліотеки цифрових освітніх ресурсів, центри колективного доступу та інше; Інформаційно-комунікаційна інфраструктура забезпечує здобуття освіти громадянами незалежно від місця проживання, з урахуванням їх можливостей і потреб [1]; забезпечення навчання та підвищення кваліфікації науково-педагогічного персоналу щодо використання цифрових технологій в освітній діяльності; реалізація цифрових технологій в освітньому процесі закладів вищої освіти; надання можливості колективного користування цифрових ресурсів і вільного доступу до них у хмарних сервісах; забезпечення підвищення рівня мотивації до професійного використання цифрових технологій науково-педагогічним персоналом та здобувачами вищої освіти; створення технічних умов розвитку через упровадження цифрових технологій; надання інформаційних в консультаційних послуг щодо використання цифрових і хмарних технологій із необмеженими ресурсами [2]; накопичення, систематизація та розповсюдження інформації щодо використання цифрових і хмарних технологій закладом вищої освіти.

Таким чином, реалізація запропонованих заходів, спрямованих на підвищення ефективності реалізації проектів по формуванню і розвитку цифрового освітнього простору, дозволить досягти наступних соціально-економічних ефектів: забезпечення соціальної стабільності за доступності якісної освіти та розвитку інфраструктури всіх рівнів освіти, рівності якості освітніх послуг для будь-якої людини незалежно від місця його проживання, національності, громадянства, соціального статусу; зростання конкурентоспроможності особистості, суспільства (підвищення рівня людського капіталу) і держави на національному та міжнародному рівнях; підвищення задоволеності населення за рахунок формування професійних компетенцій з урахуванням швидко мінливого ринку праці, розвитку високопрофесійних кадрів для пріоритетних галузей економіки і соціальної сфери.

Література:

1. Василик А. В., Кушнір А. І. Компетенції HR-фахівця в епоху цифрових технологій // Науковий вісник Херсонського державного університету, №9, 2018. – С. 119-127.
2. Карплюк С. О. Інформаційно-педагогічний менеджмент вищої школи: сучасний стан та перспективи розвитку // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота, №241, 2017. – С. 122-125.
3. Особливості цифровізації освітнього процесу у вищій школі / Карплюк С.О. // Інформаційно-цифровий освітній простір України: трансформаційні процеси і перспективи розвитку. Матеріали методологічного семінару НАПН

України. 4 квітня 2019 р. / За ред. В. Г. Кременя, О. І. Ляшенка; укл. А.В. Яцишин, О.М. Соколюк. – К, 2019. – 361 с. – С. 188–197.

4. Розпорядження КМУ від 17 січня 2018 р. №67-р «Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації».

5. Соломаха А.В. Цифрова компетенція педагога нової школи Австрії // Освітологічний дискурс, №2, 2018. – С. 299-308.

6. Угода про фінансування заходу "Підтримка ЄС для електронного урядування та цифрової економіки в Україні" [Електронний ресурс] // Міністерство цифрової трансформації України, Європейський Союз. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_001-20 .

7. Україна 2030Е — країна з розвинутою цифровою економікою [Електронний ресурс] / [А. Амелін, В. Фіщук, В. Матюшко та ін.] // Український інститут майбутнього. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html#summary>.

Гущина Н. І.,

кандидатка педагогічних наук,
доцентка кафедри відкритих освітніх систем та ІКТ,
Державний заклад вищої освіти
«Університет менеджменту освіти», м. Київ

ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК КЛЮЧОВА ДЛЯ НАВЧАННЯ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

Перехід України від індустріальної стадії розвитку до інформаційного суспільства, глобальна економічна криза, карантинні заходи, які впровадженні в багатьох країнах світу, зумовили поширення процесів цифровізації у сфері освіти, широке використання дистанційного навчання, що потребує розвитку цифрової компетентності педагогів. Зазначені перетворення відповідають положенням низки європейських та українських документів.

У спільному звіті Ради Європи та Європейської комісії 2015 р. щодо впровадження стратегічних рамок європейського співробітництва у сфері освіти та професійної підготовки наголошується на необхідності цифрової компетентності та позитивного внеску у навчання й викладання, а також в управління освітою. Документи «Переосмислення освіти: інвестування в навички для кращих соціально-економічних результатів» (2012 р.) та «Відкриття освіти» (2013 р.) теж присвячено цифровій та інноваційній освіті. У цих документах

наголошувалося на актуальності цифрових навичок і компетентностей, на ролі відкритих освітніх ресурсів (OER) [1].

У документах з питань освіти, таких як: «Модернізація вищої освіти» (2011 р.), «Удосконалення та модернізація освіти» (2016 р.), «Стратегія цифрового єдиного ринку для Європи» (2015 р.), наголошується на важливості розвитку цифрової компетентності, відзначається потенціал для інновацій в освіті з використанням цифрових інструментів. У програмі «Нові навички для Європи» (2016 р.) відзначається необхідність забезпечення цифрової компетентності як пріоритетної, і висловлюється заклик до держав-членів забезпечити комплексні стратегії для поліпшення цифрової компетентності людей. Позаєвропейським рівнем було створено ряд національних коаліцій, і хоча їх структура та діяльність відрізняються, залежно від країни, деякі з них тісно пов'язані з національною освітньою політикою. 17 січня 2018 р. схвалено оновлену редакцію ключових компетентностей для навчання впродовж життя – рекомендацію 2018/0008 (NLE) Європейського парламенту та Ради Європи.

У цьому документі поточнено термінологію. Замість «ІСТ» (технології інформаційного суспільства) та «ІСТ» (інформаційно-комунікаційні технології), які використовувалися у визначенні 2006 року, «цифрові технології» вважаються зараз найбільш відповідним терміном для назви повного набору пристроїв, програмного забезпечення чи інфраструктури. Заклади освіти для управління процесом самоаналізу прогресу в напрямі комплексної інтеграції й ефективного впровадження технологій цифрового навчання можуть використовувати керівництво DigCompOrg [2].

Ефективність використання цифрових технологій у закладі освіти оцінюється за шкалою Digiplex або підходом SAMR.

Ефективність використання цифрових технологій у закладі освіти оцінюється за шкалою (підхід Digiplex):

А – заміна (епізодичне використання): цифрові пристрої використовуються в окремих випадках у контексті традиційного навчання.

В – обробка (координація в закладі освіти): нові підходи та методи навчання перевіряються за допомогою цифрових інструментів, відбувається обмін досвідом між викладачами.

С – вдосконалення (зміна в освітньому процесі): системні зміни в організації досліджень проводяться на рівні закладу освіти, засновані на послідовній дослідницькій основі та участі як авторів/творців/планувальників.

Д – інтеграція (інтегрована цифрова культура): взаємопов'язані технології стають природними, є частиною робочого й навчального простору, здобувач освіти стає розробником і менеджером особистого середовища навчання, а викладач – розробником і менеджером віртуального простору.

Е – Empowerment (переосмислення й управління інноваціями): послуги цифрового навчання в закладі освіти виходять за межі закладу освіти, впроваджуючи гнучкі (адаптивні) способи навчання, здобувачі освіти беруть на себе відповідальність за своє навчання та навчання інших.

Ще один підхід до оцінювання рівня використання технологій у закладі освіти для викладання та навчання – SAMR:

I. Substitution – підміна. Цифрові технології використовуються для виконання тих самих дій, що і раніше (до комп'ютерів). Наприклад: замість написання тексту вводити його на комп'ютері.

II. Augmentation – збільшення. Цифрові технології пропонують ефективний інструмент для виконання спільних завдань. Наприклад: здобувачі освіти виконують тести за допомогою Google-форм замість того, щоб виконувати їх на папері.

III. Modification – модифікація. Традиційні завдання модифікуються з урахуванням цифрових технологій. Наприклад: здобувачі освіти складають есе, записують його як аудіофайл, накладають музику, представляють у такому вигляді перед аудиторією або батьками.

IV. Redefinition – перетворення. Цифрові технології допомагають виконувати такі завдання, які раніше були неможливими. На цьому рівні загальні завдання в аудиторії та цифрові технології існують не як цілі, а як підтримка для навчання.

Шляхи розвитку цифрової компетентності педагогів у системі післядипломної педагогічної освіти різноманітні. Вони відрізняються місцем та часом проведення, змістом навчальних програм, формами, засобами й термінами навчання та набувають ознак диверсифікації (від лат. diversificatio – зміни, різноманітність), що уможливорює побудувати освітню траєкторію навчання вчителя з урахуванням особистісно-професійних запитів і потреб, здібностей і можливостей, вибору закладів та організацій надання освітніх послуг.

Література:

1. Вебресурс Європейської комісії, присвяченим питанням освіти
URL: https://ec.europa.eu/education/-resources-and-tools/about-resources-and-tools_en
(дата звернення: 15.02.2020).

2. Who is behind DigCompOrg and where to find out more [Electronic resource] / European Commission. - Access mode: http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/expert-groups/2014-2015/digital-competences/index_en.html (дата звернення: 15.02.2020).

3. Гущина Н. І. Розвиток цифрової компетентності вчителів початкових класів в умовах проєктної діяльності. – Рукопис. Дисертація на здобуття

наукового ступеня кандидата педагогічних наук (доктора філософії) за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України, Київ, 2019

4. Технологія змішаного навчання в системі відкритої післядипломної освіти: підручник /за заг. ред. В. В. Олійника, ред. кол.: С. П. Касьян, Л. Л. Ляхощка, Л. В. Бондаренко; ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти». – Київ, 2019 – 196 с.

Діброва О. В.,

викладачка,

Київський коледж будівництва, архітектури та дизайну, м. Київ

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ІЗ ДИСЦИПЛІНИ «ІНОЗЕМНА МОВА» ЗАВДЯКИ ЗАЛУЧЕННЮ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ЗАСОБІВ

У сучасному суспільстві дистанційне навчання розглядається науковцями як форма організації освіти, коли студенти віддалені від викладача у просторі і часі, але можуть підтримувати діалог за допомогою засобів комунікації. Надання доступу до навчальних матеріалів, рекомендацій щодо роботи з ними, відбувається у зручному місці та у зручний час. Це дозволяє знизити кількість аудиторних занять у загальному навантаженні студента, і звільнити час для більш активної самостійної роботи, забезпечити індивідуалізацію навчання.

У Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року зазначається, що “пріоритетом розвитку освіти є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві”. Робиться акцент на тому, що інформатизація системи освіти, формування та впровадження інформаційного освітнього середовища, розробка педагогічних програмних засобів, створення систем дистанційного навчання та забезпечення доступу до світових інформаційних ресурсів є важливими умовами модернізації системи освіти в Україні.

Підростаюче покоління має можливість отримувати освіту на відстані, не виходячи з дому. Вчителі іноземної мови можуть під час освітнього процесу користуватись не лише спеціалізованими інструментами, а й іншими цифровими інструментами, які будуть корисними та ефективними під час вивчення багатьох предметів і сприятимуть формуванню не тільки компетентності спілкування іноземними мовами, а й інформаційно-комунікаційній компетентності учнів.

Телекомунікаційні засоби мережі Інтернет здатні не тільки розширяти можливості, але й змінювати звичний сенс освіти як передачі тому, хто навчається знань. Одна з головних таких змін – перехід від репродуктивного засвоєння інформації до інтерактивних і продуктивних форм освіти, які обумовлені інтеграцією новітніх педагогічних технологій з телекомунікаційними технологіями.

Соціальна мережа ZOOM – сервіс для проведення відеоконференцій, онлайн-зустрічей і дистанційного навчання учнів і студентів.

Програма ZOOM може використовуватись для лекцій, студентських презентацій, дискусій і віртуальних робочих обговорень.

Програма чудово підходить для індивідуальних і групових занять. Студенти можуть заходити як з комп'ютера, так і з планшета, телефону. Заходи можна запланувати заздалегідь, а також зробити повторюване посилання; тобто для постійного уроку в певний час можна зробити одне і теж посилання для входу.

ZOOM дозволяє встановлювати приватні чи відкриті питання респондентів завчасно або під час зустрічі. Це корисно викладачам. За його допомогою можна попросити студентів оцінити заняття перед тим, як покинути конференцію або опитати студентів для оцінки знань. Під час розмови можна поділитись своїм екраном. Так можна показати презентацію чи відкрити будь-який файл на робочому столі.

Саме так студенти Київського коледжу архітектури, будівництва та дизайну включились в групу “Вивчаємо англійську дистанційно”. У спілкуванні зі студентами групи ми активно використовуємо такий сервіс ZOOM, як чат-конференція. На нашу думку, такий спосіб обміну інформацією доцільно використовувати для дискусій, конференцій, обговорення питань на різну тематику.

Власний досвід роботи доводить, що студенти більш охоче працюють у соціальних мережах, мають гарні успіхи у навчанні, ніж при використанні очної форми.

Таким чином, розумне використання дистанційних, освітніх технологій у навчанні дозволить його індивідуалізувати, що у свою чергу сприяє формуванню професійно-важливих якостей у студентів. Одним з достоїнств такого виду навчання є те, що студент, постійно виконуючи практичні завдання, набуває стійкі систематизовані навички і вміння.

Література:

1. Положення про дистанційне навчання (Затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466). URL: https://osvita.ua/legislation/Dist_osv/2999/ (дата звернення 01.05.2020 р.)

2. Ляхоцька Л. Дистанційна технологія навчання в післядипломній педагогічній освіті: навч. посібник. НАПН України, ДВНЗ «Ун-тет менедж. освіти», АНВО України. – К., 2018. – 288 с.

3. Технологія змішаного навчання в системі відкритої післядипломної освіти: підручник / за заг. ред В. В. Олійника, ред.кол.: С. П. Касьяна, Л. Л. Ляхоцької, Л. В. Бондаренко; ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти». – Київ, 2019. – 212 с.

Жученко Л. П.,

викладачка,

Київський коледж будівництва, архітектури та дизайну, м. Київ;

Ляхоцька Л. Л.,

кандидатка педагогічних наук, доцентка,

професорка кафедри відкритих освітніх систем та ІКТ,

Державний заклад вищої освіти

«Університет менеджменту освіти», м. Київ

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

(з досвіду Київського коледжу будівництва, архітектури та дизайну)

Виходячи із Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства в Україні [3], впровадження сучасних інформативно-комунікаційних технологій (ІКТ) в освітній процес закладу освіти, забезпечує доступність та ефективність освіти, підготовку майбутніх фахівців до діяльності в економічному цифровому просторі, дає можливість модернізувати систему освіти взагалі, фахову передвищу зокрема.

Аналіз теорії питання показав [1], що в дидактиці немає єдиного розуміння того, яку одиницю представляє самостійна робота, вона розглядається як: вид пізнавальної діяльності (Л. Вяткін, В. Лістенгартен, В. Козаков та ін.), форма організації навчальної діяльності (В. Граф, І. Ільясов, В. Ляудіс і ін.), засіб залучення студентів у самостійну діяльність (М. Гарунов, І. Унт та ін.), метод навчання (Ю. Бабанський, Л. Жарова та ін.), прийом навчання (А. Усова та ін.). Самостійна робота досліджується стосовно вивчення конкретних дисциплін, де також спостерігається різноманітність думок щодо сутності, ролі, шляхів організації та управління самостійною роботою здобувачів вищої освіти [1, 2, 4, 6].

Важливим напрямком розвитку інформаційної освіти є нові комп'ютерні технології. Це насамперед широкий спектр цифрових і повністю портативних

мобільних пристроїв (смартфонів, планшетних комп'ютерів, ноутбуків тощо), що дозволяють здійснювати операції з отримання, обробки та поширення інформації. Переорієнтація традиційних методів і технологій у передвищій освіті забезпечує більш компетентний підхід, який у сучасних умовах дає можливість більш успішного виконання професійних обов'язків.

Особливістю сучасних освітніх тенденцій є спрямованість на розвиток творчої ініціативи, самостійності, конкурентоспроможності, мобільності майбутніх фахівців у будівельній галузі. Тому, на наш погляд, особливо і першочергово є формування у здобувачів освіти здатності самостійно опанувати нові знання, удосконалювати і розвивати практичні навички та уміння. Самостійна робота здобувача освіти під час навчання в коледжі – складний, багатокомпонентний процес.

Із педагогічної точки зору, самостійна робота здобувача освіти – важливий фактор теоретичної та практичної підготовки до кваліфікованої професійної діяльності у майбутньому, формування необхідних знань, умінь та навичок, а також високих моральних якостей як людини, так і спеціаліста [1]. У зв'язку з цим широкого розповсюдження отримали індивідуальні навчально-дослідні завдання. Їх метою є самостійне вивчення програмного матеріалу, його систематизація, узагальнення, поглиблення та практичне застосування знань здобувачів освіти (ЗО) з навчального курсу, розвиток навичок самостійної роботи (на прикладі виконання курсового та дипломного проєктів).

Зазначимо, що саме викладач відіграє важливу роль в організації самостійної роботи, її супроводі, підтримці та контролі. Інструктивно-методичні заняття, практична допомога є головним і важливим фактором в успішному виконанні самостійної роботи ЗО. Однак усі дисципліни, без винятку, насичені відповідним змістом. Особливо це стосується профілюючих дисциплін, а також навчальної, виробничої та переддипломної практик.

Інноваційні технології змінили класичні підходи до керованої самостійної роботи ЗО. Наприклад, дистанційне консультування проводиться з ініціативи викладача (за встановленим графіком) або за запитом ЗО. Може здійснюватися в режимі реального часу та із затримкою відповідей у часі з використанням усіх засобів зв'язку (web-клас, електронна пошта, мобільні девайси тощо). Дистанційне керування самостійною роботою ЗО викладач здійснює як опосередковано, так і безпосередньо.

Використання соціальних мереж в освітній діяльності надає можливість викладачеві у звичайному режимі, безкоштовному середовищі, збереженні даних, оперативно ділитися інформацією, не виходячи з дому, як ЗО, так і викладачам-колегам; здійснювати пошук-аналіз інформації одразу в мережі Інтернет.

Соціальні мережі стають найпопулярнішим інструментом навчання та розвитку як за кордоном, так і в Україні. Вони мають багато зареєстрованих університетських акаунтів різних країн світу, де викладачі та ЗО можуть створювати навчальний контент, що, у свою чергу, стимулює розвиток самостійної пізнавальної діяльності ЗО. Такі технології сприяють відкритості освітнього процесу, розширюють можливості ЗО глобально отримувати інформацію.

Сучасне інформаційне суспільство висуває нові вимоги до освітнього процесу, вимагає від ЗО знань бути більш інформованими, спрямованими на задоволення інформаційних потреб суспільства, розвиток і використання інформаційних систем, соціальних мереж та ресурсів.

Нові сервіси, що з'являються в мережі Інтернет, здатні модернізувати процес навчання, їх інтеграція може призвести до того, що учасники освітнього процесу можуть максимально швидко та зручно оперувати навчальним контентом. Як показує власний педагогічний досвід, використання хмарних сервісів Google в освітньому процесі можна реалізувати на різних рівнях:

- рівень виконання завдань, зокрема на основі шаблонів (Google Документи, Google Презентація, Таблиці);
- рівень консультування (відеозвернення Hangouts, інструктування, відеоінструктаж – YouTube, консультативне середовище – Google Sites);
- рівень моніторингу, рефлексії (тести, опитувальники, анкети – Google Форми, Таблиці).

Таким чином, використання хмарних технологій надає викладачу широкий спектр можливостей ведення освітньої діяльності без необхідності використання додаткових апаратно-програмних засобів і залучення ІТ-фахівців. Освітній процес стає більш гнучким, зручним, персоналізованим, практично-орієнтованим.

Так ЗО Київського коледжу будівництва, архітектури та дизайну (ККБАД) активно долучились до роботи у групі, яка експериментально створена для проведення керованої самостійної роботи з використанням ІКТ. Отримавши запрошення відвідати групу, кожний ЗО мав можливість не тільки ознайомитись із завантаженими текстовими інформаційними файлами, виконати завдання, а й переглянути інтерактивний список літератури, фотоальбоми, відеозаписи. У спілкуванні викладача зі ЗО активно використовувався такий сервіс як чат-конференція системи Zoom – засіб швидкого обміну інформацією за допомогою текстових повідомлень із одним або кількома співрозмовниками. Ми цілком підтримуємо думку науковців [4, 6]; такий спосіб обміну інформацією під час керованої самостійної роботи доцільно використовувати для дискусії, обговорення проблемних питань і тем. Також чат-конференцію можна використовувати з метою короткої звітності про виконану роботу.

Проведення вебінарів – важливий метод спілкування як викладача зі ЗО та їхнє спілкування один з одним у групі. Це можливість задавати питання, які хвилюють у момент проведення заняття та почути на них відповідь. Онлайн-консультування ЗО є також важливою формою спілкування при виконанні курсових та дипломних проєктів.

Зазначимо: використання викладачем хмарних технологій дає можливість ЗО використовувати доступ до спільних файлів з будь-якого пристрою, що має вихід до Інтернету. Наприклад, Google Диск – хмарне сховище для зберігання файлів і роботи з ними. Після простої процедури реєстрації може працювати з будь-якими файлами з будь-якого пристрою навіть й при відсутності Інтернету. Створювати документи в браузері можна без встановлення спеціальних програм: середовище Google Діску містить редактори для створення та редагування текстових документів, презентацій, електронних таблиць, зображень, карт тощо. Дозволяє організувати ефективну взаємодію всіх учасників освітнього процесу, спланувати спільну роботу.

Ефективність самостійної роботи ЗО ККБАД при впровадженні системи організації самостійної роботи в процесі вивчення будівельних дисциплін з використанням ІКТ підтверджена основними показниками, що відображають задоволеність ЗО організацією роботи; мотивованим, позитивним ставленням ЗО до самопідготовки; зацікавленістю процесом виконання і змістом завдань; стабільно високими результатами виконання ЗО семестрових завдань і, в цілому, високим рівнем якості знань ЗО та виконаних ними дипломних проєктів.

Таким чином, інформаційно-цифрова компетентність викладачів закладів освіти взагалі, закладів фахової передвищої зокрема, отримані результати з проведеного експериментального дослідження свідчать про ефективність впровадження системи організації керованої самостійної роботи ЗО з використанням ІКТ.

Література:

1. Дроздова І. П. Університетська освіта: навч. посібник.– Харків, 2013. – 212 с.
2. Каратанас І. Є. Методологія самостійної роботи при вивченні фундаментальних загальнотехнічних дисциплін URL: dspace.idgu.edu.ua/jspui/bitstream/pdf.
3. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80>
4. Ляхоцька Л. Дистанційна технологія навчання в післядипломній педагогічній освіті: навч. посібник. НАПН України, ДВНЗ «Ун-тет менедж. освіти», АНВО України. – К., 2018. – 288 с.

5. Положення про дистанційне навчання (Затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466). URL: https://osvita.ua/legislation/Dist_osv/2999/ (дата звернення 01.05.2020 р.)

6. Технологія змішаного навчання в системі відкритої післядипломної освіти: підручник / за заг. ред В. В. Олійника, ред.кол.: С. П. Касьяна, Л. Л. Ляхоцької, Л. В. Бондаренко; ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти». – Київ, 2019. – 212 с.

Ільїна С. В.,

викладачка,

Київський коледж будівництва, архітектури та дизайну, м. Київ

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Стрімка інформатизація та комп'ютеризація суспільства вимагають від людини нових знань, умінь та навичок, які будуть адаптовані до умов інформаційного суспільства. Одним з пріоритетних напрямків інформатизації сучасного суспільства є інформатизація освіти, що полягає в застосуванні нових технологій, орієнтованих на реалізацію психолого-педагогічних цілей навчання.

Оскільки знання іноземної мови є практичною необхідністю сучасної освіченої людини, то саме впровадження інноваційних методів навчання, якими є інформаційно-комунікативні технології (ІКТ) сприятиме оновленню і осучасненню викладання іноземної мови у ЗВО та сприятиме зростанню якості володіння іноземною мовою майбутніми фахівцями. Використання ІКТ дозволяє зробити освітній процес мобільним, диференційованим та індивідуальним.

Можливість здійснювати комунікацію є основною метою вивчення іноземної мови. Однак для успішного опанування іноземної мови необхідне відповідне мовне середовище. Тому для забезпечення природної потреби використання іноземної мови та підвищення мотивації до її вивчення, використання ІКТ є на сучасному етапі найефективнішим засобом урізноманітнення освітнього процесу.

Серед сучасних ІКТ можна виділити соціальні мережеві сервіси, аудіо-, відеосервіси, мікроблоги, електронну пошту, вебфоруми, чати, навчальні інтернет-ресурси. В освітньому процесі часто використовуються блоги викладача, особисті блоги здобувачів освіти і блоги навчальної групи. Блог викладача є ефективним засобом організації роботи здобувачів освіти завдяки можливостям інформування останніх про вивчений, на конкретному занятті, матеріал, розміщення тематичних посилань на корисні ресурси Інтернету і джерела для

додаткового опрацювання (читання та аудіювання), публікації посилань на мережеві тести для самоконтролю, організації позааудиторного обговорення вивчених тем, для виконання здобувачами освіти письмових творчих завдань (творів, рецензій на переглянутий фільм чи прочитану книгу), додавання коментарів, аудіювання.

Електронна пошта є найвідомішою та найчастіше використовуваною інтернет-технологією, яка дає можливість отримувати письмові завдання і відправляти перевірені роботи, надавати додаткову інформацію з того чи іншого питання. Вебфоруми і чати допомагають здобувачам освіти спілкуватися іноземною мовою один з одним та з носіями іншомовної культури, а також набувати досвіду міжкультурної комунікації.

Робота з аудіо- та відео сервісами сприяє розвитку навичок аудіювання та говоріння. Для організації подібного виду робіт можна використовувати сервіси підкастів, якими є аудіо чи відеозапис, доступні для скачування, прослуховування чи перегляду. Соціальні мережі є надзвичайно популярними і також можуть використовуватися з навчальною метою для вивчення іноземної мови.

Особливий інтерес представляють вебквест-проекти – організована проектна діяльність здобувачів освіти із використанням ресурсів мережі Інтернет. Такий тип завдань є одним з найскладніших, бо передбачає роботу з великим обсягом матеріалу, дослідницьку діяльність та критичний аналіз отриманої інформації.

Застосування ІКТ дозволяє видозмінювати весь процес викладання, реалізовувати модель особистісно-орієнтованого навчання, інтенсифікувати заняття, а головне – удосконалювати систему самостійної підготовки здобувачів освіти. Методика використання ІКТ в освітньому процесі розвиває пізнавальну активність здобувачів освіти та навички самостійного одержання знань; активізує освітній процес, сприяє підвищенню індивідуалізації навчання та його якості.

Література:

1. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Науково-методичний посібник / О. І. Пошетун, Л. В. Пироженко. За ред. О. І. Пошетун. – К.: Видавництво А. С. К., 2004. – 192 с.

2. Технологія змішаного навчання в системі відкритої післядипломної освіти: підручник / за заг. ред В. В. Олійника, ред. кол.: С. П. Касьяна, Л. Л. Ляхоцької, Л. В. Бондаренко; ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти». – Київ, 2019. – 212 с.

3. Титова С. В. Информационно-коммуникационные технологии в гуманитарном образовании: теория и практика. Москва: П-Центр, 2009. – 239 с.

Карташова Л. А.

докторка педагогічних наук, професорка,
заступниця директорки Центрального інституту
післядипломної освіти з дистанційного навчання,
Державний заклад вищої освіти
«Університет менеджменту освіти», м. Київ

ЦИФРОВИЙ ДВІЙНИК ЗАКЛАДУ ОСВІТИ: ВИМОГА СЬОГОДЕННЯ

Як можна спостерігати, освіта цифрового суспільства зазнає змін за досить активної участі педагогів та учнів/студентів. Ми усвідомлюємо, що прогрес у розвитку кожної країни, її належне становище в суспільстві в епоху знань залежить від того, наскільки ефективно відкриваються цифрові можливості у системі освіти для того, щоб вона стала двигуном цього процесу. Адже здатність та уміння кожного з нас застосовувати отримані знання формують загальнодержавні цінності.

Зауважимо, що проблемами цифровізації освіти України переймаються відомі науковці В. Биков, А. Гуржій, Р. Гуревич, В. Лапінський, Д. Корчевський, Н. Морзе, О. Співаковський, О. Спін та інші дослідники, які внесли великий вклад в розвиток цього процесу. З аналітичного огляду наукових праць згаданих дослідників зрозуміло, що досить широке використання можливостей цифрових технологій інтенсивно сприяє інтерактивному навчанню та викладанню, а також формуванню цифрових освітніх просторів та освітянських спільнот. За таких умов педагоги переходять від дидактичної зорієнтованості у викладанні на здійснення навчання з особистісною зорієнтованістю на учнів/студентів, залучаючи такий формат організації освітнього процесу як дистанційний.

Як можна спостерігати, останнім часом ринок дистанційного навчання зростає в геометричній прогресії. На сьогодні освіта отримала невимірну кількість електронних ресурсів для розв'язання проблеми організації в дистанційному форматі надання освітніх послуг. Нині багато закладів освіти, а в період вимушеного розриву в освітньому процесі, практично всі вони здійснюють спроби у напрямі розроблення програм та курсів дистанційної освіти. Проте, виявлено, що перед педагогами постає проблема їх вибору та/або адаптації до особистих методик, до потреб учнів/студентів, до умов освітнього середовища та наявного інструментарію закладу тощо.

Розглядаючи та аналізуючи процес цифровізації як чинника стрімких змін в організації та підтримці освітнього процесу на відстані, вбачаємо за потребу систематизувати підходи, які використовуються освітянами та зробити відповідні узагальнення. Щонайперше, пригадаємо, що найбільш популярними є дві основні категорії платформ, що призначені для організації навчання на відстані: системи

управління навчанням (англ.: Learning management system, LMS) та учнівські/студентські інформаційні системи (англ.: Student Information System (SIS)). До ресурсів, які використовуються у навчанні на відстані досить активно освітяни включають також програмне забезпечення для проведення відеозустрічей.

Проте, виокремлюється певна хаотичність у виборі засобів організації навчання освітянами, яка надто гостро відчувається в період всесвітнього карантину, спричиненого covid-19. Вона вказує на деякі, досить суттєві неузгодженості, наявність яких може призвести до неочікуваних освітніх результатів. Як наслідок, виокремлені неузгодженості формують питання:

1. Що буде з електронними ресурсами, які використовуються в навчальних закладах для організації дистанційного навчання, зокрема, по закінченню тимчасового призупинення освітнього процесу? Вони будуть використовуватись чи «очікуватимуть» наступних вимушених перерв?

2. Хто відповідатиме за збереження цілісності системи навчання закладу освіти за очної та дистанційної організаційних форм?

3. Хто здійснюватиме контроль за збереженням освітніх матеріалів та даних, які отримані в період карантину, а також буде нести відповідальність за ці ресурси?

4. Де знаходиться електронна бібліотека закладу та хто несе відповідальність за її наповнення, підтримку та збереження?

5. Що відбудеться з електронним ресурсом окремого педагога, коли він змінить місце роботи? І як це вплине на якість та цілісність освітнього процесу закладу освіти?

Перелік запитань можна розширити, але який би він не був, в цілому його сутність вказує, що освіта терміново потребує розроблення цифрових ресурсів для кожного закладу освіти, де цілісно (системно) відтворюватиметься весь освітній функціонал та будуть забезпечуватись інтереси всіх учасників освітнього процесу.

Фундаментальні технології, що розвиваються, охоплюють фізичну та цифрову сфери і дають змогу отримувати все більш цінні цифрові результати. Саме тому пропонуємо звернути увагу на явище, яке отримало назву «цифровий двійник» (digital twin). У цифровому просторі виявлено кілька визначень терміну «цифровий двійник». Так, наприклад, дослідницька та консалтингова компанія Gartner дає дуже коротке визначення: «Цифровий двійник – це цифрове представлення реального об'єкта або системи» [1]. Розширене визначення може бути таким: цифровий двійник (digital twin) – програмний аналог фізичного пристрою, що моделює внутрішні процеси, технічні характеристики і поведінку реального об'єкта в умовах впливу перешкод і навколишнього середовища.

Важливою особливістю цифрового двійника є те, що робота можлива як в онлайн, так і в офлайн режимах [4].

Цифрова технологія нині є однією з десяти найкращих стратегічних тенденцій, названих дослідницькою та консалтинговою компанією Gartner Inc. у 2017 р. Концепція Digital Twin являє собою зближення фізичного та віртуального світу, де кожен промисловий продукт отримує динамічне цифрове представлення. Цифрові двійники, які містять великі дані, штучний інтелект, машинне навчання та Інтернет речей, здебільшого використовуються в промисловому Інтернеті речей, інженерії та виробничому бізнес-просторі [2].

Широкий доступ і використання Інтернету речей зробили цифрові двійники більш рентабельними та доступними для ділового світу. З огляду на те, що технології цифрових двійників користуються підтримкою ІТ-гігантів, включаючи IBM і SAP, освітнім закладам сьогодні слід звернути на ці технології найпильнішу увагу. Виявлено такі класифікацію двійників [3]: цифрові двійники-прототипи (Digital Twin Prototype, DTP); цифрові двійники-екземпляри (Digital Twin Instance, DTI); агреговані двійники (Digital Twin Aggregate, DTA). Найбільш прийнятною для практичної реалізації в освіті вбачаємо експлуатаційну модель цифрового двійника – DTP, зокрема, на яку мають покладатися наступні функції:

1. Здійснювати організаційні та управлінські рішення.
2. Відображати в режимі реального часу освітній процес та діяльність учасників освітнього процесу.
3. Забезпечувати цілісність освітньої системи навчального закладу.

За авторським баченням цифровий двійник ЗО повинен включати:

- структуру закладу (електронну бібліотеку, навчальні класи, навчальні кабінети, кабінети адміністрації, педагогів, методистів, психологів тощо);
- цифровий формат навчально-методичних ресурсів;
- засоби технологічного та технічного оснащення;
- номенклатуру і технології, що використовуються;
- систему збору та збереження навчально-методичної інформації.

У майбутньому всі і все – окремі особи, служби, підприємства і навіть цілі міста можуть отримати свого цифрового двійника (близнюка). Як показують темпи цифровізації в суспільстві, такий масштаб може вже відбутися в найближчі два роки і тенденція цифрових близнюків буде розвиватися і зростати протягом наступних років. Якщо освітяни готові до цього, вони, так само, повинні бути готові відповісти на запитання:

1. Яка з систем, процесів, продуктів чи результатів була б потужним складником для включення в цифровий двійник закладу освіти?

2. Які інфраструктурні та технічні платформи є в закладі освіти для підтримки можливостей цифрових двійників?

3. Якщо ви переходите до використання цифрового двійника, то як він може зменшити загальні витрати на організацію дистанційного навчання?

Література:

1. Information Technology. Gartner Glossary. URL: <https://www.gartner.com/it-glossary/digital-twin>

2. Gartner: digital twins beginning to enter the mainstream. URL: <https://www.information-age.com/gartner-digital-twins-123479330/>

3. IT-Enterprise/ URL: <https://it-enterprise.com/knowledge-base/technology-innovation/cifrovoj-dvojnik-digital-twin>

4. Industry 4.0 and the digital twin Manufacturing meets its match URL: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/cn/Documents/cip/deloitte-cn-cip-industry-4-0-digital-twin-technology-en-171215.pdf>

Касьян С. П.,

кандидат педагогічних наук,
завідувач кафедри відкритих освітніх систем та ІКТ,
Державний заклад вищої освіти
«Університет менеджменту освіти», м. Київ

ЦИФРОВИЙ ПРОСТІР ЗАКЛАДУ ОСВІТИ: СУЧАСНИЙ ТРЕНД РОЗВИТКУ ОСВІТИ

Наша цивілізація знаходиться на перехідному етапі, який характеризується корінними змінами в усіх галузях діяльності людини: в економіці, в політиці, в медицині. Освіта, у свою чергу, має бути попереду всіх подій, які пов'язані із цифровізацією діяльності людини. У першу чергу через те, що освітня галузь має готувати людину до професійної діяльності з урахуванням цифрової трансформації.

Ми маємо збагнути, що в дію вже вступили нові правила життя, і наша цивілізація ввійшла в нову цифрову епоху.

Цифровізація суспільства охопила практично всі сфери життя. Нові професії вже сьогодні передбачають володіння людиною цифровими навичками, які дають можливість швидко та ефективно виконувати поставлені завдання, бути успішною та використовувати потенційні можливості.

Заклади освіти вже зараз мають враховувати це, організовуючи освітній процес з використанням навчально-методичних засобів та навчальні програми, які

б враховували сучасні вимоги до рівня компетентностей фахівців з урахуванням цифрових технологій.

У зв'язку з цим заклади освіти мають застосовувати нові підходи та методики до організації освітнього процесу. Взагалі педагогічна діяльність також має пройти певні етапи змін з урахуванням нових технологій.

Відповідно до досліджень, які проведені компанією Accenture серед керівників закладів освіти у минулому році встановлено, що 45% респондентів зазначили, що зміни, які відбулися в їхніх закладах відбулися завдяки запровадженню нових технологій; люди дуже швидко впроваджують нові технології, і, незалежно від того, чи є вони клієнтами, колегами та навіть учасниками загор; користувачі послуг краще обізнані про саму технологію і про те, як її використовують компанії [1].

За результатами цих досліджень компанією були зроблені висновки, про можливі тенденції, які будуть визначати розвиток закладів у найближчі три-п'ять років:

- посилення ролі технологій розподіленого реєстру, штучного інтелекту, доповненої реальності і квантових обчислень;
- підвищення персоналізації технологій для кожного споживача;
- поява нового покоління більш підготовленої з точки зору цифровізації, що постійно розширює свої можливості завдяки технологіям;
- підвищення безпеки провідних компаній з огляду на їх співпраці з усіма екосистемами для надання кращих у своєму класі продуктів, послуг і досвіду.

Під цифровізацією я розумію: способи переведення будь-якого виду інформації в цифрову форму з використанням цифрових технологій.

Основними характеристиками цифрових технологій є:

- мобільність, доступність та безкоштовність цих послуг, які надаються за допомогою цифрових технологій;
- технології зберігання та використання інформації незалежно від місця їх знаходження;
- відсутність необхідності встановлення програмного забезпечення на комп'ютери зв'язку із використанням хмарних технологій.

Таким чином, один із викликів суспільства знань – цифровізація освіти й готовність педагога до роботи в нових умовах.

Вплив так званої четвертої промислової революції («Індустрія 4.0») на діяльність людини відчувається в усіх сферах діяльності. Четверта промислова революція призвела до появи таких передових технологій, як хмарні технології, розвиток засобів збирання й аналізу Big Data, краудсорсинг, біотехнології, безпілотні автомобілі, 3D-друк, криптовалюти Bitcoin і технології Blockchain,

штучний інтелект та ін. Ці технології радикально змінюють цілі галузі економіки й суспільство в цілому.

Сьогодні вже виникають нові галузі в економіці, які започатковані на великих даних та їхньому аналізі, повній автоматизації виробництва, технологіях доповненої реальності, інтернеті речей. Нові технології докорінно змінюють бізнес-процеси і управлінські моделі, а сучасні інформаційні екосистеми є основою появи і зростання нових глобальних ринків, основною характеристикою яких стає перехід від лінійних технологічних ланцюжків до багатосторонніх партнерств на основі нових принципів міжнародного розподілу праці і мережевої економіки. Використання цих технологій відкриває нові можливості для економічного процвітання, соціальної інтеграції та екологічної стійкості і, відповідно, мобілізує людський капітал.

У зв'язку з цим перед освітою постає проблема, як саме підготуватися до великих змін в умовах, коли відбувається зростання глобальної конкуренції у сфері формування нового типу компетенцій і нових форм підготовки, нових освітніх практик: розвиток транснаціонального ринку онлайн-освіти, що створює глобальну конкуренцію традиційним освітнім системам; глобальне переосмислення роботи освітніх систем, перехід до кількісної оцінки освітнього процесу на основі аналізу даних.

Розвиток цифрових навичок стає однією з найважливіших умов для розвитку цифрового ринку будь-якої країни, оскільки прямо або опосередковано пов'язаний з усіма сферами функціонування суспільства та економіки. Цифрові навички також вважаються вихідною рамковою умовою для розвитку всіх інших пріоритетів у сфері гармонізації цифрових ринків країн ЄС та Східного Партнерства [2].

Література:

1. Дослідження компанії [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.accenture.com/us-en>.
2. Цифрові компетенції як умова формування якості людського капіталу / В. С. Куйбіда, О. М. Петроє, Л. І. Федулова, Г. О. Андрощук. – Київ: Національна академія державного управління при Президентові України, 2019. – 28 с.

Кондратова Л. Г.

кандидатка педагогічних наук, доцентка,
доцентка кафедри відкритих освітніх систем та ІКТ»,
Державний заклад вищої освіти
«Університет менеджменту освіти», м. Київ

ВИКОРИСТАННЯ ВЕБ-РЕСУРСІВ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ІНФОГРАФІКИ

У часи стрімкого розвитку цифровізації освіти та появи нових цифрових технологій навчання з'являються новітні вебресурси, які можуть бути використані для освітніх потреб. Доцільність використання візуалізації навчальної інформації зумовлена необхідністю врахування когнітивних особливостей сучасного покоління студентів (учнів), а також потребою в компактному поданні навчального матеріалу у вигляді, найбільш зручному для його сприйняття, розуміння, засвоєння і запам'ятовування. Серед багатьох інновацій, які з'являються в період реформування освіти, важливого значення набувають нові форми візуалізації освітнього процесу, до яких відносимо інфографіку.

Аналіз наукових джерел доводить, що проблеми використання інфографіки в освіті є досить актуальними. Теоретичні основи візуалізації навчальної інформації відображені в працях О. Асмолова, Ф. Бартлетта, А. Вербицького, В. Давидова, П. Ерднієва, З. Калмикової та інших. Особливості застосування візуалізації в освітньому процесі досліджувалися С. Арюткіним, Г. Брянцевою, С. Герасимовою, В. Койбічук, В. Кузовлевою, Е. Макаровою, Н. Манько, І. Марголіною, Н. Неудахіною, Є. Поляковою, А. Пуховим, А. Рапуто, О. Родею, С. Селеменевим, С. Сергєєвим, В. Четніним, Д. Шеховцевою та іншими. Основи інфографіки досліджували J. Vertin, E. Тафті, N. Holmes, P. Lewi, W. S. Cleveland та ін. Актуальними з цього погляду є роботи М. Смікікласа, Дж. Ланкова, В. Санчо, Н. Смірної, В. Нестеровича та ін.

Інфографіку розглядають як засіб візуалізації освітнього процесу, тому варто звернутися до принципу наочності навчання, який був запропонований Я. Коменським, І. Песталоцці, К. Ушинським. Дослідження О. Асмолова, А. Вербицького, В. Давидова, П. Ерднієва, М. Мінського спрямовані на розкриття теоретичних та методологічних основ візуалізації навчальної інформації. Проблеми візуалізації висвітлювались в роботах Дж. Мітчелла, Е. Тафті, Н. Холмса та ін [1;3].

Поняття інфографіка розглядають як графічне візуальне подання інформації, даних або знань, що призначено для швидкого та чіткого відображення складної інформації. Інфографіка інтегрує з комп'ютерним дизайном, когнітивною психологією та останнім часом широко використовується в освіті.

Інформаційна графіка або інфографіка (від англ. Information graphics; infographics) – це графічне візуальне подання інформації, даних або знань,

призначених для швидкого та чіткого відображення комплексної інформації. Вона може покращити сприйняття інформації, використовуючи графічні матеріали для того, щоб підвищити можливості зорової системи людини бачити моделі і тенденції.

Процес створення інфографіки можна розглядати як візуалізацію даних, створення інформаційних схем та моделей подання інформації.

Інфографіка сьогодні є ефективним інструментом Нової української школи і дозволяє педагогічним працівникам та керівникам освітніх установ представляти візуальні моделі освітніх процесів та явищ, презентувати освітні здобутки як окремого закладу освіти, так і здобутки окремого викладача (керівника, вчителя). Інфографіка дає право представляти у наглядному вигляді розвиток досліджуваних освітніх явищ і процесів та досліджувати вплив різноманітних факторів, у стислому вигляді та в динаміці представити педагогічний досвід, шляхи впровадження інноваційних технологій або презентувати новий нормативний документ тощо [3, 2].

Інфографіка насамперед є ефективною, за умови її застосування як засобу комунікації, і сприяє полегшенню сприйняття та розуміння інформації, що підтверджено сучасними дослідженнями у сфері візуальних комунікацій [2, 1]. На думку Д. Ланкау, існують основні характеристики, які забезпечують ефективність будь-яких методів візуальної комунікації, до яких віднесено: привернення уваги та залучення аудиторії; комунікацію, що дозволяє ефективно передавати знання та сприяє її чіткому розумінню інформації.

До переваг інфографіки відносять наступні характеристики: легкість сприйняття людиною, ефективність подачі інформації, можливість поділитися в соціальних мережах, легка упізнаваність бренду (логотипу тощо), демонстрація експертності.

Відомо, що для створення інфографіки потрібно попередньо зібрати велику кількість інформації, обробити її, відсіяти зайве, структурувати, а потім оформити в графічному вигляді. Останнім часом досить поширеними стають онлайн-платформи, вебресурси, які дозволяють керівнику закладу освіти та педагогічному працівникові створити інфографіку в режимі онлайн.

Аналіз досвіду використання вебресурсів для створення інфографіки для подальшого використання в освітньому процесі доводить наявність багатьох вебресурсів, до яких відносяться Canva, Piktochart, Visual.ly, Infogr.am та ін.

Вебплатформа Canva надає можливість створювати графічні зображення для візуалізації освітнього процесу, інфографіку, публікації для соцмереж, сайтів, листівок тощо. Послідовна робота на вебсервісі організована за принципом використання готових шаблонів, які можна змінювати, доповнювати, вдосконалювати. Вебресурс має велику бібліотеку зображень і шрифтів, фонів, графічних елементів. Існує мобільна версія ресурсу, що надає можливість створювати дизайни на мобільних пристроях. Популярним стає вебсервіс Piktochart,

який дозволяє створювати інфографіку. Для створення інфографіки ресурс має шаблони, дозволяє замінювати колірні схеми і шрифти, використовувати бібліотеки об'єктів і завантажувати додаткові зображення або створювати власну тему тощо.

Отже, в період активного розвитку цифрових технологій, інфографіка є ефективним засобом графічного наочного представлення педагогічного досвіду, презентації шляхів реформування освіти, упровадження педагогічних інновацій тощо. Для підготовки інфографіки використовуються вебресурси, що мають широкий спектр шаблонів та цифрових інструментів зображень, текстів, шрифтів, фонів для створення досконалих цифрових продуктів у вигляді інфографіки. Подальшого дослідження потребують проблеми використання комп'ютерних програм для створення візуалізації освітнього процесу та ін.

Література:

1. Вербицкий, А. А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход / А. А. Вербицкий. М: Высш. шк., 1991. 207 с.

2. Lankow, J. Infographics: The Power of Visual Storytelling / J. Lankow, J. Ritchie, R. Crooks. – Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, 2012. 264 p.

3. Панченко Любов, Разорьонова Марина Використання інфографіки в освіті. URL: <https://www.cuspu.edu.ua/images/conf-2016-10/.pdf>.

4. Mitchell W.J.T. What is visual culture?//Irvin Lavin, ed. Meaning in the Visual Arts: Views from the Outside. – Princeton, N.J.: Institute for Advanced Study, 1995.

5. Tufte E. R. Visual Explanations: Images and Quantities, Evidence and Narrative / E. R. Tufte // CT: Graphics Press. 997. 157 p.

Крамчанин В. М.,

заступник директора з навчально-виховної роботи,
Запорізька загальноосвітня школа I-III ступенів № 3
Запорізької міської ради Запорізької області, м. Запоріжжя;

Крамчанина Р. М.,

вчитель математики,
Запорізька загальноосвітня школа I-III ступенів № 3
Запорізької міської ради Запорізької області, м. Запоріжжя

ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В КРИЗОВИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

В Україні дистанційне навчання перебуває на етапі активного становлення, що визначається умовами економічного розвитку країни та державною політикою в освітній галузі.

Останні наукові дослідження [1; 2; 4; 5] свідчать про те, що сьогодні в Україні за умов запровадження дистанційної освіти в контексті навчання учнів особливою популярністю користується всесвітня мережа Інтернет (World Wide Web – WWW) та технологія «он-лайн» (on-line), які дозволяють користувачу швидко отримати доступ до необхідної інформації.

Реформи, які почали впроваджуватися в практику загальної середньої освіти, як зазначає О. Огієнко, «були спрямовані на використання в процесі підготовки вчителів інноваційних форм навчання, які б відповідали вимогам часу, сприяли неперервному розвитку педагога у професійній сфері та його індивідуальному зростанню» [4, с. 36].

У кризових умовах сьогодення дистанційне навчання розвивається і поширюється швидкими темпами, тому в Україні воно є перспективною формою навчання учнів в закладах середньої освіти. Особливістю дистанційного навчання в цих закладах є самостійність і особистісна відповідальність учнів за терміни і якість його проходження. На наше переконання, саме дистанційне навчання учнів є однією з інноваційних форм, покликаної забезпечити виконання стратегій української освіти.

Ми погоджуємося з думкою О. Дем'яненко, що «широке впровадження і розвиток дистанційної освіти в Україні потребує вирішення комплексу завдань за такими напрямками, як управлінсько-організаційне забезпечення; матеріально-технічне та фінансове забезпечення; кадрове забезпечення потреб дистанційної освіти; методичне забезпечення з урахуванням специфіки дистанційного навчання; просування дистанційної освіти на освітньому ринку та ринку праці» [1].

Сьогодні навчальний процес у закладах середньої освіти проходить за розкладом та в зручному для учнів місці за допомогою сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Першочерговою метою дистанційного навчання учнів у закладах середньої освіти є надання освітніх послуг, застосовуючи у навчанні сучасні інформаційно-комунікаційні технології [5].

Зазначимо, що для реалізації дистанційного навчання педагоги використовують онлайн середовище електронного навчання. Так, наприклад, українська онлайн-платформа для вивчення математики Global Innovative Online School (GIOS) запропонувала школам України безкоштовне користування платформою на період карантину. Підкреслимо, що ця платформа має офіційний гриф Міністерства освіти і науки України, та відповідає всім стандартам шкільної програми.

Аналіз роботи закладів середньої освіти, які впроваджують застосування дистанційного навчання або його елементів, вказує на наявність низки труднощів, усунення яких потребує насамперед нормативно-правового забезпечення,

фінансування, налагодженої роботи у цих закладах. На наше переконання, важливою ознакою дистанційного навчання повинна бути його якість. Оскільки ця форма навчання не повинна поступатись стаціонарній, потрібно застосовувати найкращі навчально-методичні матеріали, передбачити здійснення контролю якості дистанційного оцінювання навчальних досягнень учнів і відповідності освітнім стандартам.

Отже, можна зробити висновок, що для організації дистанційного навчання у закладах середньої освіти можна використовувати безкоштовні, вільно поширювані системи для організації дистанційних курсів такі як студія онлайн-освіти Ed Era, сервіс Zoom тощо. Це зумовлено декількома причинами: 1) більшість з них має сучасні засоби спілкування учнів та вчителів (чати, форуми, електронну пошту тощо); 2) для створення навчальних курсів, педагогам не потрібно мати додаткової спеціалізованої підготовки, достатньо мати навички роботи з браузером та текстовим редактором; 3) створення курсів в цих системах, як показав практичний досвід їх використання, – досить простий і зручний процес; 4) вони безкоштовні, доступні для завантаження з сайтів виробників [3]. Важливою умовою, на нашу думку, для роботи з ними (як для створення педагогами занять, так і для організації навчання учнів) необхідна наявність у кожного вчителя персонального комп'ютера будь-якої сучасної операційної системи з графічним інтерфейсом, виходом до Інтернет та сучасним браузером.

До переваг організації та впровадження онлайн-навчання в закладах середньої освіти, на нашу думку, слід віднести такі: зростання інтересу учнів до нової форми навчання, економію ресурсів всіх учасників освітнього процесу, автоматизацію контролю виконання учнями завдань тощо.

Таким чином, дистанційне навчання учнів в умовах загальноосвітніх шкіл – це новий освітній досвід як для вчителів, учнів, так і їх батьків. Він сприяє поєднанню зусиль суб'єктів у системі «держава – заклад освіти – родина».

Література:

1. Дем'яненко О. М. Перспективи розвитку дистанційної освіти в Україні [Електронний ресурс], 2018. – Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/23646/1/Osvita.pdf>.

2. Карпенко М. М. Розвиток дистанційного навчання як відповідь на сучасні виклики для України [Електронний ресурс] / М. М. Карпенко // Стратегічні пріоритети. – №4(33). – 2014. – Режим доступу: <http://sp.niss.gov.ua/content/articles/files/18-1435918091.pdf>.

3. Напреев Я. Освітній потенціал систем дистанційного навчання/ Я. Напреев // Проблеми підготовки сучасного вчителя – 2010. – № 1. – С. 245–252.

4. Огієнко О. І. Дистанційна педагогічна освіта: (зарубіжний та вітчизняний досвід): методичні рекомендації [Електронний ресурс]. – К.: ІПООД, 2012. – 75 с.

– Режим доступу: http://ipood.com.ua/data/NDR/Information_technology/2012_Ogienko_recomend.pdf .

5. Організація дистанційного навчання у школі. URL: <https://www.pedrada.com.ua/article/2476-organzatsya-distantynogonavchannya-u-shkol> (дата звернення 2.05.2020).

Кунька О. Г.,

викладачка,

Київський коледж будівництва, архітектури та дизайну, м.Київ

ЕЛЕКТРОННІ ОСВІТНІ РЕСУРСИ НАВЧАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Використання освітніх електронних ресурсів навчального призначення через глобальну мережу Інтернет сьогодні відбувається дуже жваво. Освітні заклади потребують організації дистанційного навчання у будь-якій її формі. Саме глобальна мережа Інтернет є інструментом та засобом для організації цифрової освіти. Сьогодні це дозволяє організувати та забезпечити освітній процес в екстремальних умовах пандемії COVID-19. Сучасні педагоги в умовах карантину є організаторами онлайн та офлайн освітніх процесів, а студенти – споживачами цифрової освіти. Це безперечно дозволяє знизити кількість аудиторних занять. Навантаження на студента стає меншим, звільняється час для більш активної самостійної роботи, що забезпечує індивідуалізацію навчання. Надання доступу до навчальних матеріалів, рекомендацій щодо роботи з ними відбувається у зручному місці та у зручний час. Але, звичайно, є негативні моменти. Суттєвою проблемою ДО є брак інструментів контролю якості знань студентів та підготовка тьюторів-організаторів для забезпечення освітнього процесу, яких сьогодні дуже не вистачає. Необхідно вирішити проблему технічного забезпечення ЗВО, для створення навчального середовища нового типу.

Не менш важливою є складова середовища, якою опосередковано зміст навчання і управління процесом навчання, тобто електронні засоби навчального призначення (ЕЗНП), до яких належать програмні засоби навчального призначення, електронні бази даних з відповідним наповненням (бібліотеки електронної наочності, електронні довідники і словники тощо). ЕЗНП як підклас електронних освітніх ресурсів (ЕОР) виконують кілька важливих дидактичних

функцій, поєднуючи в собі: – засіб зберігання і відтворення змісту навчання; – засоби унаочнення навчального матеріалу; – модель (моделі) об'єктів вивчення; – середовище і засоби перетворювальної діяльності учнів над моделями об'єктів вивчення; – засоби організації управління освітнім процесом. З огляду на важливість ЕОР і ЕЗНП як дидактичного забезпечення навчально-виховного процесу, до їх якості мають висуватись вимоги, не менш жорсткі, ніж до підручників, інших засобів навчання. Дотримання цих вимог має забезпечуватись певною системою заходів і нормативних документів. Нині забезпечення навчально-виховного процесу ЕЗНП здійснюється, головним чином, на комерційних засадах. Сьогодні ми маємо можливість створити ЕОР на базі ЕВР (електронні вебресурси).

Електронні освітні ресурси – засоби навчання на цифрових носіях будь-якого типу або розміщені в інформаційно-телекомунікаційних системах, які відтворюються за допомогою електронних технічних засобів і застосовуються в освітньому процесі. [1]

Спектр освітніх електронних ресурсів широкий. Тут можна виділити деяку типологію:

1. електронні навчальні видання – це електронна версія друкованого підручника, електронний практикум, електронна хрестоматія, електронний курс лекцій, електронний навчальний посібник тощо.

2. електронні довідкові видання – це електронний довідник, електронна енциклопедія, електронний словник тощо.

3. електронні практичні видання – це збірник віртуальних лабораторних робіт, електронні методичні рекомендації, електронний робочий зошит тощо. [2].

За наявністю друкованої версії, електронні освітні ресурси поділяють на електронні версії друкованих видань, де одним з різновидів (ЕОР) є освітні вебресурси (ОВР), блоги чи персональні сайти.

Таким чином, можна зазначити, що створення електронних освітніх ресурсів, яке нині набуло досить великого поширення в Україні. На сьогодні вони представлені банками інформації: «Види електронних видань, які надають українські центри дистанційної освіти», яким керує центр дистанційної освіти; та «Види електронних видань, які надають відкриті електронні архіви України», які створюють заклади вищої освіти України та світу [3]. Цей процес відбувається і сьогодні, регулюється нормативними актами останній: Положення про дистанційне навчання (Затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466), а 29 травня 2019 року МОН оновило Положення про електронні освітні ресурси (наказ № 749), але його результативність далека від бажаної.

Таким чином, можна зазначити, що створення електронних освітніх ресурсів, яке нині набуло досить великого поширення в країнах з високим рівнем розвитку систем освіти та й в Україні, є процесом, необхідним для подальшого розвитку. Цей процес відбувається і сьогодні, але його результативність далека від бажаної. Завдання інформатизації освіти України, яке є актуальним вже більше 25 років, повною мірою залишається невиконаним, оскільки система створення і впровадження в освітянську практику ЕОР далека від досконалості. В умовах України майже неможливо досягнути високих зрушень у цьому сегменті, тому слід повернутись до підтримки цього процесу на рівні держави, розпочати створення загальнодоступного репозитарію ЕОР.

Для втілення педагогічних задумів оптимальним інструментом удосконалення своєї професійної підготовки може бути апробація персонального вебресурсу, а саме вебсайту. Так за допомогою браузера Google.com дуже легко створити електронний ресурс для будь-якої дисципліни. Google Диск фактично пропонує макет ресурсу, який потребує навчально-методичного наповнення. Ви будете мати можливість сформувати інтерфейс на свій смак. Для цього потрібно тільки закачати потрібні матеріали на Google Диск. Також вам пропонується можливість розміщати відео, фото та інше. Такий ресурс є досить зручним та надійним. Апробація вебсторінки відбувається за адресою (посиланням), яку частково формуєте ви, а частково Google. За допомогою Google Сайдів ми маємо можливість самостійно створити чудові надійні вебсайти та якісно наповнити їх, не залучаючи спеціалістів.

Література:

1. Положення про дистанційне навчання (Затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466).
2. Положення про електронні освітні ресурси [Електронний ресурс]: від 5.10.2012 р. № 1695/22007.
3. Андреев А. А. Дистанционное обучение: сущность, технология, организация / А. А. Андреев, В.И. Солдаткин. – М.: Изд-во МЭСИ, 1999. – 196 с.
4. Ляхощка Л. Дистанційна технологія навчання в післядипломній педагогічній освіті: навч. посібник. НАПН України, ДВНЗ «Ун-тет менедж. освіти», АНВО України. – К., 2018. – 288 с.
5. Інтернет-ресурси: <https://sites.google.com/site/edugservis/google-sites>.
6. Інтернет-ресурси: <https://youtu.be/SHgamy2Ylgw> ;
<https://youtu.be/q2OsgnCLvQ>.

Лавринець А. П.
кандидат педагогічних наук, методист,
Запорізький Класичний ліцей
Запорізької міської ради Запорізької області, м. Запоріжжя

РІЗНОВИДИ НАВЧАЛЬНОГО ВІДЕО В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

В період освітніх реформ та активного розвитку інформаційно-комунікаційних технологій актуальності набувають питання використання навчального відео в освітньому процесі. Освіта перетворюється на постійний комунікативний процес, в якому здійснюється самореалізація та саморозвиток кожного учасника індивідуалізованих освітніх практик. Одним із важливих засобів комунікації педагога з учнями може стати навчальне відео, яке не тільки буде пізнавальним, сучасним, корисним, а й допоможе візуалізувати матеріал та персоналізувати освітній процес.

В освіті сьогодення є великий вибір цифрових засобів для демонстрації відео матеріалів. Виклики сьогодення, активний розвиток інформаційних та комунікаційних технологій стають важливими інструментами в навчальній діяльності і наголошують на розвиток та вдосконалення дистанційного навчання, вільного користування відкритими електронними освітніми ресурсами, необхідність упровадження нових форм і методів змішаного навчання тощо.

Питання використання навчального відео, мультимедіа, аудіо- та відеотехнологій у освітньому процесі розкриті в працях Ю. Верисокіна, А. Каптерева, О. Шликова, Ю. Федоренко, Т. Яхунова, К. Дешан-Поттер, Л. Кларк, Е. Дейл, С. К. Даймонд, Л. Бентс, Е. Рамос та ін. З кожним роком активно збільшується кількість створених навчальних відео та мультимедійного контенту освітнього призначення.

Безперечним є переконання, що навчальні відео є доцільними для використання в освітньому процесі. На цьому наголошують дослідження сучасних науковців, які доводять ефективність впливу слухових та зорових аналізаторів, які стають домінуючими каналами сприйняття навчального матеріалу. Використання відеоматеріалів в освітньому процесі значно покращує його ефективність та спонукає до комунікативної діяльності та дозволяє засвоїти до 65% матеріалу на основі перегляду та засвоєння нових знань і удосконалювати практичні навички тощо [4, 3].

Досвід використання навчального відео в освітньому процесі доводить необхідність дотримання вимог щодо його змісту, оформлення та зберігання.

Під час добору і формування змістовного і дизайнерського наповнення відеозаписів слід враховувати, що мультимедійні матеріали впливають відразу на

декілька каналів сприйняття, що часто приводить до розумових і емоційних перевантажень учнів.

Для сучасних мультимедійних продуктів і телекомунікаційних технологій на відміну від традиційних друкованих джерел характерне одночасне використання зорових, слухових та тактильних каналів передавання навчального матеріалу, що створює перенасичення даними, а це в свою чергу значно впливає на час, необхідний для їх засвоєння. Навчальні відеозаписи не повинні містити матеріалів, ефектів, які не призначені для досягнення навчальної мети та відволікають увагу учня, зокрема, неприпустимою є перевантаженість анімаційними ефектами, що ускладнює сприйняття, а не акцентує увагу на головному матеріалі та не полегшує запам'ятовування [2, 12].

В освітньому процесі використовують різні типи відео. Професійні навчальні фільми створюють в умовах професійних студіях запису з використанням необхідних засобів запису. До професійних відео відносять навчальні, науково-популярні професійні фільми, відеолекції, відеоуроки [1, 22]. Іншим різновидом навчального відео є студійні та відеолекції, зйомка яких ведеться безпосередньо під час лекційних занять з ефектом присутності. Останнім часом набули популярності відеоскрайбінги, які являють собою анімаційні відеоролики, що мають можливість оживити процес створення анімаційного зображення [1, 23]. До поширених явищ відносять також відеоінфографіку, яка розрахована для презентації великого обсягу даних, досліджень, демонстрацій освітніх досягнень тощо. В дистанційному навчанні широко упроваджують скрінкасти, які являють собою цифрові відеозаписи відомостей, що виводяться на екран комп'ютера, та супроводжується голосовими коментарями [3, 56].

Але найбільшим попитом у освітньому процесі користуються інтерактивні відеоролики, які вдало комбінують зображення, звукове оформлення, голосовий відео-супровід, пояснення тощо [1, 19].

Для підготовки навчальних відео досвідчені вчителі використовують комп'ютерні програми, веб-сервіси, а також засоби для запису, відтворення, демонстрації навчального відео тощо.

В хмарних сервісах можна розмістити будь-який мультимедійний освітній контент як-от: Youtube, служби Google Apps, TED-Ed, MOOC, Prezi, Learningapps, Interlude.fm та ін. Для відкриття доступу для перегляду навчального відео педагоги використовують будь-який хмарний сервіс як One Drive Google Drive та ін.

Отже, в період активного розвитку цифрових технологій, в умовах активного впровадження ідей Концепції Нової української школи, навчальне відео стає дієвим засобом навчання та організації дистанційного навчання. Навчальне відео різних типів надають можливість педагогу самостійно обрати із

відео контенту готові професійні відео або самостійно створювати відео-ролики, відеоскрайбінги, скрінкасти та інші види навчального відео для підвищення ефективності засвоєння нового матеріалу та набуття практичних навичок школярів.

Література:

1. В. Вембер, Д. Бучинська. Сучасні типи навчального відео та особливості їх використання у навчальному процесі. \\\ Освітологічний дискурс, 2016, № 1 (13) С.19-27. URL: <http://oaji.net/articles/2016/2923-1457766619.pdf>.

2. Вембер В. П. Особливості подання нового матеріалу в електронних засобах навчального призначення за допомогою презентацій // Актуальні проблеми психології: Психологічна теорія і технологія навчання / За ред. С. Д. Максименка, М. Л. Смульсон. – К.: Міленіум, 2007. – Т.8, вип.3. – 192 с. – С.12-19.

3. Мозолевская А. Н. Скринкастинг как элемент образовательной технологии // Проблемы и перспективы развития регионального отраслевого университетского комплекса ИрГУПС. – Иркутск: ИрГУПС, 2011. – 156 с.

4. Д. Бучинська. Використання відео в навчальному процесі- потреба сьогодення \\\ International scientific conference “Open educational e-environment of modern University”. 2015. С. 101-106.

5. Föbl, Thomas; Ebner, Martin; Schön, Sandra; Holzinger, Andreas. A Field Study of a Video Supported Seamless-Learning-Setting with Elementary Learners. // Journal of Educational Technology & Society. – 2016 – С. p321–336.

6. Wagner R. W. Edgar Dale: Professional [Електронний ресурс] / Robert W. Wagner // Taylor & Francis, Ltd.. – 1970. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.jstor.org/pss/1475566>.

Лахтіонова Л. А.,

кандидатка економічних наук, доцентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИВЧЕННІ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ

Освіта є основою інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями і культурою, та держави [1].

Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття») наголошує, що пріоритетом розвитку вищої освіти є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують подальше вдосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві [2].

Фінансовий аналіз є життєво необхідною дисципліною фахової підготовки здобувачів вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування». Тому доволі актуальними постають питання застосування інформаційно-комунікаційних технологій при вивченні фінансового аналізу.

Метою дослідження є розкриття використання інформаційно-комунікаційних технологій у вивченні фінансового аналізу.

Вже сьогодні, особливо в умовах пандемії та короно вірусу COVID 19, пояснювально-ілюстративне навчання замінюється активно-пізнавальною самостійною діяльністю студента, а одним із ключових моментів таких змін є впровадження в навчально-виховний процес комп'ютерних інформаційних та комунікаційних технологій.

Широко застосування набуває дистанційна форма навчання, впровадження різного роду відео консультацій, відео лекцій, вебінарів та ін.

Проте абсолютно відсутнє належно оформлене організаційно-методичне забезпечення використання комп'ютерних інформаційних та комунікаційних технологій в навчальному процесі.

Оновлення змісту освіти є визначальною складовою реформування освіти в Україні і передбачає приведення його у відповідність з сучасними потребами особи і суспільства.

Серед поставлених стратегічних завдань реформування змісту освіти виділяється «створення передумов для розвитку здібностей молоді, формування готовності і здатності до самоосвіти, широке застосування нових педагогічних, інформаційних технологій» [2].

До шляхів реформування змісту фахової підготовки відносять «запровадження поліваріантності освітніх програм, поглиблення їх практичної спрямованості, широке використання новітніх педагогічних, інформаційних технологій та впровадження модульної побудови навчального матеріалу [2].

Серед пріоритетних напрямів реформування вищої освіти виокремлюють «оновлення змісту вищої освіти, запровадження ефективних педагогічних технологій; створення нової системи методичного та інформаційного забезпечення вищої школи; входження України у трансконтинентальну систему комп'ютерної інформації» [2].

Таким чином, державна національна програма «Освіта» («Україна ХХІ століття») наголошує, що пріоритетом розвитку вищої освіти є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують подальше вдосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві.

У нових умовах інформатизації суспільства та інтелектуалізації всіх видів діяльності підготовка фахівця з фінансового аналізу потребує пошуку нових шляхів модернізації такої підготовки. Удосконалення якості підготовки фінансового аналітика неможливо без інформатизації фахової освіти, що вимагає застосування в навчальному процесі вищої школи сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.

Унаслідок гармонійної взаємодії сучасних інформаційних технологій з базовими принципами традиційної освіти відкриваються широкі можливості перегляду принципів і методів освоєння фінансового аналізу.

Провідним завданням закладу вищої освіти сьогодні є підготовка студентів до життя в інформатизованому суспільстві. Інформаційну культуру потрібно розглядати як невід'ємну складову загальної культури та освіти фахівця.

В інформаційному суспільстві комп'ютер, ноутбук, нетбук, айфон, смартфон стають звичайними робочими інструментами фінансового аналітика та й будь-якого фахівця різних галузей діяльності. Особливо це стосується процесу підготовки майбутніх фінансових аналітиків.

Мета і завдання навчальної дисципліни «Фінансовий аналіз» - на основі останніх досягнень науки у фінансовому аналізі допомогти майбутнім фахівцям опанувати теорію і практику здійснення фінансового аналізу у суб'єктів підприємницької діяльності, сформувані у здобувачів вищої освіти уміння та навички кваліфіковано проводити фінансовий аналіз підприємства, робити обґрунтовані висновки, знаходити шляхи поліпшення його фінансового стану та покращення фінансових результатів.

Завдання дисципліни «Фінансовий аналіз» – на основі останніх досягнень науки у фінансовому аналізі допомогти майбутнім фахівцям засвоїти зміст і способи використання для аналізу вихідних даних, методик аналітичного опрацювання інформації, організаційні форми проведення фінансового аналізу; методик і організацію внутрішнього та зовнішнього фінансового аналізу платоспроможності, ліквідності, фінансової стійкості, грошових коштів та їх потоків, ефективності використання капіталу підприємства; використання інформації фінансового аналізу в управлінні підприємством.

Навчити студентів правильно і раціонально застосовувати на підприємствах фінансовий аналіз; надати фахівцям вміння застосовувати набуті знання у

професійній діяльності. Це необхідно для прийняття своєчасних і грамотних управлінських рішень, зростання економічних вигод діяльності підприємства.

Вимоги до фінансово-економічної освіти на сучасному етапі зазнали деяких змін, а саме: зменшилася кількість лекційних та практичних занять годин практично з усіх фахових дисциплін, введені нові навчальні не фахові дисципліни, поява яких перевантажує навчальні плани підготовки фахівців. Тому на сучасному етапі навчальний процес обліково-економічних та фінансово-аналітичних дисциплін неможливий без застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій на сьогодні є життєво виправданим, має суттєві переваги, які воно може дати порівняно з традиційною методикою навчання фінансовому аналізу.

Програмна підтримка повинна сприяти досягненню навчальних цілей шляхом використання комп'ютерних засобів та технологій для ілюстрації категорійного апарату фінансового аналізу, демонстрації застосування методу, способів та прийомів фінансового аналізу, створення і вивчення детермінованих (адитивних, мультиплікативних, кратних, змішаних) та стохастичних (рівняння регресії типу пряма, гіпербола, парабола; статистична, показова, напівлогарифмічна функція та ін.) моделей різноманітних фінансово-економічних процесів на підприємстві.

Програмою з фінансового аналізу передбачено лекційні та практичні заняття, індивідуальну (самостійну) роботу, зміст яких охоплюють різні аналітичні процедури.

Однією з найпоширеніших форм навчання у закладах вищої освіти є лекція.

Розрізняють кілька типів навчальних лекцій:

- традиційні (зміст матеріалу дається в готовому для запам'ятовування вигляді);
- проблемні (аналізується певна наукова або практична проблема);
- пояснювальні (ґрунтуються на поєднанні пояснювальних фрагментів лекції з відповідями слухачів або виконанням ними певних теоретичних чи практичних завдань);
- лекція-консультація (ця форма занять краща при вивченні тем з чітко вираженою практичною спрямованістю);
- лекція-візуалізація із заздалегідь запланованими помилками.

На жаль, найчастіше використовують традиційні лекції ілюстративного / презентативного характеру, метою яких є виклад максимального обсягу інформації за відведений час.

Проте виклики сучасності та розбудови цифрової економіки в епоху четвертої промислової революції вимагають використовувати всі вищевказані

види лекцій, які необхідно здійснювати з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. І це стосується не тільки використання презентацій при викладі лекційного матеріалу, але й проведенням прямих відео лекцій на спеціальних навчальних платформах, запуском записаних раніше відеоматеріалів з розкриття лекційних питань, проведенням лекцій-вебінарів та ін. При цьому рекомендується як живе звукове відео спілкування, так і групове чи індивідуальне спілкування в чаті з дискусійних питань.

Рекомендоване застосування подібних інформаційно-комунікаційних технологій у викладенні лекційного матеріалу допоможуть викладачеві зекономити час на побудові рисунків, таблиць, поданні громіздких аналітичних розрахунків, при формуванні деталізованих висновків та пропозицій з поліпшення фінансово-аналітичних показників діяльності підприємства, полегшать активну працю і збільшать інформативність та обсяг поданого матеріалу.

Рекомендується застосовувати засоби інформаційно-комунікаційних технологій у процесі проведення сучасних практичних занять: семінар-розгорнута бесіда, міні-кейс – розв'язання практичних (ситуаційних) завдань, семінар – «мозковий штурм», семінар – дискусія та ін.

Практичні заняття є важливою формою навчання у вищій школі, адже саме під час виконання завдань студент оволодіває необхідними практичними навичками. З метою активізації роботи студентів доцільно і під час практичних занять з фінансового аналізу використовувати інформаційно-комунікаційні технології навчання.

Сьогодні розроблено значну кількість програмних засобів, які можна використовувати не тільки на практиці, але й залучати до навчального процесу під час освоєння та вивчення фінансового аналізу: Audit Expert (випускається у версіях Standard і Professional), Програма Фінансвий аналіз «ФінЕкАналіз Онлайн», Програма Фінансвий аналіз «ФінЕкАналіз 2013», програмний комплекс «ІНЕК-Аналітик», програма «Альтаїр Аналіз фінансової звітності 1.05», ПК «Банківський Аналітик», програма «Альтаїр Аналіз фінансової звітності 1.05», програми для аналізу фінансового стану «FinAnalisBoss» та інші.

Таким чином, пріоритетом розвитку навчання фінансових аналітиків є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та відповідних комп'ютерних програмних продуктів за допомогою спеціальних навчальних платформ, що забезпечують вдосконалення навчального процесу, посилюють доступність та підвищують ефективність освіти, поліпшують підготовку нового формату фахівців для забезпечення їх успішної життєдіяльності та працездатності в інформаційному суспільстві.

Література:

1. Закон України «Про освіту» № 2145-VIII від 5 вересня 2017 року // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>. (дата звернення: 12.05.2020.)
2. Державна національна програма "Освіта" ("Україна XXI століття") // затверджено Постановою Кабінету Міністрів України № 896 від 3 листопада 1993 р. // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896-93-п>. (дата звернення: 12.05.2020.)

Ляхоцька Л. Л.,

кандатка педагогічних наук, доцентка,
професорка кафедри відкритих освітніх систем та ІКТ,
Державний заклад вищої освіти
«Університет менеджменту освіти», м. Київ

ЦИФРОВІЗАЦІЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Швидкий розвиток номенклатури та можливостей засобів інформаційних та комунікаційних технологій (ІКТ) привело в сфері освіти до протиріччя між великими потенційними дидактичними можливостями і обмеженими знаннями та слабкими вміннями викладачів їх використовувати. Доба цифровізації ставить нові вимоги до викладача закладу освіти. Суспільству потрібен викладач-професіонал із високою науково-теоретичною, методичною, психолого-педагогічною, теоретичною і практичною підготовкою, здатний до безперервного навчання, творчості і постійного самовдосконалення.

У сучасних умовах реформаційних змін в освітньому просторі всіх рівнів важливого значення набуває підвищення ефективності науково-методичної роботи закладу освіти, яка має ґрунтуватися на досягненнях психолого-педагогічної науки, перспективного педагогічного досвіду і спрямована на підвищення фахової майстерності викладача закладу освіти, на розвиток його творчого потенціалу. Зазначимо, науково-методична робота в закладі освіти здійснюється відповідно до Закону України «Про вищу освіту», положення про заклад освіти, статуту закладу освіти тощо.

Нами досліджено [1; 2; 4; 5], що у комплексі завдань методичної роботи закладу освіти пріоритетними є: вдосконалення навчально-методичного забезпечення та методики його використання; застосування сучасних технологій навчання та виховання; системна робота, яка забезпечує підвищення кваліфікаційного рівня викладача; накопичення та запровадження кращого педагогічного досвіду.

«Від творчого працюючого викладача – до творчого колективу команди фахівців» – на нашу думку, це домінанта в діяльності сучасного закладу освіти.

Необхідною умовою функціонування креативного закладу освіти виступає перехід від методичної до науково-методичної роботи педагогів [3]. Зазначимо, науково-методична діяльність такого закладу освіти базується на принципах: науково-методичної самостійності; органічного взаємозв'язку науково-методичної діяльності викладачів і науково-дослідницької діяльності здобувачів освіти; визначення близької і віддаленої перспективи у процесі самовдосконалення викладача закладу освіти.

Нами досліджено, що науково-методична робота як засіб формування творчої особистості викладача і підтримки професійної форми його діяльності, забезпечує його розвиток як викладача-професіонала будь-якої педагогічної системи, в якій він виявляє себе фасилітатором (помічником) дослідницької діяльності здобувачів освіти, в напрямках: філософському, який показує сутність проблеми у всіх її аспектах; психологічному, що забезпечує психологічну підготовку здобувача освіти, розвиток пізнавального інтересу, творчої мотивації; організаторському, що сприяє активному творчому визначенню здобувачами освіти методологічної основи та системи наукової організації діяльності; координаційному, який своєчасно включає тих чи інших здобувачів освіти у визначення методологічної характеристики дослідження, виконання програми творчої діяльності; експертному, що забезпечує об'єктивну самооцінку та оцінку результатів дослідницької діяльності та діяльності самих здобувачів освіти і їх облік; консультаційному, що сприяє визначенню змісту, самоосвіти з певного профілю навчання та й загальної програми особистого самовдосконалення здобувачів освіти.

Натепер основний напрямок інформатизації України – це створення відкритого освітньо-інформаційного середовища, яке передбачає у науково-методичній роботі з педагогічними кадрами: підвищення кваліфікації педагогічних/науково-педагогічних працівників, автоматизацію процесів управління, наукової та інноваційної діяльності, бібліотечних ресурсів, розвиток технічної та програмної бази, впровадження ІКТ та дистанційних технологій в освітній процес, використання Інтернет-ресурсів.

Відповідно до Типового положення про атестацію педагогічних працівників (Наказ МОН № 930 від 06. 10. 2010 року) присвоєння кваліфікаційних категорій «спеціаліст», «спеціаліст другої категорії», «спеціаліст першої категорії», «спеціаліст вищої категорії» передбачає використання інформаційно-комунікаційних технологій, цифрових освітніх ресурсів в освітньому процесі [6]. Концепцією «Нова українська школа» визначено 10 компетентностей, серед яких інформаційно-цифрова компетентність [3]. У зв'язку з цим особливого значення

набуває переорієнтація мислення сучасного викладача на усвідомлення принципово нових вимог до його педагогічної діяльності, готовність використовувати ІКТ як допоміжний навчальний ресурс.

Практика свідчить, що основними напрямками використання інформаційно-комунікаційних технологій є: викладацька та науково-методична діяльність, методична підтримка освітнього процесу, самостійна робота учасників освітнього процесу.

На підставі проведених досліджень [2; 3] ми вважаємо, що використання інформаційно-комунікаційних технологій, цифрових освітніх ресурсів у професійній діяльності викладача дозволяє оптимізувати зміст навчання, модернізувати методи та форми організації науково-методичної діяльності, забезпечити високий науковий і методичний рівень викладання, побудувати індивідуальну траєкторію навчання, підвищити ефективність та якість надання освітніх послуг.

Зазначимо, за допомогою традиційних форми методичної діяльності (семінари-практикуми, педагогічні читання, круглі столи, школа педагогічної майстерності, майстер-класи, педагогічні студії, тренінги тощо) здійснюється оновлення змісту освіти через використання актуальних педагогічних технологій.

Досвід свідчить, що інноваційні форми впровадження ІКТ в освітню діяльність здійснюються через: стандартні та спеціалізовані програми, педагогічні програмні засоби, навчальні e-mail-проекти, розташування в мережі Інтернет, соціальні сервіси Веб 2.0, відеомости, відеоконференції, вебінари, використання інтерактивної дошки. Так для аналітичного та методичного супроводу науково-методичної роботи закладу освіти рекомендуємо використовувати такі програмні забезпечення: текстовий редактор MSWord; табличний процесор MSExcel; система створення презентацій PowerPoint; програма для роботи з електронною поштою, власним розкладом, контактами та завданнями Microsoft Outlook; сервіси Microsoft Office365. Для наукової організації праці, ефективного досягнення цілей у науково-методичній роботі важливим є здійснення електронного документообігу – системи автоматизації документообігу (системи електронного документообігу) — організаційно-технічної системи, що забезпечує процес створення, управління доступом і поширення електронних документів в комп'ютерних мережах, а також що забезпечує контроль над потоками документів у закладах освіти. Програмне рішення та сервіси для науково-методичної роботи складають такі програми: M.E.Doc, COTA, FlyDoc, ПТАХ. Зазначимо, у процесі навчання важлива не інформаційна технологія як така, а те, наскільки її використання реалізує досягнення освітніх цілей.

Ми дослідили, цифровізацію науково-методичної роботи в закладі освіти вирішує використання комплексного застосування ІКТ, технологій дистанційного навчання, що забезпечує справжню інтерактивність навчання, а також створення

інформаційного освітнього середовища. Науково-методичне забезпечення дистанційного навчання включає: методичні (теоретичні та практичні) рекомендації щодо розроблення та використання педагогічно-психологічних та інформаційно-комунікаційних технологій дистанційного навчання; критерії, засоби і системи контролю якості дистанційного навчання; змістовне, дидактичне та методичне наповнення веб-ресурсів (дистанційних курсів) навчального плану/навчальної програми підготовки здобувачів освіти [7].

Для ефективного впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес використовуються цифрові освітні ресурси (ЦОР). Сучасні цифрові освітні ресурси складають: педагогічні програмні засоби (ППЗ), програми для проведення тестів, електронні підручники, колекція ЦОР мережі Інтернет (наприклад, бібліотека електронних наочних посібників).

Відповідно до змісту навчального матеріалу, педагогічний програмний засіб (ППЗ) містить текст стандартного підручника, бібліографічний матеріал, таблиці, хронологію, низку ілюстрацій, словник термінів і понять, рисунки, а також відеофрагменти, документи, ментальні карти. Для перевірки знань здобувачів освіти складається інтерактивне тематичне або модульне та підсумкове тестування. Саме таким чином створюється електронний підручник, який на сьогодні має визначення як інформаційний освітній ресурс. Організація індивідуального та групового навчання за допомогою комплексу електронних навчально-методичних матеріалів, створених для використанням дистанційних технологій, що базуються на Інтернет-технологіях, відповідно до графіку освітнього процесу закладу освіти складає електронний навчальний курс (ЕНК). ЕНК розміщується на навчальному порталі (віртуальне навчальне середовище), робота якого організовується на основі системи управління навчальними ресурсами (СУНР), наприклад, Moodle, ATutor, ILIAS, технологій Вікі, eFront, соціальних мереж тощо, або систем власної розробки. Зазначимо, ЕНК є електронним освітнім (навчальним) ресурсом (ЕОР) (англ. Digital learning objects; DLO), визначення якого виключає: навчальні, наукові, інформаційні, довідкові матеріали та засоби, розроблені в електронній формі і представлені на носіях будь-якого типу або розміщені у комп'ютерних мережах, які відтворюються за допомогою електронних цифрових технічних засобів і необхідні для ефективно організації освітнього процесу, в частині, що стосується його наповнення якісними навчально-методичними матеріалами. Цифровізація науково-методичної роботи складає технологія використання телекомунікацій: відеоконференція, вебінар, skype-зв'язок. Ці форми роботи стали невід'ємною частиною дистанційної освіти.

Таким чином, використання ІКТ надає широкі можливості для суттєвого підвищення якості освітнього процесу, підвищує як рівень засвоєння знань, так і інтерес до навчання в цілому. Напрямами позитивних змін є: підвищення якості

освіти через цифровізацію освітнього процесу та науково-методичної роботи закладу освіти, підвищення рівня ІКТ-компетентності викладачів тощо.

Література:

5. Крутова Н. І. Інформаційно-комунікаційні технології у науково-методичній роботі з педагогічними кадрами. URL: <http://studcon.org/informaciyno-komunikaciyni-tehnologiyi-u-naukovo-metodychniy-roboti-z-pedagogichnymy-kadramy>.

6. Ляхоцька Л. Дистанційна технологія навчання в післядипломній педагогічній освіті: навч. посібник. НАПН України, ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», АНВО України. – К., 2018. – 288 с.

7. Нова українська школа. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>.

8. Організація науково-методичної роботи в ліцеї. URL: <https://osvita.ua/school/method/1439>.

9. Організація освітнього процесу в закладах післядипломної педагогічної освіти з використанням електронних технологій навчання: методичні рекомендації / за заг. ред. Л. Л. Ляхоцької; ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти». – К., 2017. – 196 с.

10. Типове положення про атестацію педагогічних працівників // Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 20 грудня 2011 року № 1473 (із змінами, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 08 серпня 2013 року № 1135) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1255-10>.

11. Положення про дистанційне навчання (Затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466). https://osvita.ua/legislation/Dist_osv/2999.

Ляхоцький В. П.,

доктор історичних наук, професор,
віцепрезидент Національної академії наук вищої освіти України, м. Київ

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ІДЕЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ГЛОБАЛЬНОГО ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ

В епоху новітньої доби, весь інформаційно-комунікаційний простір **поглинає** неухильно еволюціонуюча сукупність соціально-економічних процесів. Відбувається інтерпретація новітніх термінів, циркулюючих у обігу наукових галузей, що досліджують, насамперед, матеріальний і віртуальний світ навколо нас, нових понять, що широко розповсюджуються у повсякденному бутті та різнобічній діяльності громадян. У цьому контексті, помітне місце належить

блоку соціально-гуманітарних наук: філософія, соціологія, історія, педагогіка, правознавство, політична психологія, конфліктологія, політологія та ін. Найбільш популярна – остання. Адже вона досліджує ті сфери діяльності політичної еліти та суспільства, які впливають на стан нашої держави сьогодні, на процеси, що очікують нас завтра, визначають перспективу на майбутнє, впливають на вирішення проблем, зазначеної теми цього збірника. У полі зору розгляду злободенних питань, на яких зосереджена увага перелічених наук – процес концептуалізації ідей формування глобального інформаційно-комунікаційного простору – сфер генерації, споживання інформації, трактування, питання взаємодії інформаційних фігурантів, які в багатоманітності проявів соціального середовища, активно використовують єдине інформаційно-комунікаційне середовище. Серед актуальних проблем, які несуть у собі цифрові технології – необхідність трансформації та адаптації діючих політико-правових та соціально-політичних норм до нового виміру реальності. Проте, ці питання для свого вирішення потребують значних інтелектуальних зусиль та часових термінів.

Поки ж не існує усталених, гармонізованих визначень, необхідної термінологічної системи, правових дефініцій та нормативно-правових актів, виклик часу – диктує суспільству необхідність нагального здійснення системних та цілеспрямованих кроків реалізації державної політики у сфері інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), суспільної їх координації, забезпечення неухильного збільшення кількості та забезпечення високої якості широкого спектру послуг, активізації процедури входження України в європейський ІКТ простір.

Цифрові технології рішуче розширюють плацдарми для поширення інноваційних технологій в усіх сферах життєдіяльності країни. Вони стали найпопулярнішим трендом сьогодення. Дослідження, [1, 3, 5], засвідчують, що інформаційно-комунікаційні системи, в яких генеруються змістовні дані, утворюють елементи (зв'язки інформаційних відносини), які безпосередньо опрацьовують інформацію, трансформуючи її в інформаційний ресурс – сукупність необхідного потенціалу змістовної інформації, яка забезпечує необхідну кваліфікацію персоналу, можливості структурованої ергатичної (людино-машинної) системи. Місія такої ергасистеми – опрацьовувати, зберігати і захищати інформаційний ресурс. Проте, в умовах всебічного застосування цифрових технологій, повстає і питання сенсу існування багатьох існуючих наук, галузей, технологій, спеціальностей. Чи не найголовніше з них – питання вибору шляху подальшого поступу науково-освітньої діяльності. Адже високий рівень віртуалізації всіх сфер життя індивідууму, революційно змінений спосіб комфортного споживання, не є основною її метою. Пріоритетний напрям – залучення її до виробництва інформації, генерації новітніх ідей та інноваційних

моделей, формування соціального суб'єкту особливого типу, який здатний адаптувати своє існування в специфічному середовищі – мега інформаційно-комунікаційній сфері.

Побічно повернемося в історію ряду питань про які іде мова, насамперед, зокрема, етимологію поняття «інформаційна сфера», яке походить від грецької σφαῖρα – куля, «коло дії», межі її поширення: соціального довкілля (середовища), обставин. У широкому сенсі інфосфера – сукупність постійно оновлюваних знань, ідей, уявлень, що реалізуються як в реальному, так і в віртуальному світі.

Із розвитком цифрових технологій структура існуючої в сьогодні, інфосфера постійно поповнюється технологічними нововведеннями, що значно збільшує рівень насиченості суспільства новітньою інформацією, методик управління суспільними процесами, можливостей впливу на судження і поведінку персони, з огляду на що, важливою повстає проблема впливу інфосфери на особистість інформаційного суспільства. Зазначимо, що вплив відбувається через чотири основні канали сприйняття – перцептивний (аналог фізичного контакту, через відчуття); когнітивний (канал впливу через смислові структури, пакети знання фрейми); рефлексивний (канал сприйняття інформації, пов'язаний з ціннісними установками і усвідомленням обмежень, або з межами розуміння).

Застереженням повинно стати усвідомлення і того фактору, що сучасну людину оточує не лише позитивна аура буття, повсякденно навколо неї «живе» мережа агресивних джерел інформації, тобто, таких, під вплив яких людина підпадає здебільше, не з доброї волі. Перебуваючи повсякчас у цифровому соціумі, абстрагуватися від неї практично неможливо, в результаті – нова інфосферна інфраструктура може поступово трансформувати картину світу. У процесі взаємодії з новим середовищем, людство створює інформаційну модель світу. Поняття інфосфери охоплює широкий діапазон взаємодій, що відбуваються в соціумі [5]. Насичення інформаційного поля розмаїття сучасного оточення, відбувається нерівномірно. Інформація оточувала людину на всіх етапах її розвитку – від первісних суспільств до цифрової цивілізації, при цьому взаємодія в інформаційному полі в кожній епосі відбувалася по-різному, в залежності від змінних складових цього процесу. Постійними умовами, що забезпечують існування інформаційної сфери суспільства допустимо вважати: інформацію як будь-яке нове знання, споживачів інформації і тих, хто її створює, поширює, засоби для передачі інформації.

Зазначимо, у синтезі знання сучасна філософія виділяє три типи міждисциплінарних взаємодій [2, 3]. Перший тип ставлення – онтологічна супідрядність, яка характеризується предметної редукцією. У цьому випадку знання з більш розвиненої наукової дисципліни використовуються в іншій дисципліні, виконуючи методологічну функцію. Другий тип відносин –

методологічна залежність. В такому випадку в рамках однієї науки відтворюються схеми і норми наукового пізнання, прийняті в іншій. Третій тип відносин – науково-практична взаємна обґрунтованість. У цьому випадку знання різних областей науки, доповнюючи один одного, практично і аксіологічно, обґрунтовують предметну специфіку кожної з взаємодіючих наук, що передбачає синергетичну науково-практичну взаємодію філософії, історії, психології, соціології, інформатики та інших наук.

Наукове пізнання соціальної реальності, безперечно, має свій еволюційний розвиток. Такі аспекти розвитку науки, як формування вченого, його життєвий шлях, залежність його діяльності від взаємин з іншими людьми, передумов успіху, конфліктів, помилок, принципи побудови малих груп у науці і управління ними та багато іншого, вимагають поглиблених досліджень всіх галузей соціально-гуманітарних наук.

Неперевершеним тріумфом науки у ХХ столітті доречно вважати те, що людство, розвиваючи ІКТ, розширило значення інформації в якості ресурсу власного розвитку, усвідомило значущість інтелектуальних можливостей людини. У ХХІ столітті – Інтернет та інші взаємопов'язані мережі глобального інформаційно-комунікаційного простору збагатили людство потужним ресурсом інтенсивного розвитку країн. Змістовна інформація, яку генерують наука і освіта, на сьогодні стала вкрай важливою для життя людини.

Держава, поринувши у пошук шляхів розбудови інноваційного суспільства, публічно свідчить про необхідність стимулювання розвитку блоку і соціально-гуманітарних наук, у тому числі, освітньої галузі. Проголошується, що інформація стала в Україні ключовим системоутворюючим фактором соціального і індивідуального розвитку, запевняє – про що переконливо свідчить сучасна практика суспільного життя, будь-то наука, економіка або культура.

Сьогодні, коли людство перебуває в четвертій фазі промислової революції, яка характеризується злиттям технологій, які розмивають межі між фізичною, цифровою та біологічною сферами [1], посилюється процес інтенсивного поглиблення знань і про людину. Проблема формування інформаційного суспільства, оцінки його різних компонентів за таких умов стала однією із найбільш обговорюваних тем соціальних та гуманітарних наук. Свідченням цього є потужні праці, учених кінця минулого – початку ХХ століття, коли здійснювалися перші спроби перетворити вивчення особистості вченого і процесів його творчості в предмет спеціальних досліджень. Цей процес викликав до життя відчутні потрясіння фундаментальних теорій природознавства, прагнення осмислити історичний досвід науки, її шляхи і перспективи. Пошуки нових рішень і підходів зумовили потребу в аналізі процесів наукової творчості, збурили бажання вчених проникнути у власну творчу лабораторію і виявити ті

якості, володіння якими створює умови для людини науки бути здатною до рішучої модернізації усталених уявлень і принципів, на творення нового. Започатковувався пошук засобів раннього розпізнавання людей з творчим потенціалом, щоб культивувати його розвиток, а також розроблення, виходячи з аналізу характерологічних особливостей вчених, стилю їхнього мислення і праці, такої типології, яку можна було б використовувати для вирішення проблем професійної орієнтації в сфері наукової діяльності.

Наукове підґрунття для аналізу еволюції інформаційного суспільства було закладено в роботах Н. Вінера, А. Урсула, Ф. Ланкастера, В. Коштоєва. В них послідовно розкривався світоглядний і загальнонауковий сенс феномена інформації. На жаль, багато в чому процес відбувався під ідеологічним тиском, необхідністю вирішення проблем військово-промислового комплексу. Слід зазначити, що питання історичної еволюції засобів обробки і зберігання інформації, все ж таки, було достатньо ретельно досліджено Н. Карром, Т. Пітерсом, Б. Гейтсом, В. Глушковим та інш. Останнім часом у працях учених широкого спектру інтересів та напрямів, у зв'язку із активним впровадженням нових ІКТ ґрунтовно актуалізуються питання управлінської та футурологічної проблематики.

Таким чином, у другому десятилітті ХХІ століття інформаційно-комунікаційна революція, набираючи обертів, продовжує стрімко змінювати світ, надаючи людству принципово нові рішення і можливості у багатьох сферах, і, одночасно, вимагаючи нових фундаментальних досліджень у сфері технічних і соціально-гуманітарних наук. Водночас, революційний вплив інформаційно-комунікативних технологій на всі сторони життя суспільства провокує небезпеку фундаментального зсуву в уявленнях про простір, час і соціальний порядок, створює загрозу формування адекватних безпекових характеристик соціально-політичної реальності.

Література:

1. Schwab Klaus. The Fourth Industrial Revolution. What It Means and How to Respond <https://www.foreignaffairs.com/articles/2015-12-12/fourth-industrial-revolution>. Foreign Affairs. Архів оригіналу за 29 січня 2016 р. URL: [//www.foreignaffairs.com/articles/2015-12-12/fourth-industrial-revolution](https://www.foreignaffairs.com/articles/2015-12-12/fourth-industrial-revolution).

2. Бард Я., Содерквист Ж. Шкратия. Нетократия. Новая правящая элита и жизнь после капитализма. СПб.: Изд-во Стокгольмской школы экономики в Санкт-Петербурге, 2004. – 252 с.

3. Белл Д., Иноземцев В. Эпоха разобщенности: размышления о мире ХХІ века. М.: Изд-во Центра исследований постиндустриального общества: Свободная мысль, 2007. – 303 с.

4. Питерс Т., Уотерман Р. В поисках совершенства: уроки самых успешных компаний Америки. Альпина Диджитал, URL: http://megaworld.com/upload/iblock/790/pdf_mobilnaya_versiya_bk_2140_v_poiskah_sovershenstva_uroki_samyh_ushpeshnyh_kompaniy_ameriki_tomas_pitersbook.a6.pdf

5. Соснін О. В., Гордієнко С. Г. Окремі елементи розробки нової інституціональної матриці розвитку України. Загальнонаціональний правовий тижневик «Юридичний вісник України № 37 (1262) 13-19 вересня 2019 року. С. 12-13; № 38 (1263) 20-26 вересня 2019 року. – С. 10-11.

Меленчук Л. Т.,

викладачка,

Київський коледж будівництва, архітектури та дизайну, м. Київ

**ВИКОРИСТАННЯ ВИКЛАДАЧЕМ СУЧАСНИХ КОМП'ЮТЕРНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ПІДГОТОВЛЕННІ ЗДОБУВАЧА ФАХОВОЇ
ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ДО ВИКОНАННЯ ДИПЛОМНОГО ПРОЄКТУ**
(З досвіду Київського коледжу будівництва, архітектури та дизайну)

Інформаційне суспільство, яке з розвитком цифрових технологій активно змінюється, пред'являє кардинально нові вимоги і до змісту освіти. Нова освітня парадигма, яка ґрунтується на принципах доступності, відкритості і безперервності, відображає потреби суспільства знань. У століття цифрових технологій дистанційне навчання знаходить глобальні масштаби, не без підстав претендуючи на роль універсального накопичувача і провідника знань. З його допомогою здобувачі освіти по всьому світу зможуть слухати лекції кращих викладачів, вибирати індивідуальні траєкторії навчання, знайомитися у віртуальних лабораторіях з ультрасучасними технологіями і обладнанням [3; 4]. Таким чином, на нашу думку, дистанційне навчання, як форма здобуття освіти та нова технологія, є закономірністю, особливо в умовах сьогодення – глобальної пандемії Covid-19.

Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [1].

В Положенні про дистанційне навчання зазначено, що технології дистанційного навчання можуть використовуватись при проведенні занять через мережу Інтернет під час карантину [1].

Враховуючи складну епідеміологічну ситуацію у світі та в Україні, МОН України попередило, що під час карантину навчання відбувається виключно дистанційно. Тому в коледжі перед викладачами була поставлена задача: забезпечити організацію освітнього процесу шляхом використання технологій дистанційного навчання, використовуючи можливості освітньої платформи «Google classroom» – безкоштовного вебсервісу, основною метою якого є спрощення процесу обміну файлами між викладачами та студентами. Окрім цієї платформи, можна використовувати й інші засоби та способи передачі інформації (електронна пошта, мобільний додаток Viber, WhatsApp, Telegram, Skype, Zoom-конференція тощо).

Проте робота над дипломним проектом має певну специфіку.

Дипломний проект – це випускна самостійна комплексна робота, яка є завершеною розробкою об'єкта проектування з урахуванням сучасного рівня розвитку будівельної галузі, досягнень науки й техніки, економічних, екологічних, ергономічних вимог, а також вимог охорони праці та забезпечення життєдіяльності об'єкта проектування [2].

Дипломне проектування є завершальною стадією навчання здобувачів освіти в закладі фахової передвищої освіти, головною метою якої є опанування методами творчого розв'язання сучасних проблем прикладного характеру на основі отриманих знань, професійних умінь та навичок відповідно до вимог стандартів вищої освіти.

Тому основним завданням дипломного проектування є систематизація, закріплення і розширення теоретичних знань, отриманих у процесі навчання та їх практичне використання при розв'язанні конкретних виробничих питань у галузі будівництва; розвиток навичок самостійної роботи, використання сучасних інформаційних технологій у процесі розв'язання задач, які передбачені завданням на дипломне проектування; визначення відповідності рівня підготовки випускника вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця, його готовності та спроможності до самостійної роботи в сучасних умовах.

Підготовка й захист дипломних проектів – тривалий і складний процес, що вимагає від здобувача освіти самодисципліни, організованості, мобілізації особистісного потенціалу й професійних знань.

Практично, підготовка до дипломного проектування починається ще на перших курсах, коли здобувачі освіти вивчають такі предмети як: інформатика та основи комп'ютерних технологій, хімія, фізика, креслення. На другому, третьому та четвертому курсах додаються профільні предмети, спецкурси та предмети

циклу професійної підготовки. Серед них є основи систем автоматизованого проектування та проектування на ЕОМ.

До виходу на дипломне проектування студенти вже володіють декількома комп'ютерними програмами.

Застосування комп'ютера в освітньому процесі привело до можливості виконання дипломного проекту не тільки класичним засобом (за допомогою креслярських інструментів), а й використовуючи потужні графічні комплекси такі як: Компас, AutoCAD, ArchiCAD, Revit та ЛІРА – багатофункціональний програмний комплекс, призначений для проектування і розрахунку будівельних конструкцій різного призначення.

Задача викладача-консультанта – рекомендувати методи вирішення поставленого перед здобувачем освіти завдання та направити його на пошуки варіантів, залишаючи за дипломником право ухвалювати остаточне рішення.

Зазначимо: глобальна комп'ютерна мережа Інтернет дає безмежні можливості доступу до необхідної інформації, що прискорює пошук, аналіз та вирішення поставленої перед здобувачем освіти проблемної задачі під час виконання дипломного проекту.

Завдання для здобувачів освіти, додаткова інформація щодо виконання дипломного проекту, необхідні посилання викладачем розміщуються в такому сервісі, як «Google classroom».

Проте зазначимо, перегляд виконання дипломного проекту і проведення консультацій виявились не зовсім зручними для всіх учасників освітнього процесу. Насамперед це пов'язано з переглядом та перевіркою графічної частини дипломного проекту. Тому використання Zoom-хмарного сервісу для проведення відеоконференцій, онлайн-зустрічей і дистанційного навчання розв'язало проблему. Програма відмінно підходить для індивідуальних і групових занять, здобувачі освіти можуть заходити як з комп'ютера, так і з планшета чи телефона. Нами з'ясовано, що до такої відеоконференції може під'єднатися будь-який користувач Інтернету, за умови отримання посилання або ідентифікатору конференції.

Нами з'ясовано, що однією з переваг програми Zoom є можливість ділитися екраном із учасниками відеоконференції. Адміністратор відеоконференції через налаштування може дати або всім учасникам можливість ділитися екраном, або включити обмеження, щоб робити це міг тільки адміністратор. Під час демонстрації екрану можна скористатися інструментом «Коментувати», тобто вносити корективи в роботу здобувача освіти: виділяти, писати текстові зауваження, ставити помітки. Окрім цього, викладач має можливість увійти в графічну програму, у якій здобувач освіти працював над дипломним проектом, наприклад, AutoCAD або Revit, і показати, як необхідно виконати певний вузол, і

як би це виглядало тощо. У разі потреби можна скористатися пошуком необхідної інформації в Інтернеті та тут же її застосувати. Окрім цього, можна записати відеоконференцію, проаналізувати й дати здобувачеві освіти можливість переглянути зроблені викладачем зауваження.

Але така технологія спільної роботи над дипломним проектом стосується лише тих здобувачів освіти, хто використовує графічні комп'ютерні програми при виконанні креслень і має стабільний доступ до Інтернету. Інші здобувачі освіти виконують свою роботу класичним способом, тобто таким чином, щоб можна було представити її на екрані комп'ютера. Завадити наданню здобувачеві освіти повноцінної консультації в сучасних умовах може тільки нестабільне під'єднання до Інтернету або взагалі його відсутність.

Отже, практичний досвід роботи зі здобувачами освіти, які виконують дипломний проект, показує, що використання комп'ютерних технологій і Zoom-сервісу є для них корисним і надає їм більшої впевненості в собі. Таким чином, задоволення від виконаного дипломного проекту з використанням ІК-тсвоєї роботи підвищує їхню мотивацію в здобутті якісних знань.

Література:

1. Положення про дистанційне навчання (Затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466). URL: https://osvita.ua/legislation/Dist_osv/2999/ .

2. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах. Наказ Міністерства освіти України від 2 червня 1993 року N 161.

3. Ляхоцька Л. Дистанційна технологія навчання в післядипломній педагогічній освіті: навч. посібник. НАПН України, ДВНЗ «Ун-тет менедж. освіти», АНВО України. – К., 2018. – 288 с.

4. Технологія змішаного навчання в системі відкритої післядипломної освіти: підручник / за заг. ред В.В. Олійника, ред. кол.: С. П. Касьяна, Л. Л. Ляхоцької, Л. В. Бондаренко; ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти». – Київ, 2019. – 212 с.

Муранова Н. П.,

докторка педагогічних наук, професорка, директорка
Навчально-наукового інституту інноваційних освітніх технологій
Національного авіаційного університету, м. Київ;

Волярська О.С.,

докторка педагогічних наук, доцентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ОСВІТНІ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА: ПРОГНОЗУВАННЯ І РЕАЛЬНІСТЬ

Потреби забезпечення трудових ресурсів з метою соціально-економічного розвитку країни вимагають прогностичного обґрунтування підходів і умов, реалізація яких забезпечує упровадження в професійну підготовку освітніх, управлінських, інформаційних інновацій, що сприяють удосконаленню освітніх комунікацій у процесі навчання.

Зростання інтересу науковців до проблем комунікацій в умовах інформатизації суспільства стало спостерігатися в другій половині ХХ ст. Викликаний він був передусім бурхливим розвитком економічної кібернетики, математичної теорії комунікацій та електронних систем зв'язку. У зв'язку з чим, терміни «комунікація», «інформація», «інновація», «інформаційний обмін» отримали широке поширення.

Проблеми інновацій у вищій освіті досліджували зарубіжні (А. Дуглас, П. Зеус, Г. Шаклок та ін.) й українські (В. Андрущенко, С. Вітвицька, І. Дичківська, О. Романовський, Т. Сорочан та ін.) вчені. Актуальними є дослідження проблем прогнозування результатів освітньої діяльності і співставлення їх з реальністю.

Наголосимо, що глибока і різнобічна інформатизація навчання вимагає оновлення дидактичних підходів і понять у педагогіці. Одним із важливих нових дидактичних концептів є терміносполука «освітні комунікації». У загальному вигляді під освітніми комунікаціями необхідно розуміти якусь пов'язану сукупність способів, каналів, прийомів, режимів і форматів передачі необхідною навчальною і соціокультурною інформації, що відноситься безпосередньо до змісту навчання і підпорядкованої дидактичним завданням [4]. У такому трактуванні йдеться про організацію способів передачі змісту навчання у вигляді науково-методичної, ілюстративної, теоретичної, довідкової, емпіричної інформації. Виступаючи категорією з широким діапазоном визначення, освітні комунікації можна трактувати як такі, що утворюють інформаційний простір щодо передачі знань, пояснювальних схем і моделей, а також всіх необхідних відомостей для повноцінного навчання.

Незважаючи на те що комунікаціями займається значна кількість українських і закордонних учених у різних сферах діяльності людини, поза увагою залишаються питання, пов'язані з прогнозом розвитку освітніх комунікацій в умовах інформатизації суспільства.

Концептуальними ідеями прогностичного розвитку освітніх комунікацій в умовах інформатизації суспільства в нашому дослідженні є: забезпечення вільного доступу різних категорій населення до навчання, відкритість професійного навчання, його гнучкість і динамічність, партисипативність, забезпечення кваліфікації відповідного рівня, якості освіти, конкурентоспроможності на ринку праці [5].

Теоретичною основою здійснення довгострокового і короткочасного прогнозу слугували концепції функціонування освітніх систем у контексті глобалізації, теорії неперервної професійної освіти дорослих, концептуальні положення методології порівняльної педагогіки, психології професійної освіти на засадах системного підходу з урахуванням вивчення особистісних і професійних особливостей суб'єктів навчання, концепцій соціально-економічних і психолого-педагогічних проблем теорії і практики навчання.

На підставі ретроспективного аналізу праць філософів (В. Андрущенко, В. Вернадський, Б. Гершунський, В. Кремень), педагогів (С. Гончаренко, Н. Ничкало, В. Олійник, С. Сисоєва), психологів (Г. Балл, Л. Карамушка, А. Маркова) прогнозовано тенденції організації освіти, якими, на наш погляд, є: освітня робота з формування культурних цінностей; підвищення кваліфікації працівників. Важливим є розуміння освітніх комунікацій як комунікативної діяльності, що зберігає та розвиває особистість як суб'єкта культури, створює творче середовище для самоактуалізації та саморозвитку особистості, що сприяє вдосконаленню професійної компетентності і професійної майстерності суб'єктів навчання.

Результати теоретичного аналізу наукових праць В. Бикова [1], В. Кременя [2], Н. Ничкало [3] дали підстави стверджувати, що освітні комунікації в умовах інформатизації є різновидом психолого-педагогічної діяльності, оскільки мають всі властиві ознаки, а саме: вони мають сукупність взаємопов'язаних методів, засобів і процесів, необхідних для створення організованого, цілеспрямованого впливу на формування особистості того, хто навчається; забезпечують реалізацію нормативних, технологічних і процесуально-результативних функцій педагогічної діяльності; сприяють досягненню поставлених цілей підвищення освітнього (або професійного) рівня суб'єктів навчання.

Довгострокове прогнозування удосконалення освітніх комунікацій передбачає його здійснення за такими параметрами: аналіз прогностичних компонентів державної освітньої політики; прогностичні оцінки показників

зайнятості населення як в країні, так і в окремих регіонах; вивчення перспективних потреб окремого регіону у фахівцях відповідної спеціальності; регулювання політики зі стимулювання діяльності організацій та установ, що надають освітні послуги; створення інформаційної та правової інфраструктури.

У довгостроковому прогнозуванні освітні комунікації можуть виконувати щодо конкретного суб'єкта навчання такі функції: інтеграційну – культурна й соціальна інтеграція суб'єкта навчання до умов ринку праці; адаптивну – регулювання соціальних відносин у швидко змінюваному зовнішньому середовищі; інформаційну – доступ до необхідної інформації, професійної орієнтації, особливостей її використання; соціальну – використання соціального досвіду.

З нашої точки зору, короткочасне прогнозування ефективності освітніх послуг залежить від різноманітних чинників – мотиваційної сфери суб'єктів навчального процесу, готовності особистості до навчальної діяльності, прагнення вчителів (викладачів) підвищувати власну професійну компетентність, а відтак вимагає різних підходів у досягненні результатів навчання. Ефективність освітніх комунікацій з педагогічної точки зору ми розуміємо як результат організованої навчальної діяльності суб'єктів навчального процесу. Зауважимо, що визначення такої ефективності є короткочасним прогнозом.

У реальному сенсі освітні комунікації в умовах інформатизації – це цілеспрямований процес передачі інформації з використанням інформаційних технологій, необхідних для досягнення результатів навчальної діяльності і взаєморозуміння між суб'єктами навчання. Обов'язковою умовою існування та реалізації такої комунікації є наявність інформації або інформаційного обміну, а також як мінімум двох учасників такого обміну.

На основі аналізу нормативно-правових документів, наукових джерел, а також здійсненого дослідження нами пропоновані науково-методичні рекомендації, що характеризують основні напрями удосконалення освітніх комунікацій в умовах інформатизації суспільства, зокрема: забезпечення державної підтримки професійної підготовки, що передбачає оновлення законодавчо-нормативної бази; психолого-педагогічних та організаційно-методичних засад здійснення якісного прогнозування регіональних сегментів ринку праці для завчасного визначення його потреб; урахування галузевого компонента у розробленні програм із професійної підготовки для різних категорій населення; забезпечення науково-методичного супроводу професійної підготовки; дотримання концептуальних засад навчання на основі впровадження інноваційних підходів до реалізації освітніх програм з урахуванням індивідуально-типологічних і психофізіологічних особливостей суб'єктів навчання; забезпечення центрів зайнятості і кадрових служб підприємств, організацій,

установ професійно компетентними фахівцями з організації професійного навчання персоналу; забезпечення випереджувального розвитку професійної підготовки; використання передових ідей зарубіжного досвіду професійної підготовки різних категорій населення.

З метою удосконалення прогнозування освітніх комунікацій в умовах інформатизації суспільства на державному рівні необхідно:

1) розробити державну програму професійного навчання дорослого населення упродовж життя через запровадження програм допрофесійної підготовки, підвищення кваліфікації, перепідготовки, отримання другої вищої освіти за ваучерами з метою забезпечення неперервного процесу підвищення професійної компетентності фахівців;

2) запровадити консультаційні пункти щодо інформування населення з отримання освітніх послуг з метою підвищення професійної компетентності;

3) здійснити інформаційну підтримку Інтернет-сайтів для надання необхідної і доступної інформації із питань отримання професійної освіти (особливо за дистанційною формою навчання) та працевлаштування.

На регіональних рівнях, з нашої точки зору достатньо здійснити:

1) розширення та удосконалення освітніх послуг у закладах освіти з урахуванням сучасних і перспективних потреб регіону у фахівцях відповідних професійних напрямів;

2) створення умов для забезпечення постійних взаємозв'язків закладів освіти, організацій та установ неформальної освіти з метою визначення напрямів надання освітніх послуг;

3) залучення до фінансування професійної освіти альтернативних до державного бюджету джерел.

Таким чином, для забезпечення удосконалення освітніх комунікацій в умовах інформатизації їхня нормативно-правова база потребує перегляду та оновлення з урахуванням набутого українського досвіду, досвіду зарубіжних країн, вимог ринку праці, роботодавців, закладів освіти, державної служби зайнятості, підприємств, організацій, установ, а також освітніх потреб різних категорій дорослих.

Наголосимо, що удосконалення освітніх комунікацій на основі здійсненого прогностичного обґрунтування зумовлено такими особливостями: освітні комунікації мають бути гнучкими і відповідати вимогам швидкозмінного суспільства; вони повинні орієнтуватися на динамічні зміни соціально-економічної і виробничої сфери та освітні потреби в суспільстві; при організації освітніх комунікацій слід використовувати гнучку систему модернізації змісту, форм, технологій, методів навчання; освітні комунікації повинні забезпечувати рівний доступ до якісної освіти усіх категорій населення.

У перспективі вбачаємо за необхідне проаналізувати освітні комунікації як постійно діючий обмін інформацією між освітньою організацією та її зовнішнім оточенням.

Література:

1. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : [монографія] / В. Ю. Биков. – Київ : Атіка, 2009. – 684 с.
2. Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація : [монографія] / В. Г. Кремень. – Київ: Грамота, 2005. – 448 с.
3. Ничкало Н. Г. Професійна педагогіка і педагогіка праці: проблеми взаємозв'язку в умовах ринкової економіки / Н. Г. Ничкало // Педагогіка і психологія. – 2010. – № 2. – С. 33–45.
4. Ситаров С. А. Теория обучения. Теория и практика: учебник для бакалавров / В. А. Ситаров. – М.: Юрайт, 2014. – 447с.
5. Confintea VI Mid-Term Review (25-27 October 2017 Suwon, Republic of Korea): Report of the conference. URL: <http://uil.unesco.org/adult-education/confintea/conference-report-confintea-vi-mid-term-review-2017> (дата звернення: 03.04.2020).

Попазова М. І.,

викладачка,

Київський коледж будівництва, архітектури та дизайну, м. Київ

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

(на прикладі Київського коледжу будівництва, архітектури та дизайну)

Дистанційна освіта є формою одержання освіти, при якій в освітньому процесі використовуються традиційні та специфічні методи, засоби і форми навчання, засновані на комп'ютерних і телекомунікаційних технологіях. На сьогоднішній день соціальні мережі – один із значущих елементів сучасного суспільства, їх вплив поширюється на усі сфери людського життя: культура, повсякденне життя, освіта, влада.

У зв'язку зі стрімким розвитком інформаційно-комунікативних технологій, в останні роки набули великої популярності соціальні мережі як універсальний засіб інтернет-комунікації, особливо серед молоді. Найчастіше використовуються в Україні такі соціальні мережі як Facebook, «ВКонтакте», «Однокласники»,

сервіс мікроблогів Twitter, фотосервіс Instagram тощо. Дослідження свідчать, що за останні роки лідером в Україні була соціальна мережа «ВКонтакте». У мережі Facebook у 2015 році були зареєстровані 4,5 млн. українців, при чому 60% з них користуються Facebook за допомогою смартфона або планшета, що означає, що ця соціальна мережа є доступною для них у будь-який час і в будь-якому місці. Така популярність соцмереж в Україні дає підґрунтя для використання їх не лише в розважальних, інформативних та комунікативних, але й, зокрема, у навчальних цілях, що й підтверджує актуальність даного дослідження.

Розглянемо більш детально соціальні мережі, які ми використовуємо під час освітнього процесу з дисциплін «Українська мова», «Українська Література», «Зарубіжна Література» у Київському коледжі будівництва, архітектури та дизайну. Під час читання цих дисциплін ми активно впроваджували різноманітні форми комп'ютерної підтримки освітнього процесу. Викладання цих предметів відбувається на базі застосування різноманітних програмних продуктів та ресурсів мережі Інтернет.

Тому, організовуючи освітню діяльність студентів на заняттях з зазначених вище предметів, можна використовувати соціальні мережі для вирішення наступних завдань:

- організовувати колективну роботу студентів на заняттях на за межами аудиторії, тобто під час дистанційного навчання, що сприяє співпраці, набуттю досвіду роботи в команді;
- розширювати організацію навчання студентів удома, оскільки соціальні мережі дозволяють використовувати освітній контент;
- не обмежуватись часовими, географічними та віковими межами;
- забезпечувати розвиток освітнього середовища студента, створення його портфоліо та освітнього контенту дисциплін.

Окрім завдань, можна зарахувати такі переваги використання соціальних мереж у освітньому процесі:

- студент знаходиться вдома, у звичайній для себе обстановці, тому немає психологічного тиску з боку інших;
- він може вільно ставити питання;
- викладач має можливість працювати безпосередньо за студентом з конкретних незрозумілих для студента проблем (реалізація індивідуального підходу);
- як і студент, так і викладач мають можливість створювати свій власний освітній контент;
- це простір для творчих задумів та самореалізації.

У рамках дослідження експериментально впроваджено соціальну мережу Google Classroom в освітній процес на базі Київського коледжу будівництва,

архітектури та дизайну. Кожне відділення має свій акаунт і пароль до нього. Були створені окремо на кожному відділенні групи першого, та групи другого курсів (теми для всіх груп співпадають - 2 год. на тиждень. Кількість годин ± 2 для студентів другого курсу). В ці групи додавалися матеріали лекцій та практичних робіт, створювалися тематичні бесіди за певним завданням, де студенти разом з викладачем обмінювалися думками та роз'яснювали окремі аспекти проблем.

Окрім Google Classroom, нами використовувалися такі соціальні мережі, як: Facebook, Viber, е-пошта, Telegram, YouTube. За допомоги мережі Facebook студенти були залучені до різних груп з зазначених вище дисциплін. Викладач обирав певний матеріал і скидав посилання у Google Classroom, відповідний коментар, інструкції та завдання. Таким чином, студенти могли переглянути на YouTube і відеоуроки з зазначених тем та фільми за творами українських і зарубіжних авторів. Виконані завдання вони скидали на Google Classroom, у Viber або е-пошту. Іноді створювали презентації та писали пошукові роботи, доповіді на теми, які були запропоновані викладачем заздалегідь.

Отже, використання соціальних мереж сприяє формуванню культури спілкування у віртуальному середовищі; розвитку комунікативної компетентності. Рівень якості освіти, який забезпечує сьогодні вища школа, не може задовольнити роботодавців і таке становище справ пояснюється багатьма факторами: інтенсивна комерціалізація освіти; значна інтенсифікація праці за вкрай низької заробітної плати викладачів; недостатня матеріальна база, відсутність в більшості ЗВО науково-технічної та інноваційної її складових, неефективність наукової діяльності викладачів, застаріла структура підготовки спеціалістів, відтворення і передавання студентам неконкурентних знань; дублювання підготовки з деяких напрямів і спеціальностей у межах певного регіону. Як результат – навіть провідні українські виші нерідко постачають на ринок праці явно неконкурентоспроможних випускників. Відбувається девальвація вищої освіти як засобу одержання професійних знань. Ще одним фактором є нецілеспрямована освіта у школах. Вчителі замість того, щоб розповідати учням де і для чого вони зможуть використовувати набуті знання, розповідають про необхідність кожного предмету без аргументів на те. Це не мотивує учнів для подальшого освоєння вкрай тяжких, на даний час, матеріалів шкільної програми. З цього і виникає проблема, що підлітки, закінчивши школу, не можуть вирішити, ким хочуть бути і йдуть вчитися до тих вузів та на ті спеціальності, що до вподоби їх батькам, а не їм самим. А з психології відомо, якщо людині щось не подобається або не потрібно, рівень засвоєння знань буде низьким. Ще однією проблемою можна виділити взаємовідносини між викладачами та студентами. Іноді студенти, після грубої відповіді викладача, соромляться запитувати про неясні моменти в навчанні. Це призводить до того,

що необхідний момент вивчення матеріалу спливає, а студент, не зрозумівши попередній матеріал, – не може зрозуміти наступний. З часом нерозуміння зростають, і під кінець навчальної програми, студент, не вирішивши всіх своїх складнощів, отримує погану оцінку. Як наслідок – втрачений час та незасвоєний предмет. Все це знижує якість освіти і рівень конкурентоспроможності закладів вищої освіти. Таким чином, пошук нових інноваційних підходів до підвищення якості освіти, безумовно є актуальною задачею.

Таким чином, під час дистанційного навчання було помічено, що студенти вільно себе відчувають, не комплексують висказати своє припущення або думку щодо певної теми з мови чи літератури. Інноваційний підхід, пов'язаний з використанням організації соціальних мереж в освітніх цілях, повинен додатково стимулювати пізнавальну активність студентів, і, як результат, підвищувати якість освіти.

Ми дослідили, що соціальні мережі з їх безмежними можливостями міцно увійшли в життя сучасної людини, ставши зовнішнім носієм пам'яті, соціальних контактів, соціальної оцінки, дарувальником емоцій, яких часто не вистачає в реальному житті. Для багатьох існування у соцмережах стає сенсом життя.

Вважаємо, що соціальні мережі можуть бути обрані в якості інструменту навчання головним чином тому, що для студентів ця платформа є звичною у повсякденному житті. Також важливим є загальнодоступність мережі, простота та зручність інтерфейсу.

Авторський досвід із організації освітньої діяльності з використанням соціальних мереж при викладанні дисциплін «Українська мова», «Українська література» та «Зарубіжна Література» для студентів освітнього ступеня «молодший спеціаліст» закладів фахової передвищої освіти денної, дистанційної та змішаної форм здобуття освіти свідчить, що соціальні мережі є додатковим засобом організації спільної роботи студентів та викладачів над навчальним матеріалом; ведення електронних зошитів (студенти скидали фото виконаних вправ аудиторної та домашньої робіт, конспектів, презентацій тощо) та форумів; організації спільного обговорення важливих тем та проблемних запитань. Регулярне використання соціальних мереж у освітньому процесі сприятиме формуванню культури спілкування студентів у віртуальному середовищі; розвитку комунікативної компетентності й може стати ефективним засобом активізації пізнавальної та навчально-дослідної діяльності студентів – майбутніх будівельників, технологів, архітекторів, дизайнерів.

На основі проведеного дослідження та аналізу, ми дійшли висновку, що соціальні мережі можуть стати повноцінним освітнім середовищем, яке сприятиме формуванню культури спілкування у віртуальному середовищі,

розвитку комунікативної компетентності, що в подальшому позитивно впливатиме на адаптацію до професійної діяльності.

Література:

1. Гаврілова Л. ІКТ-підтримка наукових досліджень: використання соціальних мереж для впровадження результатів педагогічного експерименту // Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти. – Вип. 7. – Слов'янськ, 2018, – с. 5-22.

2. Збрицька Т. П., Табанова А. І. Актуальність використання інструментів соціальних мереж в освітньому процесі. Вісник соціально-економічних досліджень, №3 (67), 2018. – с. 117-130.

3. Івашнюва С. В. Використання соціальних сервісів та соціальних мереж в освіті. Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки. – 2012, № 2, с.15-17.

4. Лаба О. В. Використання соціальних мереж у освітньому процесі // «Young Scientist» № 3 (43) March, 2017. – с. 227-231.

5. Радченко М. В. Освітній потенціал соціальних мереж як складової інформаційно-освітнього середовища // SWorld – 17-28, June 2014.

Ружицький В. А.,

кандидат педагогічних наук,
директор КЗВО КОР «Білоцерківський
гуманітарно-педагогічний коледж», м. Біла Церква

ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ

У період реалізації освітніх реформ важливим є питання створення нових форм навчання, двіповідно до потреб та запитів щодо організації освітнього процесу в умовах сучасного педагогічного коледжу. Останнім часом активного розвитку набуває дистанційне навчання, яке дозволяє впроваджувати новітні засоби і форми організації навчання студентів на основі цифрових технологій.

Проблеми дистанційного навчання ґрунтовно були проаналізовані в працях і зарубіжних, і вітчизняних вчених, серед них: J. Adams, H. Dichanz, F. Bodendorf, H. Lobin, А. Андреева, О. Алексеева, В. Бикова, В. Ващенко, В. Куклева, А. Манако, В. Кухаренка, Є. Полат, П. Стефаненка, С. Семерікова, Н. Сиротенко, А. Хуторського та ін.

Дистанційне навчання протягом багатьох років дуже вдало використовують зарубіжні системи освіти, зокрема США, західноєвропейських країн, Японії тощо. В останні десятиріччя дистанційне навчання отримало розвитку в Україні [1, 5].

Дистанційне навчання вітчизняні науковці трактують по-різному. Так, на думку Є. Полат, дистанційне навчання – це систематична організація навчання, побудована на взаємодіянні викладача та студента, студентів між собою на віддаленні, що відбиває всі властиві навчальному процесу елементи (організаційні форми, цілі, засоби навчання, зміст) своєрідними прийомами ІКТ та Internet-технологіями” [3, 23]. Дослідник А. Хуторський під дистанційним розуміє навчання, в якому суб’єкти перебувають на відстані, реалізуючи освітній процес за сприянням засобів телекомунікацій” [4, 15].

В своїх дослідження О. Муковіз під дистанційним навчанням розуміє індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій. [1, 5].

В умовах педагогічного коледжу дистанційне навчання використовується для організації навчання студентів заочного відділення, але в період реформування дистанційне навчання впроваджується і в очній формі навчання. Освітній процес за дистанційною формою навчання в педагогічному коледжі має різні форми навчання до яких слід віднести самостійну роботу студентів, навчальні заняття, практична підготовка студентів та заходи для здійснення контролю за рівнем навчальних досягнень.

Найбільш поширеними видами навчальних занять за дистанційною формою із досвіду педагогічниз коледжів є: лекція, семінар, урок, практичні заняття, лабораторні заняття, консультації та інші.

Особливості проведення лекційних занять, консультацій та семінарів в тому, що така організація зі студентами потребує синхронного або асинхронного режиму, що безумовно залежить від навчального плану окремої групи.

Навчальні заняття, які проводяться дистанційно, повинні обов'язково бути забезпечуваними з передачею відео-, аудіо-, графічної та текстової інформації, яку готують викладачі для студентів. Викладачі готують відео-лекції, презентації, додаткові матеріали для самостійного опрацювання та розробляють серію практичних та семінарських занять із послідовним виконанням завдань від викладача-тьютора. Особливої уваги потребує організація лабораторних занять, які повинні проводитись очно у спеціально обладнаних навчальних лабораторіях, а в умовах дистанційного навчання можуть бути організованими в умовах

віртуальних лабораторій, з використанням відповідних віртуальних тренажерів тощо.

Є. Полат запропонувала класифікацію форм організації навчання з урахуванням технологічних можливостей дистанційного навчання, до яких віднесено наступні: телелекція і медіа-лекція, консультації, семінари, що проходять у формі аудіоконференції, відеоконференції, проекти (групові, індивідуально-дослідницькі, творчі, інформаційні, лабораторно-практичні заняття; індивідуальні (домашні) завдання тощо [3, 45].

Особливого розвитку в умовах організації дистанційного навчання набує освітнє середовище Google Клас. Досвід організації дослідно-експериментальної діяльності гуманітарно-педагогічного коледжу довів ефективність використання середовища Google Клас в процесі організації проєктної діяльності студентів. Спрямування дослідно-експериментальної діяльності на розбудову шляхів упровадження STEAM-освіти в підготовці майбутніх вчителів початкових класів, довів дієвість обраних форм дистанційної діяльності студентів в середовищі Google Клас.

Можливості освітнього середовища щодо виконання індивідуальних та групових практичних завдань, універсальна система сповіщень, можливість оцінювання творчої активності студентів Google Класі, дозволяють керівнику проєктної діяльності ефективно управляти самостійною роботою майбутніх фахівців, публікувати загальні результати спільної командної роботи, проводити загальні рефлексії та опановувати технології STEAM-освіти в дистанційні форми навчання.

Отже, в умовах реформування передвищої освіти, форми організації дистанційного навчання студентів коледжу стають дедалі актуальними. Саме дистанційне навчання стає потужним засобом організації творчої активності студентів, розвитку мобільності фахівців та набуття досвіду нових форм командної творчої роботи.

Література:

1. Основи організації дистанційного навчання у системі неперервної освіти [методичні рекомендації] / О. П. Муковіз. Умань : ФОП Жовтий О. О., 2016. 66 с.
2. Муковіз О. П. Огляд моделей дистанційного навчання для системи неперервної освіти вчителів початкової школи / О. П. Муковіз // Проблеми освіти. – К., 2013. – Випуск № 74. – Ч.1 – С. 134 – 144.
3. Полат Е. С., Бухаркина М. Ю., Моисеева В. М., Петров А. Е. Современные педагогические и информационные технологии в системе образования: учеб. пособ. для студ. пед. вузов и системыповыш. квалиф. пед.

Кадров / под ред. Е. С. Полат. 4-е изд., стер. М.: Издательский центр “Академия”, 2009. 272 с.

4. Хуторской А. В. Практикум по дидактике и современным методикам обучения. СПб.: Питер, 2004. 541 с.

Савчук В. І.,

викладачка,

Київський коледж будівництва, архітектури та дизайну, м. Київ

**ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
З ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА:»
У ЗАКЛАДІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
(на прикладі Київського коледжу будівництва, архітектури та дизайну)**

Електронні ресурси є невід’ємною складовою частиною освітнього процесу сучасного закладу освіти. Їх застосування дозволяє перевести процес навчання на вищий щабель, забезпечити рівний доступ учасників навчання до якісних навчальних і методичних матеріалів незалежно від місця їх проживання та форми навчання [6].

Використання викладачем сучасних інформаційних технологій взагалі, електронних зокрема, в освітньому процесі сприятиме розширенню і збагаченню та розширенню уявлень здобувачів освіти про навколишній світ, формуванню їх інформаційної культури та удосконалення інформаційно-цифрової компетентності всіх учасників освітнього процесу.

Нами досліджено [6; 7], що у сучасному освітньому просторі інноваційні методики викладання предметів та дисциплін із застосуванням технологій е-навчання безперервно розвиваються. Але саме сьогодні, в період глобальної пандемії, пов’язаної з Covid-19, вони сприяють вирішенню гостро актуальних завдань модернізації освіти: інноваційне змістове наповнення освітнього простору, забезпечення рівного доступу учасників освітнього процесу до якісних навчальних та методичних матеріалів незалежно від місця їх проживання та форми навчання, створених на основі інформаційно-комунікаційних технологій. Зазначимо, що саме розвиток інформаційно-комунікаційних технологій зумовив появу нової форми освіти – електронної (e-learning), тобто навчання з використанням інтернет-технологій. Електронне навчання є інноваційною технологією, спрямованою на професіоналізацію та підвищення мобільності здобувачів освіти (ЗО), і на сучасному етапі розвитку інформаційно-

комунікаційних технологій воно може розглядатися як технологічна основа фундаменталізації вищої освіти взагалі, фахової передвищої зокрема.

У Київському коледжі будівництва, архітектури та дизайну навчальні дисципліни «Українська мова» та «Українська Література» викладаються на I та II курсах для здобувачів фахової передвищої освіти (ЗФПО) усіх спеціальностей денної форми навчання.

Звернемо увагу, що за типом використання ЕОР поділяють на такі, що впроваджуються в освітній процес під час лекцій, практичних занять, самостійної роботи, виконання домашніх завдань [6].

Досвід засвідчує, що лекційний матеріал краще засвоюється за допомогою презентаційного матеріалу, уривків науково-документальних фільмів, відео уроків провідних фахівців, електронних таблиць тощо.

Нами перевірено, що на практичних заняттях для перевірки контролю знань ефективно використовувати:

- тестові технології;
- тексти для редагування, розміщені на слайдах;
- комп'ютерні тренажери, основною метою яких є створення умов для відпрацювання навичок із вивченої теми («Орфографічні п'ятихвилинки», «Орфографічні дуелі», «Мовознавче меню», «Знайди помилку», «Вікторина»);
- кросворди для закріплення опрацьованої теми, зокрема при вивченні життєвого і творчого шляху письменника.

Незмінним помічником для ЗФПО і порадиником під час виконання будь-яких вправ на практичних заняттях і під час виконання домашніх завдань є лексикографічна система «Словники України» (<http://lcorp.ulif.org.ua/dictua>), яка допомагає шліфувати мовлення, підвищувати грамотність і мовну культуру.

Електронні освітні технології є активними на практичних заняттях і під час групових ігрових технологій. Так, наприклад, під час опрацювання теми «Синтаксичні норми професійного спрямування» студентам пропонується гра «Знайди помилку». Студенти діляться на підгрупи: одна підгрупа виконує завдання «Зредагуй словосполучення», а інша перевіряє правильність виконання завдання, використовуючи електронні помічники:

- електронний варіант словника Л. Г. Савченко «Російсько-український словник словосполучень. Труднощі перекладу» (К.: Національний книжковий проект, 2010. URL: <https://studfiles.net/preview/5858032>);
- сайт «Мова – ДНК нації» (<https://ukr-mova.in.ua/library/orfografiya/do-rechi>).

Самостійна робота ЗФПО передбачає не лише опрацювання додаткового матеріалу за освітніми електронними і паперовими посібниками, а й підготовку за цими напрацюваннями доповідей на практичне заняття з презентаціями в редакторі PowerPoint. Найрезультативнішою, на нашу думку, є форма самостійної

роботи, що базується на перегляді ЗФПО фрагментів освітніх і художніх фільмів професійного спрямування, які дібрані викладачем відповідно до тематики аудиторних занять. Наприклад, під час опрацювання теми «Лексичні норми професійного спрямування» для майбутніх будівельників пропонується переглянути уривок художнього фільму, в якому зображено спілкування робочих на будівельному майданчику, і виконати такі завдання:

- перекласти мовлення будівельників з російської мови українською мовою відповідно до норм літературної вимови;
- визначити термінологічну лексику і професіоналізми;
- дібрати синоніми й антоніми до іменників;
- урізноманітнити мовлення героїв фільму фразеологічними сполуками тощо.

Закріплення граматичного матеріалу вдома за допомогою тестових тренажерів сприймається ЗФПО як цікава гра. Щоб уникнути списування, пропонуємо на одну і ту ж тему різні варіанти тестів: закриті й відкриті, завдання на встановлення відповідності, правильної послідовності дій тощо. Для ЗФПО це є одна із форм самопідготовки, яка стимулює до якісного опрацювання програмного матеріалу. Тестовий контроль є засобом діагностики труднощів матеріалу, мірилом визначення навченості ЗФПО, способом прогнозування успішності чи неуспішності навчання в цілому. Тестування забезпечує оптимальну ефективність і надійність оцінки освітніх досягнень ЗФПО.

Для підвищення рівня грамотності пропонуємо ЗФПО користуватися персональними консультаційними сайтами Олександра Пономарева (<https://www.bbc.com/ukrainian/topics/ponomariv>); Олександри Глазової (<http://glazova.org.ua>); Івана Ющука (<https://ushchuk.wordpress.com>); «Камертон філолога: відлуння» Галини Корицької та ін. [2].

При вивченні курсу дисципліни «Українська Література», як показує власний досвід, доцільно використовувати електронний підручник. Електронний підручник дозволяє отримати наступні переваги: самостійне вивчення теоретичного матеріалу курсу; індивідуальна траєкторія навчання; мобільність та компактність; архівне зберігання досить великих об'ємів інформації з можливістю її Інформаційні технології в освіті Забезпечення самостійної роботи студентів зі шкільного курсу української літератури; можливість інтеграції освітніх інформаційних ресурсів; простий спосіб тиражування підручника; швидка модифікація змісту відповідно до мети дисципліни.

В умовах збільшення кількості освітніх годин на самостійну підготовку та зменшення загального обсягу годин, що виділяються на аудиторне викладання шкільного курсу української літератури, питання швидкого оволодіння освітнім матеріалом є актуальним. У цьому плані доцільним є формування

мультимедійного навчально-методичного контенту. Електронний підручник дає змогу переглянути відеофрагменти з позакласної та позашкільної роботи з літератури.

Зазначимо, структура електронного підручника побудована на використанні htm-файлів. Тому він може працювати як на оптичному носії, так і викладений у мережі Internet.

Нами досліджено, що для підготовки до занять із курсів «Українська мова» та «Українська Література:» краще використовувати такі інтернет-ресурси: Simpoll – зручний конструктор опитувань і форм зворотного зв'язку (<http://simpoll.ru>); ВікіОсвіта – мережеве об'єднання учасників освітнього процесу (<http://eduwiki.uran.net.ua>); Вікіпедія (<http://uk.wikipedia.org>); Український портал для вчителів і викладачів. Розробки уроків і сценаріїв до свят. Методичні матеріали. Наочність до уроків (<http://www.teacher.in.ua>); Освітня мережа України (www.ednu.kiev.ua); Європейський освітній портал (www.eu-edu.org) та ін.

Сучасне інформаційне суспільство висуває нові вимоги до освітнього процесу, вимагає від ЗФПО бути більш інформатизованим, спрямованим на задоволення інформаційних потреб суспільства, розвитку та використання інформаційних систем, соціальних мереж та ресурсів.

Таким чином, нові сервіси, що з'являються в мережі Інтернет здатні модернізувати процес освіти, їх інтеграція може призвести до того, що учасники освітнього процесу зможуть максимально швидко та зручно оперувати навчальним контентом не виходячи з дому. Саме електронні освітні ресурси дають можливість цікаво, творчо й ефективно викладати такі освітні дисципліни як «Українська мова» та «Українська Література:», підвищуючи професійний рівень викладача, окреслюючи нові вимоги до професійної майстерності викладання, вимагаючи чіткої організації роботи з кожним ЗФПО під час освітнього процесу.

Література:

1. Ігнатенко О., Перевозник В. Електронні освітні ресурси - це основний компонент інформаційного освітнього середовища// Освіта технікуми, коледжі. – 2016. – 3, 4 (41).

2. Лисак Л. К. Методика забезпечення курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» електронними освітніми ресурсами// Збірник наукових праць. – УДК 378.4:004 – 057.4 (045).

3. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського: URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

4. Пушкарьова Т. О. Електронний контент: особливості застосування і нові можливості пізнання світу // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2011. - №4.

5. Шаров С. В. Забезпечення самостійної роботи студентів зі шкільного курсу української літератури з методикою її викладання засобами електронного підручника // Інформаційні технології в освіті. URL: <http://www.nbu.gov.ua>.

6. Організація освітнього процесу в закладах післядипломної педагогічної освіти з використанням електронних технологій навчання: методичні рекомендації / за заг. ред. Л. Л. Ляхоцької; ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти». – К., 2017. – 196 с.

7. Положення про електронні освітні ресурси. URL: https://jurliga.ligazakon.net/ua/news/187737_mon-onovilo-vimogi-do-elektronnikh-osvtnkh-resursy.

Сварчевський В. А.,

викладач,

Київський коледж будівництва, архітектури та дизайну, м. Київ

ЕЛЕКТРОННЕ НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ ЯК СКЛАДОВА ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО КОМПЛЕКСУ

В умовах розвитку економіки, швидкої зміни технологій, нової якості соціуму можна передбачити, що сучасна освіта й освіта майбутнього – це освіта, яка базується на високотехнологічних засобах навчання, характеризується значною мобільністю, універсальністю та фундаментальністю. Невпинна глобалізація повсякчас потребує гнучких підходів до організації освіти в країні, переходу від ретрансляційних педагогічних технологій до проєктування педагогічних процесів, набуття у здобувачів освіти життєво важливих компетентностей з глибоким осмисленням теоретичних знань і практичних навичок. Означене вимагає критичного осмислення досягнутого і зосередження зусиль та ресурсів на розв'язанні найгостріших проблем, які стримують розвиток, не дають можливості забезпечити нову якість освіти, адекватну новій формації – високотехнологічному суспільству, прискорений розвиток світового інформаційного суспільства.

Різні аспекти становлення та розвитку електронної освіти, появу нових інформаційно-комунікативних технологій та їх інтеграцію в освітній процес, трансформацію інституту освіти в умовах становлення й розвитку інформаційного суспільства у світі та в Україні досліджують як зарубіжні, так і українські вчені. Серед зарубіжних дослідників ці питання вивчали О.О. Андрєєв, Дж. Маккуейд, Дж. Левенталь, А.В. Хуторський, Ф. Четвінд, К. Доббін, К. Вудлі, К. Мередіт та інші; аналіз особливостей впровадження електронного навчання у вищій освіті

здійснювався такими вченими, як В. Дж. Хассон, Є. Полат, Х. Беккер, Р. Бергер, Д. Ріель, В. Бленк, Д. Брител та інші. Серед українських науковців розробленням теоретичних та практичних основ електронного, дистанційного та змішаного навчання займалися В. Биков, М. Жалдак, М. Кадемія, Н. Морзе, В. Кухаренко, Л. Ляхоцька, В. Олійник, О. Рибалко, Є. Смирнова, О. Глазунова тощо.

Із наведених учених, у своїх працях розглядають методики подачі електронного матеріалу. Проте в більшості випадків це або загальний підхід до використання наявних дистанційних технологій без уточнення або для конкретно дистанційної форми навчання для певної із систем освіти.

Враховуючи потребу розділення методики подачі матеріалу для дистанційної, змішаної форм навчання закладів вищої освіти є необхідність додатково дослідити електронний освітній процес у закладах фахової передвищої освіти (далі – ЗФПО).

Нами досліджено, що методичний матеріал, який розробляють викладачі ЗФПО з навчальних дисциплін, можна розробити як контент електронного навчального курсу (далі – ЕНК), в основу якого покладено електронний навчально-методичний комплекс.

Контентом ЕНК є електронний навчально-методичний комплекс (ЕНМК), який складається з 4-блоків (рис.1)

Рис.1. Структура електронного навчально-методичного комплексу

Ми дослідили [4; 7], що електронний навчально-методичний комплекс – це сукупність компонентів освітнього спрямування, створених для організації індивідуального та групового навчання із використанням дистанційних технологій (ДТ), що базуються на інтернет-технологіях, відповідно до графіку освітнього процесу закладу освіти. Аналіз ринку електронних навчальних продуктів свідчить, що вони представлені трьома групами: видання для підтримки та розвитку освітнього процесу; інформаційно-довідникові джерела; видання загальнокультурного характеру [4; 7]. Видання, які використовуються для

підтримки і розвитку освітнього процесу та спрямовані на розвиток діяльності та можливостей викладача, самостійного навчання здобувачів освіти, отримали назву електронних навчальних видань (ЕНВ) [7].

Нами розроблена модель ЕНМК з дисципліни «Будівельні конструкції» для студентів Київського коледжу будівництва, архітектури та дизайну.

В основу ЕНМК покладені методичні рекомендації (рис.2).

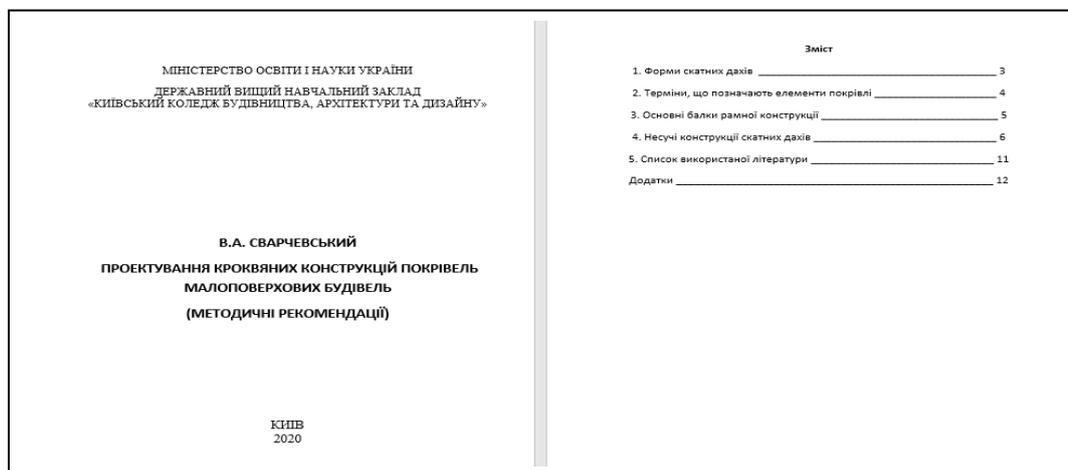

Рис. 2. Проектування кроквяних конструкцій покрівель малоповерхових будівель (методичні рекомендації). – К., 2020. - 24 с. (Сварчевський В. А.)

Ми розмістили методичні рекомендації відповідно до вимог до е-книги платформи Ourboox: <https://www.ourboox.com/books/>

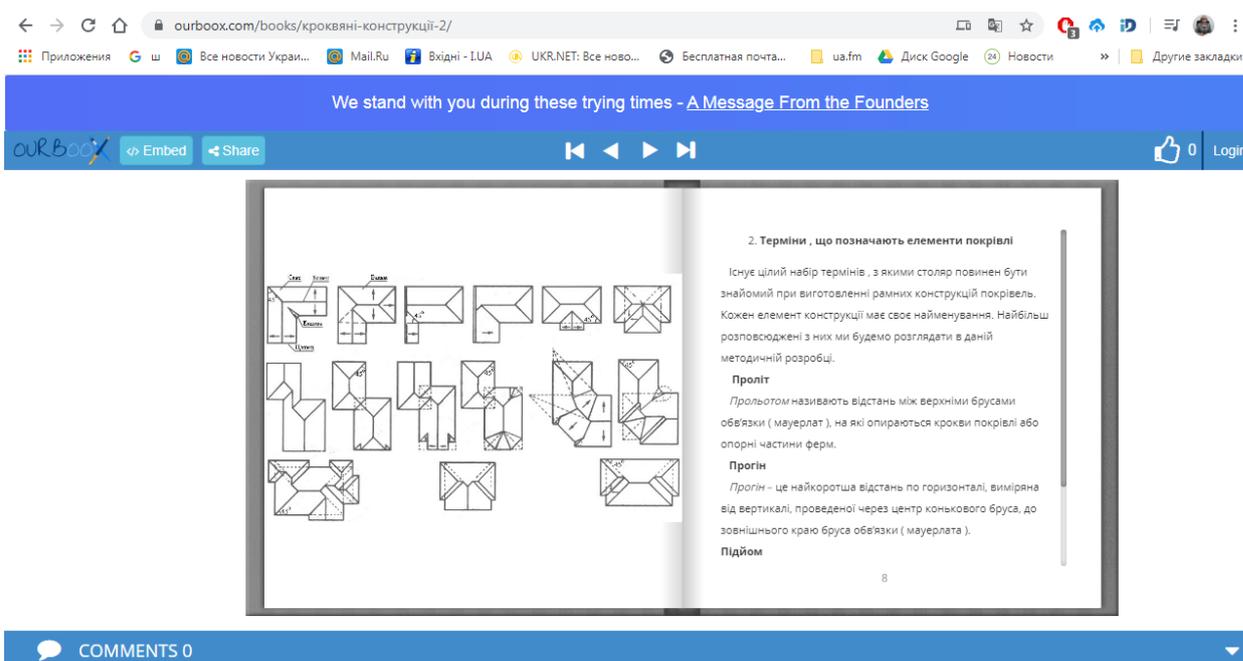

Рис. 3. Скріншоти сторінок ЕНМК з дисципліни «Будівельні конструкції»

Таким чином, ЕНВ розглядається нами як програмний педагогічний засіб отримання знань, до складу якого входять два компонента: електронна та друкована книга. Електронне видання – складний продукт, у якому інтегруються досягнення сучасної техніки, зміст предмету і методика навчання, дизайн і художні якості. Тобто електронна книга є автоматизованим варіантом друкованого видання, який передбачає збереження структури книги і надає додаткові можливості, які реалізуються через гіпертекст і мультимедіа. Інтеграція можливостей комп'ютера, систем мультимедіа і друкованого посібника дозволяє об'єднати в одному місці і в один час різні види інформації (слайди, рух, звук, текст, графіку). Ця стереоскопічність сприйняття навчального матеріалу забезпечує інтенсифікацію розвитку інтелекту та творчих здібностей.

Однак організація самостійної навчальної діяльності та підвищення мотивації навчання на тлі інтелектуального зростання виявляються лише побічними й очевидними продуктами впровадження нових інформаційних технологій в освіту. Сучасний електронний підручник не є альтернативою традиційним засобам навчання, а має дидактично доцільно їх доповнювати. У концепції електронного навчально-методичного комплексу книга залишається першим етапом у спілкуванні людини з новим знанням. Звідси електронний навчально-методичний комплекс повинен бути доповненням друкованої книги, не заміною їй. Проведене нами дослідження показало, що технологічну основу фундаменталізації фахової передвищої освіти складає електронне навчання.

Література:

1. Rosenberg M. Beyond E-Learning: New Approaches to Managing and Delivering Organizational Knowledge / Marc J. Rosenberg, Ph. D. // ASTD International Conference – June 3 – Atlanta, 2007.

2. Trenholm S. Long-Term Experiences in Mathematics E-Learning in Europe and the USA / Sven Trenholm, Angel A. Juan, Jorge Simosa, Amilcar Oliveira, Teresa Oliveira // Teaching Mathematics Online: Emergent Technologies and Methodologies – USA: Information Science Reference, 2012. – P.238-257.

3. Ляхоцька Л. Технологія створення е-книги з використанням платформи OURBOOKS // Цифрові технології в освітньому процесі закладів освіти: зб. матеріалів VII Всеукраїнської інтерактивної науково-практичної конференції / упоряд. Н. А. Басараба, А. А. Волосюк ; за ред. А. Л. Черній, І. В. Ветрова. – Рівне: РОІППО, 2019. – 126 с. [С.49-53] URL: <https://drive.google.com/drive/folders/1fb1FCo7hY0D6sW84rvgzdWM5HUm3OyBG>.

4. Морзе Н. В., Буйницька О. П., Варченко-Троценко Л. О. Створення сучасного електронного курсу в системі MOODLE: навчальний посібник – Кам'янець Подільський: ПП Буйницький О. А., 2016. – 232 с.

5. Організація освітнього процесу в закладах післядипломної педагогічної освіти з використанням електронних технологій навчання: методичні рекомендації / за заг. ред. Л. Л. Ляхоцької; ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти». – К., 2017. – 196 с.

6. Положення про дистанційне навчання. / Наказ МОН № 466 від 25.04.13 р. –URL: http://osvita.ua/legislation/Dist_osv/2999/print.

7. Положення про електронні освітні ресурси /Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 01.10.2012 р. № 1060. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12>.

Собкович Н. Д.,

викладачка,

Київський коледж будівництва, архітектури та дизайну, м. Київ

ВАЖЛИВІСТЬ УНІФІКАЦІЇ ТА НАПРАЦЮВАННЯ ПЕВНИХ СТАНДАРТІВ ТА ПІДХОДІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В РАМКАХ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Відображаючи сучасні тенденції розвитку освіти, упродовж останнього десятиріччя дистанційна освіта стала невід'ємним явищем освітньої та інформаційної культури багатьох країн світу, в тому числі й України. Практика її впровадження відкрила нові перспективи широкого розповсюдження знань, розвою спромог і можливостей освіти, виступила дієвим інструментом модернізації освітніх систем. Сучасні виклики, навіть не національного масштабу, а світового значення, як то розповсюдження вірусної інфекції COVID 19, пандемія та карантинні заходи, з обмеженням очного спілкування та традиційні системи освітнього процесу, потребують певної трансформації, а в деяких аспектах і докорінних змін [1].

Передусім, вважаючи на стрімкий розвиток цифрових технологій, викладачам необхідно підвищувати навички роботи з комп'ютерною технікою, програмними засобами. Виклик часу, пандемія та карантинні заходи стали потужним драйвером цих змін та пришвидшили процес «діджиталізації».

Сучасний викладач – професія, що вимагає не тільки всебічної обізнаності, широкого кругозору, а й володіння передовими освітніми технологіями, особливим мистецтвом – не тільки ділитися знаннями, досвідом, набутими

навичками зі здобувачем освіти, а й допомагати йому здобувати знання, мати демократичну ментальність, згідно якої, будувати власне спілкування зі здобувачем освіти, його батьками, бути носієм та взірцем нових соціальних відносин. Усвідомлювати – кінцеве завдання освітнього процесу в сучасному світі – навчити, виявити, розкрити, закладений у здобувача освіти з дитинства природою потенціал, сформувати у нього інформаційно-цифрову компетентність: інформаційну й медіа-грамотність, основи програмування, алгоритмічне мислення, праці з базами даних, навички безпеки в Інтернеті та кібербезпеки, яка за концепцією Нової української школи співмірна зі спілкуванням державною мовою, математичною освіченістю та вмінням навчатися впродовж усього життя [2].

Нами виявлено, що існує певний, проблемний стан з наявністю певної комп'ютерної техніки, мережових технологій та доступу до мережі Інтернет. Відповідно закладу освіти необхідне цілісне бачення стратегії розвитку, яке потребує створення відповідної структури, як організаційної, так і апаратної, виховання або залучення співробітників з необхідними компетенціями та знаннями [1].

Організуючи дистанційний освітній процес, необхідно напрацьовувати та виробляти певні стандарти та підходи до швидкого впровадження, а головне, до можливості подальшої модернізації цієї системи. Ми дослідили, що існує досить багато програмних середовищ та програмних продуктів, які використовуються у дистанційному освітньому процесі, і з часом, їх буде ставати все більше і більше, з'являтимуться нові, більш сучасні (ситуація з пандемією це прискорить). Викладачеві закладу освіти необхідно своєчасно встигати ознайомлюватись з можливостями нових програм, розбиратись із функціоналом.

На нашу думку, визначення основної платформи, для всього закладу освіти, вибір декількох програмних засобів та їх затвердження в освітньому процесі закладу освіти, дозволить виробити єдині підходи збереження та архівування, а також, що надважливо, каталогізації всіх матеріалів. При цьому необхідно напрацювати єдині підходи в назвах файлів, тек та архівів, а також єдиний підхід у паролуванні певних файлів, задля безпеки персональної інформації.

Зазначимо: зберігаючи, без належної безпеки, як на локальних комп'ютерах, так і у хмарних сховищах, курсові, дипломні, або навіть наукові роботи, без організації захисту та авторизованого доступу до цих матеріалів заклад освіти може стикнутися через деякий час з цілою хвилею «дублікатів», або з тотальним копіюванням авторських робіт.

Підсумовуючи, зазначимо важливість системного підходу в організації та виборі програмних платформ, для організації дистанційного освітнього процесу, напрацювання єдиних стандартів, передусім у рамках певного закладу освіти,

залучення, як на постійних умовах, так і, можливо, в якості консультантів, спеціалістів з комп'ютерних систем, мереж, з комп'ютерної безпеки, підвищення рівня ІКТ-компетентностей викладачами та їхньому орієнтуванні в сучасних можливостях платформ для дистанційної освіти.

Література:

1. Долинський Є. В. Дистанційне навчання – одна з прогресивних форм підготовки фахівців // Теоретичні питання культури, освіти та виховання: збірник наук. пр., Вип. 42 / за заг. ред. проф. Матвієнко О. В. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2010

2. Ляхоцька Л. Дистанційна технологія навчання в післядипломній педагогічній освіті: навч. посібник. НАПН України, ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», АНВО України. – К., 2018. – 288 с.

3. Положення про дистанційне навчання (Затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466). https://osvita.ua/legislation/Dist_osv/2999

4. Організація освітнього процесу в закладах післядипломної педагогічної освіти з використанням електронних технологій навчання: методичні рекомендації / за заг. ред. Л. Л. Ляхоцької; ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти». – К., 2017. – 196 с.

Супрун В. В.,

кандидат економічних наук, доцент;

Пікож Т. М.,

старша викладачка,

Державний заклад вищої освіти

«Університет менеджменту освіти», м. Київ.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТІ УКРАЇНИ

Цілком очевидно, що інформатизація суспільства та використання потенціалу цифрових технологій – це сучасний інноваційний шлях до економічного, соціального та освітнього розвитку, підвищення ефективності та якості діяльності закладів освіти.

Безумовно, Україна має потужний інтелектуальний потенціал, оскільки посідає перше місце в Європі за кількістю ІТ-фахівців, понад 100 тисяч українських програмістів працюють в різних європейських та світових компаніях.

Очікується, що незабаром кількість ІТ-фахівців в Україні складе близько 200 тисяч чоловік, а уже в 2025 році їх кількість становитиме близько 242 тисяч чоловік [1].

Відтак, передбачається потужне зростання зайнятості у комп'ютерній та математичній галузях, оскільки вони цілком охоплюють цифрові перетворення. А це прискорить попит на навички аналізу даних і грамотність у сфері інформаційно-комунікаційних технологій та використання цих інструментів іншими галузями.

Зауважимо, що поглиблений інтерес до проблематики цифрової економіки та її вплив на розвиток суспільства активізував стрімкий розвиток цифрових технологій. Відповідно до «теорії поколінь» Вільяма Штрауса і Нілу Хоува покоління Z, що йде нам на зміну, буде першим повністю «цифровим», тобто таким, що вільно використовує віртуал [1, 4]. Скоро прийдуть і вчителі, котрі вирости в Інтернеті.

Інтерактивність, інтенсифікація процесу навчання, зворотний зв'язок – помітні переваги цих технологій, котрі зумовили необхідність їх застосування у різних галузях людської діяльності, насамперед у тих, які пов'язані з освітою та професійною підготовкою.

Нині помітно зросла кількість досліджень, предметом яких стало використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі. Цій темі в Україні присвячені дослідження таких науковців, як В. Ю. Биков, Я. В. Булахова, О. М. Бондаренко, В. Ф. Заболотний, Г. О. Козлакова, О. А. Міщенко, О. П. Пінчук, О. В. Шестопап та інші.

Цілком очевидним є об'єднання зусиль науковців, практиків, державних і громадських діячів різних країн світу щодо ефективного використання можливостей відкритої освіти, обміну досвідом і кращими практиками, визначення пріоритетів наукового пошуку з питань цифровізації післядипломної освіти.

Входження освіти в єдиний світовий та європейський інформаційний простір відбувається системно й цілеспрямовано шляхом підключення до мережі Інтернет, розробки та використання власних веб-ресурсів як закладів освіти, так і їх педагогічних, науково-педагогічних працівників, створення електронного інформаційного ресурсу та впровадження комп'ютерно-орієнтованих технологій в освітній процес закладів освіти.

Саме навчання через Інтернет, подальший розвиток та впровадження технологій дистанційного навчання в освітній процес закладів освіти, онлайн-ресурси в діяльності педагогічних, науково-педагогічних працівників, інтернет-ресурси та веб-сервіси як навчальні інструменти педагога, – розглядаються як зручна можливість забезпечення освітньої діяльності і є серйозною

альтернативою здобуттю освіти традиційним шляхом, що надає можливості набуті відповідних знань і компетентностей в різних умовах викладу навчального матеріалу.

Важливим є супровід дистанційного навчання засобами інтерактивної комунікації, що забезпечують більш тісну комунікацію з віддаленою аудиторією та дозволяють отримувати миттєвий відгук в умовах дистанційного навчання.

Однак, ще не маємо стовідсоткового покриття інтернетом закладів освіти. Загалом в Україні до мережі Інтернет вже підключено 86% закладів освіти різних типів та форм власності і підпорядкування. Маємо на сьогодні, за даними органів управління освіти, 3% шкіл, в яких відсутній інтернет [3].

Важливим в питанні забезпечення закладів освіти доступом до інтернету повинна стати результативна і дієва співпраця Міністерства освіти і науки з Міністерством цифрової трансформації, регіональних органів управління освітою з місцевою громадою.

Разом з підключенням до мережі Інтернет у закладах освіти створюються локальні мережі, які об'єднують, зазвичай, навчальний клас, кабінет лабораторію, майстерню, комп'ютер керівника, його заступників, методиста тощо. Для забезпечення рівного доступу до освіти, організації навчання в позаурочний час в гуртожитках закладів освіти створюються робочі місця з підключенням їх до мережі Інтернет.

Зазначимо, що в освіті важливою умовою успішної інтеграції технологій постає професійна підготовка викладачів і фахівців, які здійснюють експлуатацію систем і засобів нової інтегрованої технології навчання. Кожний учасник навчання на основі інформаційних технологій навчання, включаючи адміністрацію установ освіти, має володіти необхідною інформаційною грамотністю і розумінням у використанні технологій.

Можна стверджувати, що з метою підвищення кваліфікації педпрацівників щодо ефективного використання ІКТ налагоджено активну співпрацю з відомими світовими компаніями-лідерами на ринку інформаційних технологій. Так, за час участі у освітній програмі корпорації Intel «Навчання для майбутнього» понад десятки тисяч педагогічних працівників оволоділи навичками ефективного впровадження інноваційних технологій в освітній процес, пройшли відповідне навчання за цією програмою. Для реалізації розвитку ІКТ-компетентності заклади освіти активно беруть участь у соціальних проектах Microsoft в Україні: «Учитель в он-лайні» та «Курс цифрових технологій», що передбачають он-лайн оволодіння методами інформаційно-комунікаційних технологій із отриманням відповідних сертифікатів.

На віртуальних кафедрах Українського відкритого університету післядипломної освіти (УВУПО), до структури якого увійшли на партнерських

засадах регіональні заклади післядипломної педагогічної освіти з різних областей України на чолі з ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, слухачі об'єднуються за професійними інтересами через проведення Інтернет-конференцій та вебінарів, спільне використання навчальних засобів цифрових комплексів, навчальних курсів тощо.

Очікується зростання робочих місць особливо у сфері інформаційно-комунікаційної технології та мобільності, зросте попит на тьютерів, які розроблятимуть індивідуальні програми навчання та стратегії кар'єрного зростання.

Прогнозується, що нові робочі місця створюватимуться саме навколо Інтернету речей: фахівці з інших сфер однозначно використовуватимуть його можливості та властивості (обробка великих масивів даних, віддалений доступ до техніки), навіть не заглиблюючись у тонкощі технології, якою користуються.

Розвиток галузі Інтернету речей веде до виникнення нових, не чітко виражених професій та спеціальностей. Вони відображають лише зростаючу роль інформаційних технологій у провідних бізнес-стратегіях. Практично в будь-якій сфері вимоги до умінь і навичок працівників змінюватимуться [2].

Створення можливостей для ефективною самореалізації науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів післядипломної педагогічної освіти – один із напрямів удосконалення функціонування системи післядипломної педагогічної освіти.

Набуває актуальності обізнаність викладача дистанційної форми навчання, адже окрім професійних знань, якими він повинен поділитися зі слухачами, він ще повинен мати й наявність теоретичних та практичних знань застосування моделей онлайн-навчання, сучасних підходів щодо вибору дієвих інноваційних форм організації освітнього процесу, як активних, так і інтерактивних, а також відповідної взаємодії в системі здобувач освіти – педагогічний або науково-педагогічний працівник.

Отже, нова трансформація суспільства вимагає від людей більш складних і різноманітних форм взаємодії з сучасним цифровим та роботизованим світом.

Одним із важливих завдань на сучасному етапі є створення системи відкритої освіти, яка забезпечить загальнонаціональний доступ до освітніх ресурсів на базі технологій дистанційного навчання.

Література:

1. Пищуліна О. Дві сторони цифрових технологій: «цифрова диктатура» або збереження стійкості [Електронний ресурс] / Ольга Пищуліна. – Режим доступу : <http://razumkov.org.ua/statti/dvi-storony-tsyfrovykh-tekhnologii-tsyfrova-dyktatura-abo-zberezhennia-stiikosti> (дата звернення: 30.04.2020.).

2. Професії майбутнього : аналіт. записка / [Джинчарадзе Н.Г., П 84 Мар'яненко Г.І., Ортікова Н.В.]; за заг. ред. Р.В. Войтович. - К.: ІПК ДСЗУ, 2018.- 24 с.

3. Як підключити школи до інтернету за рік / Українська правда– Режим доступу: <https://life.pravda.com.ua/columns/2019/02/25/235766/> (дата звернення: 30.04.2020.).

4. William Strauss & Neil Howe Generations The History Of America's Future, 1584 To 2069. [Електронний ресурс]. Режим доступу : https://archive.org/stream/GenerationsTheHistoryOfAmericasFuture1584To2069ByWilliamStraussNeilHowe/Generations+The+History+of+America%27s+Future%2C+1584+to+2069+by+William+Strauss+%26+Neil+Howe_djvu.txt (дата звернення: 29.04.2020.).

Тараненко Ю. П.,

кандидат педагогічних наук,
Бердянський державний педагогічний університет, м. Бердянськ

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ХОРЕОГРАФІЯ»

Сьогодні можна назвати ерою інформатики та телекомунікації, що спрямовується на спілкування, трансфер інформації та знань. Світова телекомунікаційна інфраструктура дає можливість створення систем масового безперервного самонавчання, незалежно від тимчасових і просторових поясів. Дистанційне навчання ввійшло в ХХІ століття як найефективніша система підготовки і безперервної підтримки високого кваліфікаційного рівня фахівців.

У зв'язку із запровадженням карантинних заходів у всіх (незалежно від рівня і підпорядкування) закладах освіти України постала нагальна проблема стосовно конструктивної організації продуктивного освітнього процесу в дистанційному режимі.

Мета дослідження – розкрити особливості застосування технологій дистанційного навчання у фаховій підготовці здобувачів вищої освіти спеціальності «Хореографія» Бердянського державного педагогічного університету.

Дистанційне навчання – це сукупність інформаційних технологій, що забезпечують доставку здобувачу вищої освіти основного обсягу навчального матеріалу; індивідуалізований процес передання і засвоєння знань, умінь, навичок

і способів пізнавальної діяльності особистості, який відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу в спеціалізованому середовищі, яке базується на сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологіях.

Стрімкий розвиток суспільних подій зумовив посилену увагу зарубіжних (Р. Деллінг, Г. Рамбле, Д. Кіган, М. Сімонсон, М. Мур, А. Кларк, М. Томпсон ін.) і вітчизняних (О. Андрєєв, Г. Козлакова, І. Козубовська, В. Олійник, Є. Полат, А. Хуторський) учених до проблеми організації дистанційного навчання: вибору платформ, технологій, форм і методів навчання, залучення і контролю. Технології дистанційного навчання характеризуються широким використанням комп'ютерних навчальних програм та електронних підручників, доступних студентів за допомогою глобальної (Інтернет) і локальних (Інтранет) комп'ютерних мереж. Ефективність технологій дистанційного навчання заснована на тому, що здобувачі самі відчувають потребу в подальшому засвоєнні знань. Вони мають можливість працювати з навчальними матеріалами у такому режимі та обсягах, які підходять для них індивідуально. Результат значною мірою залежить від того, як регулярно навчається студент. Послідовне виконання контрольних-діагностичних завдань і підсумкової роботи, а також підтримка в усіх питаннях з боку викладача-координатора (тьютора) забезпечує планомірне засвоєння програми дисципліни.

Хочемо наголосити, що поява технологій дистанційного навчання, а також їх розвиток відбувається так стрімко, що, використовуючи вчора одну з обраних технологій, завтра рішення цього ж питання може здійснюватися за допомогою вже зовсім інших.

Розкриємо більш детально особливості застосування технологій дистанційного навчання у фаховій підготовці здобувачів вищої освіти спеціальності «Хореографія» на прикладі дисципліни «Теорія і методика сучасного танцю». Так, у Бердянському державному педагогічному університеті створено платформу для організації дистанційно освітнього процесу – система Moodle, яка забезпечує викладачеві створення електронного навчального курсу з певної дисципліни та дає можливість працювати зі здобувачами вищої освіти в режимі online. Наприклад, розроблені навчально-методичні комплекси з дисципліни «Теорія і методика сучасного танцю», що розміщено в цій системі, мають лекційний матеріал за планом з визначених робочою програмою тем, плани практичних занять, завдання для самостійної роботи, систему оцінювання, робочу програму, програму екзамену, додаткові матеріали тощо. Кожен студент-хореограф має можливість скористатись потрібним матеріалом, підкріпити відповіді на питання та виконані практичні завдання для перевірки і оцінювання їх викладачем, а викладач оцінює його старання в спеціальному журналі. Окрім

того, дуже зручно проводити в цій системі онлайн чати та форуми для обговорення.

У нашій практиці система Moodle також надає можливість переходити за посиланням на YouTube канал викладача, що містить відео-пояснення нових тренінгових і танцювальних комбінацій, академпокази попередніх курсів із сучасної хореографії, експериментальні знахідки здобувачів вищої освіти та ін. Так, наприклад, під час розгляду теми роботи з дітьми із сучасної хореографії здобувачі вищої освіти мають змогу побачити на каналі зразки занять із практичного досвіду викладача в народному ансамблі естрадного танцю «МарЛен», потім обговорити все в чаті та перейти до виконання певних завдань. Зручність такого використання розміщених матеріалів полягає в доступі до різної інформації з власного досвіду роботи, можливості перегляду ситуацій з відеоприкладами в будь-який час та на різних електронних носіях та їх подальшого аналізу й обговорення. Отже, використання сучасної освітньої системи Moodle дозволяє кожному викладачеві (у тому числі й викладачеві практичного курсу) сформуванню електронний навчальний курс – середовище для продуктивного спілкування, обміну інформацією та співпраці здобувачів з метою підвищення ефективності й результативності освітнього процесу.

Апробація сучасних форм організації дистанційного навчання та її щоденний аналіз у продиктованих реальними подіями умовах дозволяють констатувати, що зі студентами-хореографами зручно працювати на практичних заняттях за допомогою відеозв'язку в мобільних додатках Viber, Messenger у Facebook та Instagram, а також у режимі відео конференцій у програмі Zoom. Так, наприклад, під час вивчення джаз-модерн танцю, перебуваючи в режимі онлайн, викладач має змогу побачити всю групу студентів, вказати та проаналізувати помилки при виконанні рухів та комбінацій, розібрати та засвоїти новий матеріал із дисципліни. Щодо дистанційної системи оцінювання, нами практикуються Google форми, програми Survio та Kahoot для здійснення різних видів опитування та тестування. З метою покращення ефективності самостійної роботи студентів можна використовувати технології групових проєктів. Це може бути проєкт «Танцювальний марафон», «Моє перше віртуальне кафе» та ін. Технології дистанційного навчання надають можливість забезпечення доступної та неперервної освіти впродовж життя. Наразі існує багато шляхів самовдосконалення в режимі офлайн та онлайн.

Отже, застосування технологій дистанційного навчання у фаховій підготовці здобувачів вищої освіти спеціальності «Хореографія» Бердянського державного педагогічного університету надає останнім доступ до нетрадиційних джерел інформації, сприяє розвитку навичок самостійної роботи, дає абсолютно нові можливості для творчого самовираження, знаходження та закріплення різних

професійних навичок, а викладачам, в свою чергу, дозволяє реалізувати абсолютно нові форми організації освітнього процесу та методи навчання. Констатуємо, технології дистанційного навчання будуть оновлюватися і вдосконалюватися паралельно з розвитком інтернет-технологій, урізноманітненням методів дистанційного навчання, що обов'язково має доповнювати класичне навчання в стінах закладів вищої освіти, особливо студентів за спеціальностями, що мають практичне спрямування.

Література:

1. Вишнівський В. В., Гніденко М. П., Гайдур Г. І., Ільїн О.О. Організація дистанційного навчання. Створення електронних навчальних курсів та електронних тестів: навч. посіб. Київ : ДУТ, 2014. 140 с.

2. Олійник Н. Ю., Зміївська І. В. Комп'ютерний практикум : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. й допов. Харків : ФОП Бровін О.В., 2013. 212 с.

Тарасюк І. В.,

кандидат педагогічних наук,
голова циклової комісії готельного обслуговування
ВСП «Львівський фаховий коледж харчової і переробної промисловості
Національного університету харчових технологій», м. Львів

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ ЗА ДИСТАНЦІЙНОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ

Актуальність проблеми дослідження. Дистанційне навчання є характерною рисою сучасного цифрового суспільства. Розвиток науки, культури, мистецтва, економіки, суспільства в ХХІ ст. неможливо уявити без цифрових технологій, заснованих на інформаційних потужностях високошвидкісного інтернету, як джерела інформації та сучасних засобах її відображення та обробки.

Особливого значення дистанційне навчання набуло за час карантину в Україні – соціального обмежувального заходу внаслідок поширення у світі коронавірусу (COVID-19). Дистанційна освіта в освітньому процесі шкіл, закладів професійної (професійно-технічної) освіти, фахових коледжів, закладів вищої освіти не є розповсюдженою в звичному ритмі життя. Проте в час карантину дистанційна освіта, не просто увійшла – увірвалася в освітянське середовище. Форс-мажорні обставини спонукали заклади освіти переглянути підходи до нових можливостей, які відкривають сучасні електронні технології.

Стан розроблення проблеми в науці. У сучасній дидактиці проблеми дистанційного навчання є предметом наукових пошуків для багатьох дослідників,

зокрема, таких, як О. Андрєєв, В. Кухаренко, В. Юнчик, Б. Демида, В. Кремень, С. Сагайдак, І. Копил, О. Рибалко та ін. Дослідження присвячені особливостям функціонування системи дистанційної освіти, її перевагам та недолікам, дидактичним принципам, методам, засобам формам практичного запровадження. Аналізуючи особливості та принципи побудови систем дистанційного навчання, академік НАН України В. Кремень зазначив, що дистанційне навчання – це інструмент розв’язання сучасних завдань модернізації освіти [3, с. 9]. Ми спробуємо визначити ключові моменти, пов’язані з дидактикою дистанційного навчання, які ілюструють актуальність проблеми здобуття «освіти на відстані» у фахових коледжах.

Дистанційне навчання – це навчання, у процесі якого надання істотної частини навчального матеріалу і більша частина взаємодії з викладачем здійснюються з використанням сучасних інформаційних технологій: супутникових зв’язків, комп’ютерних телекомунікацій, національного й кабельного телебачення, мультимедіа, навчальних систем [5].

Для дистанційного навчання характерні всі властиві навчальному процесу компонента системи навчання: зміст, цілі, зміст, організаційні форми, засоби навчання, система контролю й оцінки результатів.

Особливостями дистанційної форми навчання, які вигідно відрізняють її у порівнянні із традиційними підходами є наступні:

- зручний графік роботи як для викладача, так і для студента;
- вільний доступ до навчальних матеріалів;
- можливість поєднання навчання із роботою;
- відсутність територіальних обмежень;
- можливість консультування з викладачем та здачі підсумкових тестів через засоби інформаційних технологій;
- підвищується роль викладача як координатора пізнавального процесу та необхідність застосування індивідуального підходу до кожного студента;
- можливість інтенсивної роботи з певною дисципліною протягом короткого періоду часу до її повного опанування.

Технології дистанційного навчання, що можуть бути використані при підготовці студентів включають:

- платформи для дистанційного навчання, що базуються на використанні засобів Internet та інтерактивній взаємодії викладачів із студентами;
- кейс – технологія, яка заснована на використанні наборів текстових, мультимедійних навчально – методичних матеріалів для самостійної підготовки та контролю знань дистанційним способом;
- електронна пошта, що забезпечує передавання повідомлень у вигляді окремих навчальних документів;

- мобільні додатки, Viber, Telegram, WhatsApp і т.д.;
- теле- і відеоконференції і т.д.

Дистанційна система освіти має безліч переваг, проте на сьогодні фахівці активно працюють для усунення певних недоліків й тимчасових труднощів, що супроводжують таку форму навчання. Так, Б. Демида, С. Сагайдак та І. Копил у своїх дослідженнях чітко визначають переваги й недоліки дистанційної системи освіти. Зокрема, до переваг належать такі особливості, як свобода та гнучкість. Індивідуальність як самостійний вибір студентом темпу навчання. Створення власного графіка навчання у зручний час, навчання інкогніто під іншим іменем. Отримання освіти інвалідами, навчання великої кількості людей різних вікових груп. Формування віртуальних спільнот викладачів, студентів завдяки використанню сучасних Інтернет-технологій, за допомогою яких стає можливим обговорення між викладачами певних проблем, розв'язання спільних завдань, обмін досвідом тощо [2, 101].

Проте дистанційне навчання має низку недоліків, подолання яких є першочерговим завданням для розробників освітніх програм. До негативних рис такої освіти можна зарахувати відсутність живої взаємодії викладача та студента, брак емоційного фону при викладанні матеріалу. Ключовою проблемою є питання аутентифікації користувача при перевірці знань. Не запропоновано оптимального технологічного рішення, більшістю дистанційних програм використовується очна екзаменаційна сесія. Обов'язковою є наявність низки індивідуальних психологічних умов. Результат дистанційного навчання залежить від самостійності та свідомості студента, жорсткої самодисципліни. Відсутній постійний контроль над тими, хто навчається; відчувається нестача практичної роботи. Проектування та створення системи дистанційного навчання, організація курсів і купівля необхідного обладнання потребує великих фінансових затрат [2, 102].

Основні недоліки дистанційного навчання у фахових коледжах:

- дистанційне навчання стає можливим лише за самоорганізованості та вмотивованості до навчання студентів;
- для цілої низки професій така форма навчання може бути непридатною, оскільки вимагає особистої участі викладача та студента в навчальному процесі. Наприклад, спеціальності мистецькі, музичні, медичні, машинобудування тощо;
- можливе розмежування між теоретичним навчанням і практичною діяльністю відповідної спеціальності;
- ускладнена ідентифікація студентів в умовах дистанційного навчання.

Використання інтернет технологій і дистанційного навчання відкриває нові можливості для безперервного навчання студентів та фахівців, а також переатестації фахівців, одержання другої освіти, робить навчання більш доступним. Водночас, необхідність підтримання рівня основної освіти упродовж усього життя або

перекваліфікація розбудовують потенціал дистанційного навчання.

Отже, дистанційну освіту необхідно розглядати як форму організації навчального процесу, а також педагогічну технологію, в основі якої лежить організована та керована індивідуальна й самостійна робота студентів, з максимальним використанням переваг і можливостей сучасних інформаційних технологій та комунікацій. Саме можливість своєчасного управління та спрямування процесу навчання та отримання знань студентами, висока інтерактивність, можливість індивідуальної освіти та диференціації навчання якісно відрізняє дистанційну форму від інших [1].

Висновки. Створення технології дистанційного навчання, підготовка й організація функціонування центру дистанційного навчання у фахових коледжах – комплексна проблема, у якій тісно переплітаються проблемні питання навчально-методичного забезпечення, організації навчального процесу, експлуатації комп'ютерної та телекомунікаційної систем, підготовки і підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників та ін. Дистанційні технології сприяють формуванню єдиного освітнього простору в закладі освіти та індивідуалізації навчання.

Література:

1. Адамова І. Дистанційне навчання: сучасний погляд на переваги та проблеми / І. Адамова, Т. Головачук // Витоки педагогічної майстерності. Серія : Педагогічні науки. – 2012. – Вип. 10. – С. 3-6. 3. Дистанційне навчання // Вікіпедія. Вільна енциклопедія. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Дистанційне_навчання. – Назва з екрана.
2. Демида Б. Система дистанційного навчання: огляд, аналіз, вибір / Б. Демида, С. Сагайдак, І. Копил. – [Електронний ресурс] // Режим доступу: [http://www.irbis-buv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/PDF/vlup_2013_13\(3\)_31.pdf](http://www.irbis-buv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/PDF/vlup_2013_13(3)_31.pdf).
3. Кремень В. Дистанційна освіта – перспективний шлях розв'язання сучасних проблем розвитку професійної освіти / В. Кремень // Вісник академії дистанційної освіти. – 2003. – № 1. – С. 9.
4. Олійник Л. Дистанційна освіта – переваги та недоліки [Електронний ресурс] / Л. Олійник. – Режим доступу : http://liyalno1.blogspot.com/2013/03/blog-post_24.html.
5. Самойленко О. М. Теоретичні основи використання технологій дистанційного навчання при підготовці майбутніх вчителів математики у ВНЗ [Електронне видання], / Самойленко О.М. // Матеріали Міжнар. конф. "Впровадження електронного навчання в освітній процес: концепції, проблеми, рішення". – Тернопіль, 2010. – Режим доступу : <http://conf.fizmat.tnpu.edu.ua/?p=447>.

Ткачова Н. М.,

докторка з державного управління, професорка,
Національний авіаційний університет, м. Київ;

Казанська О. О.,

кандидатка з державного управління, доцентка
Національний авіаційний університет, м. Київ

ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНОЇ МЕТОДИКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Сучасний соціально-економічний розвиток суспільства вимагає використовувати нові інноваційні методи та технології навчання студентів у вищих навчальних закладах, які дозволять майбутнім фахівцям бути більш конкурентоспроможними на ринку праці.

На думку, Бистрової Ю. В., дефініція «інноваційні методики викладання» є полікомпонентною, оскільки об'єднує всі ті нові й ефективні способи освітнього процесу (здобуття, передачі й продукування знань), які, власне, сприяють інтенсифікації та модернізації навчання, розвивають творчий підхід і особистісний потенціал здобувачів вищої освіти [1].

Сьогодні інновації в галузі освіти поділяють на:

– психолого-педагогічні – нововведення в навчальний, виховний, управлінський процес;

– науково-виробничі – комп'ютерні та мультимедійні технології;

– соціально-економічні – правові, юридичні та економічні нововведення.

В свою чергу інноваційні технології у вищому навчальному закладі характеризують, як технології, що засновані на нововведеннях: організаційних (пов'язаних із оптимізацією умов освітньої діяльності), методичних (спрямованих на оновлення змісту освіти та підвищення її якості); які дозволяють:

– студентам: ефективно використовувати навчально-методичну літературу та матеріали; засвоювати професійні знання; розвивати проблемно-пошукове мислення; формувати професійне міркування; активувати науково-дослідницьку роботу; розширювати можливості самоконтролю отриманих знань;

– викладачам: оперативно оновлювати навчально-методичну літературу; впроваджувати модульні технології навчання; використовувати імітаційні технології навчання; розширювати можливості контролю знань студентів;

– у цілому: удосконалювати якість наявних технологій підготовки спеціалістів [2].

Найбільш популярним інноваційним методом навчання, який дозволяє використовувати нові технології викладання - дистанційне навчання.

Технології змінюють життя і можливості отримання інформації. Кількість інформації постійно збільшується, що створює проблеми її переробки. Але як відмічає Клей Ширкі «Немає інформаційного перевантаження, є погані фільтри». Відкритість програмного забезпечення впливає на організаційні засади освіти і поширюється використання відкритих освітніх ресурсів (під егідою ЮНЕСКО), що дозволяє залучити до навчального процесу широкі верстви населення. Навчання стає масовим і вже нікого не дивує наявність в мережі великої кількості масових відкритих онлайн курсів (МООС), наприклад, Прометеус [3].

Сучасний розвиток технологій змінює діяльність людини у суспільстві, зникають одні професії, виникають інші. Наприклад, робочі навички 2020 р. будуть такими: неординарне мислення; соціальний інтелект; інноваційне та адаптивне мислення; міжкультурна компетентність; алгоритмічне мислення; уміння фільтрувати зайву інформацію; уміння працювати з сучасними медіа; уміння працювати віддалено. Ці навички потрібні і у теперішній час, але у наступних роках відсоток працівників з такими навичками повинен бути набагато вищим.

Тому повинна змінюватись і освіта, в якій повинна бути переосмислена роль викладача, відбутися зрушення до глибокого навчання, приділятися увага відкритим освітнім ресурсам.

Дистанційне навчання представляє собою нову організацію освіти, що ґрунтується на використанні як кращих традиційних методів отримання знань, так і нових інформаційних та телекомунікаційних технологій, а також на принципах самоосвіти. На даному етапі освіти вже не можна уявити без дистанційного чи електронного навчання, яке базується на дистанційному курсі та дистанційному навчальному процесі.

На практиці використовується вже три покоління дистанційної педагогіки, як три рівня навчання: когнітивістська / біхевіористська, яка сформувалась до 2000 р., соціальна конструктивістська (2000 – 2008 рр.) та коннективістська, яка з'явилась після 2008 р. і зараз знаходиться у стадії формування.

Базою дистанційного навчання є сучасні педагогічні теорії, технічне забезпечення, інформаційні технології, система підвищення кваліфікації викладачів, підготовка студента та система контролю.

На даному етапі використовуються три типи дистанційних курсів. У першому типі діяльність студента спрямована на засвоєння часто повторюваних завдань, відповіді яких зумовлені. Вони характерні для перших курсів університету. У другому типі дистанційних курсів викладач взаємодіє зі студентами, направляючи їх навчання. Така діяльність відбувається при загально-

фаховій та фаховій підготовці бакалавра. Для магістерської підготовки (третій тип) навчальний процес проводять провідні вчені в конкретних областях з використанням сучасних засобів комунікації. Для створення дистанційного курсу та проведення дистанційного навчального процесу використовується система управління навчальним процесом – LMS. Сучасні LMS створюють всі умови для формування для студента та викладача комфортного середовища на базі сучасних інформаційних технологій [3].

Сьогодні найбільшого поширення в Національному Авіаційному університеті набуло середовище LMS Moodle, яке надає можливість представити дистанційний курс за темами або планувати діяльність студента потижнево.

У середовищі Moodle найпоширенішим форматом є тижневий, зручний для планування діяльності студента. У вступній частині курсу присутні такі елементи: новини курсу; передмова (інформація про курс, автори курсу, тьютор, мета, результати), потижнева програма курсу з необхідними джерелами, головний глосарій, відео про курс, презентації курсу. Як правило, тут розміщується форум для питань та відповідей.

Середовище передбачає різноманітні види діяльності: форуми, завдання, тести, опитування, семінар, чат тощо. До виконання завдань рекомендується створювати або використовувати готові відеоматеріали.

Таким чином, підготовка здобувачів вищої освіти з використанням дистанційних технологій навчання має низку особливостей.

1. Індивідуальний підхід до кожного студента, що пов'язано із необхідністю майбутньому спеціалісту приймати самостійні рішення в процесі трудової діяльності. Не дивлячись на те, що індивідуальний підхід самій дієвий засіб навчання, він є самим коштовним. Дистанційна форма навчання надає можливість вирішити цю проблему за допомогою більш гнучкого підходу до подачі матеріалу і швидкої реакції на задоволення потреб і інтересів студентів.

2. Неперервність навчання. Навчання можна здійснювати одночасно з професійною діяльністю (або з навчанням за іншим напрямком), тобто без відриву від виробництва або іншого виду діяльності. Надання можливості розв'язувати практичні питання в ході навчання, це додаткова можливість дистанційної форми навчання.

3. Можливість постійного удосконалення вмінь та навичок володіння комп'ютерними технологіями. Неможливо уявити сучасного фахівця без комп'ютерних технологій.

4. Можливість залучати до процесу навчання безпосередньо роботодавців, які зацікавлені в якісних фахівцях. Саме представники бізнесу можуть провести оцінку знань та професійних навичок студентів. В результаті такої співпраці студенти отримують найцінніший практичний досвід, а роботодавці оцінюють

майбутніх своїх працівників і мають можливість запросити їх після навчання на роботу. Таким чином, в процесі дистанційного навчання приймає участь не тільки викладач і студент, а ще й роботодавець [4].

Таким чином, структура й сутність інноваційного освітнього процесу відповідає характеру і швидкості соціальних змін у суспільстві, високим європейським стандартам підготовки конкурентоспроможних фахівців інноваційного типу. Отже, сучасний зміст освіти має орієнтуватися на використання інформаційних технологій, поширення інтерактивного, електронного навчання з доступом до цифрових ресурсів та інтелект-навчання для майбутнього, що визначає дистанційну форму навчання ефективною.

Література:

1. Бистрова Ю. В. Інноваційні методи навчання у вищій школі України / Ю. В. Бистрова // Право та інноваційне суспільство. – 2015. – №1 (4). – С. 27 – 33.
2. Берестова А. Інноваційні технології та методи навчання у професійній освіті. URL: <http://nadoest.com/innovacijni-tehnologiyi-ta-metodi-navchannya-u-profesijnij-osv> (дата звернення: 03.05.2020.)
3. Кухаренко В. Дистанційне навчання для керівників. URL: <http://kvn-e-learning.blogspot.com/2016/07/blog-post.html> (дата звернення: 03.05.2020.)
4. Tkachova N., Kazanska O. Distance form as an innovative method of training specialists of logistics / N. Tkachova, O. Kazanska. Conference Proceedings of the 2nd International Scientific Conference Economic and Social-Focused Issues of Modern World (October 16 – 17, 2019, Bratislava, Slovak Republic). The School of Economics and Management in Public Administration in Bratislava, 2019. – С. 302 – 304.

Федоренко Д. В.,

студент IV курсу,

Київський коледж будівництва, архітектури та дизайну, м. Київ

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

(з досвіду Київського коледжу будівництва, архітектури та дизайну)

У процесі розвитку інформаційного суспільства відбувається формування економічної системи інформаційного типу – цифрової економіки, характерною особливістю якої є активне використання інформаційно-комунікативних технологій (далі – ІКТ) та мережі Інтернет. Цифрова економіка вимагає від

майбутнього фахівця бути більш інформатизованим, спрямованим на задоволення економічних потреб суспільства [1; 2].

Відповідно до Економічної стратегії України 2030 [2] для впровадження цифровізації українського суспільства важливо, щоб процес цифровізації розпочався із закладів вищої освіти [3]. В Законі України «Про вищу освіту» [2] зазначено, що пріоритетами освітньої системи України є відкритість діяльності закладів вищої освіти, необмежений за часом та місцем доступ до навчальних матеріалів та інтеграція з європейським освітнім простором. Цифрова трансформація є великим викликом і водночас великим шансом для українських закладів вищої освіти взагалі, закладів фахової передвищої освіти (ЗФПО) зокрема.

Нами досліджено, що нові сервіси Інтернет здатні модернізувати процес навчання [1], це дає змогу максимально швидко та зручно оперувати навчальним контентом не виходячи з дому. Саме сервіси та ресурси Інтернет викладачі ЗФПО використовують в освітньому процесі взагалі, в процесі керованої самостійної роботи здобувачів освіти зокрема. Як показує досвід, здобувачі ЗФПО мають можливість ознайомитись із завантаженими текстовими інформаційними файлами, виконати завдання, переглянути інтерактивний список літератури, фотоальбоми, відео та записи. Так соціальний сервіс Facebook активно використовується у спілкуванні в групі між здобувачами освіти для швидкого обміну інформацією та під час проведення чат-конференції. Також за допомогою текстових повідомлень із одним або з кількома співрозмовниками є можливість під час самостійної роботи проводити дискусії, обговорювати проблемні питання, проблемні теми. Також чат-конференція дає можливість отримати групову та індивідуальну консультацію. Таким чином, соціальні мережі стають популярними в освітньому процесі між його учасниками.

Наголосимо: інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) сприяють відкритості освітнього процесу, розширюють можливості якісного здобування освіти за індивідуальною траєкторією навчання та отримувати інформацію з різних джерел. Особливого поширення набула робота в проєктах, працюючи над якими здобувачі освіти отримують різноманітні знання, навички пошуку та обробки інформації, створення інтернет-ресурсів, використання офісних пакетів, спілкування в процесі виконання робіт, формування навичок комунікативної діяльності та інше.

Зазначимо: дипломне проєктування проводиться на завершальному етапі освітнього процесу і базується на інструктивно-методичних матеріалах Міністерства освіти і науки України. Дипломна робота (проєкт) є самостійною творчою роботою аналітичного, розрахункового або експериментального характеру, яка виконана відповідно до вимог освітньо-дипломної характеристики

випускника закладу вищої освіти. Вона відображає рівень професійної підготовки випускника, його здатності виконувати виробничі функції і типові задачі фахової діяльності. Виконання дипломної роботи (проєкту) є завершальним етапом освітньо-кваліфікаційної підготовки здобувача освіти і спрямоване на розвиток навичок самостійної роботи та набуття умінь планування і проведення досліджень, аналізу і систематизації отриманих на виробництві фактів і даних, програмування можливих технологічних рішень, висновків і пропозицій.

Так, під час проходження переддипломної практики при виконанні дипломного проєкту за темою «Двоповерховий будинок з цокольним поверхом» (керівник-консультант – Ракоїд П.А., консультанти: Коса Т.Г., к.пед.н, Волошин Є.Л., к.тех.н, Жученко Л.П.), нами було проведено аналітичний огляд науково-технічної та нормативної літератури, присвяченої обраній проблемі, аналіз існуючих технологічних процесів виробництва продукції будівельного комплексу і вплив цих процесів на довкілля, вивчено теоретико-практичні засади щодо розроблення проєкту на основі зразків та існуючих будівель, проаналізовано окремі операції і елементи технологічного процесу. Аналіз проводився на основі фактичного матеріалу, зібраного на підприємстві протягом виробничої практики.

Використовуючи можливості інтернет-ресурсів та комп'ютерні програми «AutoCad» та «ArchiCAD», ми отримали інформацію щодо проєктування планів, фасадів, розрізів і генплану, а також технології та організації будівельних і монтажних робіт. Комп'ютерна програма «Ліра» була успішно використана при розрахунку монолітного перекриття. Оскільки наш дипломний проєкт, зазначений вище, включав розрахунок технологічного процесу виробництва продукції або його окремих елементів і операцій, то при складанні кошторисів для визначення основних показників та ціни об'єкту ми використали комп'ютерну програму «АВК-5».

На підставі нашого досвіду зазначимо: самостійна та позааудиторна робота розвиває у здобувачів освіти такі якості, як: уміння працювати зі спеціальною літературою, довідниками, періодичними виданнями, із сучасними (ІКТ), сприяє розвитку організованості, дисциплінованості, ініціативності, активності у розв'язанні задач, сформульованих проблем. Зростаюча роль ІКТ у професійній підготовці сучасного фахівця сприяє підвищенню інтересу до самих ІКТ, їхнього використання в професійній діяльності, розв'язання широкого кола дослідницьких навчальних задач. ІКТ у позааудиторній діяльності виступають як засоби комунікації, самовираження та самореалізації. Позааудиторна діяльність здобувачів освіти із використанням ІКТ сприяє не тільки більш якій підготовці майбутніх фахівців до професійної діяльності в інформаційному суспільстві, а й формуванню їх інформаційної культури.

Таким чином, за допомогою ІКТ майбутні фахівці, працюючи над

дипломним проектом, мають можливість втілити свої ідеї, свій задум в електронному форматі і без проблем скориставшись програмами Viber, Telegram, WhatsApp, Message+, Zoom, надіслати повідомлення в PDF або DWG форматі і, недовго очікуючи, отримати онлайн-консультацію від керівника проекту через формат вебінару.

Література:

1. Буйницька О., Варченко-Троценко Л., Грицеляк Б. Цифровізація закладу вищої освіти. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/658-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-1802-1-10-20200316.pdf>
2. Закон України «Про вищу освіту» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Економічна стратегія України 2030. URL: <https://strategy.uifuture.org/>
4. Гуревич Р.С. Інформаційні технології навчання: інноваційний підхід: навчальний посібник / Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія, Л. С. Шевченко ; за ред. Гуревича Р. С. – Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2012. – 348 с.

Хмурова В. В.,
кандидат економічних наук,
доцентка кафедри менеджменту;
Аксьонова А. О.,
магістр,
Київський національний
торговельно-економічний університет, м. Київ

РОЗВИТОК ЦИФРОВОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Актуальність проблеми дослідження: XXI століття – епоха змін та перетворень, становлення нового інформаційного суспільства, пришвидшення інноватизації та мережових зв'язків. Стрімкий розвиток технологій диктує свої правила та обумовлює нові стратегічно важливі завдання для освіти в Україні. Саме тому, розвиток цифрового освітнього простору в закладах освіти – є не примхою, а необхідністю. Це дозволить більш якісно здійснювати підготовку та перепідготовку фахівців, що відповідають запитам сучасного інформаційного суспільства.

Стан розроблення проблеми в науці і практиці: Застарілі методики викладання, недостатня кількість підготовлених під виклики сучасності викладачів, а також недоступність для більшості закладів освіти цифрових

технологій спровокували нинішній надзвичайно низький рівень цифровізації в усіх існуючих сегментах державної системи освіти (дошкільної, початкової, середньої, вищої).

Не так давно Україна почала відходити від застарілих канонів, спираючись на світовий досвід, почалась побудова нової «цифрової країни» та впровадження цифрових технологій у життя суспільства. Зокрема, у 2016 році в Україні було розроблено Цифрову адженту-2020 [4], в якій серед безлічі пунктів та сторінок є розділ і про «Цифрову освіту».

Певні кроки в підвищенні рівня цифровізації освітнього процесу здійснюють такі вчені та науковці: Л. Карташова, В. Лапінський, Н. Нічкало, І. Вільш, А. Пилипчук, М. Шишкіна та ін.

Реформатором в сфері цифрової освіти можна вважати Лапінського В. В. [2], який є одним із засновників електронної об'єднаної освітньої платформи «ACCENT», куди може зайти будь-хто: вчитель, батьки, учні, і знайти там для себе цікаві й сучасні освітні матеріали. Вчителі – з методик викладання, батьки та діти – з допоміжних матеріалів [3, 5].

Основна ідея, положення, висновки дослідження: Застосування «цифрових» технологій в освіті – наразі одна з найбільш важливих і стійких тенденцій розвитку світового освітнього процесу. Вони дозволяють інтенсифікувати освітній процес, збільшити швидкість та якість сприйняття, розуміння та засвоєння знань.

Цифровий освітній простір дозволить зробити процес навчання мобільним, диференційованим, конкурентоспроможним та індивідуальним. При цьому технології не замінюють вчителя, а доповнюють його. Таким урокам властиві адаптивність, керованість, інтерактивність, поєднання індивідуальної та групової роботи, часова необмеженість навчання.

В багатьох українських освітніх закладах вже можна спостерігати впровадження більш інноваційних технологій у вже давно застарілу пострадянську систему навчання. Викладачі в своїй практиці використовують медіа- та інтерактивні засоби, методи «кейсів» (від англ. case), дослідницько-пошукової роботи, проектів, розвивальних навчальних ігор тощо. В результаті чого, учні набагато краще засвоюють інформацію, не втрачають бажання навчатись, створювати нові знання та інновації.

Однак, нині цього замало. Чим далі розвивається світ, тим більш прогресивних технологій він вимагає для використання. У Південній Кореї та Японії вже давно в практиці навчання використовують штучний інтелект – роботів-гуманоїдів як ресурс для доповнення вивчення мови. Таким чином у студентів є можливість пройти будь-яку розмовну практику, штучний інтелект відслідковує помилки у вживанні слів та вимові. Крім того, дослідження

показують, що ці програми можуть допомогти побороти сором'язливість, невпевненість та розчарування, які виникають при повторній практиці з викладачем – робот не втомлюється, незалежно від того, скільки помилок було зроблено людиною [7].

З цього слідує, що створення цифрового освітнього простору шляхом запровадження штучного інтелекту в освітній процес, стало б кроком вперед до розвитку і студентів, і викладачів. Однак, існують доволі серйозні бар'єри у застосуванні штучного інтелекту в Україні (рис. 1).

Рис. 1. Бар'єри для розвитку тренду штучного інтелекту в Україні*

*Складено автором за даними [6].

Тобто, застосування штучного інтелекту не лише в освітньому процесі, а й в цілому в Україні нині практично нереальне через певні бар'єри.

Гарним рішенням для розвитку цифрового освітнього простору в закладах освіти можна вважати запровадження чат-боту в Telegram. До цього методу вдалися вже різноманітні компанії, недержавні освітні заклади тощо. Чат-бот університету чи школи може виконувати такі функції:

1. Пошук розкладу занять, екзаменів тощо;
2. Пошук відповідей на найчастіші запитання;
3. Пошук літератури;
4. Пошук контактів викладачів тощо.

Зараз набуває все більшого поширення дистанційна форма навчання, якій сприяє розвиток інформаційних технологій і комунікацій. Цифровізація навчання дозволяє збільшити віртуальну мобільність студентів, дає змогу студентам університетів України навчатись в університетах інших країн та проходити там стажування. Цифровізація освітніх послуг в Україні дозволяє конкурувати в межах єдиного європейського освітнього простору [1].

Основні результати та їх практичне значення: Створення цифрового освітнього простору передбачає комплексне поєднання цифрових технологій та використання різноманітних методів до навчання: case-study, проектна робота,

тренінги, вебінари тощо.

На жаль, в нинішніх умовах розвитку економіку України неможливо швидкими темпами забезпечити цифровізацію та інноватизацію – не вистачає фінансування та гідних фахівців.

Література:

1. Краус Н. М. Інноваційне табло України [Електронний ресурс] / Н. М. Краус, К. М. Краус // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2017. – № 6. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/6-2017-ukr> . – Назва з екрана.

2. Лапінський В. В. Сучасні вимоги до засобів подання навчального матеріалу електронними освітніми ресурсами [Електронний ресурс] / В. В. Лапінський // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 2 : Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання. - 2017. - № 19. - С. 194-199. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_2_2017_19_37 – Назва з екрана .

3. Любарець В. Створення електронної освітньої платформи ACCENT – шлях до якісної освіти / В. Любарець // Вища освіта України. - 2016. - № 3. - С. 58-63. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vou_2016_3_10 – Назва з екрана.

4. Цифрова аджента - 2020 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://uccf.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf> .

5. Універсальний освітній простір [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ac-cent.com/ua/>

6. Україна 2030Е – країна з розвинутою цифровою економікою <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html>.

7. Школа майбутнього та штучний інтелект в освіті простір [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://futurenow.com.ua/shkola-majbutnogo-ta-shtuchnyj-intelekt-v-osviti/>

Шевченко В.О.,

викладач української мови та літератури
Коледж інженерії та управління НАУ, м. Київ

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ, ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ У СФЕРІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

XXI століття диктує нові умови навчання. Вимагає від сучасного викладача бути не просто «модерним», а «постмодерним». Нинішня ситуація, що склалася у світі, вимагає нових підходів до системи освіти, а відтак і подання матеріалу, його

засвоєння, актуальності і т.д. Таким є дистанційне навчання. Ви скажете, що воно уже впроваджено давно. І ми з вами погодимося. Але ситуація, що склалася у світовій спільноті, звернула увагу до цього поняття не лише «продвинуті» заклади, а всіх: викладачів, вчителів, учнів, батьків. Навіть ті, хто не має відношення до освіти, уже знають про що йде мова.

Мета статті – розглянути особливості, переваги, труднощі та перспективи дистанційної форми навчання для системи вищої освіти України у сучасних умовах.

Аналіз джерел засвідчує значний інтерес вітчизняних та зарубіжних науковців до питань розвитку сучасної освіти. На даний момент досліджено напрями підвищення ефективності навчання з використанням інформаційних технологій (В. Биков Р. Гуревич, М. Кадемія, Д. Опеншоу, М. Жалдак, Ю. Жук); концептуальні педагогічні положення про дистанційне навчання (О. Андрєєв, Г. Козлакова, І. Козубовська, В. Олійник, Є. Полат, П. Стефаненко, А. Хуторський); педагогічні підходи до комп'ютеризації навчального процесу (Б. Гершунський, Є. Машбиць, І. Підласий); методи творчого навчання за допомогою телекомунікаційних засобів. Незважаючи на велику кількість досліджень сучасна дистанційна освіта в Україні поки що нагадує традиційні форми заочного навчання, не розкриваючи всіх можливостей використання принципово нових форм і методів навчання.

Дистанційна освіта – це можливість навчатися та отримувати необхідні знання віддалено від навчального закладу в будь-який зручний час.

Ще в одному визначенні, яке наводить В.І. Овсянніков, дистанційна освіта охарактеризована як "планований процес навчання (вивчення), в якому використовується широкий спектр технологій задля того, щоб налагодити контакт зі студентами на відстані, з метою забезпечення взаємодії з ними й атестації знань, які вони одержали".

Дистанційна освіта – один із найбільш динамічно розвинутих напрямів доступної освіти у час світової пандемії, яка дає можливість реалізувати такі принципи:

- Доступність до існуючої системи навчання, яка включає подолання різних фізичних обмежень людини, та розширення аудиторії студентів.
- Індивідуальний напрямок системи навчання, створення комфортних умов для обох сторін, врахування індивідуальних психологічних особливостей.
- Постійний розвиток інформаційної компетентності, навичок в роботі із сучасними засобами інформатики та телекомунікації.
- Соціалізація процесу навчання, врахування особистісно-комунікативних особливостей учнів.

Теорія – чудово, а от і з практикою виникли проблеми. Доступ, швидкість, технічні засоби і багато іншого знадобилися негайно і разом. Долучилися до дистанційного освітнього процесу і ми. Тут ми поговоримо безпосередньо про застосування ІКТ у системі дистанційної освіти на прикладі викладання пар літератури.

Дистанційне навчання – це не просто зайти в аудиторію і почати говорити. Це переглянути увесь свій матеріал і зрозуміти, що відсотків 70% уже тобі не знадобиться, а решта 30% є в мережі. Це не просто викласти друкований текст, який має будь-яка програма підготовки до ЗНО у просторах Інтернету. Адже таким чином потреба у тобі, як викладачеві, зникає.

По-перше, це ти, викладач уже із певним досвідом, починаєш опановувати нову для себе сферу. По-друге, твоє завдання донести то молодого покоління, що це не просто читання і переписування матеріалу. По-третє, ти звикаєш до того, що потрібно працювати 24 години. Наголошу, що це не просто зайти й обговорити питання тої чи іншої теми. Це прочитати, перевірити, оцінити, відповісти і пояснити. Особливо важливо – мати зворотний зв'язок. І по-четверте, але воно перше – ти постійно змінюєш варіанти подачі матеріалу. Ти не можеш бути одноманітним. Ти маєш бути «сюрпризом», несподіванкою.

Хочу поговорити про дистанційне навчання на II курсі. Запитаєте: чому на II? А їх складніше залучити до предметів загальноосвітньої школи, оскільки у них уже наявний спектр предметів зі спеціальності. Перший тиждень навчання у google classroom – все прекрасно, але коли починаєш перевіряти роботи, то розумієш, що відсотків 60 списано із стандартних студентських сайтів. І тут починаєш адаптовувати сучасність для занять. Якщо у стандартні будні потрібно готувати із сьогодні на завтра, то світ дистанційної освіти дозволяє встановлювати дедлайн на кілька днів, тиждень, а об'ємні теми – більше. І якщо першого тижня працюють лише ті, хто має високий рівень знань, то під кінець другого до роботи долучаються і найлінівіші.

Ми маємо більше часу. Протягом пари у нас нема змоги насолоджуватися годинними фільмами. Неможливість залишити квартиру, будинок, гуртожиток відправляє нас не лише в Інтернет, але й до книги. Прекрасне невігадане завдання «Спільне відмінне в оригінальному творі письменника та його режисерська версія». «Веселка настрою» - кожен колір відповідає тій чи іншій емоції, яка виникла під час прочитання твору, прослуховування музичної композиції, читання вірша. Припустімо червоний – гнів, невдоволення, фіолетовий – байдужість, нейтральне ставлення, без емоційність до героїв і їх долі. Прочитання віршів із музичним супроводом. Студент – унікальний окремий світ. І це ж він бачить, коли читає вірш, обирає для нього музику, пейзаж, інтер'єр... Це ми поговорили про загальне, а як же бути із спеціальностями?

«Видавництво та поліграфія» – сучасна, затребувана та креативна спеціальність. Не так просто оперувати одними словами. Є чудовий ресурс – storyboard. Студент має можливість із допомогою уже розроблених рубрик створити власний комікс. Прекрасно виконують завдання гендерного типу: студентки мають одягнути героїнь відповідно до ситуацій, які їм відведені у творах, а студенти – обрати відповідні технічні аксесуари до героїв. Теж саме стосується і місця, де відбуваються події. Ресурс подає уже готові макети, а студентів лишається обрати той, який він вважає доречним. Прекрасна можливість побачити індивідуальне бачення кожного студента.

Спеціальності «Право» добре і пізнавально пройтися Конституцією та кодексами України. Герої кожного твору потрапляють у незвичайні, життєві, кризові ситуації. І віднайти дотримання чи порушення тої чи іншої статті – цікаво і водночас відбувається здійснення міжпредметних зв'язків.

Дистанційне навчання відкриває студентам доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищує ефективність самостійної роботи, дає зовсім нові можливості для творчості, знаходження і закріплення різних професійних навичок, а викладачам дозволяє реалізовувати принципово нові форми і методи навчання із застосуванням концептуального і математичного моделювання явищ і процесів.

Система дистанційної освіти може і повинна зайняти своє місце в системі освіти, оскільки при компетентнісних підходах її організації вона може забезпечити якісну освіту, що відповідає вимогам сучасного суспільства сьогодні. Все очевиднішим стає той факт, що процес взаємодії людини з глобальними інформаційними мережами впливає на її психіку. Так, фрагментарність і роздрібненість інформації призводить до збільшення когнітивного навантаження на її сприйняття, використання гіпертекстового режиму, підтримуваного всіма вебсерверами, потребує вміння орієнтуватися у складній і часто заплутаній системі посилань, під час тривалої роботи на людину починає впливати "інформаційний шум".

Таким чином дистанційна освіта підтверджує свої принципи, зазначені нами на початку теми й допомагає індивідуально підходити до кожного студента із вибором виконання завдання. Зникає шаблонність, а кожна робота стає унікальною у своїй подачі. Зникає ланцюжкова реакція списування і страх перед аудиторією при представленні своїх проектів.

Література:

1. Андреев, А. А., Солдаткин, В. И. Дистанционное обучение: сущность, технология, организация [Текст] – М.: Изд-во МЭСИ, 2000. – 350 с.

2. Бернадский, А. М. Дистанционное образование на базе новых ИТ [Текст] / А. М.Бернадский, И. Г. Краевский. – Пенза, 1997. – 55 с.
3. Вержбицкий, К. Г. Дистанционное образование в России и за рубежом: информационно-аналитический аспект. – М.: РИЦ «Альфа» МГОПУ, 2001. – 78 с.
4. Волов, В. Т., Четыркова, Л. Б., Волова, Н. Ю. Дистанционное образование: истоки, проблемы, перспективы [Текст] - Самара, 2000. – 343 с.
5. Гозман Л. Я., Шестопал Е.Б. Дистанционное обучение на пороге XXI века. Ростов – на – Дону: «Мысль», 1999. – 368 с.
6. Каледина А. Н., Кушельман Н.В. Высшее учебное заблуждение. М.: «Дрофа», 1996. – 228 с.
7. Педагогика: Учебное пособие для студентов педагогических учебных заведений / В. А.Сластенин, И. Ф.Исаев, А. И.Мищенко, Е. Н.Шиянов. – 4-е изд. – М.: Школьная Пресса, 2002. – 512 с.
8. Полат, Е. С. Дистанционное обучение [Текст] / Е. С. Полат, М. В. Моисеева, А. Е. Петров; под ред. Е. С. Полат – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Владос, 2005. – 192 с. <https://kerivnyk.info/scho-take-dystantsijne-navchannya>
<http://vnz.org.ua/dystantsijna-osvita/pro>.

Волківський Микола Володимирович
старший викладач кафедри спортивних
дисциплін, ігор і туризму
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний
педагогічний університет імені Григорія
Сковороди», м. Переяслав-Хмельницький

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ В УМОВАХ ДИСТАЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Протягом останніх років з'являється чимало наукових доробок із питань технологізації освіти, використанням окремих методів у викладанні спортивних дисциплін та туризму, які дозволяють організувати освітній процес як очного, так і дистанційного навчання в умовах педагогічного університету. Світовий і вітчизняний досвід свідчать, що у викладанні спортивних дисциплін та туризму мають універсальну здатність комплексно вирішувати проблеми підвищення рівня здоров'я населення, виховання й освіти студентської молоді.

Останнім часом поширеним явищем стало упровадження технологій дистанційної освіти, яке дозволяє підвищувати ефективність освітнього процесу і комплексно вирішувати питання розвитку ключових компетентностей, серед яких належне місце відводиться цифровій, інформаційній складовим. Питання

дистанційної освіти порушували в працях В. Бикова, С. Батишева, О. Кірсанова, Ч. Куписевича, С. Литвінової, І. Огороднікова, Л. Романишиної, П. Сікорського та ін. Проблеми організації дистанційного навчання в умовах закладу вищої освіти порушують О. Андрєєв, Г. Козлакова, І. Козубовська, Є. Полат, А. Хуторський та ін.

Під дистанційним навчанням (Distance Learning, Distance Education) розуміють таку форма організації освітнього процесу, основою якого стає самостійна робота людини, яка навчається, що дозволяє в зручний час, у віддаленому від викладача місці отримувати знання [3, 4]. З метою забезпечення загальнонаціонального доступу до освітніх ресурсів шляхом використання сучасних інформаційних технологій та телекомунікаційних мереж і створення умов для навчання в кожному педагогічному університеті формується система дистанційного навчання.

Перевагами дистанційного навчання є можливість навчатися у зручному місті, темпі в межах встановлених часових меж виконувати завдання дистанційного курсу, що визначені освітніми програмами. Результати такого виду навчання вимірюється на основі оцінювання поточних, підсумкових контролів [4, 34]. Викладачі спортивних дисциплін та туризму, який у дистанційному навчанні стає викладачем-тьютором, на основі сучасних цифрових технологій готує педагогічний кейс, до якого входять відео-лекції, практичні та семінарські заняття, які містять комплекс практичних вправ, організовують відео-конференції, вебінари, відео-спілкування, виносять загальні питання для обговорення в чаті, контролює освітній процес та регулює терміни здачі матеріалів.

Ефективність самостійного навчання, більше, ніж інших форм освіти, залежить від способів надання навчальних матеріалів, контролювання роботи і контактування з викладачем-тьютором.

Семінари у дистанційній освіті є активною формою навчальних занять, які здійснюються на основі відеоконференцій. Вони дають змогу увійти в дискусію у будь-який момент її розвитку, повернутися на декілька кроків назад, переглянувши попередні виступи. Викладач може оцінити засвоєння матеріалу за ступенем активності учасника дискусії.

Система дистанційного навчання розрахована переважно на людей достатньо свідомих, які не потребують постійного контролю з боку викладача. Тому важливу роль при дистанційному навчанні відіграє мотивація слухачів, їхня здатність до самоорганізації.

Останнім часом в систему підготовки майбутніх фахівців сфери спорту й туризму впроваджуються цифрові технології (хмарні, мобільні, технології дистанційного та змішаного навчання), а також проєктні технології, кейс-технології, ігрові технології та ін.

Студенти набувають практичні навички працювати самостійно або в команді: мислити, знаходити і вирішувати проблеми, використовуючи для цього знання з різних галузей, прогнозувати результати і можливі наслідки різних варіантів розв'язання проблеми, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки [2,84].

В той же час специфіка спортивних дисциплін та туризму передбачає використання в підготовці практичних завдань дистанційного курсу активне використання відео-звітів, організації студентських проєктів, цікавих віртуальних подорожей, маршрутів віртуальних екскурсій та віртуальних туристичних походів. Окрема увага приділяється проблемам науково-пошукової та науково-дослідницької діяльності, яка здійснюється на основі цифрових технологій та цифрових засобів навчання.

Отже, використання цифрових технологій в процесі професійної організації дистанційного навчання майбутніх фахівців із сфери спорту та туризму надають можливість набутти практичних навичок виконувати самостійно на відстані низку практико-орієнтованих завдань, набувати досвіду взаємодіяти з усіма учасниками дистанційного навчання, набувати наукових дослідницьких вмінь і навичок, які знадобляться в практичній професійній діяльності у майбутньому та загалом підвищувати рівень цифрової компетентності.

Література:

1. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти. Київ : Атіка, 2009. 684 с. 7
2. Воронкін О.С. Організація дистанційних технологій навчання на основі комп'ютерних інформаційних систем вищих навчальних закладів України URL : <http://www.nbu.gov.ua/ejournals/vsunud/2009-6E/09vosnzu.htm>
3. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджено Постановою МОН України В.Г. Кременем 20 грудня 2000 р.).

МАТЕРІАЛИ ПАНЕЛЬНОЇ ОФЛАЙН-ДИСКУСІЇ

«ЧИ ПОТРІБНА ОНЛАЙН- VS ОФЛАЙН-ОСВІТА В УКРАЇНІ?»

Тези для обговорення

Ляхоцька Л. Л.,

Державний заклад вищої освіти
«Університет менеджменту освіти», м. Київ

Новаторські ідеї проникають в усі сфери життя, в тому числі, змінюють підхід до системи освіти. Офлайн-освіта класичних університетів застаріла. Онлайн-освіта стає фундаментом для розвитку інших освітніх інновацій на базі масових відкритих онлайн-курсів. Найбільший потенціал онлайн-навчання – це змішаний формат. Змішане навчання – це вже і є інновація. Концептуально необхідно інтегрувати нові методи онлайн-освіти в систему класичної освіти. Онлайн і змішане навчання відкриває для викладачів можливість позбутися рутинної роботи. Загалом, це ті ж самі лекції, тільки онлайн. Інтегровані онлайн-курси звільняють лектора від шаблонної начитки матеріалу і дають багато додаткового часу на роботу зі студентами. Сьогодні одна з найважливіших ідей освіти – автономія учнів і студентів. Саме вони повинні вирішувати, як і де їм здобувати освіту. Коли вони вийдуть у реальне життя, – цьому вже не навчишся. Саме онлайн-курси дають можливість змінити формат освіти. Тому комбінація онлайн-освіти через змішане навчання – це шлях у майбутнє. Чи повинна вища освіта надавати практичні знання і навички? Або все ж таки треба вчити теорії?

Гращенко І.С.,

доцентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ

Тема надзвичайно актуальна. Динаміка розвитку сучасної освіти в умовах всесвітнього інформаційного простору вимагає від освітньої системи кожної країни модернізації технологій навчання, враховуючи значні зміни в сучасній науці і техніці. Необхідно відмітити, що у зв'язку з тим, як швидко змінюється вимоги щодо безпеки зараження коронавірусом та загальний освітній стан, в якому перебуває наша країна, постає необхідність більш детального й глибокого дослідження можливостей дистанційної освіти та варіантів її використання на тривалий період як основної форми навчання в Україні, тому є необхідним швидке впровадження в систему вітчизняної освіти різноманітних засобів цифрових технологій, що забезпечить вдосконалення системи здобуття знань.

Григор'єва Д. С.,
викладачка,
Коледж інженерії та управління
Національного авіаційного університету, м. Київ.

Теза: «Інтегровані онлайн-курси звільняють лектора від рутинної начитки матеріалу і дають багато додаткового часу на роботу зі студентами»

Треба зазначити, що економія часу, можливо, буде в подальшому. Але, власне, під час впровадження, електронне навчання (і змішане так само) потребує чимало часу для підготовки і не може бути швидким процесом.

Це пояснюється тим, що потрібно не просто створити електронну копію конспектів лекцій та завдань у вигляді текстових файлів, але й адаптувати їх під дистанційне навчання. Адже навчання, хоча б і дистанційне, все одно повинно забезпечувати активний обмін інформацією між викладачем та тими, хто навчається. Тобто насамперед організація дистанційного навчання потребує не стільки великої кількості навчальних матеріалів, скільки створення різноманітного, якісного, інтерактивного, цифрового контенту з аналогових навчальних матеріалів, підбір найбільш доцільних форм і методів передачі навчального матеріалу, передбачення можливостей індивідуалізації освітніх потреб. Також слід зауважити, що переведення в цифровий вигляд теоретичних відомостей, матеріалів для практичного навчання та завдань для контролю знань, мають різне підґрунтя, що впливає, власне, із призначення кожного з цих трьох компонентів навчання. Тож для кожного з цих трьох компонентів повинна бути підібрана та розроблена власна методика і форми переведення в цифровий вигляд для використання у дистанційному навчанні. І якщо теоретичні відомості, в принципі, можна оформити у вигляді звичайного текстового цифрового документу (хоча звісно це не єдиний і не найкращий варіант цифрового контенту), то практичні та контрольні навчальні матеріали потребують більш глибокого та творчого опрацювання перед переводом у цифровий вигляд. Наприклад, для матеріалів контролю знань дуже актуальним є можливість автоматичної перевірки. Адже на відміну від розрахункових завдань, де кінцевий результат можна визначити однозначним варіантом відповіді, автоматичне оцінювання творчих робіт вкрай утруднене і вимагає нестандартних методів та індивідуалізованого підходу.

Тож наразі економія часу викладача під час онлайн-навчання дуже суперечливий тезис. На думку великої кількості викладачів, для організації дистанційного навчання витрачається значно більше часу, ніж для проведення офлайн-анаять. І це ще при умові, що викладач вільно володіє навичками роботи з

комп'ютерною технікою як загалом, так і з різноманітними програмами й сервісами зокрема, та ще й має достатньо технічних засобів для цього. Для тих викладачів та освітніх закладів, де є складнощі із комп'ютерною технікою та вмінням її використовувати, започаткування онлайн-навчання ще більше ускладнюється, уповільнюється, і, можливо, буде мати більш низький рівень у порівнянні із офлайн-навчанням протягом певного часу.

Скрипник М. І.,
доцентка кафедри філософії і освіти дорослих
Державний заклад вищої освіти
«Університет менеджменту освіти», м. Київ

Теза: Когнітивна взаємодія викладача та слухача в онлайн навчанні

Аналіз власного досвіду як куратора-тьютора онлайн-підвищення кваліфікації в умовах карантину доводить необхідність врахування моделей дистанційного навчання, що методологічно апелюють до біхевіоризму, когнітології, коннективізму. Перші дві методологічні позиції мають вже на тепер практичне обґрунтування. Третя - (як теоретична основа пояснення навчання в цифрову еру) починає активно обговорюватися з 2005 р. і на сьогодні формує свої праксеологічні засади. Куратору-тьютору онлайн-підвищення кваліфікації необхідно бути обізнаними з усіма моделями, адже завдяки їх реалізації можна вести мову про людиноцентрований підхід до ПК.

З метою вивчення когнітивної взаємодії викладача та слухача в онлайн-навчанні модифіковано опитувальник з напрацювань закордонних колег, зокрема: *Moderating Relationships: Online Learners' Cognitive Presence and Non-designer Instructor's Teaching Presence* by Silva, Laura Ann, Ph.D., Grand Canyon University, 2018, 260.

Запрошуємо до участі в опитуванні:
https://www.surveymonkey.com/survey/d/D9Z9P7R6M4A9C8F3X?fbclid=IwAR3pkOjkR6Zlbkji9InJq8CS_yzbf72MRUfTo7ZvKRzIzB4JHYU6r-k4k4

Ляхоцька Л. Л.,
професорка кафедри
відкритих освітніх систем та ІКТ
Державний заклад вищої освіти
«Університет менеджменту освіти», м. Київ

Досвід українських освітян онлайн-навчання в період глобальної пандемії, пов'язаної з Covid-19 показав, що економія часу, на жаль, не відбувається,

навпаки, онлайн-викладач ще більше завантажений: і це не тільки освітній процес, а й онлайн-самоосвіта, підвищення кваліфікації тощо. Можливо, коли **роботизовані системи** активно будуть впроваджуватися в діяльність усього закладу освіти, не тільки в освітній процес, а й в управління та контроль закладом освіти, тоді в подальшому викладач буде більш вільний. Хочеться вірити **прогнозам футурологів** про те, що усього через пару десятиліть здобувачі освіти звикнуть до того, що електронний асистент повідомить тьютору, що вони недостатньо ретельно займалися, а брейн-тренер буде сперечатися з лайфстайл-тренером про розподіл навантажень, що на підставі трансформації педагогічних професій з'являться нові: коуч, фасилітатор, ментор, тьютор, цифровий куратор, менеджер з електронного навчання, координатор освітньої онлайн-платформи та інші представники педагогічних професій майбутнього, діяльність яких змінить погляди на педагогічну професію та вимоги до неї.

Супрун В. В.,

професор кафедри менеджменту освіти та права
Державний заклад вищої освіти
«Університет менеджменту освіти», м. Київ

Шановні колеги! Доброго дня! Вас вітає Супрун В'ячеслав Васильович, професор кафедри менеджменту освіти та права Центрального інституту післядипломної освіти **ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «Університет менеджменту освіти»**.

Тема надзвичайно актуальна. Нова трансформація суспільства вимагає від людей більш складних і різноманітних форм взаємодії із сучасним цифровим та роботизованим світом. Ще – мобільність. Дослідники припускають, що незабаром люди будуть опановувати 10-14 професій до 38 років. Необхідні тьютери, які розроблятимуть індивідуальні програми навчання та стратегії кар'єрного зростання. Повністю погоджуюся з колегами Мариною Іванівною Скрипник, Ларисою Леонідівною Ляхоцькою та іншими щодо обізнаності викладача дистанційної форми навчання, крім професійних знань, якими повинен поділитися зі слухачами, ще й наявність теоретичних та практичних знань застосування моделей онлайн-навчання, при цьому орієнтація у застосуванні сучасних підходів щодо вибору дієвих інноваційних форм організації освітнього процесу як активних, так і інтерактивних та відповідної взаємодії в системі здобувач освіти – педагогічний або науково-педагогічний працівник. Адже, більше ніхто не платить людині за те, що вона знає, адже Google знає усе, а тому – компетентність. Економія часу – навряд чи! Пропонується навчання 70x30: 70% навчального часу необхідно приділяти практичній підготовці та 30% теорії.

А тому потрібна онлайн-освіта і відповідні положення про її застосування.
Зичу, колеги, невичерпних сил, професійної наснаги і успіхів в особистому житті!

Скоронад О. Ю.,
заступниця директора з навчальної роботи,
Львівський фаховий коледж індустрії моди КНУТД, м. Львів

Тема надзвичайно актуальна і потрібна.

Сьогодні потужний потік інформації, яку викладач повинен донести до студентів, вимагає шукати нові і більш ефективні методи навчання, використовуючи сучасні інноваційні технології.

В основу таких пошуків покладено залучення різноманітних електронних засобів. Завдяки комп'ютерним досягненням цифрові двійники лежать в основі роботи прогресивних виробничих процесів та технологій. І освіта повинна йти в ногу з вимогами суспільства.

Високий рівень конференції може стверджувати фаховість і прогресивність педагогіки України.

А тому без онлайн-освіти нікуди у цьому світі!!!

Наснаги у роботі та творчих успіхів.

Кунька О. Г.,
викладачка,
Київський коледж будівництва архітектури та дизайну, м. Київ

Це вимога сучасного часу. Безперечно, зараз є засоби та методи для реалізації ДО, які ми вивчали та обговорювали під час конференції. Ці ресурси дозволяють забезпечити освітній процес в екстремальних умовах, те що ми й спостерігаємо сьогодні – пандемія COVID-19. Сучасні педагоги в умовах карантину є організаторами онлайн та офлайн освітніх процесів, а студенти – споживачами цифрової освіти. Це потрібно, і це крок у майбутнє.

Тарасюк І. В.,
кандидатка педагогічних наук,
голова циклової комісії готельного обслуговування
ВСП «Львівський фаховий коледж харчової
і переробної промисловості НУХТ», м. Львів

Особливого значення дистанційне навчання набуло за час карантину в Україні – соціального обмежувального заходу внаслідок поширення у світі

коронавірусу (COVID-19). Дистанційна освіта в освітньому процесі фахових коледжів не є розповсюдженою в звичному ритмі життя. Проте під час карантину дистанційна освіта не просто увійшла – увірвалася в освітянське середовище. Форс-мажорні обставини спонукали заклади освіти переглянути підходи до нових можливостей, які відкривають сучасні електронні технології.

Дистанційне навчання стало своєрідною цілиною для викладачів та студентів закладів фахової передвищої освіти. Успіхи в її «освоєнні» стануть очевидними після повернення до звичного освітнього процесу. Наразі кожен сприймає цей спосіб освіти залежно від своєї відповідальності. Особливо під час дистанційного навчання відчутна неготовність частини педагогів перелаштуватися на формат навчання в режимі онлайн та потреба у підвищенні кваліфікації щодо роботи з платформами й засобами дистанційного навчання.

Дякуємо «Університету менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України за можливість співпраці щодо питань професійного розвитку, підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти Львівщини.

Бажаємо професійних успіхів, вдячних слухачів та творчої наснаги!

Касьян С. П.,

кандидат педагогічних наук,
завідувач кафедри відкритих освітніх систем та ІКТ,
Державний заклад вищої освіти
«Університет менеджменту освіти», м. Київ

Цікава тема щодо часу! Дійсно, для підготовки до проведення заняття онлайн, можливо і треба більше часу, але на початковому етапі! Я прошу згадати часи, коли у нас не було персональних комп'ютерів, гаджетів та доступу до мережі Інтернет. «Всесвітня павутина» була для нас на кшталт фантастики! Як ми готувалися до занять і скільки часу ми витрачали у бібліотеках для пошуку актуальної інформації, для підготовки до заняття, особливо вперше?

А тепер повертаємося до сьогодні, коли у нас є різні цифрові засоби, є доступ до джерел інформації, у тому числі і за кордоном, є можливості створювати слайди в електронному вигляді, а не плакати та схеми на папері або на прозорих плівках для демонстрації через електричні проектори.

І після екскурсу в історію ви зрозумієте, що цифрові засоби не тільки скорочують час на створення нових носіїв інформації, а й створюють можливості на оперативне реагування на зміни в технологіях та методиках!

Тому усі розмови щодо збільшення часу на підготовку до проведення заняття не що інше, як відображення реалій часу. У нас просто є можливість

опрацьовувати більші об'єми інформації! Просто треба вміти своєчасно зупинитися! А якість навчальних матеріалів, звичайно, зараз набагато краща!

Результати конференції показали, що педагоги зацікавилися можливостями цифрових технологій. І я це відчув особливо чітко! Такої активності і зацікавленості слухачів я давно не бачив!

Я думаю, що після карантину цікавість до технологій, які будуть допомагати педагогам у їх професійній діяльності, зросте в рази!

Литвиновський Є. Ю.,
кандидат педагогічних наук,
провідний науковий співробітник
Інституту державного управління у сфері цивільного захисту, м. Київ

Поділюсь досвідом. Вже третій рік поспіль намагаюсь впровадити в Інституті змішану програму навчання для підвищення кваліфікації керівників у сфері цивільного захисту. Програма спрямована на набуття практичних навичок у сфері організації заходів цивільного захисту. Зрозуміло, що набуття практичних навичок в онлайн-питання дискусійне. Це вимагає пролонгованих досліджень. Однак, що стосується теоретичного блоку, то технології дистанційної освіти дозволяють ефективно організувати процес навчання. Проте як все нове, проходимо етап спротиву, впершу чергу - з боку керівництва, яке звикло до традиційного навчання: лекцію прочитав, рота закрит - з завданням справився.

Григор`єва Д.С.,
викладачка,
Коледж інженерії та управління
Національного авіаційного університету, м. Київ

*До шановного Касьяна Сергія Петровича,
завідувача кафедри відкритих освітніх систем та ІКТ УМО.*

Хочу доповнити щодо конференції, що відбулася. Згодна з Вашою думкою, але зауважу, що розбіжності у рівнях володіння комп'ютерною технікою загалом, та різноманітними програмами й сервісами зокрема, є проблемою, що потребують індивідуалізації навіть під час проведення конференцій. Візьмемо, наприклад, майстер-класи. Лише за темою майстер-класу складно зрозуміти, на який рівень підготовки слухача вони розраховані, чи буде вона корисна для кожного конкретного слухача. Адже в деяких з них комусь було заскладно, а в інших – навпаки занадто легко: і перший, і другий варіанти зменшують ефективність майстер-класу. Адже або людина не встигає і припиняє активну участь, або

відволікається, бо інформація їй вже відома і було б доцільніше витратити її на навчання в якомусь іншому майстер-класі.

Тож моя пропозиція щодо таких майстер-класів – це не послідовне, а паралельне проведення з ранжуванням за рівнями складності та тематикою. Наприклад, майстер-клас з програми MS Word:

- 1 рівень – основні прийоми роботи для початківців;
- 2 рівень – розширені функції для впевнених користувачів;
- 3 рівень – нетипові/маловідомі функції для досвідчених користувачів.

У такому варіанті і новачкам не складно, і більш досвідчені користувачі не нудьгують, бо можуть одразу перейти до рівня, що відповідає їх знанням.

Балабанова Г. П.,

кандидатка філософських наук,
доцентка кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу,
Національний авіаційний університет, м. Київ

Якщо коротко відповісти на поставлене питання: «Чи потрібна онлайн-освіта?», то відповідь: «Звичайно, так». Для багатьох дітей, особливо тих, що живуть у невеликих населених пунктах, і де один вчитель нерідко викладає кілька предметів, онлайн-освіта є шансом отримати якісну освіту. Мова йде про тих дітей, які добре мотивовані до навчання і готові, як колись говорили, «гризти зубами граніт науки».

Також вагомим аргументом на користь онлайн-освіти є можливість задовольняти індивідуальні запити на знання. Одні – цікавляться біологією і готові безкінечно «сидіти в онлайні», щоб задовольнити свою цікавість. Інші - захоплюються фізикою, а треті – історією чи, навіть, філософією. Високий рівень мотивації забезпечує високу продуктивність праці учня. Цей аргумент спрацьовує для всіх, у кого є жага до знань, і незалежно від місця проживання: у містах-мільйонниках, чи у віддаленому селі.

Проте чи може дитина (і не лише дитина, але й доросла людина, наприклад, студент) тривалий час сама просто «поглинати» знання? Має бути якийсь вихід до реального життя, до реальних проблем, які на даному етапі є актуальними для суспільства. І тут без допомоги вчителя (наставника, тьютора і просто авторитетної людини) не обійтись. Найкращий (але не єдиний) варіант, коли такий наставник з самого початку ставить проблему перед учнем, і той шукає її вирішення.

Друге застереження стосовно онлайн-освіти таке: що робити з тими дітьми, які просто люблять грати у футбол, ходити в ліс, чи майструвати щось із батьком, і готові цілими днями так витратити час, що непогано для їхнього здоров'я. Такі

діти інколи набагато краще пристосовані до життя, легше вступають у комунікацію з іншими людьми, аніж ботани, які днями сиділи в онлайні, споживаючи віртуальну інформацію. Для таких дітей безпосереднє спілкування з вчителем-ентузіастом може відкрити шлях до успішного життя. І тут онлайн-освіта може стати вдалим доповненням до офлайн-освіти, якщо сформувалася потужна мотивація до навчання.

Доречно згадати деякі принципи освіти, які діяли у Стародавньому Китаї і є актуальними сьогодні:

- вчитися, поки не втрачено час;
- дотримуватися послідовності у навчанні;
- вчитися з товаришами, оскільки у того, хто вчиться сам, світогляд обмежений, а пізнання мізерні.

Реалізувати на практиці такі принципи спроможні лише інституалізовані заклади освіти, де працюють свідомі, своєї високої місії, вчителі. Тому остаточний висновок такий: онлайн-освіта не замінить освіту офлайн. При належній організації така освіта створює додаткові небачені раніше можливості, які можуть бути реалізовані лише у поєднанні з живим контактом учня з ентузіастом-вчителем. Це стосується насамперед всього і обов'язково молодшої школи, є дуже актуальним для середньої освіти і надзвичайно важливим для вищої освіти.

РЕЗОЛЮЦІЯ

Сучасна система освіти потребує гнучкості та адаптивності до викликів Четвертої індустріальної революції. Українці прагнуть стати Learning Nation — нацією, яка постійно вчиться та навчає інших завдяки динамічному розвитку системи освіти. Істотну роль у підтриманні екосистеми Learning Nation відіграє кардинально оновлена система освіти. Вона включає: відкриту національну освітню платформу із сервісами для формування індивідуальних освітніх траєкторій; інтеграцію формальної та неформальної системи освіти; перетворення господарчих комплексів класичних інституцій освіти на освітні інноваційні хаби; культуру навчання впродовж життя.

Досвід українських освітян онлайн-навчання в період глобальної пандемії, пов'язаної з Covid-19, показав, що економія часу не відбувається – онлайн-викладач ще більше завантажений; викладачі закладів освіти ще недостатньо підготовлені для проведення онлайн-освітнього процесу, створення електронного навчально-методичного комплексу, електронного дистанційного курсу, електронної навчальної книги тощо. Учасники конференції бачать вирішення проблеми в: роботизації системи освіти взагалі, закладу освіти і освітнього процесу зокрема – це звільнить онлайн-викладача від зайвих звітів; підвищення інформаційно-цифрової компетентності викладачів закладів освіти (короткотермінові дистанційні курси підвищення кваліфікації – 30 год./1 кредит)

Виходячи з обговорення основних пріоритетних напрямів модернізації сучасної системи освіти на засадах нової парадигми відкритої освіти, спираючись на практичний досвід закладів освіти України та з метою забезпечення широкої підтримки освітніх реформ, учасники Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Організаційно-практичні засади розвитку цифрового освітнього простору закладу освіти» за міжнародною участю партнерів Франції та Канади

РЕКОМЕНДУЮТЬ:

I. Кабінету Міністрів України:

Відновити фінансування на державні цільові програми, які включають фундаментальні та прикладні наукові дослідження науковців України на громадських засадах у сфері післядипломної освіти і освіти дорослих.

II. Міністерству освіти і науки України:

Ухвалити проєкт Норм часу для планування й обліку навчальної роботи науково-педагогічних (педагогічних) працівників закладів вищої та

післядипломної освіти, яка здійснюється за дистанційною або змішаною формою здобуття освіти.

III. Закладам післядипломної освіти:

1 Активно включитись у розбудову Українського відкритого університету післядипломної освіти – першого в Україні самоврядного закладу типу розподіленого університету, який забезпечує координацію діяльності закладів післядипломної освіти і спрямовує її на реалізацію законодавства про освіту.

2. Взяти участь у популяризації ідей та наукового осмислення досвіду організації дистанційного навчання та відкритої післядипломної освіти в Україні та за кордоном через видання наукових статей у фахових та наукометричних виданнях.

II. Керівникам, науково-педагогічним та педагогічним працівникам закладів освіти, методичним службам, здобувачам освіти:

1. Сприяти вдосконаленню управлінських механізмів переходу на нові моделі стратегічного управління, формування нового управлінського мислення.

2. Стимулювати розвиток системи інноваційної освітньої діяльності закладів освіти із застосуванням ідей відкритої освіти та дистанційного навчання для їхнього сталого розвитку.

3. Активно запроваджувати в освітній онлайн-процес сучасні системи управління електронними навчальними ресурсами.

4. Формувати у здобувачів освіти навички ІКТ-компетентності. Розвивати медіакультуру для забезпечення власної підготовки до ефективної взаємодії з сучасним відкритим інформаційним освітнім середовищем.

5. Забезпечувати запровадження технологій дистанційного навчання в освітній процес закладів освіти.

6. Включатись у глобальне збагачення відкритих освітніх ресурсів та сприяти зростанню їхнього впливу в освіту.

В І Д Е О В И С Т У П И

05.05. 2020 р. – КЛЮЧОВІ ДОПОВІДІ:

<https://bbb.umo.edu.ua/playback/presentation/2.0/playback.html?meetingId=01729ba5553416049b16a463f80464cc82a81141-1588659957013>

<https://bbb.umo.edu.ua/playback/presentation/2.0/playback.html?meetingId=315b60ffa819349cac8c973f89bb8a99e22add99-1588688252422>

06.05. 2020 р. – МАЙСТЕР-КЛАСИ:

Бойченко О. А.:

<https://bbb2.umo.edu.ua/playback/presentation/2.0/playback.html?meetingId=8d93831f5d56dd1f4226543b18b2fbca01133db8-1588747266457>

Андрос М. Є.:

<https://youtu.be/it-C1Ro-2j0>

Гущина Н.І.:

<https://bbb2.umo.edu.ua/playback/presentation/2.0/playback.html?meetingId=75734a021e7c23572e682c9fa384d09ba0d436bf-1588750476303>

Касьян С. П.:

<https://bbb2.umo.edu.ua/playback/presentation/2.0/playback.html?meetingId=9601e032cffcddf25ef5856173a6b26f4ec6d11-1588753355968>

Романов Л. А.:

<https://bbb2.umo.edu.ua/playback/presentation/2.0/playback.html?meetingId=c592a6462cea87a1d00ae538efc4ec8270cecaba-1588756626754>

ПРЕЗЕНТАЦІЇ КЛЮЧОВИХ ДОПОВІДЕЙ

Національна академія педагогічних наук України
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
Український відкритий університет післядипломної освіти
Центральний інститут післядипломної освіти
Кафедра відкритих систем освіти та інформаційно-комунікаційних технологій

**Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
за міжнародною участю партнерів із Канади та Франції**

**«ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОГО
ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ»**

5-6 травня 2020 р., Україна

5 травня 2020 р., Україна
Відкриття конференції.
Вітальне слово учасникам конференції

- **Спірін Олег Михайлович**, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, проректор з науково-методичної роботи та цифровізації ДЗВО «Університет менеджменту освіти», м. Київ

Модератори конференції

- **5 травня 2020 р.** – <http://bbb.umo.edu.ua/b/m9e-dgd-c2h>
- **Ляхощка Лариса Леонідівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри відкритих освітніх систем та інформаційно-комунікаційних технологій ДЗВО «Університет менеджменту освіти», Україна

- **6 травня 2020 р.** – **Гущина Наталія Іванівна**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри відкритих освітніх систем та інформаційно-комунікаційних технологій ДЗВО «Університет менеджменту освіти», Україна

Карташова Л. А.

Тема: «Цифровий двійник закладу освіти: вимога сьогодення»

ЦЕНТРАЛЬНИЙ
ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ОСВІТИ

Цифровий двійник закладу освіти: вимога сьогодення

д.п.н, професор Л. Карташова

Система управління навчанням

**Учнівська\студентська інформаційна
система**

**Програмне забезпечення для
проведення відеозустрічей**

Карташова Л. А.

Тема: «Цифровий двійник закладу освіти: вимога сьогодення»

Цифрове представлення реального об'єкта або системи

digital twin

Програмний аналог фізичного пристрою, що моделює внутрішні процеси, технічні характеристики і поведінку реального об'єкта в умовах впливу перешкод і навколишнього середовища

Фундаментальні технології, що розвиваються, охоплюють фізичну та цифрову сфери і дають змогу отримувати все більш значимі цифрові результати

Карташова Л. А.

Тема: «Цифровий двійник закладу освіти: вимога сьогодення»

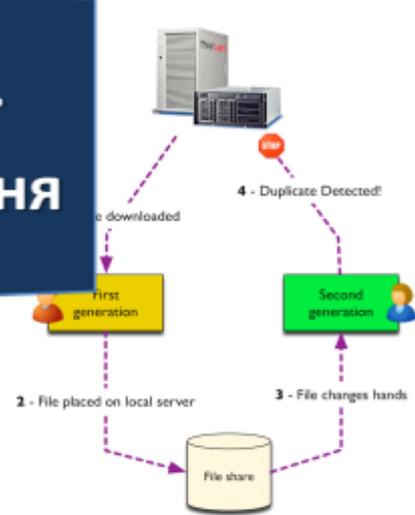
**Цифрова технологія Twin -
одна з 10 найкращих
стратегічних тенденцій**

**Цифрові близнюки можуть імітувати будь-
який аспект фізичного об'єкта чи процесу**

**ЦИФРОВІ ДВІЙНИКИ:
містять:**

- великі дані
- штучний інтелект
- машинне навчання
- Інтернет речей

1 - File downloaded

2 - File placed on local server

3 - File changes hands

4 - Duplicate Detected!

ДВІ ПРИЧИНИ РАПТОВОГО ПОПИТУ НА ЦИФРОВІ ДВІЙНИКИ

- По-перше, вони приносять відчутну цінність для бізнесу і стали необхідними для цифрових стратегій
- По-друге, швидке зростання впровадження пояснюється активним маркетингом і організацією навчання розробниками

КЛАСИФІКАЦІЯ ДВІЙНИКІВ

- цифрові двійники-прототипи
- цифрові двійники-екземпляри
- агреговані двійники

Карташова Л. А.

Тема: «Цифровий двійник закладу освіти: вимога сьогодення»

Технологія швидко поширюється в різних галузях, включаючи аерокосмічну промисловість, торгівлю, машинобудування, ІТ-галузь, охорону здоров'я та врешті торкнеться

ОСВІТИ

Класифікація цифрових двійників системи:

- **Цифровий двійник всієї системи**
- **Цифровий двійник окремої лінії (напрямку)**
- **Цифровий двійник конкретного окремого складника в лінії (в напрямі)**

Карташова Л. А.

Тема: «Цифровий двійник закладу освіти: вимога сьогодення»

Розгортання можливостей цифрових двійників ЗО прискорилося завдяки низці факторів:

- Е-моделювання
- Нові формати джерел даних
- Веб-взаємодія
- Візуалізація
- Е-платформи

На цифрового двійника ЗО покладаються функції:

- здійснювати організаційні та управлінські рішення
- відображати в режимі реального часу освітній процес
- забезпечувати цілісність системи освіти

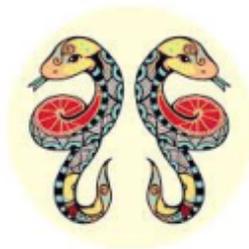

Цифровий двійник ЗО включає:

- цифровий формат ресурсів ЗО
- структуру ЗО
- засоби технологічного оснащення
- технології, що використовуються
- систему збору та збереження навчально-методичної інформації

В майбутньому всі і все - люди, служби, глобальні підприємства і навіть міста - **можуть мати цифрового двійника**

Такий масштаб може не відбутися в **найближчі місяці**, але тенденція цифрових близнюків буде розвиватися і наростати протягом найближчих років

Карташова Л. А.

Тема: «Цифровий двійник закладу освіти: вимога сьогодення»

Ви готові?

- 1. Яка з систем, процесів, засобів, е-ресурсів стала б потужним та ефективним складником для включення в цифровий двійник ЗО?**
- 2. Які інфраструктурні та технічні платформи можуть бути використані для підтримки можливостей цифрових двійників?**
- 3. Як цифровий двійник може зменшити загальні витрати ЗО на організацію навчання на відстані?**

Касьян С. П.

Тема: «Цифровий простір закладу освіти: сучасний тренд розвитку освіти»

ЦЕНТРАЛЬНИЙ
ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ОСВІТИ

Цифровий простір закладу освіти: сучасний тренд розвитку освіти

Завідувач кафедри відкритих освітніх систем та інформаційно-комунікаційних технологій

консалтингова компанія, що надає послуги організаціям з консультацій в сферах стратегічного планування та оптимізації

accenture

- 45% респондентів повідомили, що темпи інновацій в їх організації значно прискорилися за останні три роки, завдяки появі нових технологій
- люди дуже швидко впроваджують нові технології, і, незалежно від того, чи є вони клієнтами, колегами та навіть учасниками загроз
- Користувачі послуг краще обізнані про саму технологію і про те, як її використовують компанії,

Касьян С. П.

Тема: «Цифровий простір закладу освіти: сучасний тренд розвитку освіти»

accenture

Тенденцій, які будуть визначати розвиток закладів в найближчі три-п'ять років

посилення ролі технологій розподіленого реєстру, штучного інтелекту, доповненої реальності і квантових обчислень	підвищення персоналізації технологій для кожного споживача	поява нового покоління більш підготовленої з точки зору цифровізації, що постійно розширює свої можливості завдяки технологіям	підвищення безпеки провідних компаній з огляду на їх співпраці з усіма екосистемами для надання кращих в своєму класі продуктів, послуг і досвіду
--	--	--	---

способи переведення будь-якого виду інформації в цифрову форму з використанням цифрових технологій

ЦИФРОВІЗАЦІЯ

Касьян С. П.

Тема: «Цифровий простір закладу освіти: сучасний тренд розвитку освіти»

Сутнісними характеристиками цифрових технологій є

мобільність, доступність та безкоштовність

зберігання та використання інформації не залежно від місця знаходження

відсутність необхідності оновлення та встановлення програмного забезпечення так, як технології стали «смарними».

ЯКІ ІНСТРУМЕНТИ ПРОПОНУЮТЬ ВЧИТЕЛЯМ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ОНЛАЙН

ПРОВЕДЕННЯ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЙ ТА ВЕБІНАРІВ			TASK-MЕНЕДЖЕРИ (ОРГАНІЗАЦІЯ)			БАНК ЗНАНЬ
Zoom Нова продукція	Google Hangouts	Cisco Webex	ClassDojo	ClassDojo	Microsoft Teams	Classtime
Zoom	Google Hangouts	Cisco Webex	Google Classroom	Class Dojo	Microsoft Teams	Classtime
540 хв. 1 відеоконференція ≤100 відвідувачів	1 відеоконференція ≤25 відвідувачів	1 відеоконференція ≤100 відвідувачів	ДП ■ навчальні завдання ■ навчальні ресурси ■ навчальні матеріали			

Ляхоцька Л. Л.

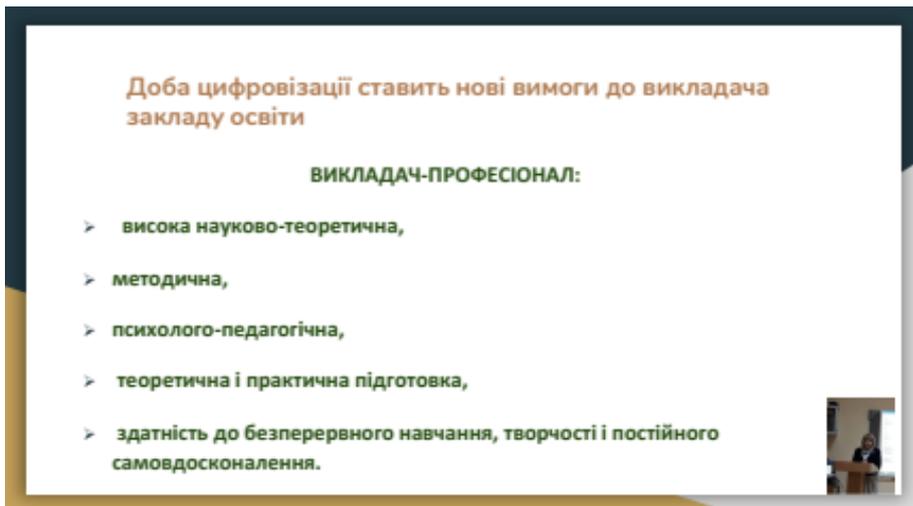
Тема: «Цифровізація науково-методичної роботи викладача закладу освіти»

ЦИФРОВІЗАЦІЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

«Від творчого працюючого викладача – до творчого колективу команди фахівців»

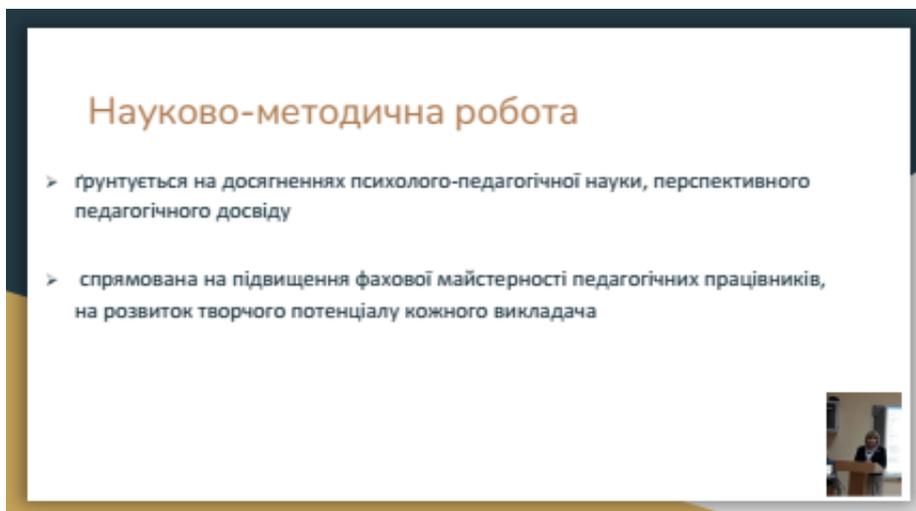
Ляхоцька Лариса Леонідівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
професор кафедри відкритих освітніх систем та ІКТ,
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»,
м. Київ

Доба цифровізації ставить нові вимоги до викладача закладу освіти

ВИКЛАДАЧ-ПРОФЕСІОНАЛ:

- > висока науково-теоретична,
- > методична,
- > психолого-педагогічна,
- > теоретична і практична підготовка,
- > здатність до безперервного навчання, творчості і постійного самовдосконалення.

Науково-методична робота

- > ґрунтується на досягненнях психолого-педагогічної науки, перспективного педагогічного досвіду
- > спрямована на підвищення фахової майстерності педагогічних працівників, на розвиток творчого потенціалу кожного викладача

Основний напрямок інформатизації України – це створення відкритого освітньо-інформаційного середовища

Передбачає:

- ✓ підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників,
- ✓ автоматизацію процесів управління, наукової та інноваційної діяльності, бібліотечних ресурсів,
- ✓ розвиток технічної та програмної бази,
- ✓ впровадження ІКТ та дистанційних технологій в освітній процес,
- ✓ використання інтернет-ресурсів.

Напрями використання інформаційно-комунікаційних технологій:

- викладацька діяльність;
- науково-методична діяльність;
- методична підтримка освітнього процесу;
- самостійна робота учасників освітнього процесу.

Інноваційні форми впровадження ІКТ в освітню діяльність

Здійснюються через:

- > стандартні та спеціалізовані програми,
- > педагогічні програмні засоби,
- > навчальні e-mail-проекти,
- > розташування в мережі Інтернет,
- > соціальні сервіси Веб 2.0,
- > відеомости, відеоконференції, вебінари,
- > використання інтерактивної дошки.

Ляхоцька Л. Л.

Тема: «Цифровізація науково-методичної роботи викладача закладу освіти»

Для створення нормативно-правової бази закладу освіти, аналітичного та методичного супроводу науково-методичної роботи є використання програмного забезпечення:

- ✓ текстовий редактор MSWord;
- ✓ табличний процесор MSEXcel;
- ✓ система створення презентацій PowerPoint;
- ✓ програма для роботи з електронною поштою, власним розкладом, контактами та завданнями Microsoft Outlook;
- ✓ сервіси Microsoft Office365.

Організація науково-методичної роботи в закладі освіти щодо створення інформаційного освітнього середовища

Сучасні цифрові освітні ресурси:

- педагогічні програмні засоби (ППЗ),
- програми для проведення тестів,
- електронні підручники,
- колекція ЦОР мережі Інтернет (наприклад, бібліотека електронних наочних посібників).

Висновки:

Цифровізація науково-методичної роботи закладу освіти надає широкі можливості для суттєвого підвищення якості освітнього процесу, підвищує як рівень засвоєння знань, так і інтерес до навчання в цілому. Напрямки позитивних змін є: підвищення якості освіти; удосконалення науково-методичної роботи; підвищення рівня ІКТ-компетентності викладачів.

Кондратова Л. Г.

Тема: «Онлайн-ресурси в діяльності викладача (вчителя)»

Online-сервіси в роботі викладача (керівника)

Online!

к.л.н., доцент кафедри ВОС та ІКТ ЦІПС
ДЗВО «УМО» НАПНУ
Кондратова Л.Г.

Робота з сервісами для конвертації документів в режимі online

ЕЛЕКТРОННІ СЕРВІСИ **ОНЛАЙН**

Сервіси з конвертації документів

<http://pdf2doc.com/ru/>

PDF to DOC

Useful Online Tools

- Optimiza
- Compress PNG
- HEIC to JPG

1. Нажмите кнопку ЗАГРУЗИТЬ и выберите до 20 PDF файлы. Подкорите различные параметры конвертации.
2. Нажмите кнопку СКАЧАТЬ ВСЕ, чтобы получить результат конвертации своих файлов в ZIP формате или скачайте файлы по одному.

<https://wordtojpeg.com/ru/>

Word to JPEG

Useful Online Tools

- Optimiza
- To PDF

1. Нажмите кнопку ЗАГРУЗИТЬ и выберите до 20 Word файлы. Подкорите различные параметры конвертации.
2. Нажмите кнопку СКАЧАТЬ ВСЕ, чтобы получить результат конвертации своих файлов в ZIP формате или скачайте файлы по одному.

PDF Converter

Всі інструменти PDF у Word Об'єднати PDF Стиснути PDF

Конвертер PDF у JPG

Конвертуйте PDF у JPG онлайн за лічені секунди.

Виберіть файл PDF

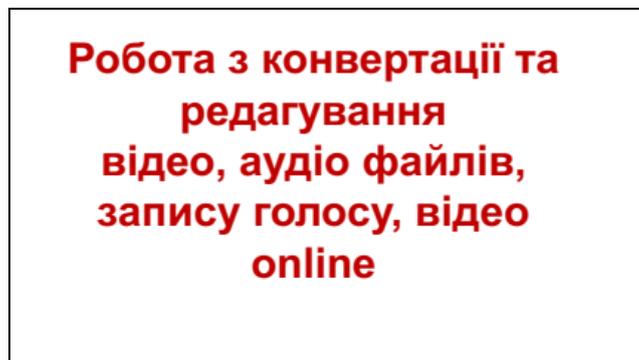
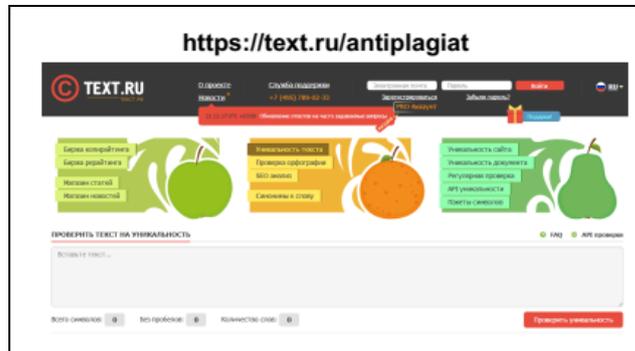
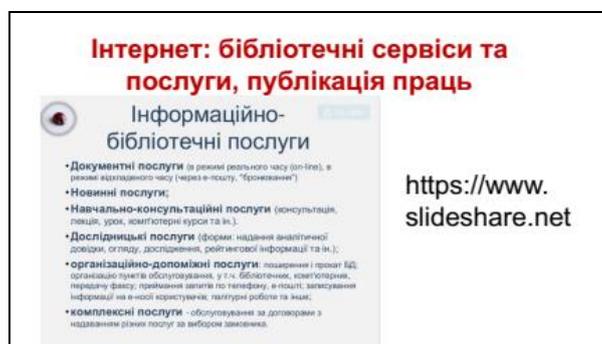
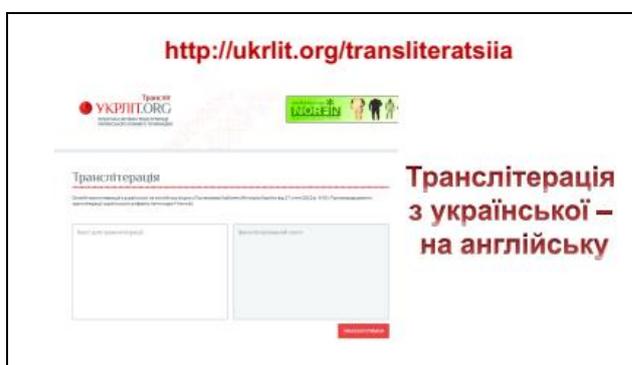
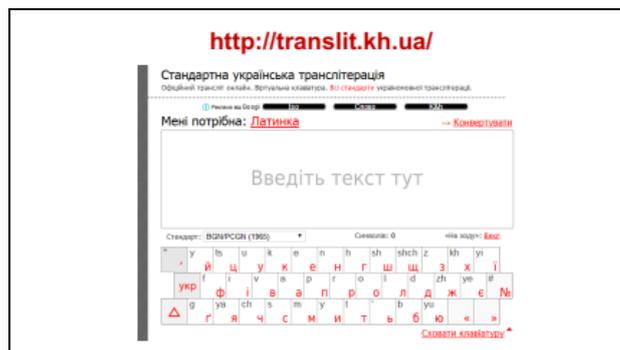
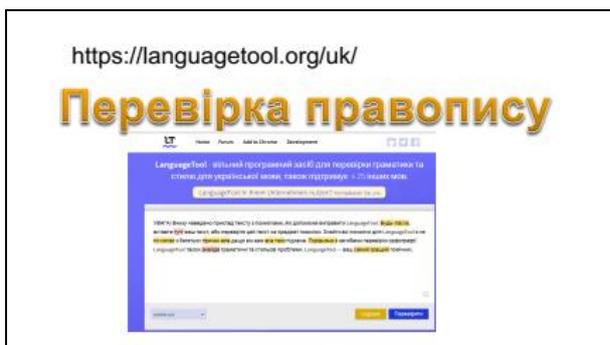
перетягніть файли сюди

Робота з online словниками та лінгвістичними сервісами

ЕЛЕКТРОННІ СЕРВІСИ **ОНЛАЙН**

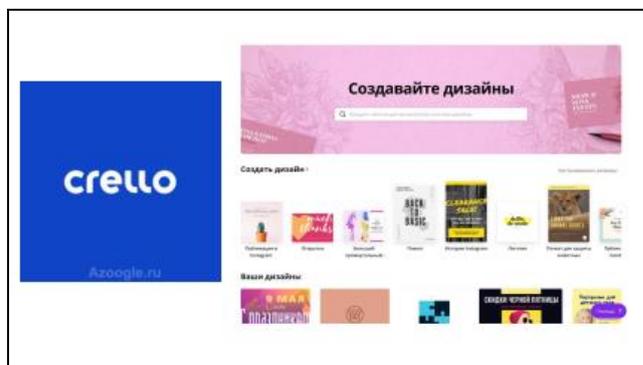
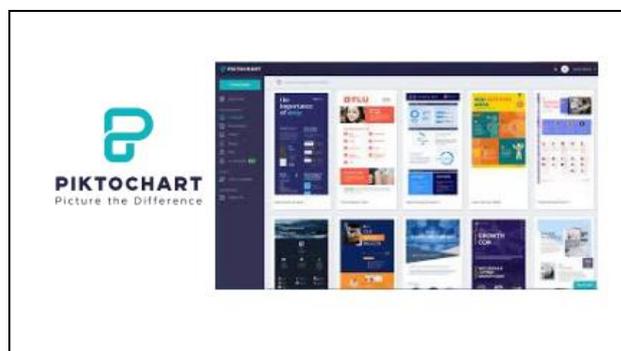
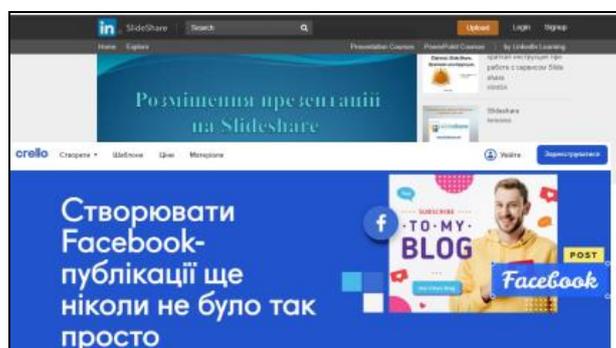
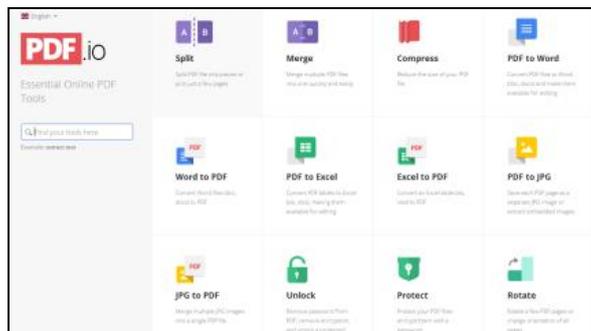
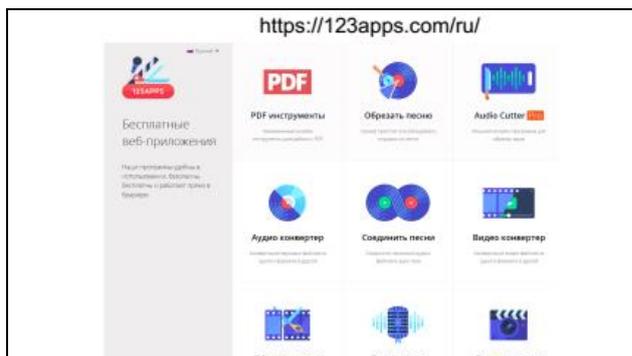
Google перекладач

Тема: «Онлайн-ресурси в діяльності викладача (вчителя)»

Кондратова Л. Г.

Тема: «Онлайн-ресурси в діяльності викладача (вчителя)»

Цифрова компетентність як ключова для навчання впродовж життя

<https://cutt.ly/zyjTXkl>

Наталія Гущина,
доцент кафедри відкритих освітніх систем та ІКТ
ДЗВО "Університет менеджменту освіти,
кандидат педагогічних наук

План презентації

- ❑ Європейські документи про ключові компетентності для навчання впродовж життя
- ❑ Розбираємось в поняттях
- ❑ Вчимося плавати у цифровому світі або рамка цифрової компетентності громадян
- ❑ Самооцінювання за SAMR та шкалою ефективності використання цифрових технологій в закладі освіти
- ❑ Відповіді на запитання

17 січня 2018 року схвалено оновлену редакцію ключових компетентностей для навчання впродовж життя - [рекомендація 2018/0008 \(NLE\) Європейського Парламенту та Ради \(ЄС\)](#)

[Джерело](#)

Гущина Н.І.

Тема: «Цифрова компетентність як ключова для навчання впродовж життя»

Цифрова компетентність

Цифрова компетентність - впевнене, критичне й відповідальне використання цифрових технологій та взаємодія з ними для навчання, роботи та участі у житті суспільства.

Включає в себе інформаційну грамотність та грамотність даних, комунікацію та співпрацю, створення цифрового контенту (включно з програмуванням), безпеку (цифрове благополуччя та компетентності, пов'язані з кібербезпекою) та розв'язання проблем.

[Джерело](#)

Цифрові технології

Замість "IST" (технології інформаційного суспільства) та "ICT" (інформаційно-комунікаційні технології), які використовувались у визначенні 2006 року, "цифрові технології" вважаються зараз найбільш відповідним терміном для називання повного набору пристроїв, програмного забезпечення чи інфраструктури. З поширенням, різноманітністю та інтегрованістю використання мобільних пристроїв та програм, видалені посилання на "комп'ютери" та "Інтернет", але вони все ж класифікуються під широким поняттям "цифрові технології".

[Джерело](#)

Рамка цифрової компетентності громадян (ЄС) DigComp

- Інформаційна грамотність, вміння працювати з даними
- Комунікація та спільна робота
- Створення цифрового контенту
- Безпека
- Вирішення проблем

SAMR - рівні використання цифрових технологій

I. Substitution - Підміна.

Цифрові технології використовуються для виконання тих же самих дій, що і раніше (до комп'ютерів).

Наприклад: замість написання тексту вводити його на комп'ютері

II. Augmentation - Збільшення.

Цифрові технології пропонують ефективний інструмент для виконання спільних завдань.

Наприклад: учні виконують тести за допомогою Google-форм замість того, щоб виконувати їх на папері.

<p>III. Modification - Модифікація</p> <p>Традиційні завдання модифікуються з урахуванням цифрових технологій</p> <p>Наприклад: здобувачі освіти складають есе, записують його як аудіофайл, накладають музику. Представляють в такому вигляді перед класом або батьками</p>	<p>IV. Redefinition - Перетворення.</p> <p>Цифрові технології дозволяють виконувати такі завдання, які раніше були неможливими</p> <p>На цьому рівні загальні завдання в аудиторії та цифрові технології існують не як цілі, а як підтримка для навчання</p>
--	---

Самооцінювання. Шкала ефективності використання цифрових технологій в закладі освіти (Підхід Digiplex)

A - Заміна (епізодичне використання): цифрові пристрої використовуються в окремих випадках в контексті традиційного навчання.

B - Обробка (координація в закладі освіти): нові підходи та методи навчання перевіряються за допомогою цифрових інструментів, відбувається обмін досвідом між викладачами.

C - вдосконалення (зміна в освітньому процесі): системні зміни в організації досліджень проводяться на рівні закладу освіти, засновані на послідовній дослідницькій основі та участі в якості авторів / творців / планувальників.

Самооцінювання. Шкала ефективності використання цифрових технологій в закладі освіти (Підхід Digiplex)

D - Інтеграція (інтегрована цифрова культура): взаємозв'язані технології стають природними, є частиною робочого та навчального простору, здобувач освіти стає розробником і менеджером свого особистого середовища навчання, а викладач - віртуального простору

E-Empowerment (переосмислення та управління інноваціями): послуги цифрового навчання в закладі освіти виходять за межі закладу освіти, впроваджуючи гнучкі (адаптивні) способи навчання, здобувачі освіти беруть на себе відповідальність своє навчання та навчання інших

Використані матеріали

- [Блог "Дистанційне та змішане навчання інформатики"](#)
  - Презентація "Інформаційно-цифрова компетентність педагогів та учнів" Л.А. Чернікова
  - [Рекомендація 2018/0008 \(NLE\) Європейського Парламенту та Ради \(ЄС\)](#)
  - [DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens with eight proficiency levels and examples of use](#)
-

Контакти

[Персональний сайт](#)

 www.facebook.com/nataliia.gushchyna

 [група кафедри ВОС та ІКТ](#)

Бойченко О. А.

Тема: «Досягнення і вплив штучного інтелекту в галузі освіти»

ЦЕНТРАЛЬНИЙ
ІНСТИТУТ
ІСЛІДНИЦЬКОЇ
ОСВІТИ

Досягнення і вплив штучного інтелекту в галузі освіти

Оксана Бойченко,
старшої викладач кафедри БОС та ІТ,
завідуюча відділу науково-методичного забезпечення відкритої освіти
Центрального Інституту історичної освіти
ДЗВО «ІМГО» НАПН України

План

- Визначення поняття штучного інтелекту
- Штучний інтелект у повсякденному житті та основні галузі застосування
- Упровадження ШІ в освіті: реалії і перспективи
- З чого починати упровадження ШІ для свого закладу освіти

Що таке штучний інтелект?

- Штучний інтелект (ШІ, Artificial Intelligence, AI) – це різноманітні технологічні та наукові рішення і методи, які відтворюють людське мислення

Суть штучного інтелекту

- **намір**
  - відповідність важливим людським цінностям
- **інтелект**
  - поєднання машинного навчання з аналітикою даних для інтелектуального прийняття рішень
- **адаптивність**
  - здатність реагувати на обставини або зміни умов

Форми штучного інтелекту

- **слабкий**
  - спроектований для виконання одного конкретного завдання
- **сильний**
  - це система, яка повторює універсальні когнітивні здібності людини
- **суперінтелект**
  - ще не існує навіть моделі

Штучний інтелект у повсякденному житті

• **Голосові помічники:**

- Siri
- Google Assistant

• **Розумна колонка (Smart Speaker):**

- Apple HomePod
- Google Home

• **Безпілотні автомобілі:**

- Tesla Motors на базі Model S
- Google на базі Chrysler Pacifica

Галузі з найпоширенішим застосуванням ШІ

- **медицина**
  - IBM Watson для діагностики стану здоров'я та аналізу МРТ
- **право**
  - платформи eDiscovery Symantec та Kroll Ontrack для адвокатів
- **банківська справа**
  - FutureAdvisor та Wealthfront для інвесторів

Ризики і загрози ШІ:

• Професія вчителя має найбільший відсоток ймовірності заміни його штучним інтелектом - 58%

- 56% - турагент
- 54% - податковий спеціаліст
- 52% - адміністративний помічник
- 47% - домашній асистент

Основні напрями застосування ШІ в галузі освіти

- Інтелектуальні навчальні системи (intelligent tutoring systems)
  - адаптивна освітня платформа, у якій за допомогою машинного навчання можна прописати персоналізовані навчальні плани, які б пришвидшили час опанування знань для кожного учня
- ШІ для управління закладом освіти
  - моніторинг енергоспоживання, контроль безпеки (school-management)

Реалізація інтелектуальних навчальних систем

- бразильська розумна система **Geekie**
- американська платформа **Knewton**
- австралійський стартап **Smart Sparrow**
- китайська компанія **Squirrel**
- британська платформа **Century Tech**
- персональний помічник **Deakin Genie** в австралійському університеті
- інтелектуальна навчальна система **DreamBox**

Досвід Squirrel

- Компанія **Squirrel** одна з найбільших корпорацій, що використовує штучний інтелект для навчання
- Уся робота виконується учнями на ноутбуках
- Інноваційність підходу компанії **Squirrel** до навчання полягає у поділі кожного предмета на мінімального розміру підрозділи, котрі називаються «поділками знання»
- Далі програма підбирає навчальні відеолекції, конспекти, приклади та завдання. Порядок навчання встановлюється на спеціальному «графіку знань», котрий вибудовується на основі досвіду заслужених викладачів

Перші навички роботи зі ШІ

- **Чат-бот (англ. chatbot) –**
  - комп'ютерна програма, розроблена на основі нейромереж та технологій машинного навчання, яка імітує розмову з людиною в інтернеті
- **Онлайн конструктори чат-ботів**
  - ChatBot — конструктор чат-ботів в LiveChat, Facebook, Slack і Chat Widget
  - Alfa.bot — безкоштовна платформа для сайтів і месенджерів Facebook, Telegram та Viber
  - Botkits — платний онлайн-конструктор (безкоштовні лише перші 7 днів), при створенні бота на сайтах і в Facebook, Telegram, Skype і Viber необхідно використовувати блок-схеми
  - Manybot.io — безкоштовна платформа для ботів в Telegram

Перспективи ШІ в освіті

- У Кремнієвій долині такі організації, як «Ініціатива Чан-Цукерберга» та Фонд Білла та Мелінди Гейтс, повідомили про те, що штучний інтелект у якості освітнього інструменту вартий вкладання інвестицій

Цитата

«Кали освіта за допомогою штучного інтелекту стане лідером, роль вчителя буде нагадувати пілотування літака. Алгоритм виконує політ, а людина слідує за показниками»

*Дерек Лі,
засновник Squirrel*

Джерела:

- <https://evergreens.com.ua/ua/articles/machine-learning-overview.html>
- <https://thejournal.com/articles/2018/08/29/the-promise-of-ai-for-education.aspx?m=1>
- <https://nachasi.com/2017/05/12/main-trends/>
- <https://www.lmena.ua/blog/how-learning-can-change/>
- <https://www.wsj.com/video/under-ais-watchful-eye-china-wants-to-raise-smarter-students/C4294BAB-A76B-4569-8D09-32E9F2B62D19.html>
- <https://www.forbes.com/sites/danielnewman/2017/07/18/top-6-digital-transformation-trends-in-education/#ae9bd032a9a2>

Андрос М. Є.

Тема: «Практика використання LMS-платформи E-Front в освітньому процесі»

ЦЕНТРАЛЬНИЙ
ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ОСВІТИ

Практика використання LMS-платформи E-Front в освітньому процесі

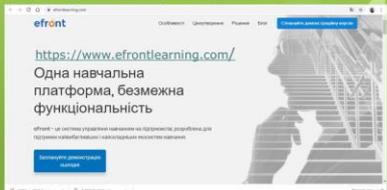
Доповідач
АНДРОС Мирослав Євгенійович
Старший викладач кафедри ВОСІКТ УМО

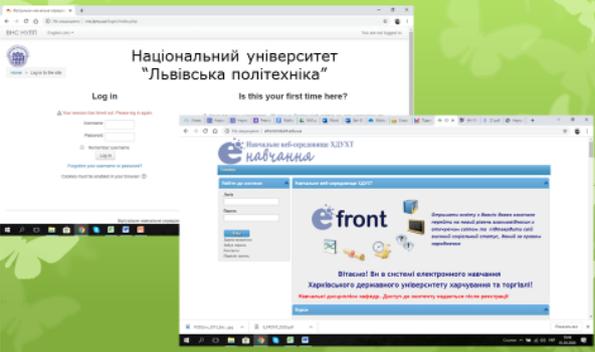
Історія виникнення LMS eFront

eFront, яка була розроблена грецькою компанією **Erignosis** на замовлення Єврокомісії в 2001 році для використання в одному з європейських освітніх проєктів. Сьогодні по всьому світу пропонується четверта версія продукту у безкоштовному та платному варіантах.

Платна версія програми включає бізнес-компонент, який дозволяє використовувати її не лише у навчальних закладах, а й у великих корпораціях та компаніях для безперервного розвитку співробітників різних рівнів.

Використання LMS eFront зкладах освіти України

Национальний університет
"Львівська політехніка"

Log in

Is this your first time here?

Национальний університет "Львівська політехніка"

Вітаємо! Ви в системі електронного навчання

Характеристика дистанційного університету заповнена та готова!

Навчальні дисципліни готові. Почніть до навчання, надіславши повідомлення!

Використання LMS eFront в освітньому процесі ЦІПО УМО

В освітньому процесі ЦІПО під час дистанційного етапу курсів підвищення кваліфікації (за період з 2015 по 2019 роки) в середньому за навчальний рік створювались веб-середовища для близько 100 навчальних груп за 70 категоріями Слухачів.

Функціонал LMS eFront

eFront інтегрує в собі функції системи управління навчанням (LMS), а також системи створення та управління навчальних матеріалів (LCMS)

- Розподілення ролей користувачів
- Самостійне навчання
- Групове навчання
- Експорт/Імпорт курсів
- Модульна структура курсу
- Деревоподібна структура курсів
- Календар
- Глосарій
- Загальний форум
- Чат
- Внутрішня пошта
- Типи тестових питань (7)
- Статистика тестування
- Графік тестувань
- Звіт досягнень
- Інтуїтивно зрозумілий інтерфейс
- Підтримка україномовного інтерфейсу

Типи користувачів в системі

Платформа дистанційного навчання побудована на трьох типах користувачів

- ❖ **Адміністратор**
- ❖ **Викладач**
- ❖ **Студент**

які відрізняються своїми функціональними можливостями і пов'язані між собою наповненням навчальних курсів. Після авторизації користувачеві надається доступ до елементів навчального курсу за вибором адміністратора навчального середовища.

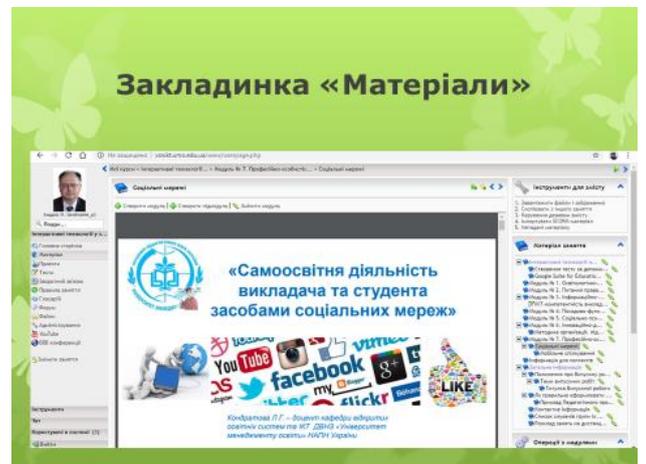
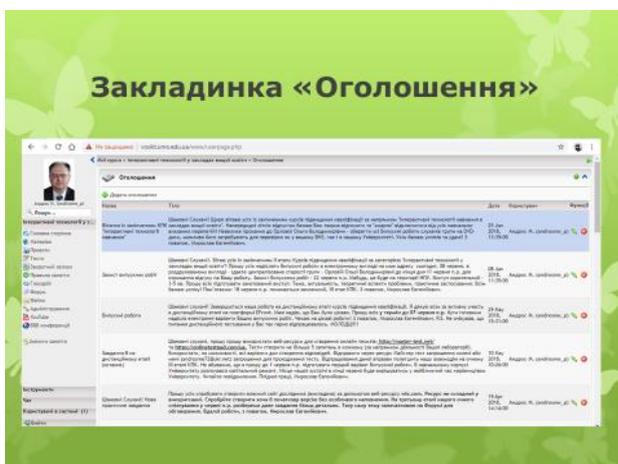
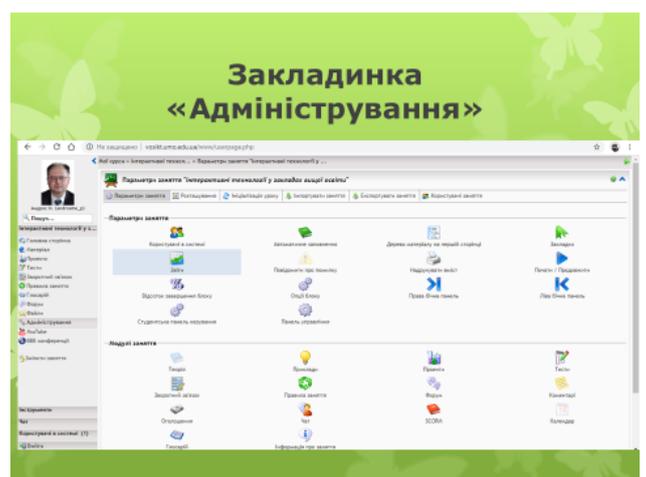
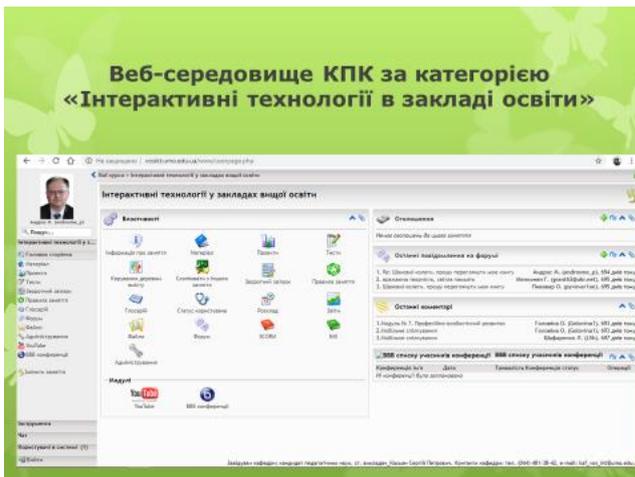
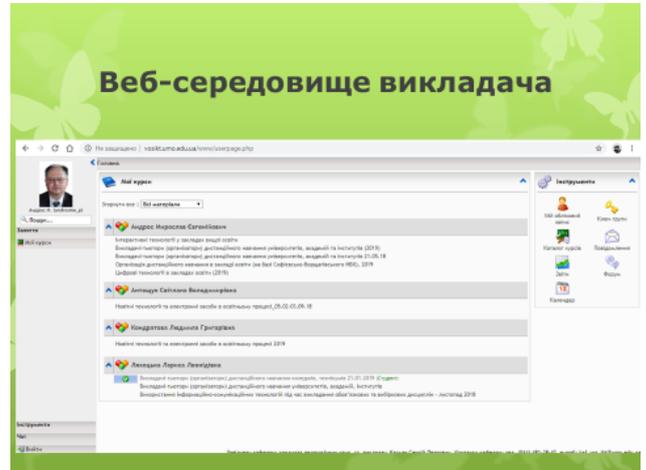
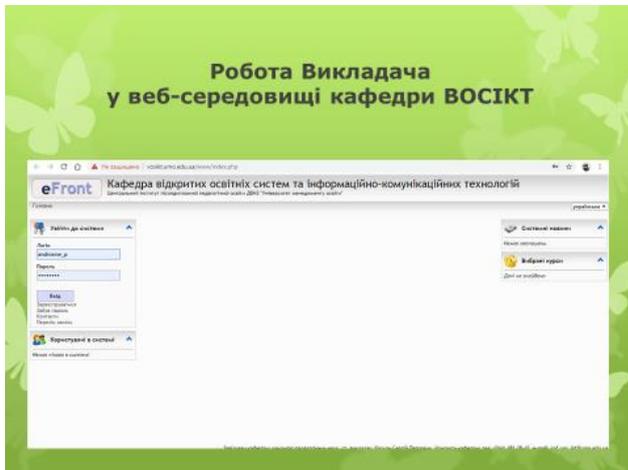
Варто наголосити на основних відмінностях між :

Адміністратор - його діяльність спрямована на організацію, налаштування роботи на платформі, реєстрацію і керування учасниками освітнього процесу

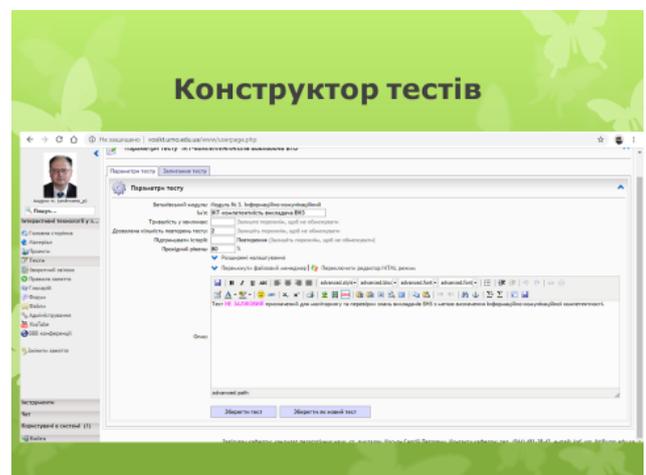
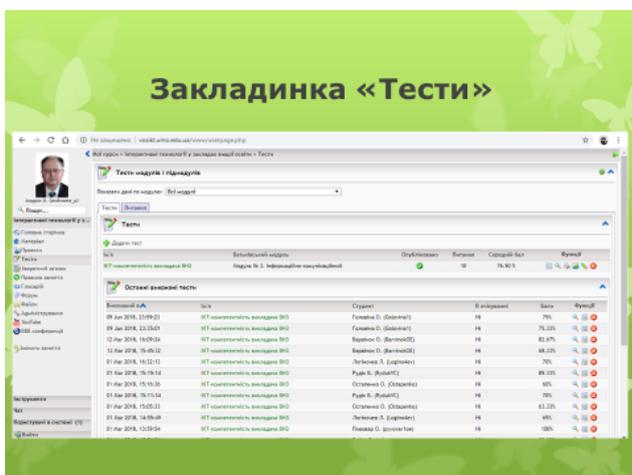
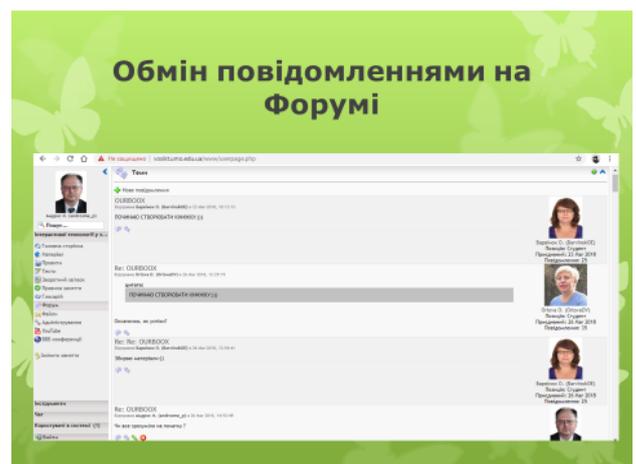
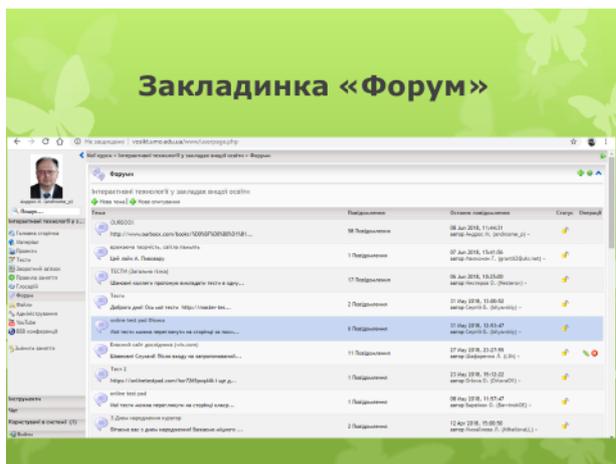
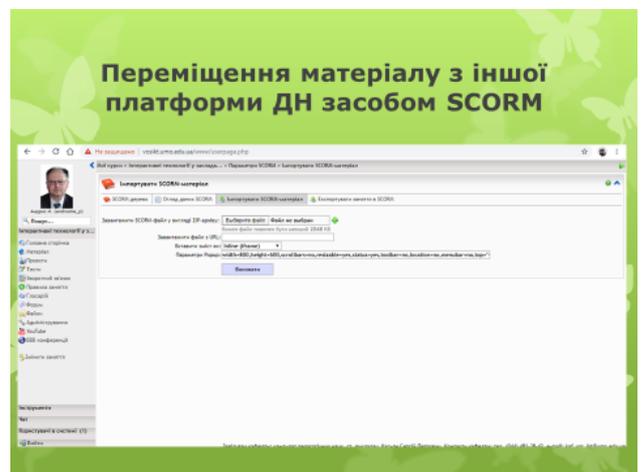
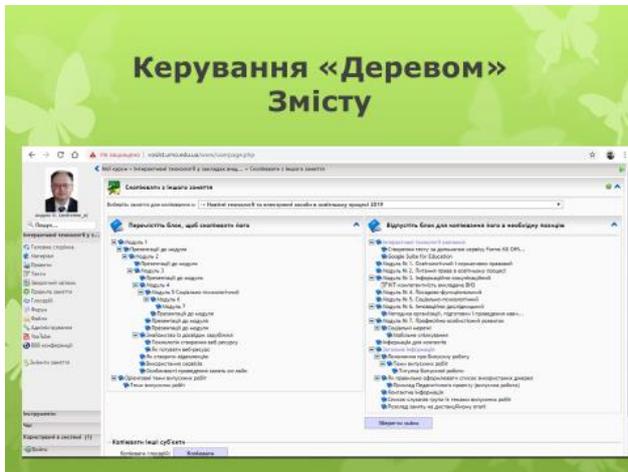
Викладач - його завдання включає створення різноманітних методичних матеріалів, засобів контролю знань і саме управління процесом навчання.

Андрос М. Є.

Тема: «Практика використання LMS-платформи E-Front в освітньому процесі»

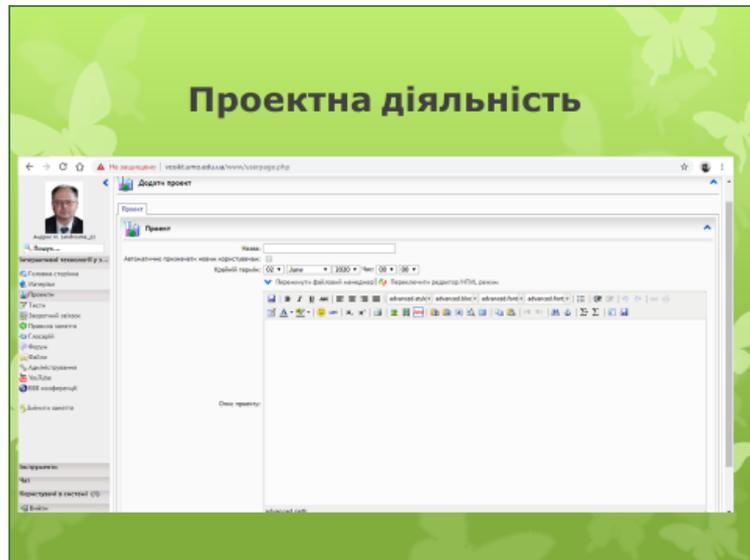
Тема: «Практика використання LMS-платформи E-Front в освітньому процесі»

Андрос М. Є.

Тема: «Практика використання LMS-платформи E-Front в освітньому процесі»

Висновок

- ✓ Платформа дистанційного навчання eFront дозволяє реалізовувати самостійну роботу Студентів (здобувачів освіти).
- ✓ Робота відбувається під постійним контролем Викладачів, які забезпечені всіма необхідними інструментами для розповсюдження навчальних матеріалів.
- ✓ Завдяки цій системі управління з легкістю відбувається інтерактивна взаємодія між користувачами різних рівнів доступу.

Антощук С. В.

Тема: «Інтернет-ресурси та веб-сервіси як навчальні інструменти педагога»

**Інтернет-ресурси та
веб-сервіси як навчальні
інструменти педагога**

Антощук Світлана Володимирівна
*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри відкритих
освітніх систем та інформаційно-комунікаційних технологій
ДЗВО «Університет менеджменту освіти», м. Київ*

**Положення про електронні
освітні ресурси**

Наказ МОН молоді та спорту України № 1060 від 01.10.2012 р.

**Положення про електронний
підручник**

Наказ МОН України № 440 від 02.05.2018 р.

© Антощук С.В.

Антощук С. В.

Тема: «Інтернет-ресурси та веб-сервіси як навчальні інструменти педагога»

Відкриті освітні ресурси (Open Educational Resources, OER)

- **Відкриті освітні ресурси** – загальна назва освітніх (навчальних та наукових) ресурсів, які існуючі у відкритому доступі або випущені під відкритою ліцензією, яка дозволяє їх безкоштовне використання та модифікацію третіми особами

Англійська версія логотипу OER

Форум ЮНЕСКО
липень 2002 р.

© Антощук С.В.

<http://ocw.mit.edu>

<http://ocp.hul.harvard.edu>

<http://www.myeducationkey.com>

mediacentral.princeton.edu

<http://videlectures.net>

<http://world-lecture-project.org>

© Антощук С.В.

Антощук С. В.

Тема: «Інтернет-ресурси та веб-сервіси як навчальні інструменти педагога»

Collage of educational resource logos and URLs:

- OER COMMONS** (OPEN EDUCATIONAL RESOURCES) <http://oercommons.org>
- COURSERA** <https://www.coursera.org>
- PROMETHEUS** <http://prometheus.org.ua>
- ACADEMIC EARTH** <https://academicearth.org>
- EDUGET** <https://www.eduget.com>
- ED ERA** www.ed-era.com
- будь розумним** (Be smart! Підготуйтеся до ЗНО онлайн) <https://besmart.eduget.com>

© Антошук С.В.

Проекти фонду Wikimedia

Collage of Wikimedia Foundation project logos and URLs:

- WIKIMEDIA FOUNDATION**
- Вікісловник** <https://uk.wiktionary.org>
- Вікіцитати** <https://uk.wikiquote.org>
- Вікіпедія** <https://uk.wikipedia.org>
- Вікіподорожі** <https://uk.wikivoyage.org>
- Вікіджерело** <https://uk.wikisource.org>
- Вікіуніверситет** <https://beta.wikiversity.org>
- Вікікнижки** <https://uk.wikibooks.org>
- Вікіновини** <https://uk.wikinews.org>
- Вікісховище** <https://commons.wikimedia.org>
- Вікіновини** <https://uk.wikinews.org>
- Вікісховище** <https://commons.wikimedia.org>
- Віківиди** <https://species.wikimedia.org>

© Антошук С.В.

Антощук С. В.

Тема: «Інтернет-ресурси та веб-сервіси як навчальні інструменти педагога»

Карти знань (англ. Mind map)
(карти розуму, карти пам'яті, інтелект-карти, ментальні мапи)

FreeMind
XMind
Bubble
iMindMap
Mind42

<https://naurok.com.ua/post/internet-na-korist-stvoryuemo-yaskravi-intelekt-karti>

© Антощук С.В.

LearningApps.org
<http://learningapps.org>

rebus1.com
РЕБУС 1 КИМЕР ОДИН
<http://rebus1.com>

Canva
<http://www.canva.com>

ZAGADKI.ORG.UA
<http://zagadki.org.ua>

JigsawPlanet
<https://www.jigsawplanet.com>

IMGonline.com.ua
Обработка JPEG фотографий онлайн.
<https://www.imgonline.com.ua>

WordItOut
<https://worditout.com>

TIMEGRAPHICS
<https://time.graphics>

© Антощук С.В.

Антощук С. В.

Тема: «Інтернет-ресурси та веб-сервіси як навчальні інструменти педагога»

Висновки:

- застосування цифрових технологій в освіті та розроблення електронних навчальних ресурсів - важлива і стійка тенденція розвитку вітчизняного освітнього простору;
- використання різноманітних інтернет-ресурсів та веб-сервісів дозволяють інтенсифікувати освітній процес;
- створення нового покоління навчальних засобів

Інтернет-ресурси та веб-сервіси як навчальні інструменти педагога

Антощук Світлана Володимирівна
e-mail: svetlana_a@umo.edu.ua

Бажаю творчих успіхів!

© Антощук С.В.

МАТЕРІАЛИ МАЙСТЕР-КЛАСІВ

Романов Л. А.

Тема: «Створення освітніх веб-квестів»

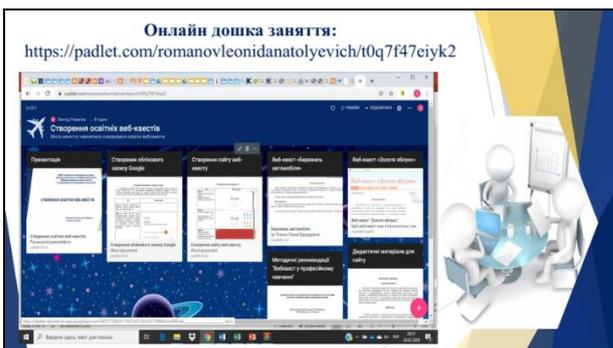
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
Центральний інститут післядипломної освіти
Кафедра відкритих освітніх систем
та інформаційно-комунікаційних технологій

СТВОРЕННЯ ОСВІТНІХ ВЕБ-КВЕСТІВ

Романов Леонід Анатолійович,
старший викладач

Онлайн дошка заняття:
<https://padlet.com/romanovleonidanatolyevich/t0q7f47eiyk2>

ГЕЙМІФІКАЦІЯ НАВЧАННЯ

- ▶ прогрес
- ▶ інвестиції
- ▶ поступове відкриття інформації

КВЕСТ (QEST) -

тривалий цілеспрямований пошук, який може бути пов'язаний з прикладами або грою; також слугує для позначення одного з різновидів комп'ютерних ігор

Веб-квест поєднує в собі ідеї проектного методу та ігрових технологій у середовищі Інтернет засобами Веб-технологій.

Освітній Веб-квест - це сайт в Інтернеті, з яким працюють здобувачі освіти, виконуючи нову навчальну задачу.

ВЕБ-КВЕСТ

- ▶ модель використання Інтернет-ресурсів у викладанні
- ▶ формат уроку з орієнтацією на розвиток пізнавальної дослідницької діяльності учнів, на якому основна частина інформації здобувається через Інтернет
- ▶ вид інформаційного проекту, що дає можливість ефективно використовувати інформацію, знайдену в Інтернеті
- ▶ дидактична структура, в межах якої викладач формує пошукову діяльність учнів, задає для них параметри цієї діяльності та визначає її тривалість
- ▶ проблемне завдання з елементами рольової гри, для виконання якої використовуються інформаційні ресурси мережі Інтернет

Тема: «Створення освітніх веб-квестів»

МОЖЛИВА СТРУКТУРА ВЕБ-КВЕСТУ

- ▶ Вступ - короткий опис теми
- ▶ Завдання - формулювання проблемного завдання і опис форми представлення кінцевого результату
- ▶ Порядок роботи і необхідні ресурси - опис послідовності дій, ролей і ресурсів, необхідних для виконання завдання, допоміжні матеріали
- ▶ Оцінка - опис критеріїв і параметрів оцінки виконання Веб-квеста, який представляється у вигляді бланка оцінки
- ▶ Висновок - короткий опис того, чому можуть навчитися учні
- ▶ Використані матеріали - посилання на ресурси, що використовувалися для створення Веб-квеста
- ▶ Коментарі для викладача - методичні рекомендації для викладачів, які застосовують Веб-квест

<http://q-safety-car.blogspot.com/>

Таблиця	Фільтрація	Результат	Висновок	КІА
Таблиця 1	Фільтрація 1	Результат 1	Висновок 1	КІА 1
Таблиця 2	Фільтрація 2	Результат 2	Висновок 2	КІА 2
Таблиця 3	Фільтрація 3	Результат 3	Висновок 3	КІА 3
Таблиця 4	Фільтрація 4	Результат 4	Висновок 4	КІА 4
Таблиця 5	Фільтрація 5	Результат 5	Висновок 5	КІА 5
Таблиця 6	Фільтрація 6	Результат 6	Висновок 6	КІА 6
Таблиця 7	Фільтрація 7	Результат 7	Висновок 7	КІА 7
Таблиця 8	Фільтрація 8	Результат 8	Висновок 8	КІА 8
Таблиця 9	Фільтрація 9	Результат 9	Висновок 9	КІА 9
Таблиця 10	Фільтрація 10	Результат 10	Висновок 10	КІА 10

КІА	1	2	3
КІА 1			
КІА 2			
КІА 3			
КІА 4			
КІА 5			
КІА 6			
КІА 7			
КІА 8			
КІА 9			
КІА 10			

Завдання СТВОРЕННЯ ВЕБ-КВЕСТУ

Хід виконання

1. Кожний визначає тему, мету, сюжет власного веб-квесту, розробляє концепт кожної сторінки (заповнення карти веб-квесту).
2. Розроблення сайту веб-квесту.
3. Наповнення сторінок сайту.

КАРТА ВЕБ-КВЕСТУ

Назва	Мета	Сюжет (Ідея)
-Головна-	-Вступ-	-Завдання-
-Ролі-	-Ресурси-	-Оцінювання-

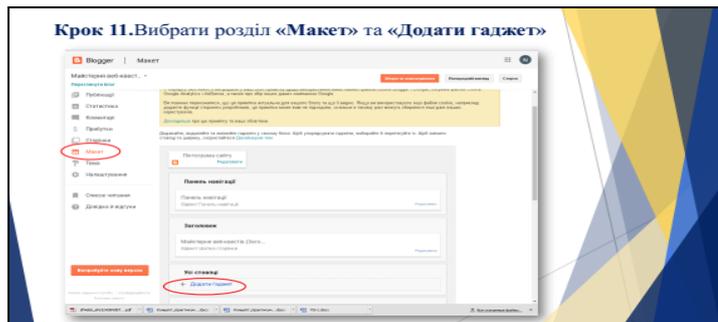
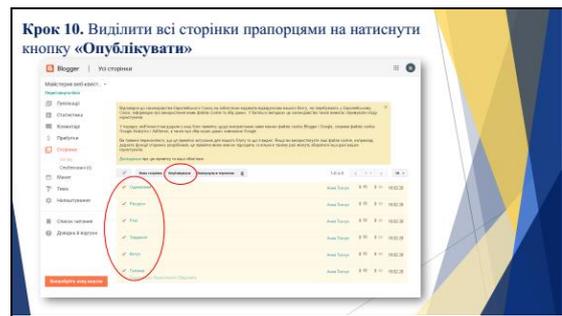
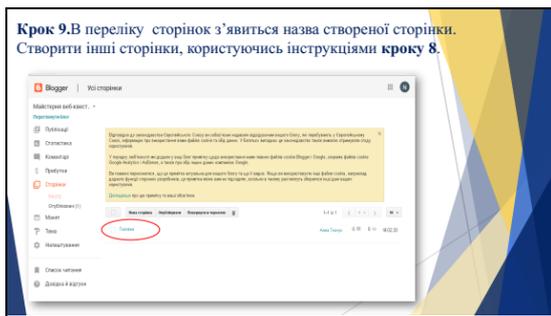
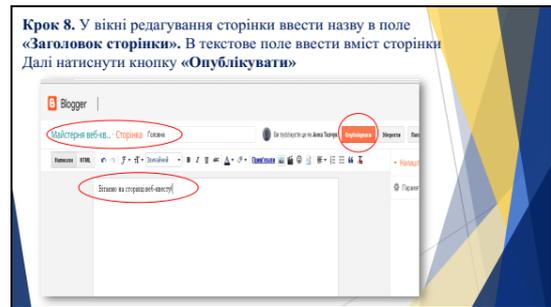
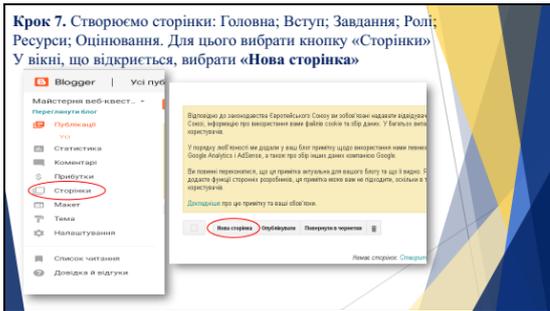
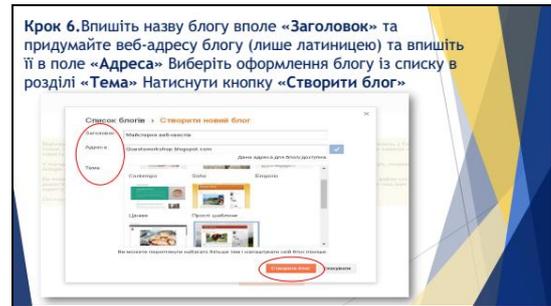
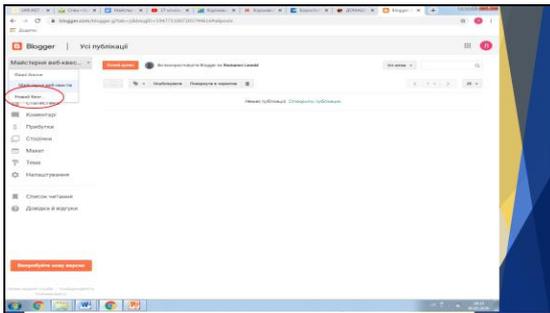
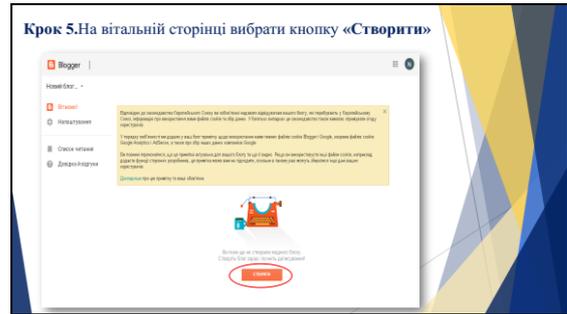
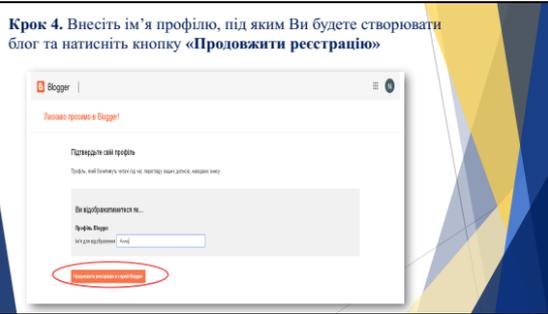
Створення сайту веб-квесту.

Крок 1. Зайти в обліковий запис Google.
Вибрати плитку в правому верхньому куті.

Крок 2. Із списку вибрати іконку «Blogger» (якщо потрібно, то прокрутити весь список іконок)

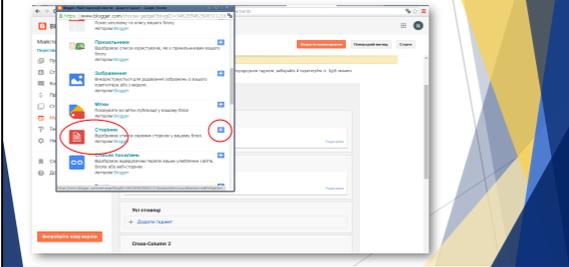
Крок 3. Якщо Ви вперше створюєте блог, то необхідно ще раз ввійти під своїм обліковим записом

Тема: «Створення освітніх веб-квестів»

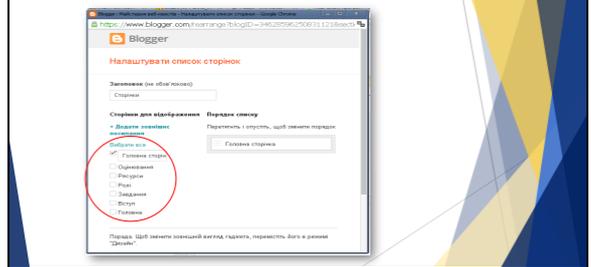

Тема: «Створення освітніх веб-квестів»

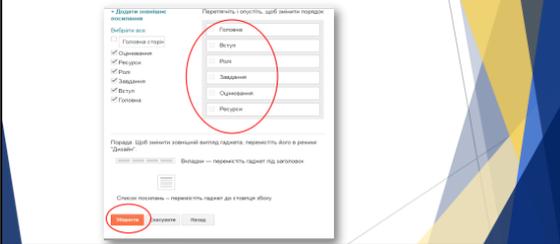
Крок 12. У вікні, що з'явилося, знайти гаджет «Сторінки» і натиснути кнопку «+»

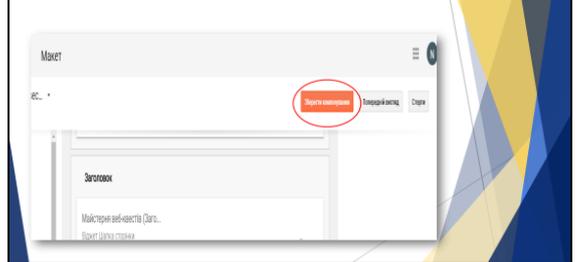
Крок 13. У вікні «Налаштувати список сторінок» поставити прапорці напроти всіх сторінок.

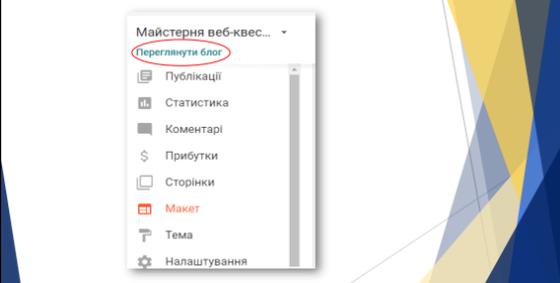
Крок 14. В колонці «Порядок списку» розмістити в потрібному порядку сторінки шляхом перетягування їх по вертикалі. Натиснути кнопку «Зберегти»

Крок 15. У розділі «Макет» вибрати «Зберегти компоновку»

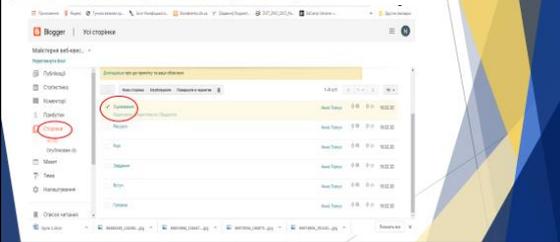
Крок 16. В лівому куті вибрати «Переглянути блог»

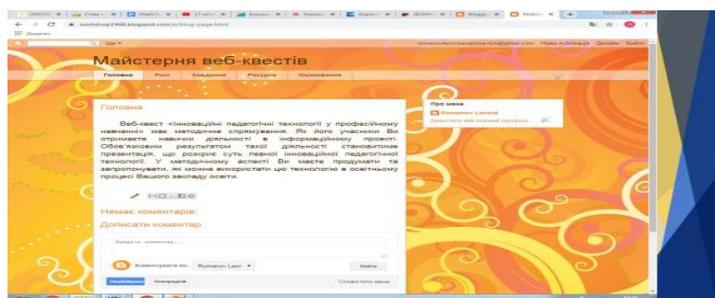
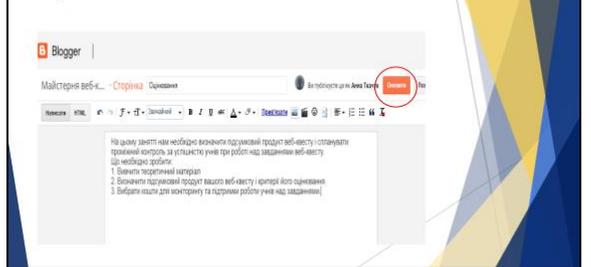
Крок 17. Перегляньте створений блог і сплануйте його наповнення

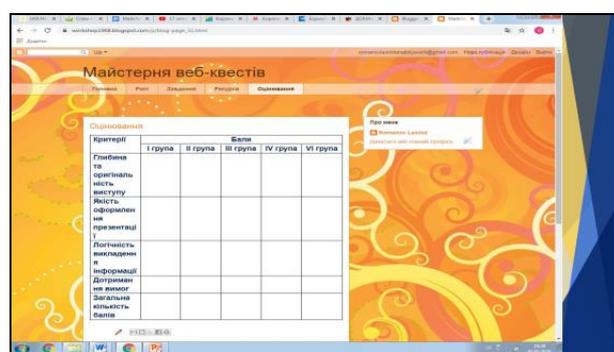
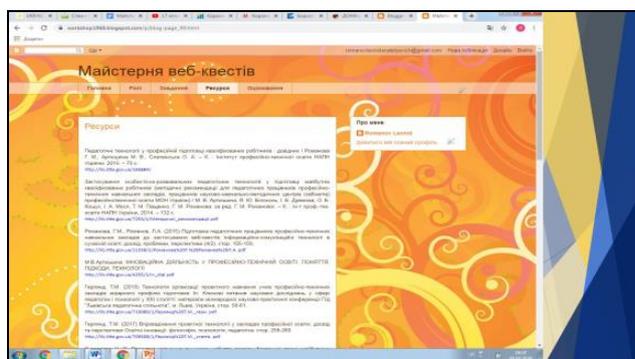
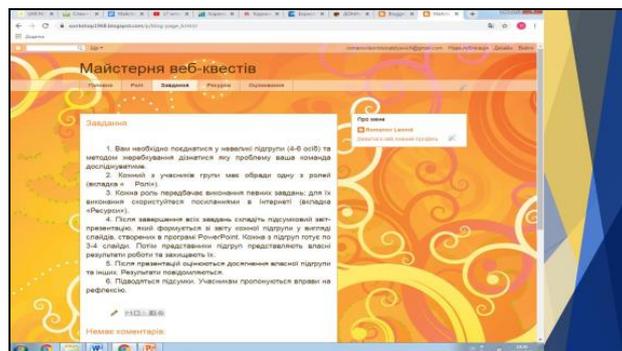
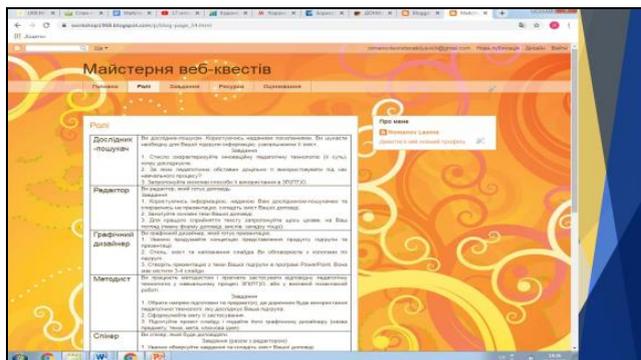
Крок 18. Щоб відредагувати вміст сторінки, перейдіть в розділ «Сторінки», поставити прапорець напроти сторінки, яку хочете редагувати, натиснути на кнопку «Редагувати»

Крок 19. У вікні, що відкриється, ввести текст і натиснути кнопку «Оновити»

Тема: «Створення освітніх веб-квестів»

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Блог-квести з природничо-математичних дисциплін [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://informatkwest.blogspot.com/2013/09/blog-post.html>. - Назва з екрану.
2. Герлянд Т. М., Кулалаєва Н. В., Пащенко Т. М., Романова Г. М., Романов Л.А. Веб-квест у професійному навчанні: методичні рекомендації для педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів; за заг. редакцією Т. М. Герлянд. - Житомир: «Полісся», 2019. - Режим доступу: <https://ivet.edu.ua/repozytarij/produksiia-ndr/302-products-0116u004143/956-veb-kvest-u-profesijnomu-navchanni-metodychni-rekomendatsii-dlia-pedahohichnykh-pratsivnykiv-profesijno-tehnicnykh-navchalnykh-zakladiv-elektronnyi-resurs>. - Назва з екрану.
3. Желізняк Л. Д. Технологія «Веб-квест» на уроках інформатики. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/30734. - Назва з екрану.
4. Ільченко О. В. Використання web-квестів у навчально-виховному процесі [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://osvita.ua/school/lessons_summary/proftech/32834/. - Назва з екрану.
5. Як створити веб-квест [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://sch-10.jimdo.com/web-quest>. - Назва з екрану.

Кондратова Л. Г.

Тема: «Використання веб-ресурсів для створення інфографіки»

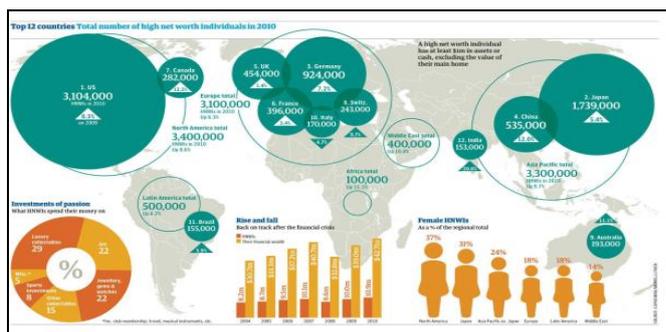

‘Використання веб-ресурсів для створення інфографіки’

Кондратова Л.Г. доцент кафедри ВОС та ІКТ
к.п.н, доцент
ДЗВО ЦІПО “Університет менеджменту освіти”
НАПН України

Інформаційна графіка або інфографіка (англ. Information graphics; infographics) — це графічне візуальне подання інформації, даних або знань, призначених для швидкого та чіткого відображення комплексної інформації. Вона може покращити сприйняття інформації, використовуючи графічні матеріали для того, щоб підвищити можливості зорової системи людини бачити моделі і тенденції.
Процес створення інфографіки можна розглядати як візуалізацію даних, створення інформаційних схем та моделей подання інформації.

Інфографіка в освіті – Інструмент Нової української школи

за партами доведеться сидіти 12 років

Тема: «Використання веб-ресурсів для створення інфографіки»

Переваги інфографіки:

- ✓ Легкість сприйняття людиною.
- ✓ Ефективність подачі інформації.
- ✓ Можливість поділитися в соціальних мережах
- ✓ Упізнаваність бренду (логотип).
- ✓ Демонстрація експертності.

Для створення інфографіки потрібно попередньо зібрати велику кількість інформації. Потрібно попередньо зібрати велику кількість інформації, її ще необхідно обробити, відсіяти зайве, добре все це структурувати, а потім оформити в красивому вигляді.

Види інфографіки

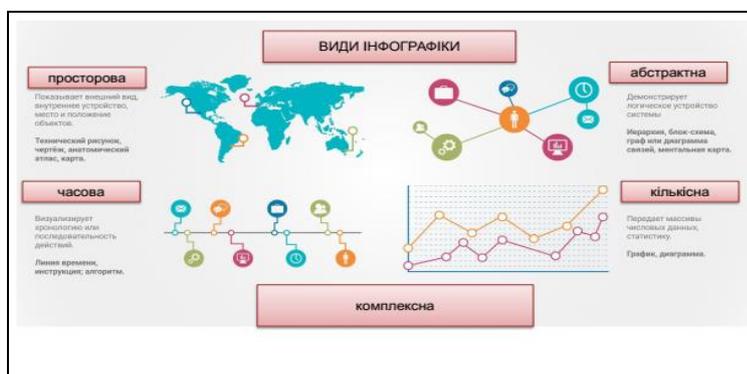
просторова

часова

абстрактна

кількісна

комплексна

Закон «Про вищу освіту»

ТОП-10 змін

БАЗА ДАНИХ

Вся інформація про видані дипломи вноситься ВНЗ до Єдиної державної електронної бази з питань освіти. Доступ до цієї бази повинен здійснюватися через офіційний сайт Міністерства

ВЧЕНІ СТУПЕНІ

Встановлюються такі освітньо-кваліфікаційні рівні та ступені: кваліфікований працівник, молодший спеціаліст, бакалавр, магістр, доктор філософії та доктор наук. Ступенів «кандидат наук» та «спеціаліст» не буде

ДИПЛОМИ

ВНЗ мають право видавати дипломи як державного зразка, так і «власні документи про вищу освіту», а також видавати спільні дипломи, в тому числі з іноземними ВНЗ. Якщо студент одночасно отримує дві спеціальності, він отримує подвійний диплом

Кондратова Л. Г.

Тема: «Використання веб-ресурсів для створення інфографіки»

Canva.com

Австралійський стартап став справжньою подією в світі веб-дизайну, надавши можливість для створення контенту професійного рівня всім. Можна створювати красиву графіку для соцмереж, сайтів, листівок тощо. Після реєстрації вам запропонують переглянути короткий відеоогляд щодо користувацького інтерфейсу, після чого можна переходити до повноцінного використання сервісу. Робота організована за принципом використання готових шаблонів, які можна як завгодно переробляти під себе. Доступна велика бібліотека зображень і шрифтів, можна завантажувати і власну графіку.

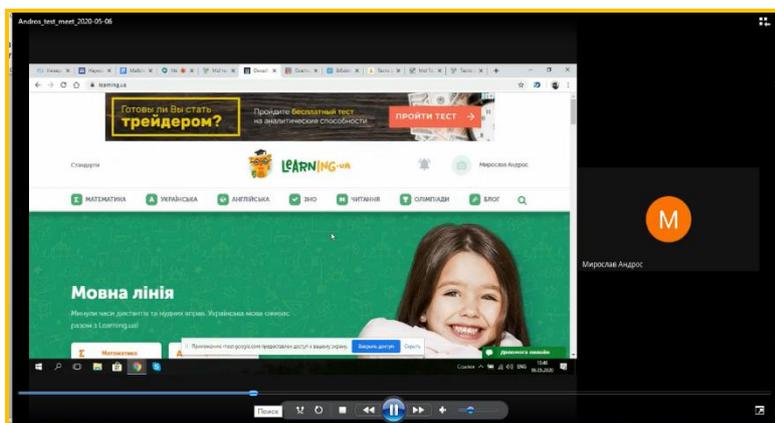
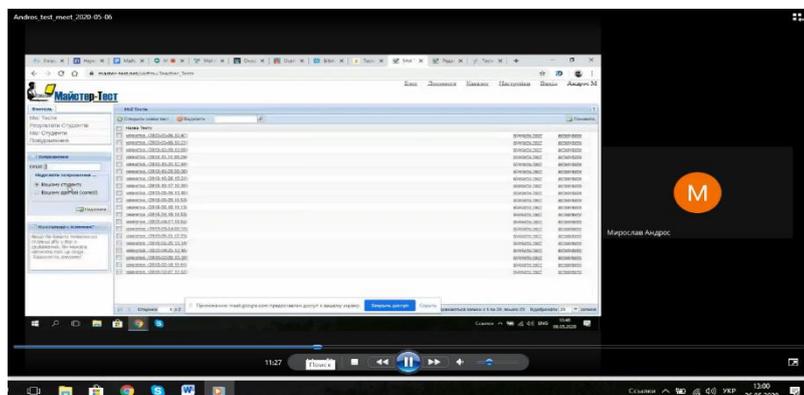
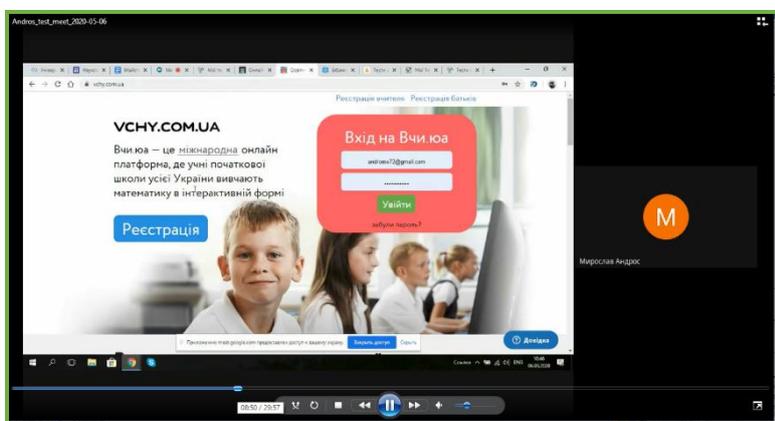
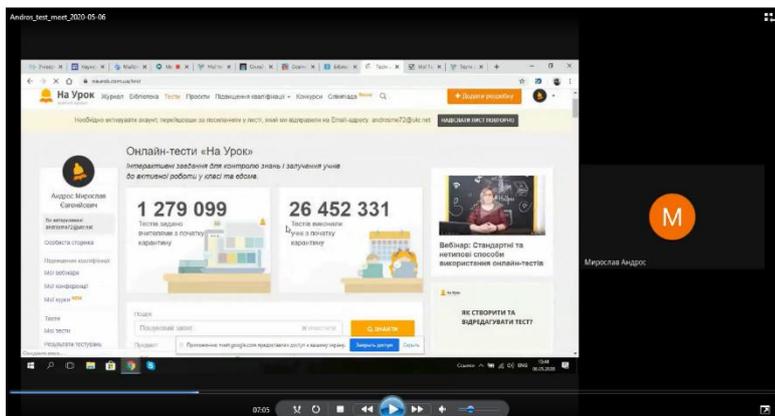
Практична робота на основі веб-сервісу Canva

https://www.canva.com/uk_ua/stvoryty/infografika/

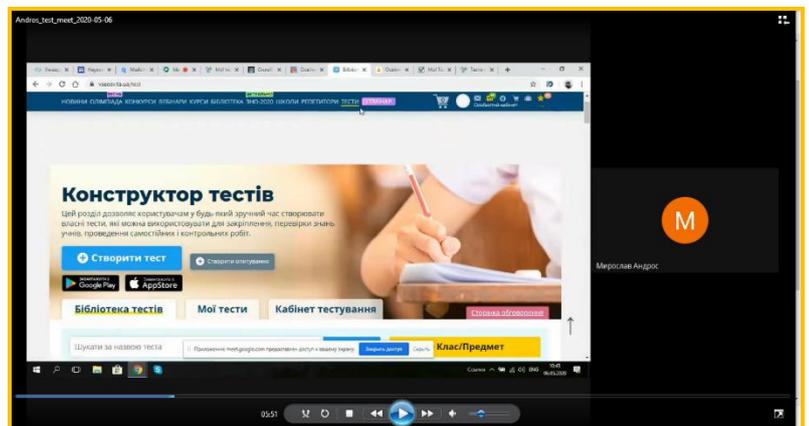
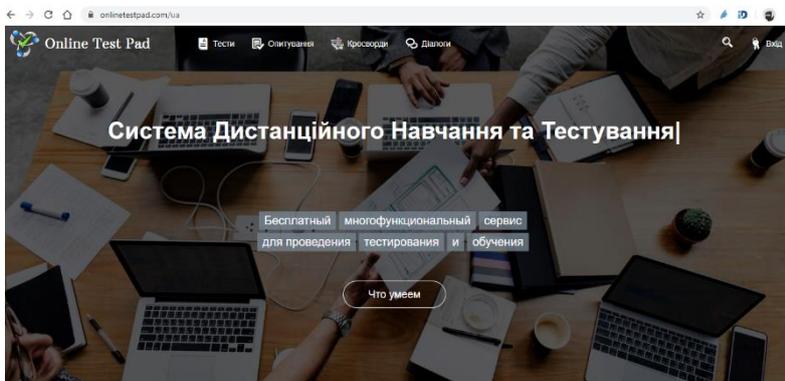
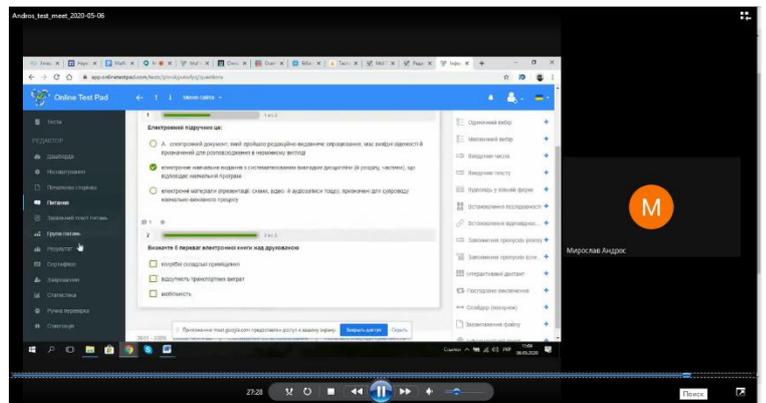
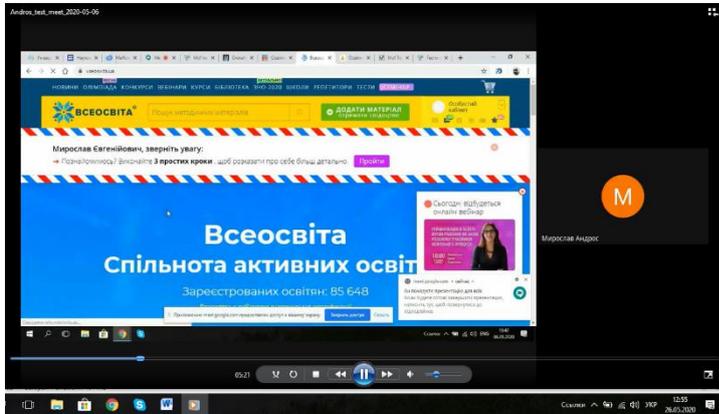
Андрос М. Є.

Тема: «Створення тестів з використанням веб-ресурсу OnLineTestPad»

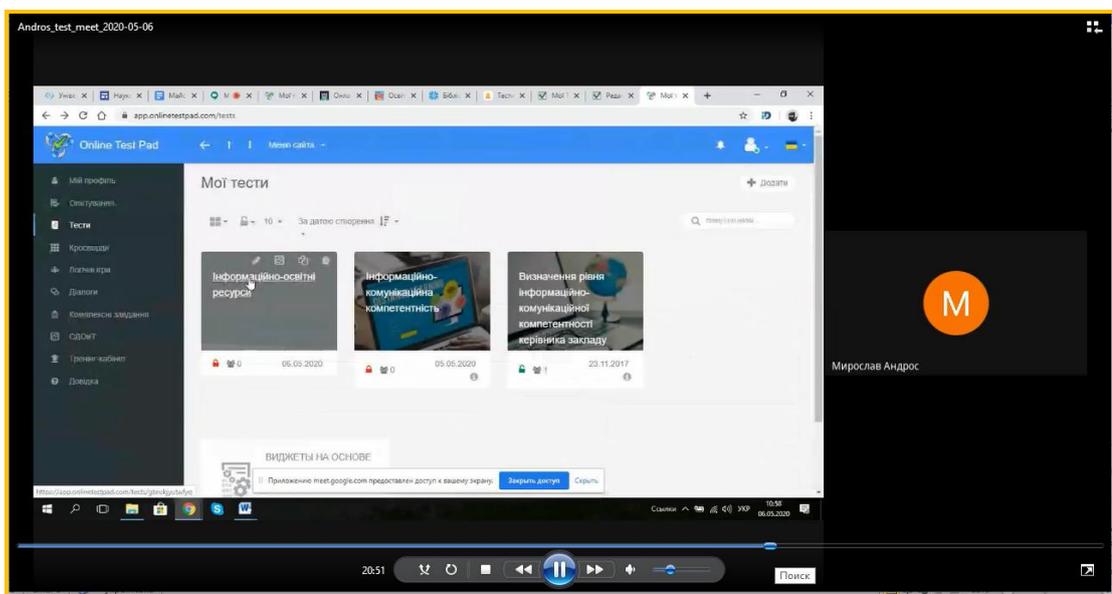
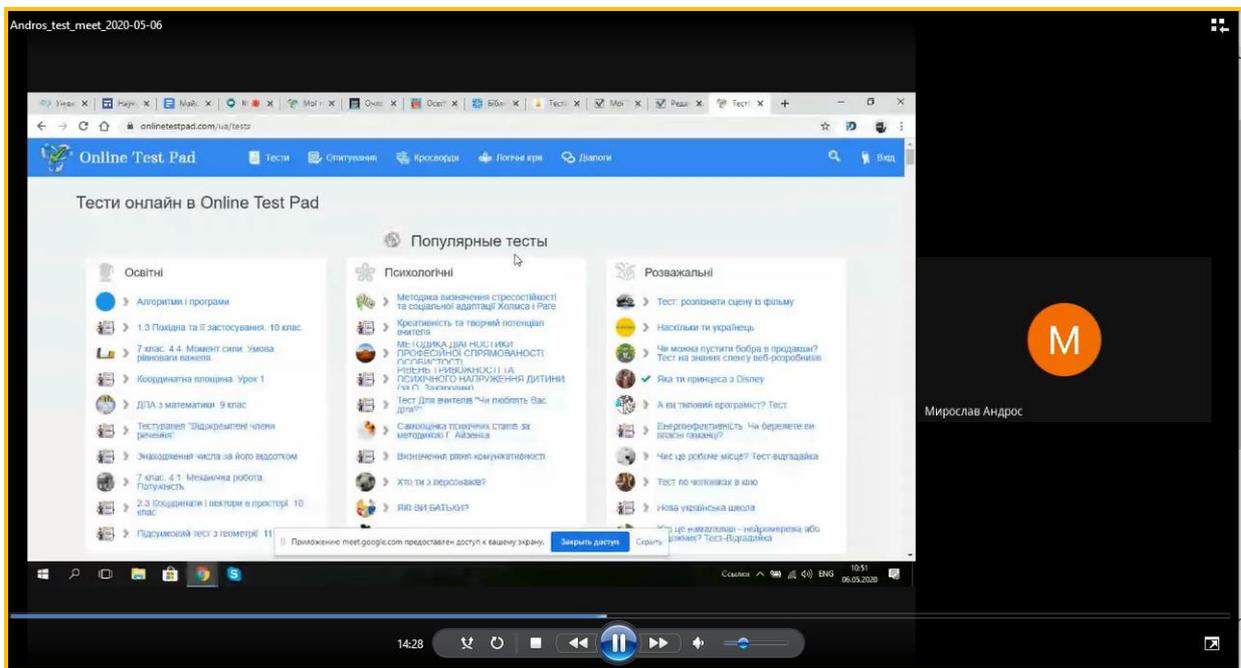
Андрос М. Є.

Тема: «Створення тестів з використанням веб-ресурсу OnLineTestPad»

Андрос М. Є.

Тема: «Створення тестів з використанням веб-ресурсу OnLineTestPad»

Бойченко О. А.

Тема: «Супровід дистанційного навчання засобами інтерактивної комунікації»

Національна академія педагогічних наук України
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
Центральний інститут післядипломної освіти
Кафедра відкритих освітніх систем та інформаційно-комунікаційних технологій
Український відкритий університет післядипломної освіти

Супровід дистанційного навчання засобами інтерактивної комунікації

Майстер-клас

Оксана Бойченко,
старший викладач кафедри ВОС та ІКТ,
завідувач відділу науково-методичного забезпечення відкритої освіти
Центрального інституту післядипломної освіти
ДЗВО «УМО» НАПН України

План

- Доповнення дистанційного навчання інтерактивом
- Онлайн ресурс відеотрансляцій JitSi Meet
- QR-код для передачі інформації
- Миттєва взаємодія з віддаленою аудиторією через Mentimeter

Тема: «Супровід дистанційного навчання засобами інтерактивної комунікації»

Особливості використання систем ДН

- Системи ДН переважно орієнтовані на офлайн (асинхронне) навчання
- В умовах карантину виникла необхідність візуалізації та миттєвої реакції аудиторії для коригування траєкторії навчання

Онлайн ресурс відеотрансляцій JitSi Meet

- <https://meet.jit.si/>

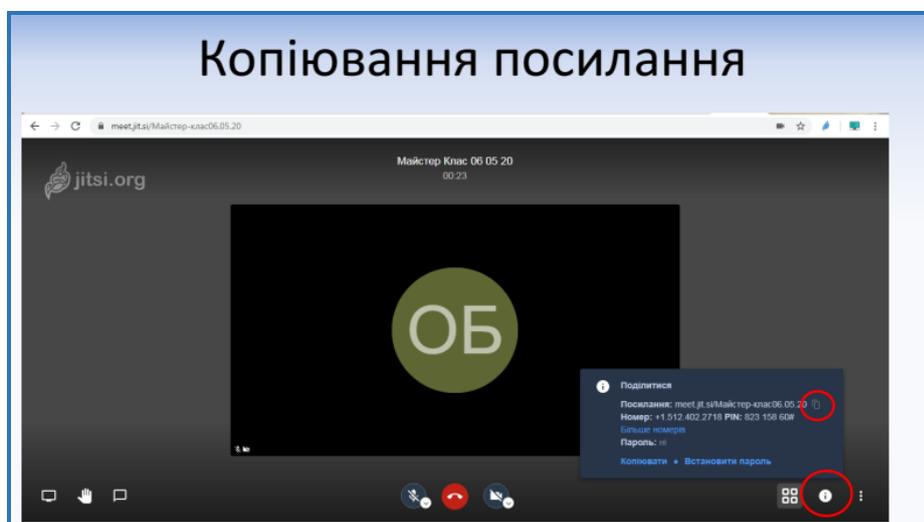
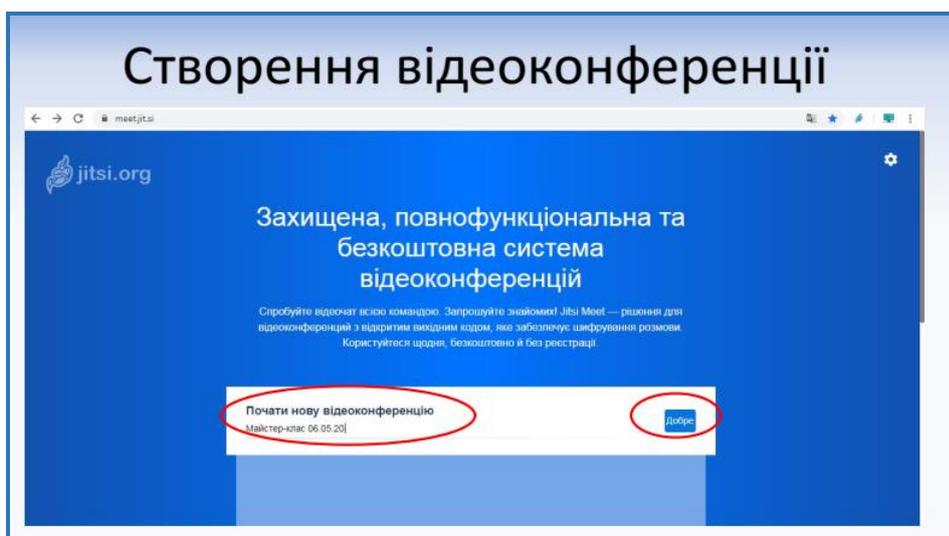
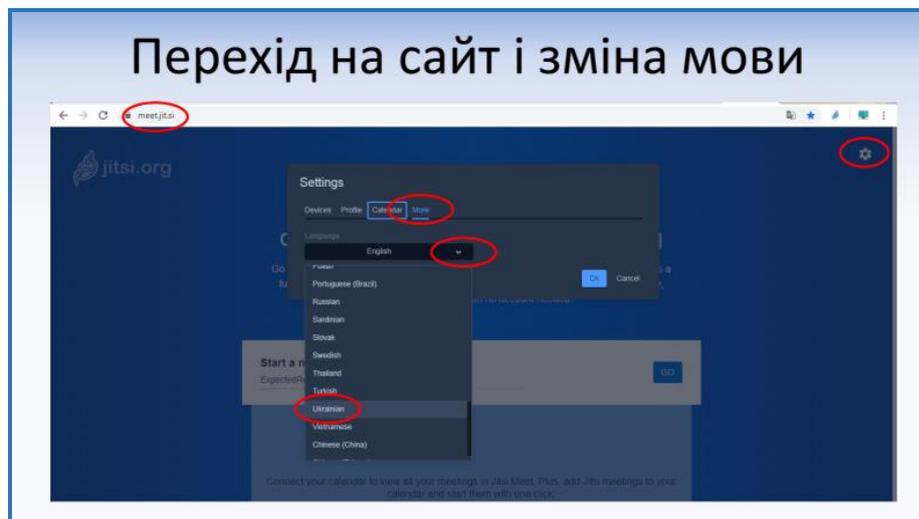
- + просто ввести веб-адресу
- + без інсталяції
- + без реєстрації
- + український інтерфейс
- + інтуїтивно зрозуміле меню
- + для приєднання учасників достатньо надіслати лінк
- + необмежена кількість учасників
- + наявні всі стандартні функції
- + синхронізація з календарем

Як створити відеоконференцію в JitSi

- переглянути слайди з інструкцією
- перейти на сайт <https://meet.jit.si/>
- змінити мову інтерфейсу на українську
- дати назву події
Майстер-клас_Прізвище
- скопіювати посилання на цю подію
- перейти назад в bbb
- вставити посилання в чат

Бойченко О. А.

Тема: «Супровід дистанційного навчання засобами інтерактивної комунікації»

Бойченко О. А.

Тема: «Супровід дистанційного навчання засобами інтерактивної комунікації»

Створення відеоконференції в JitSi

- перейти на сайт <https://meet.jit.si/>
- змінити мову інтерфейсу на українську
- дати назву події
Майстер-клас_Прізвище
- скопіювати посилання на цю подію
- перейти назад в bbb
- вставити посилання в чат

Використання QR-кодів

- **QR-код** (Quick Response Code - код швидкого реагування)
- зчитується **сканером QR-коду** – додатком, встановленим у смартфоні
- може містити:
  - контактну інформацію,
  - геолокацію,
  - URL-адресу
  - текст
- генератор QR-коду

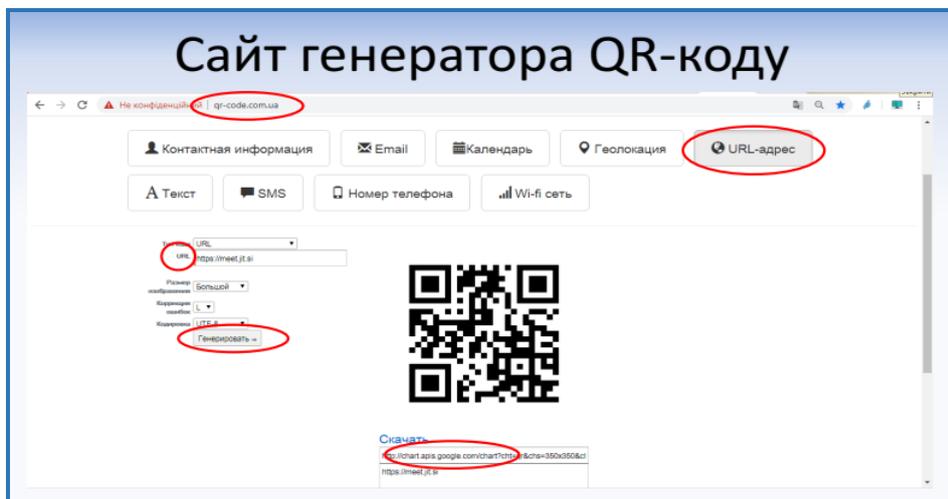
qr-code.com.ua

Як створити QR-код

- переглянути інструкцію створення
- перейти на сайт онлайн генератора QR-коду qr-code.com.ua
- вибрати створення URL-адреси
- у вікно URL вставити скопійовану веб-адресу відеокімнати в JitSi
- натиснути *Генерировать*
- скопіювати згенеровану веб-адресу
- повернутися в bbb
- вставити посилання в чат

Бойченко О. А.

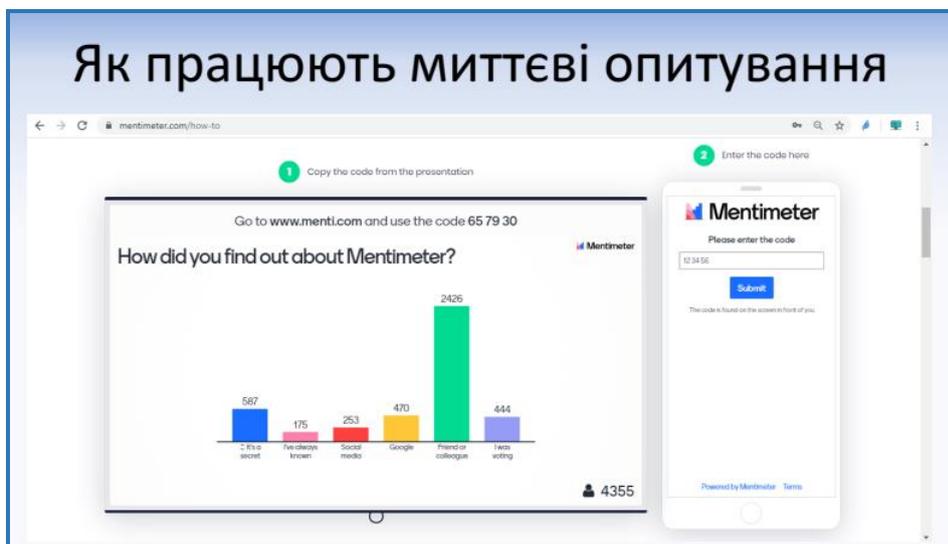
Тема: «Супровід дистанційного навчання засобами інтерактивної комунікації»

Створення QR-коду

- перейти на сайт онлайн генератора QR-коду qr-code.com.ua
- вибрати створення URL-адреси
- у вікно URL вставити скопійовану веб-адресу відеокімнати в JitSi
- натиснути *Генерировать*
- скопіювати згенеровану веб-адресу
- повернутися в bbb
- вставити посилання в чат

Як працюють миттєві опитування

Бойченко О. А.

Тема: «Супровід дистанційного навчання засобами інтерактивної комунікації»

Онлайн конструктор миттєвих опитувань

- Mentimeter
  - онлайн голосування
  - миттєві опитування

[menti.com](https://www.menti.com)

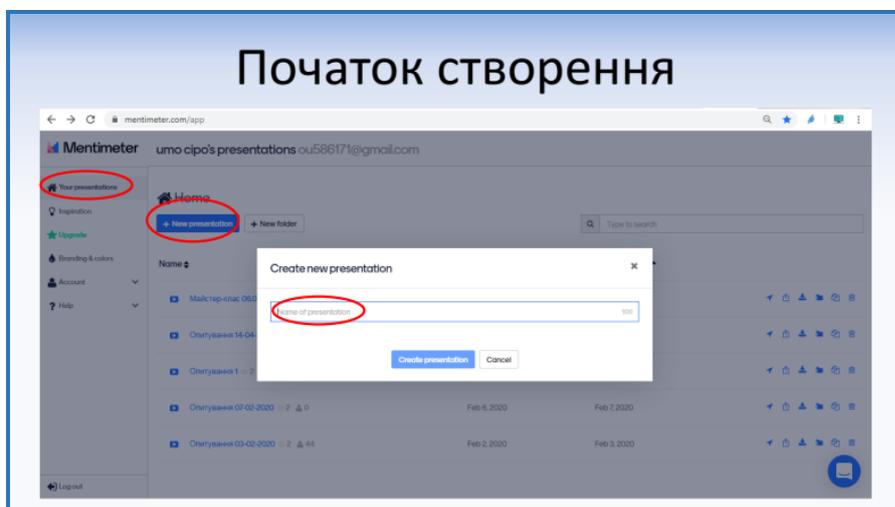
39 44 76

Як створити миттєве опитування

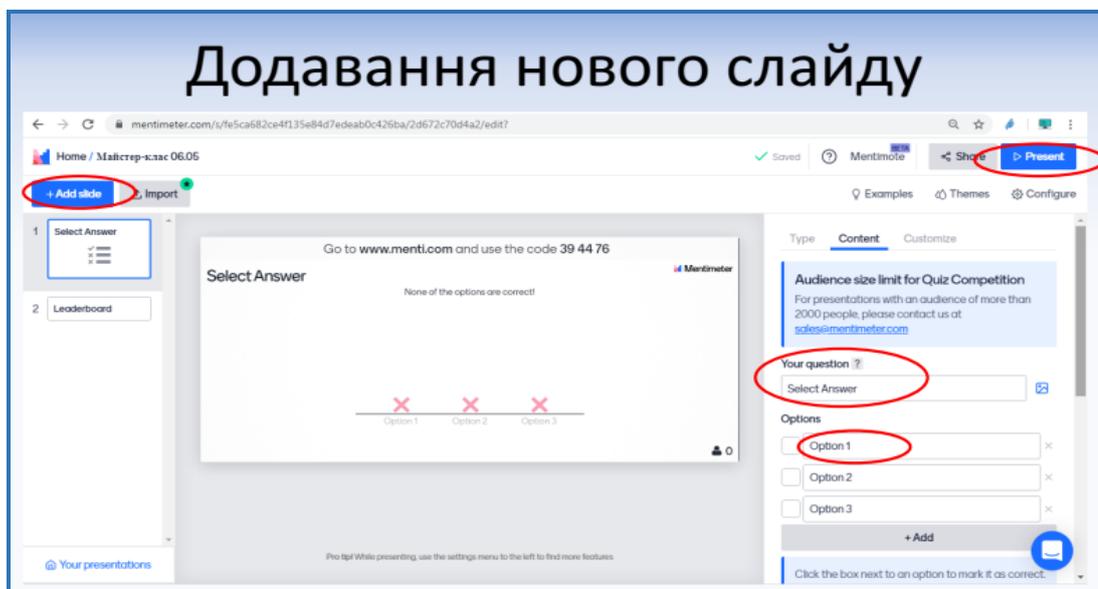
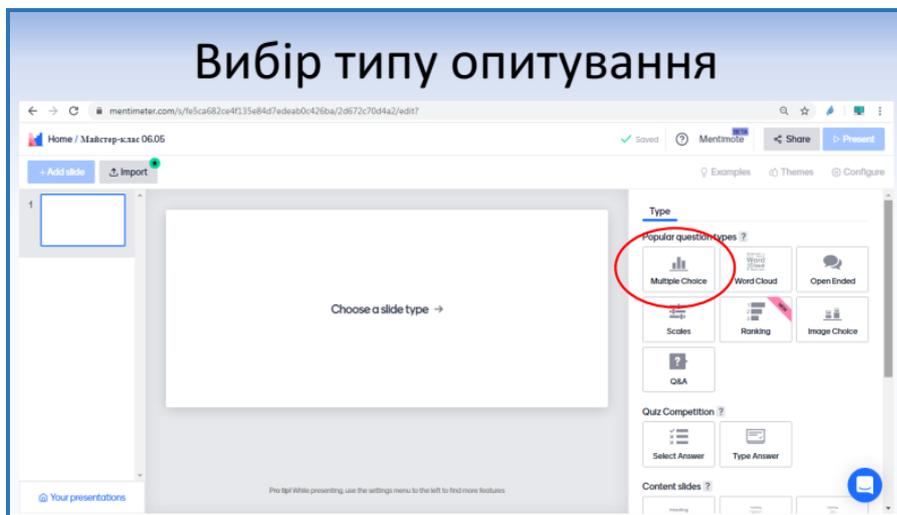
- переглянути інструкцію
- перейти на сайт <https://www.mentimeter.com/>
- зареєструватися через *Sign Up*
- у розділі *You're Presentation* вибрати *New Presentation*
- вказати тип запитання (наприклад, *Multiple Choice*)
- ввести запитання і варіанти відповідей
- при необхідності додати слайд (+*Add Slide*)
- натиснути *Present* для початку опитування
- надати опитуваним адресу [menti.com](https://www.menti.com) і код

Початок створення

Бойченко О. А.

Тема: «Супровід дистанційного навчання засобами інтерактивної комунікації»

Досягнення:

- створили нову відеоконференцію
- створили QR-код для переходу на веб-сайт
- створили миттєве опитування

Гущина Н. І.

Тема: «Три кроки для створення персонального сайту-портфоліо»

Три кроки для створення персонального сайту-портфоліо

Гущина Наталія Іванівна, доцент кафедри відкритих освітніх систем та ІКТ, ДЗВО “Університет менеджменту освіти”, кандидат педагогічних наук

Майстер-клас, Київ, 6 травня 2020

Як створити Google сайт за три кроки:

Крок 1. Створення заготовки сайту та його активація в Інтернеті

Крок 2. Додавання сторінок сайту та їх наповнення

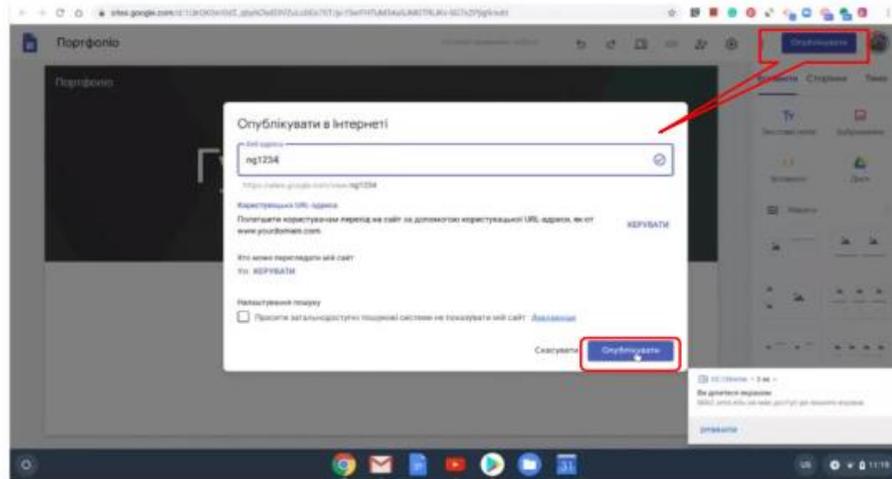
Крок 3. Оформлення дизайну сайту

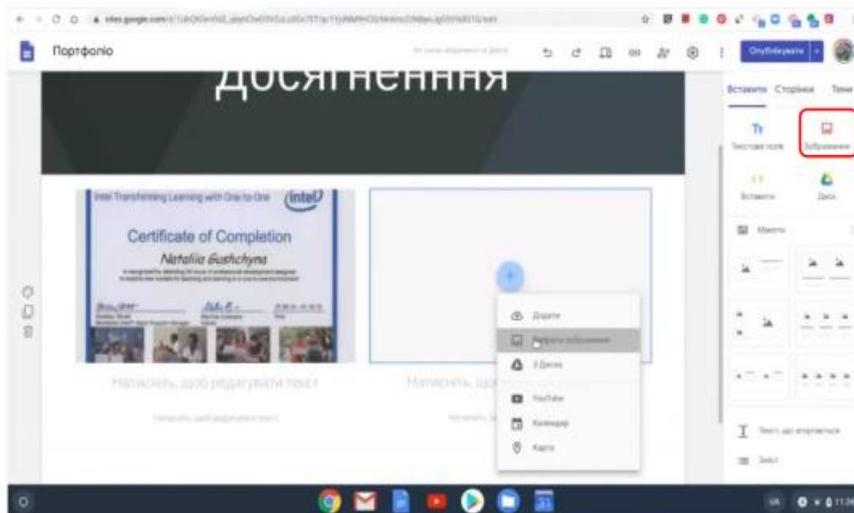
Гущина Н.І.

Тема: «Три кроки для створення персонального сайту-портфоліо»

Крок 1. Створення заготовки сайту та його активація в Інтернеті

Крок 2. Додавання сторінок сайту та їх наповнення

Касьян С. П.

Тема: «Використання офісних програм Microsoft в професійній діяльності сучасного педагога»

ЦЕНТРАЛЬНИЙ
ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ОСВІТИ

ВИКОРИСТАННЯ ОФІСНИХ СЕРВІСІВ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

ЦЕНТРАЛЬНИЙ
ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ОСВІТИ

Мета заняття

- закріпити знання щодо використання офісних програм у професійній діяльності педагогічних працівників;
- розширити практичні навички щодо використання можливостей «Microsoft Word».

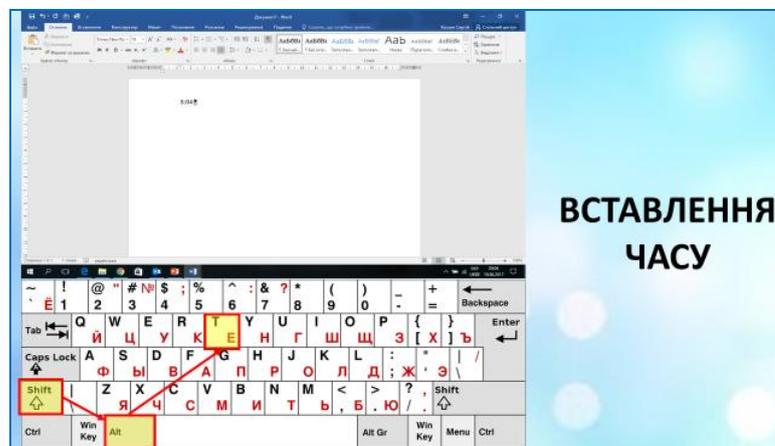
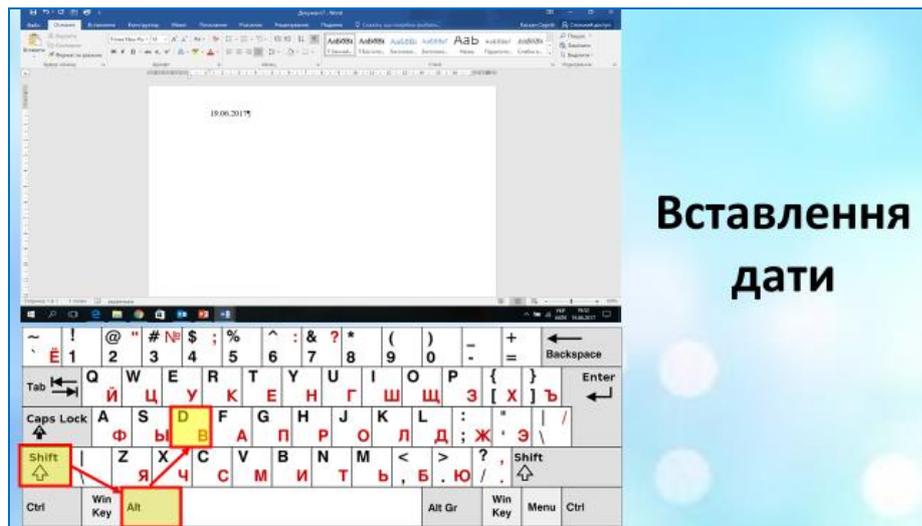
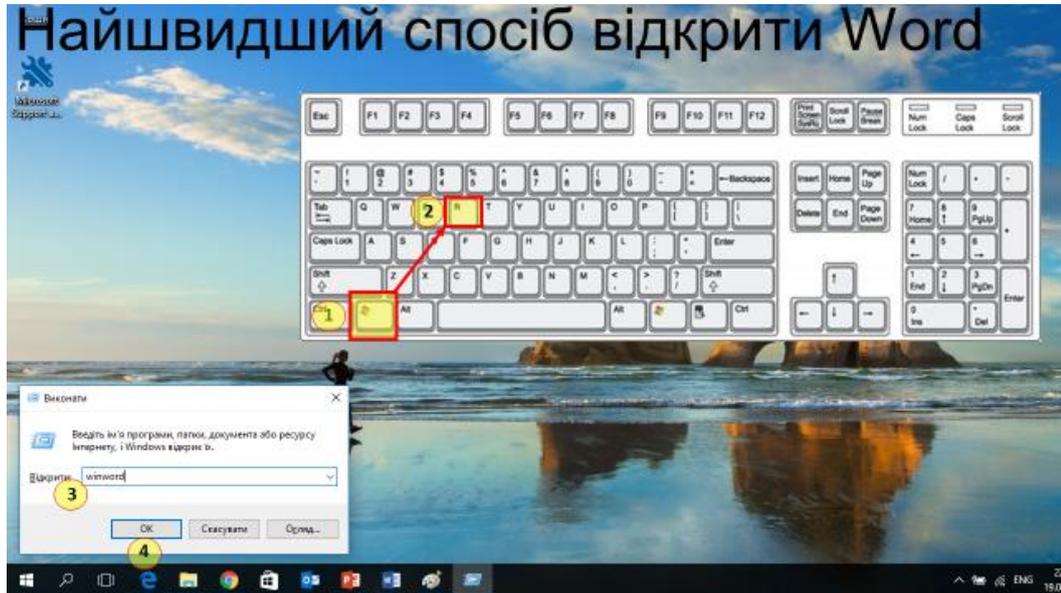
ЦЕНТРАЛЬНИЙ
ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ОСВІТИ

Навчальні питання

1. Додаткові функції Microsoft Word

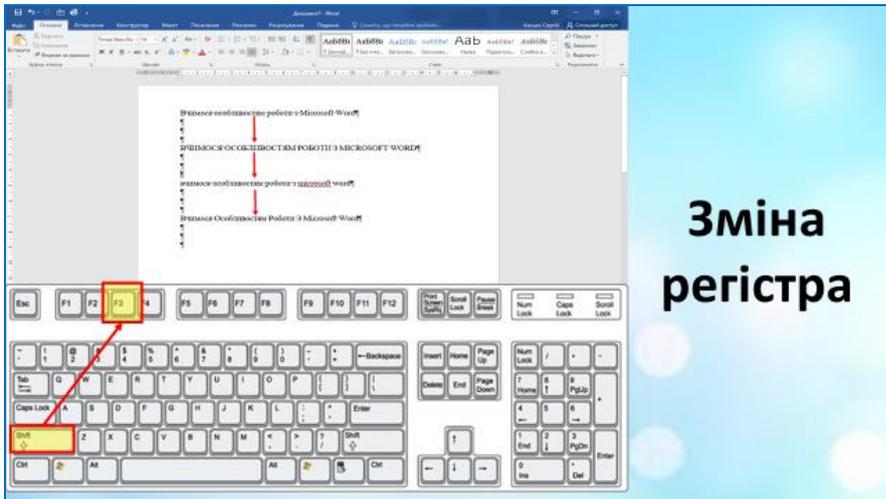
Касьян С. П.

Тема: «Використання офісних програм Microsoft в професійній діяльності сучасного педагога»

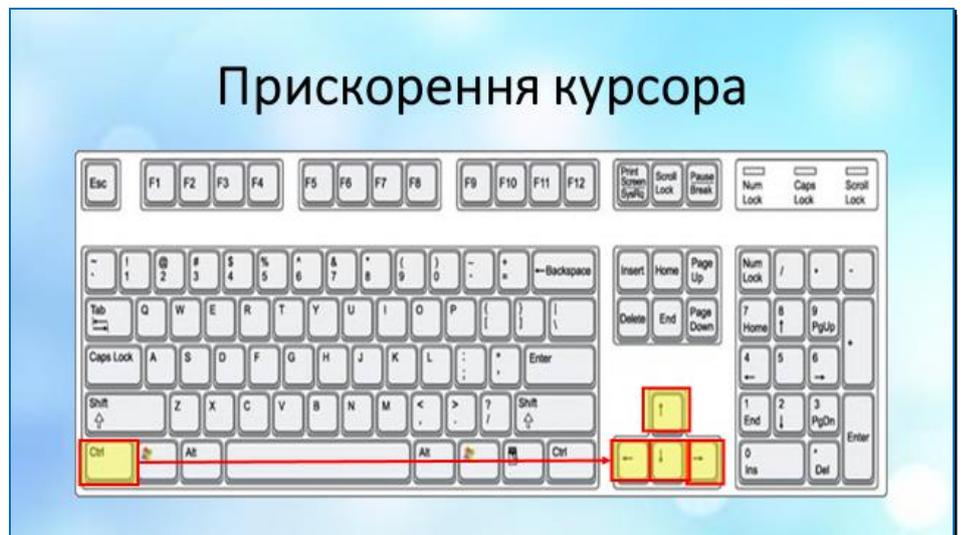

Касьян С. П.

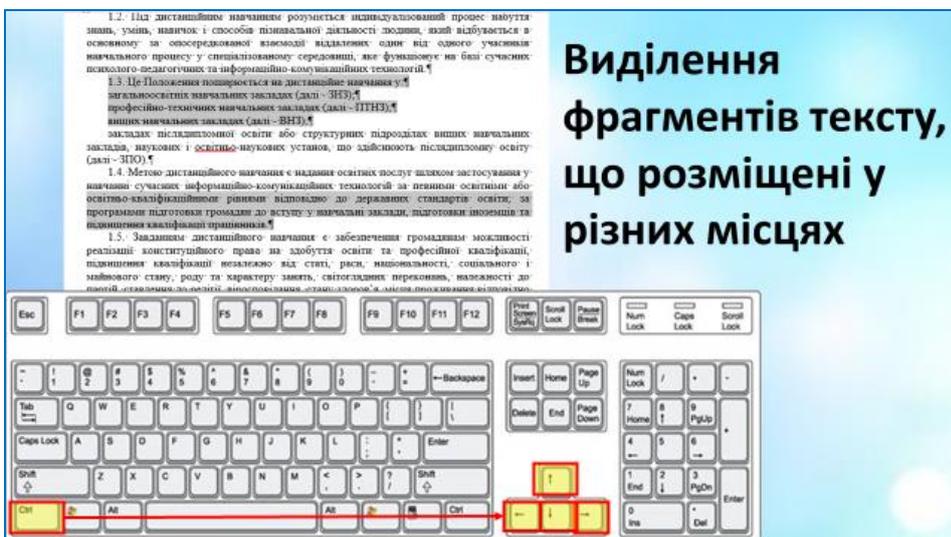
Тема: «Використання офісних програм Microsoft в професійній діяльності сучасного педагога»

Зміна
регістра

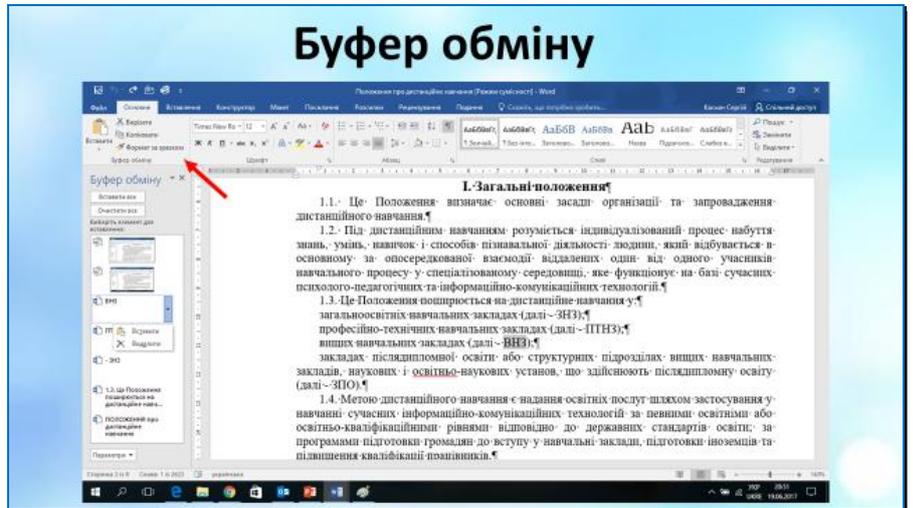
Прискорення курсора

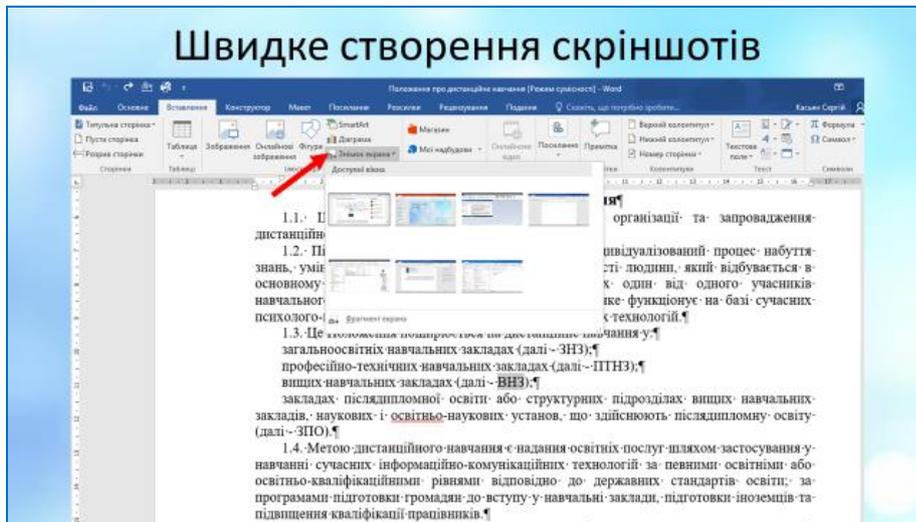
Виділення
фрагментів тексту,
що розміщені у
різних місцях

Тема: «Використання офісних програм Microsoft в професійній діяльності сучасного педагога»

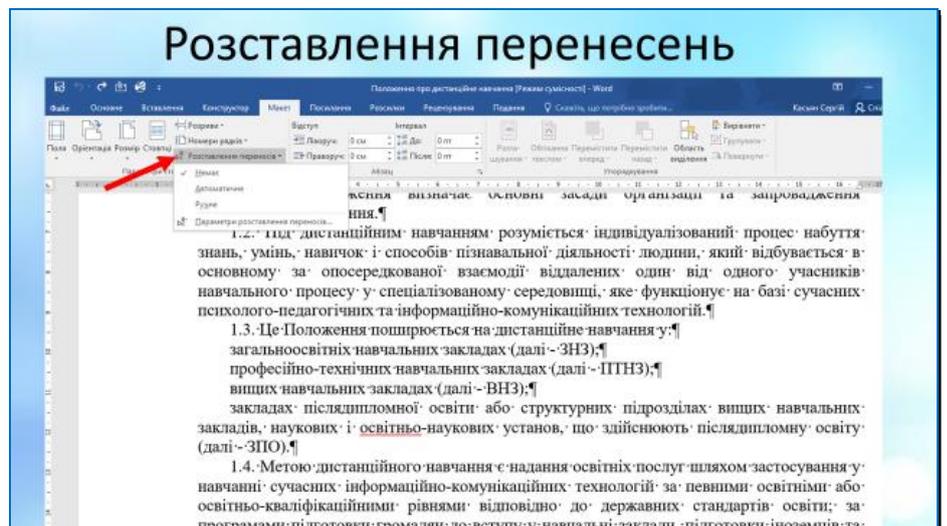
Буфер обміну

Швидке створення скріншотів

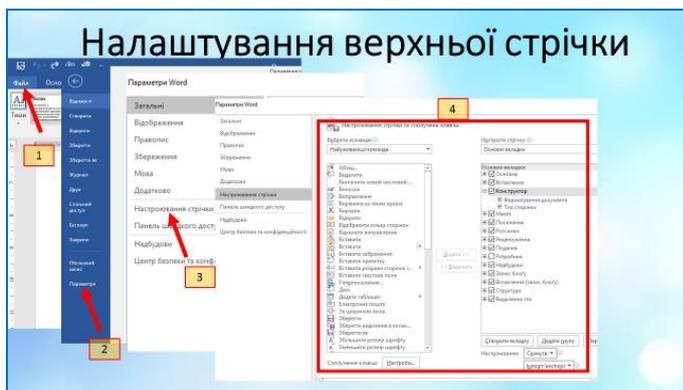
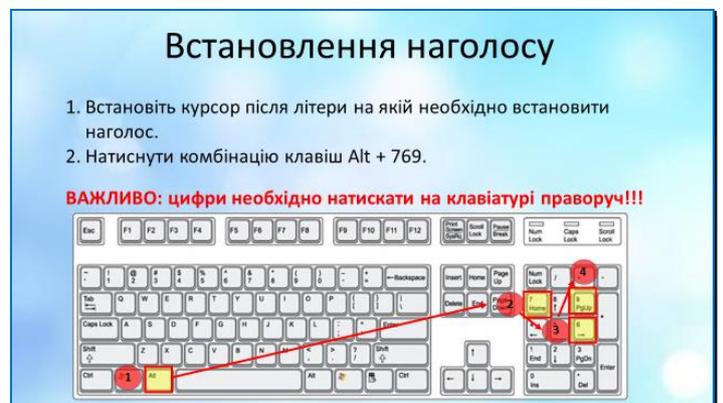
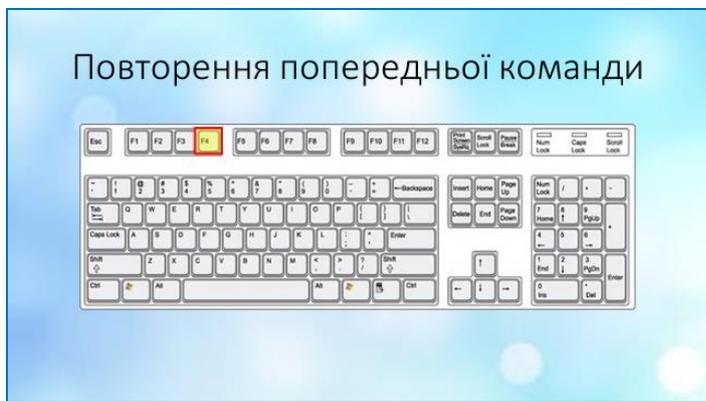
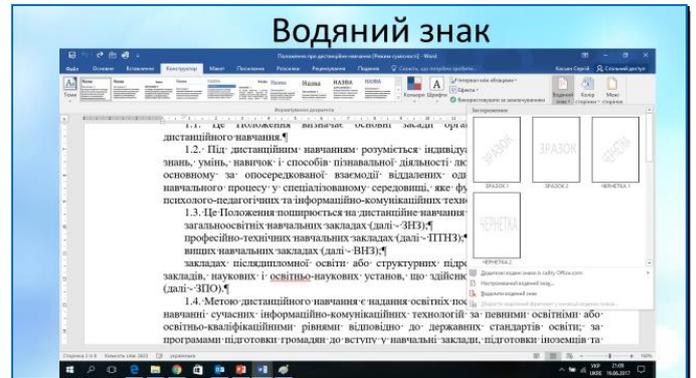

Розставлення перенесень

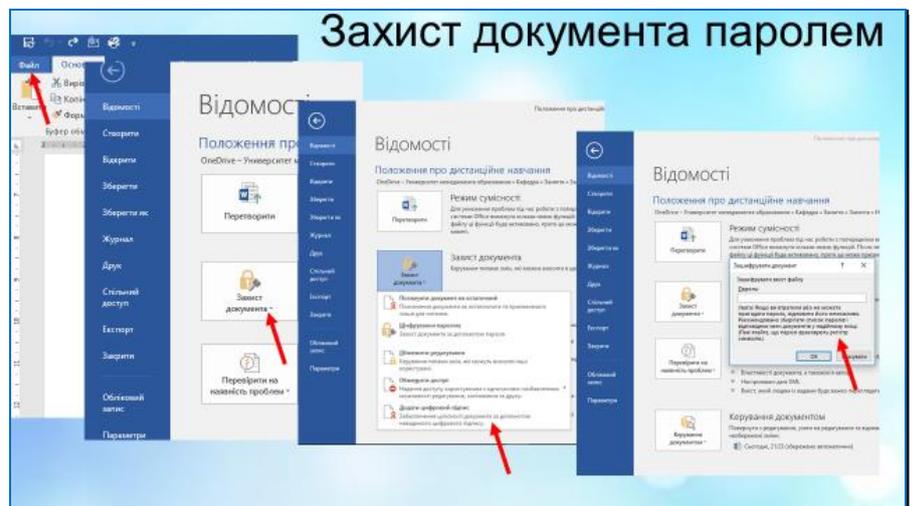
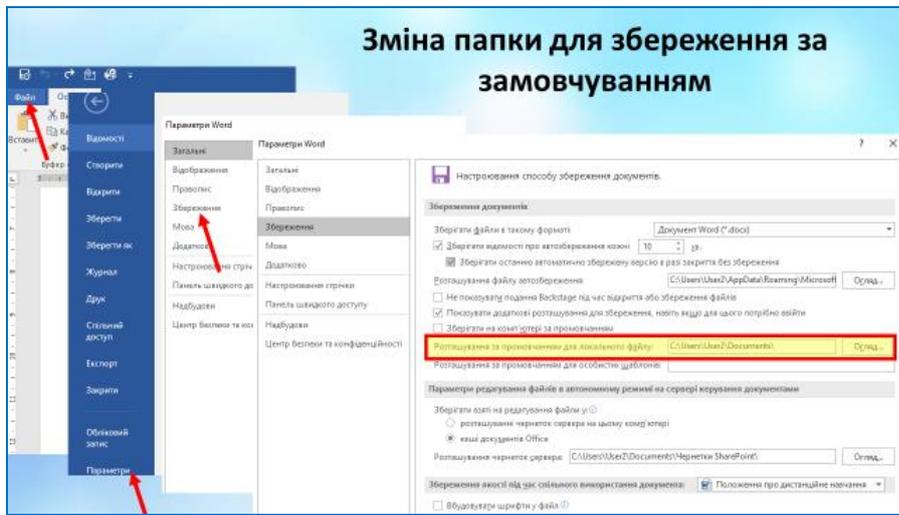
Касьян С. П.

Тема: «Використання офісних програм Microsoft в професійній діяльності сучасного педагога»

Тема: «Використання офісних програм Microsoft в професійній діяльності сучасного педагога»

Основна література:

1. Microsoft Word 2013. Русская версия". Джойс Кокс, Джоан Ламберт
2. Базовый курс Word. Изучаем Microsoft Office. Ольга Бортник
3. Microsoft Word 2010 от новичка к профессионалу, А.В. Несен.
4. Microsoft Word 2010 для начинающих Black Doctor

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ
ЦИФРОВОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ**

*(збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
за міжнародною участю партнерів Франції та Канади, 5-6 травня 2020 р.)*

Технічна верстка:
Сябрук Т.І.; Андрос М. Є.